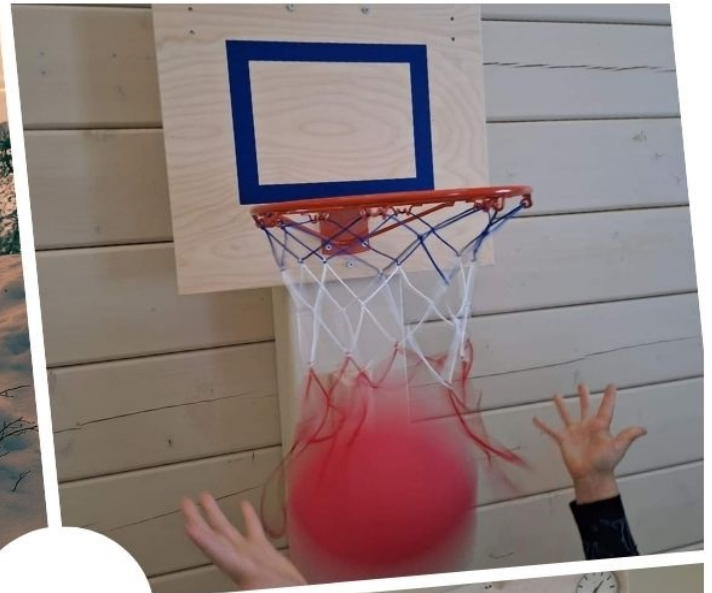
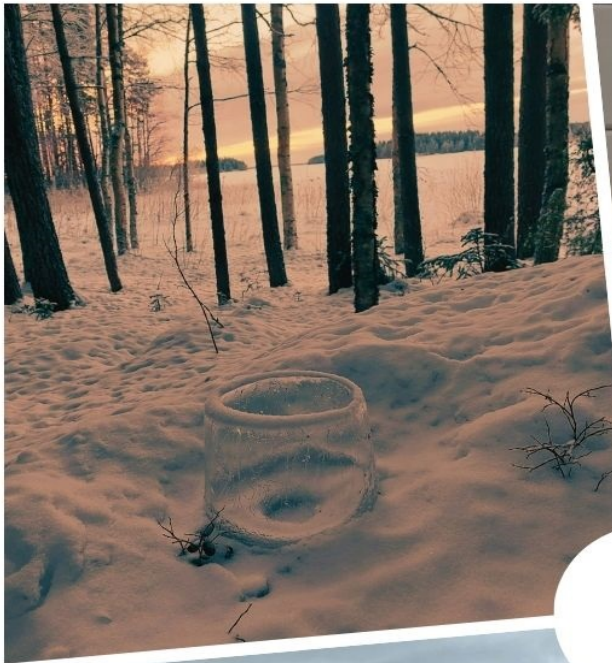

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN
TILINPÄÄTÖS 2023**

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan

27. toukokuuta 2024 § 37

Kaupunginvaltuusto 27. toukokuuta 2024

Jukka Tikanmäki
valtuuston puheenjohtaja

Kirsti Kinnunen
pöytäkirjanpitäjä

Aila Kauranen
pöytäkirjantarkastaja

Teemu Kähärä
pöytäkirjantarkastaja

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
1. VÄESTÖ JA TYÖVOIMA	3
2. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	7
YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	7
OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	8
KUNTAKONSERNIN TALOUDELLINEN KEHITYS OMALLA ALUEELLA.....	12
3. TOIMINTAKERTOMUS.....	13
3.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	14
3.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	14
Pyhäjärven kaupungin organisaatio vuonna 2023	17
3.1.2 Pyhäjärven kaupungin taloudellinen kehitys.....	18
3.1.3 Olennaiset muutokset Pyhäjärven kaupungin toiminnassa ja taloudessa	19
Tuottojen kehitys	20
Toimintakulujen kehitys.....	23
Toimintakate.....	25
Lainakannat ja sijoitukset.....	25
3.1.4 Pyhäjärven kaupungin henkilöstö	26
3.1.5 Pyhäjärven kaupungin ympäristöasiat	26
3.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	26
3.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	27
3.2 SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	28
3.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	30
3.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	31
3.3.2 Toiminnan rahoitus	32
3.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	34
3.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT.....	36
3.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	38
3.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	38
3.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	39
3.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	39
3.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	40
3.6.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä	40
3.6.6 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	42
3.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	43
3.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	46
3.7.1 Asiaa koskeva sääntely	46
3.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely	46
3.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	47
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	48
HALLINTOPALVELUT	49
TARKASTUSLAUTAKUNTA	50
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	52
KAUPUNGINVALTUUSTO.....	53
KAUPUNGINHALLITUS	53
Yleishallinto	58
Elinkeinopalvelut	64
Pyhäjärven kaupungin hallinnoimat ja sen osallisena olevat kehittämishankkeet vuosina 2021-2024	64
Selänne-palvelut.....	65
ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT	66

HYVINVOINTIPALVELUT	69
Hyvinvointipalvelujen hallinto	75
Varhaiskasvatus	76
Perusopetus	78
Toisen asteen koulutus	79
Vapaa-ajan koulutus: kansalaisopisto, musiikkiopisto, tanssiopisto	80
Vapaa-aikapalvelut	81
TEKNISET PALVELUT	87
Yhdyskuntatekniset palvelut	89
Tilapalvelut	90
Rakennus- ja ympäristövalvonta	91
Työpaja	92
INVESTOINNIT	93
TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	98
RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	103
YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	104
5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	106
6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	112
TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	112
TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	113
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	114
TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	116
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	116
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	121
VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	123
HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	125
7. ALLEKIRJOITUKSET	128
8. HENKILÖSTÖRAPORTTI	129
9. TYTÄRYHTIÖT	136
PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY	136
KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI	144
PYHÄNET OY	150
PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY	156
PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY	162
KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO	168
ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA	173
10. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023	177

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2023 osalta kaupungin toiminnan kolme suurinta muutosta oli energiakäänteen eteneminen, TE2024-uudistuksen eteneminen ja peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toimintojen kunnallistaminen. Palveluyksikkö Selman, rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan palvelut siirtyivät Pyhäjärven kaupungin toteutettavaksi 1.10.2023 lukien. TE2024-uudistukseen liittyen työllisyysalueemme tulee jatkossa olemaan Raahan työllisyysalue.

Energiakäänteen investointihankkeet etenivät isossa kuvassa jämäkästi vuoden 2023 aikana. Hautakankaan tuulivoimahankkeen kaava sai lainvoiman, Itämäen tuulivoimakaava hyväksyttiin ja Callio Solar Park-aurinkopuiston investoinnin rakentaminen aloitettiin. Hankekehityksen muissa vaiheissa niin ikään oli monta huomattavasti edennyttä investointihanketta, jotka rakentuvat lähivuosina. Lista on ilahduttavan pitkä. Olkkosen alueelle kaavoitettavan teollisuuspuiston hanke eteni vauhdilla ja kuvastaa paikkakunnan vahvaa kehitystahtoa.

Pyhjärvi on aina elänyt verotuloistaan, meillä asukaskohtaiset valtionosuudet ovat Oulun kaupungin kanssa maakunnan pienimmät. Se tarkoittaa, että Pyhjärvi elää työstään. Valtionosuudet olivat 11,9 % tuotoista, verotulot kattoivat tuotoista 65,7 %. Jatkossakin Pyhjärvi elää ensisijaisesti verotuloistaan, energiakäänteen mukana tuomat investoinnit moninkertaistavat jo yksistään kiinteistöverotulomme lähivuosien aikana.

Pyhjärvelle kohdistuu miljardin euron uusiutuvan energian investointien keskittymä vuosien 2021 - 2027 aikana. Ensimmäisinä vuosina nämä investoinnit koostuvat energian tuotannosta ja varastoinnista. Loppuvuonna 2023 käyttöön otettu Murtomäen tuulipuisto on energiakäänteen suurinvestoinneistamme ensimmäinen, jonka toteutunut verotulovaikutus on merkittävä.

Tuulivoimahankkeiden osuus Pyhjärven miljardista on noin puolet, 500 miljoonaa euroa. Jo toteutuneita on näistä mainittu Murtomäen puisto. Hybridihankkeet (eli yhdistetyt tuuli- ja aurinkovoimapuistot) muodostavat yli 400 miljoonan euron investointikokonaisuuden. Esimerkiksi Murtomäki II-hanke ja Nurmesnevan hanke ovat tällaisia hybridihankkeita.

Aurinkovoimahankkeita on Pyhjärvellä kehitteillä ja näistä ensimmäinen, Callio Solar Park, jo rakenteillakin. On erittäin todennäköistä, että juuri aurinkovoimahankkeita kypsyy investointivalmiuteen ja rakennusvaiheen saakka vuoteen 2027 mennessä vielä lisää. Sähköasemien ja siirtolinjojen osalta alueellamme on jo menossa investointeja, ja ne lisääntyvät tulevina vuosina huomattavasti. Kantaverkon laajennus Pyhjärvelle, Fingridin Harjulinjan rakentaminen, merkitsee paljon sekä uusiutuvan energian tuotanto- ja varastointihankkeillemme, kuten myös energiaintensiivisen teollisuuden paikkakunnalle etabloitumiselle.

Investointiaalto vaikuttaa monella positiivisella tavalla sekä kaupungin talouteen että paikallisten yksityistalouksiin. Kaupunkitaloudelle suurin yksittäinen positiivinen vaikutus on kiinteistöveropohjan laajentuminen. Vuoteen 2027 mennessä energiainvestointien maksama kiinteistöverokertymä kasvaa merkittävästi ja moninkertaistuu vuoteen 2029 mennessä.

Tämä antaa kaupungille mahdollisuuden panostaa uudella tasolla kilpailukykyynsä, eli satsata kuntalaisten palveluinfraan. Samalla meillä on vahva viesti antaa niin kuntalaisille, yhteistyökumppaneillemme kuin kaupungin henkilöstöllekin siitä, että Pyhjärvellä on hyvä tulevaisuus edessään ja me pystymme vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Investointiaalto antaa paljon positiivisia vaikutuksia myös yksityistalouksille. Investoinnit tuovat työtä niin rakentamisen yhteydessä kuin huoltotoimintoihinkin liittyen. Lisäksi maanvuokratulot ja käyttökorvaukset ovat monissa hankkeissa erittäin merkittäviä. Miljardin Pyhjärvi on jo toteutumassa vauhdilla!

Kaupungin vuoden 2023 tilikauden vuosikate oli -1,59 milj. euroa. Tilikauden tulos oli -3,0 milj. euroa. Poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden tulos oli -2,68 milj. euroa. Tilikauden tulos oli muutettua talousarviota huonompi, joskin alkuperäistä talousarviota noin 0,2 miljoonaa parempi. Toimintakuluissa henkilöstökulut toteutuivat n. 0,5 miljoonaa euroa yli määrärahojen.

Kaupungin investoinneista merkittävin oli Asematien jatkamisen investointi, jolla edistetään Pyhäsalmen kaupunkikuvan kehittämistä, turvallisempia tieyhteyksiä ja uusia liiketontteja. Yhteensä nettoinvestoinnit olivat noin 2,2 milj. euroa, investointitaso lähes kaksinkertaistui vuodesta 2022. Kaupunki on määrätietoisesti

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

lähtenyt purkamaan korjaus- ja kehittämisinvestointitarpeiden listaa valoisan taloudellisen tilanteen rohkaisemana.

Kaupungin lainakanta kasvoi 5,1 milj. eurolla, ollen 31.12.2023 yhteensä 31,99 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettolisäys oli 1,38 miljoonaa euroa. Korkotason kohoaminen näkyi merkittävästi kaupungin lainanhoitokuluissa, jotka kasvoivat huomattavasti. Kaupungin omavaraisuusaste laski, ollen 31.12.2023 39,7 %.

Konsernin tilikauden tulos oli -2,9 miljoonaa alijäämäinen, joka selittyy suurimmalta osin kaupungin merkittävästi alijäämäisestä tuloksesta. Konserniin kokonaisuudessaan vaikuttavat samat toimintaympäristön muutokset ja emokaupungin taloudellisen pohjan vahvistumisen syyt näkyvät myös tytäryhtiöiden toimintaympäristössä ja siten vaikuttavat moniin tytäryhtiöihin suoraan niiden taloutta vahvistavasti.

Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin tulevaisuus näyttää valoisaalta, energiakäännö on täällä toteutumassa investointien osalta jatkuvalla voimalla. Pyhäjärven vaikea rakennemuutoksen hallinnan haaste verotulopohjan turvaamisen ja kasvattamisen osalta on ratkaistu. Jäljelle jäävät muut muutoshallinnan haasteet, mm. veto- ja pitovoimaa kasvattavat palveluinvestoinnit ja elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Työtä riittää meille kaikille.

Henrik Kiviniemi, kaupunginjohtaja

1. VÄESTÖ JA TYÖVOIMA

Väestökehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli joulukuun 2023 lopussa 5.604.558. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2023 aikana 40.588 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 58.496 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 17.786 vähemmän kuin kuolleita.

Joulukuun ennakkotilaston mukaan vuonna 2023 syntyi 43.320 lasta, mikä on 1.631 lasta vähemmän kuin vuonna 2022. Myös syntyvyys laski edellisvuodesta. Ennakollinen kokonaishedelmällisyysluku oli 1,26 vuonna 2023, kun kalenterivuonna 2022 se oli 1,32. Luku on mittaushistorian alhaisin, toista vuotta peräkkäin. Kokonaishedelmällisyysluku kertoo, kuinka monta lasta nainen synnyttäisi elämänsä aikana, jos syntyvyys pysyisi laskentavuoden tasolla.

Kuolleiden määrä oli 61.106 vuonna 2023, mikä on 2.113 henkeä vähemmän kuin edellisvuonna. Kuolleiden määrä pysyi korkealla tasolla, sillä määrä on toiseksi suurin sitten sotavuosien. Ennakkotietojen mukaan vastasyntyneen elinajanodote oli pojilla 79 ja tytöillä 84,2 vuonna 2023. Molemmilla kasvua oli edellisvuoteen verrattuna 0,4 vuotta.

Ulkomailta muutti Suomeen vuoden 2023 aikana 71.918 henkeä ja Suomesta ulkomaille 13.422 henkeä. Maahanmuuttoa oli 21.920 enemmän ja maastamuuttoa 2.213 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 7.018 ja maastamuuttajista 8.470. Vuonna 2023 maahanmuuttojen määrä oli mittaushistorian korkein, toista vuotta peräkkäin. Myös nettomaahanmuutto oli vuonna 2023 mittaushistorian korkein, 58.496 henkeä.

Vuoden 2023 maahanmuuttojen lukumäärässä on helmikuusta eteenpäin voinut olla mukana tilapäisen suojelun nojalla Suomesta oleskeluluvan saaneita ukrainalaisia, kun heillä on ollut mahdollisuus hakea kotikuntaa. Eri kansalaisuuksista Ukrainan kansalaisten maahanmuutto kasvoi selvästi eniten edellisvuodesta, 18.293 hengellä. Yli tuhannen hengen kasvua edellisvuoteen verrattuna oli myös srilankalaisilla ja bangladeshilaisilla. Yli tuhannen hengen laskua oli puolestaan vain Venäjän kansalaisilla, 1.654 henkeä.

Kuntien välisiä muuttoa kertyi vuoden 2023 aikana ennakkotietojen mukaan 285.994. Vähennyistä edelliseen vuoteen verrattuna oli 9.716 muuttoa vuoden 2023 kuntajaon mukaan.

Ennakkotietojen mukaan vuonna 2023 solmittiin 21.007 avioliittoa, joista 20.637 oli eri sukupuolta olevien parien ja 370 samaa sukupuolta olevien parien avioliittoa. Saman sukupuolen avioliittoa 254 oli kahden naisen ja 116 kahden miehen avioliittoa. Solmittuja avioliittoa oli 935 vähemmän kuin edellisvuonna.

Tilastokeskuksen maakunnittaisten ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuonna 2023 Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa, Lapissa, Ahvenanmaalla ja Kanta-Hämeessä.

Määrällisesti suurin väestötappio oli Kymenlaaksossa, joka menetti väestöstään 852 henkeä. Satakunnan väkiluku väheni 802 hengellä, mikä oli toiseksi suurin väestötappio.

Kuntien välisestä ja kansainvälisestä nettomuutosta eli kokonaisnettomuutosta eniten muuttovoittoa saivat Uusimaa, 25 693 henkeä, ja Pirkanmaa, 8 163 henkeä. Muuttoa maakunnasta toiseen tehtiin vuoden 2023 aikana 132.545. Maakuntien välisessä muutossa muuttovoittoa saivat Pirkanmaa, Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa. Määrällisesti suurin muuttotappio maakuntien välisessä muutossa oli Pohjanmaalla, 1.072 henkeä.

Pyhäjärven kaupungin väestörakenne ja väestöennuste

Vuoden 2023 lopussa 37,6 % Pyhäjärven asukkaista oli yli 65-vuotiaita. Asukkaista 13,7 % oli alle 15-vuotiaita. Yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut. Ennusteessa vuosien 2025, 2030 ja 2040 asukasluvut on saatu Tilastokeskuksen väestöennusteesta.

Pyhäjärvellä väestön keski-ikä on ollut jatkuvassa nousussa. Asukasmäärä on ollut laskussa vuodesta 1985, syntyvyyden ja muuttoliikenteen pysyessä epäedullisena väestönkasvulle kunnassa. Vuoden 2023 alussa Pyhäjärvellä oli 4.828 asukasta ja vuoden lopussa oli 4.756 asukasta.

Väestönmäärän kehitys vuosina 2015 - 2023

Pyhäjärven kaupunki	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
asukasmäärä	5 508	5 446	5 337	5 248	5 131	5 033	4 962	4 828	4 756
muutos edelliseen vuoteen	-57	-62	-109	-89	-117	-98	-71	-134	-72

Tilastokeskuksen väestöennusteessa väkiluvun kehitystä on esitetty seuraavasti:

Pyhäjärven kaupunki	1980	1990	2005	2015	2023	2025	2030	2035	2040
väkiluku	7 992	7 663	6 271	5 505	4 756	4 619	4 261	3 953	3 706

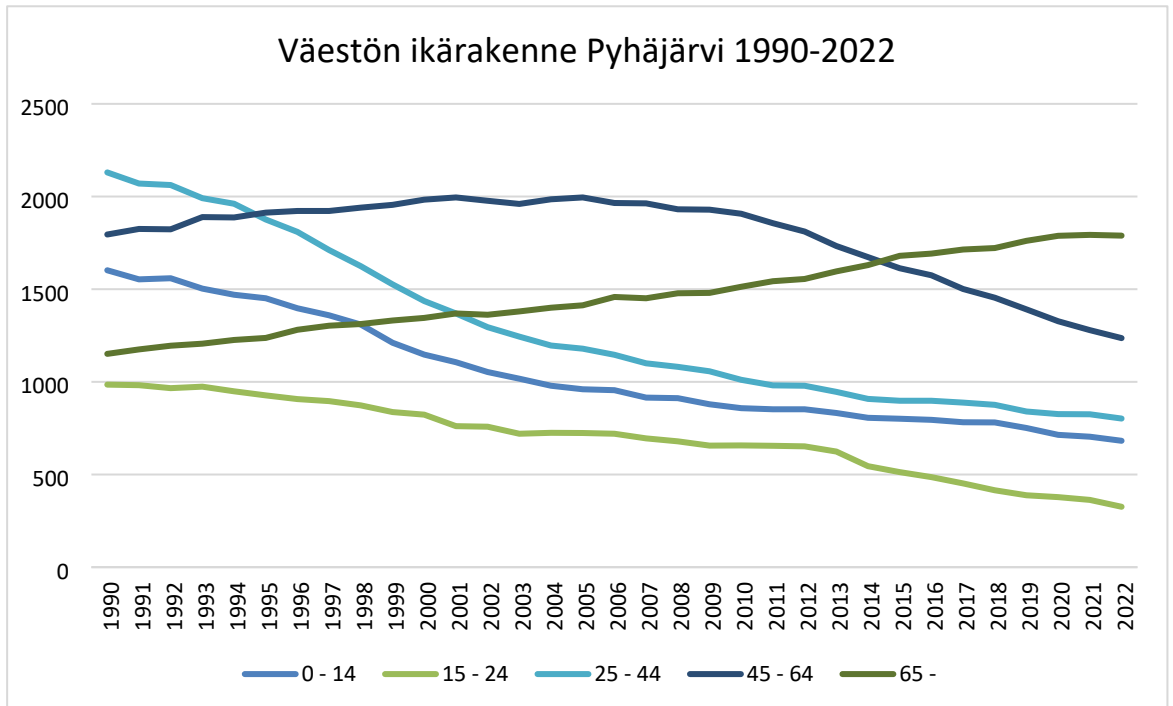
Väestön syntyvät, kuolleet sekä muuttoliike vuosina 2016 – 2023 Pyhäjärven kaupungissa:

	Syntyneet / kuolleet			Kuntien välinen muuttoliikenne			Maiden välinen muuttoliikenne		
	Elävänä syntyvät	Kuolleet	Syntyn. vähem.	Tulo-muutto	Lähtö-muutto	Netto-muutto	Maahan muutto	Maasta muutto	Netto maah.m
Vuosi 2023	22	96	-74	136	179	-43	41	2	39
Vuosi 2022	23	104	-81	160	222	-62	10	3	7
Vuosi 2021	29	104	-75	187	193	-6	13	4	9
Vuosi 2020	30	87	-57	169	208	-39	5	2	3
Vuosi 2019	37	87	-50	160	219	-59	3	7	-4
Vuosi 2018	39	86	-47	177	221	-44	5	4	1
Vuosi 2017	40	66	-26	137	198	-61	4		4
Vuosi 2016	53	88	-35	172	198	-26	6	3	3

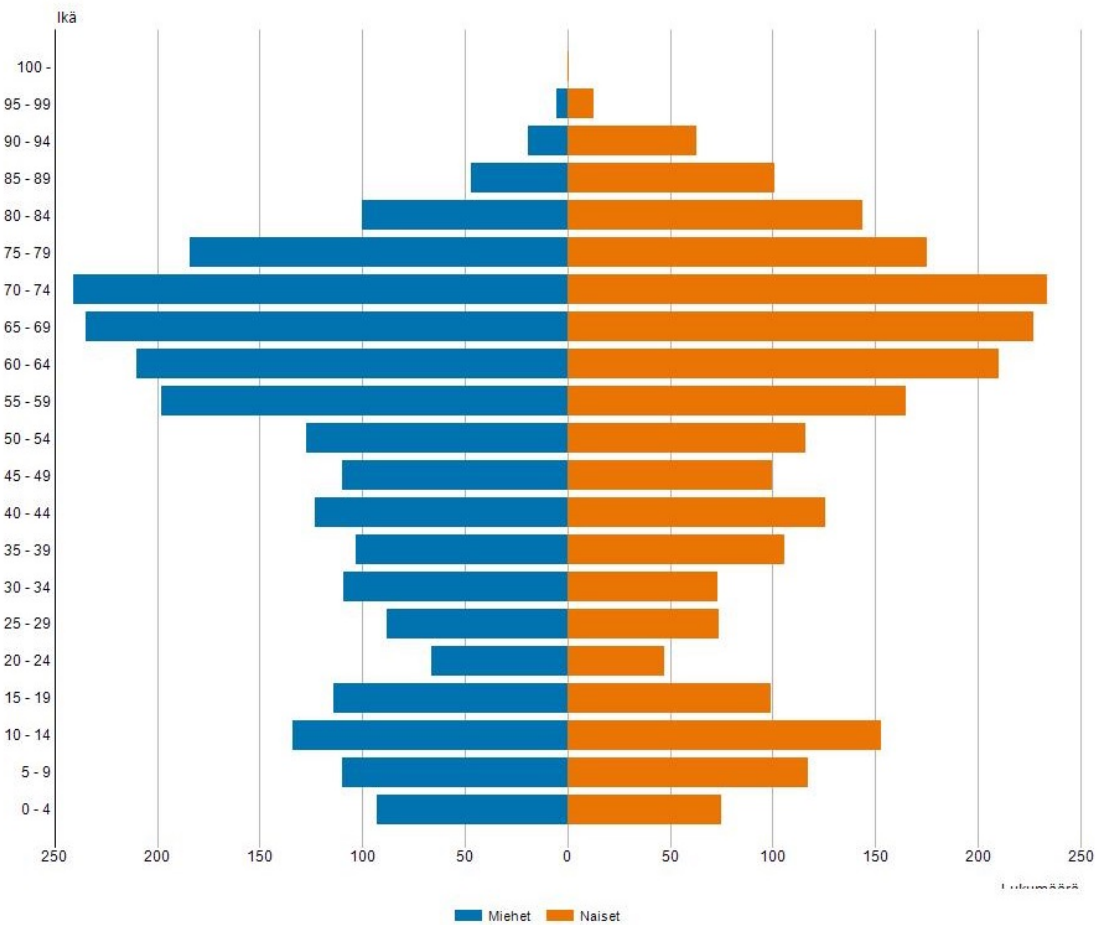
Väestörakenteen kehitys 2016 – 2023

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	0 – 14 vuotiaat	%	15 – 64 vuotiaat	%	yli 65 vuotiaat	%
Toteutuminen 31.12.2023	4 756	650	13,7	2 317	48,7	1 789	37,6
Toteutuminen 31.12.2022	4 828	680	14,1	2 360	48,9	1 788	37,0
Toteutuminen 31.12.2021	4 962	704	14,2	2 465	49,7	1 793	36,1
Toteutuminen 31.12.2020	5 033	714	14,2	2 531	50,3	1 788	35,5
Toteutuminen 31.12.2019	5 131	751	14,6	2 619	51,1	1 761	34,3
Toteutuminen 31.12.2018	5 248	782	14,9	2 745	52,3	1 721	32,8
Toteutuminen 31.12.2017	5 337	782	14,7	2 841	53,2	1 714	32,1
Toteutuminen 31.12.2016	5 446	795	14,6	2 957	54,3	1 694	31,1

Väestön ikärakenteen kehitys Pyhäjärvellä vuosina 1990 – 2022

Väestön ikärakenne Pyhäjärvellä vuonna 2022

Taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde

Taloudellinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta työllisten sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien välisenä suhteena. Mitä suurempia arvoja suhdeluvut saavat, sitä heikompi on tilanne. Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien suhdetta työllisiin.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Taloudellinen huoltosuhde	1,92	2,00	2,08	2,11	2,09	2,07	2,07	2,16	2,09	2,08

Väestöllinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta eri ikäryhmien välisten suhteiden avulla. Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän 100 työikäistä kohden.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Väestöllinen huoltosuhde	74	78	82	84	88	91	96	99	101	105

Asuminen

Asuntokuntien lukumäärä Pyhäjärven kaupungissa 31.12.2022 oli 2.485. Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokannasta oli 82,8 %. Kesämökkien lukumäärä on 1.065.

Työvoima ja työttömyys

Pyhäjärven työvoiman määrä 31.12.2023 oli 1.843 (31.12.2022 oli 1.883). Vuoden 2023 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 12,8 % (vuoden 2022 lopussa 12,4 %). Työttömiä työnhakijoita vuoden 2023 lopussa oli yhteensä 235, josta miehiä oli 155 ja naisia 80. Työttömistä alle 20-vuotiaita oli 0 sekä yli 50-vuotiaita 112 henkilöä. Joulukuun lopussa yli vuoden työttöminä olleita oli 70 henkilöä.

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2019 - 2023

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2023	4 756	1 843	38,8	1 608	87,2	235	12,8
31.12.2022	4 828	1 883	39,0	1 650	87,6	233	12,4
31.12.2021	4 962	1 900	38,3	1 674	88,1	226	11,9
31.12.2020	5 033	1 949	38,7	1 664	85,4	285	14,6
31.12.2019	5 131	1 979	38,6	1 752	88,5	227	11,5

Työttömyysaste vuosina 2018– 2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	11,6	11,5	14,6	11,9	12,4	12,8
työttömyys % Pohjois-Pohjanmaa 31.12.	10,8	11,1	13,6	10,9	10,9	12,6
työttömyys % Koko maa 31.12.	5,4	6,0	7,8	6,7	9,9	11,2

Vuoden 2021 lopussa työpaikkojen osuus alkutuotannossa oli 12,1 %, jalostuksessa 17,0 % sekä palvelussa 69,4 %. Eläkkeellä olevien osuus väestöstä vuoden 2021 lopussa oli 41,3 %:a. Perheiden lukumäärä 31.12.2022 oli 1.299.

Työpaikkojen lukumäärä sekä työpaikkaomavaraisuus vuosina 2013 - 2021

Pyhäjärvi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Työpaikkojen lukumäärä	1 908	1 860	1 784	1 688	1 678	1 636	1 521	1 455	1 505
Työpaikkaomavaraisuus	97,1	100,5	100,0	96,5	97,2	95,6	90,9	91,2	93,5

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkävien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

2. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Pyhäjärvi (vuoteen 1968 **Pyhäjärvi OI**, vuosina 1993 – 1995 **Pyhäsalmi**) on Suomen kaupunki, joka sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa. Kaupungissa asuu 4.756 asukasta ja sen pinta-ala on 1.459 neliökilometriä, josta 148,69 neliökilometriä on vesistöjä. Väestötiheys on 3,7 asukasta/neliökilometri. Pyhäjärven naapurikuntia ovat Pyhäntä, Kiuruvesi, Pielavesi, Pihtipudas, Haapajärvi ja Kärsämäki.

Pyhäjärven kunta perustettiin vuonna 1866. Pyhäjärven kunta oli vuoteen 1968 saakka Pyhäjärvi OI –niminen, vuosina 1969 – 1992 Pyhäjärvi, vuosina 1993 – 1995 Pyhäsalmi ja taas vuodesta 1996 alkaen Pyhäjärvi –niminen.

Pyhäjärvi perustettiin kaupungiksi vuonna 1993. Se vaihtoi nimensä keskustaajamansa mukaan Pyhäsalmeksi 1. tammikuuta 1993 kaupungiksi julistamisensa yhteydessä, mutta aiempaan nimeen palattiin 1. tammikuuta 1996 alkaen.

Pyhäjärvi sijaitsee monen maakunnan keskiössä. Etäisyydet jokaisen maakunnan keskuskaupunkeihin ovat lähes samat: Kajaaniin 150 km, Kuopioon 150 km, Jyväskylään 170 km, Kokkolaan 170 km ja Ouluun 170 km. Pyhäjärvi on myös liikennelogistiselta sijainniltaan erinomainen. Valtakunnan toinen etelä - pohjois –suuntainen valtatie 4/E75 ja Savon Perämerelle yhdistävä valtatie 27 risteävät alueella, Vaskikellon risteyksessä. Pyhäsalmen rautatieasema on puolessa matkaa Savon ja Pohjanmaan radat yhdistävällä lisäalmi – Ylivieska –rataosuudella.

Pyhäjärven tuloveroprosentti on 1.1.2024 alkaen 9,10 % (vuonna 2023 oli 9,11 %). Vuonna 2022 tuloveroprosentti oli vielä 21,75 %. Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023 kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja alennettiin yhtä paljon, 12,64 prosenttiyksikköä.

Yleinen taloudellinen kehitys

Vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin. Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Euromääräisesti suurin poikkeuserä oli vuodelle 2023 kertyneet vanhempien verovuosien kunnallis- ja yhteisöverotulot, jotka maksuunpantiin korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla. Nämä verotulot jäivät kertaluonteisiksi. Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli

verohäntien vuoksi pienempi.

Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmin.

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna. Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmässä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

Maakunnista vahvimpaan tulokseen ylsivät Uusimaa ja Lappi, kun taas heikoimpana näyttäyty Kainuu. Yksittäisen vuoden taloutta voi maakuntatasollakin heiluttaa yhden kunnan kertaluonteinen omaisuuden myynti tai alaskirjaus. Lisäksi sote-uudistuksen jälkeen samankin maakunnan sisällä talous voi näyttäytyä dramaattisesti erilaisena.

Lähde: Kuntaliitto

Oman alueen taloudellinen kehitys

Taloudellista kehitystä omalla alueella on tarkasteltu ottaen huomioon Pyhäjärven sijainti.

Väestömäärän kehitys omalla alueella

Seuraavassa taulukossa on vertailtu lähikuntien asukaslukuja vuosina 2015 - 2023.

	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Asukasluvut											
31.12.2023 ennakko	6 556	2 034	7 475	2 441	4 073	3 740	4 756	1 646	2 598	3 389	5 879
31.12.2022	6 687	2 029	7 597	2 474	4 140	3 786	4 835	1 635	2 636	3 427	5 951
31.12.2021	6 802	2 095	7 759	2 533	4 269	3 873	4 964	1 631	2 690	3 490	6 070
31.12.2020	6 896	2 155	7 854	2 538	4 321	3 931	5 033	1 593	2 710	3 522	6 097
31.12.2019	7 010	2 202	7 998	2 576	4 391	4 032	5 131	1 578	2 718	3 579	6 176
31.12.2018	7 147	2 244	8 153	2 613	4 498	4 053	5 248	1 557	2 743	3 676	6 264
31.12.2017	7 251	2 309	8 285	2 611	4 625	4 128	5 337	1 579	2 813	3 684	6 412
31.12.2016	7 332	2 346	8 444	2 655	4 697	4 202	5 446	1 579	2 854	3 721	6 607
31.12.2015	7 438	2 379	8 600	2 658	4 740	4 221	5 505	1 587	2 894	3 757	6 666
As.luvun muutos /kpl											
2022-2023	-131	+5	-122	-33	-67	-46	-79	+11	-38	-38	-72
2021-2022	-115	-66	-162	-59	-129	-87	-129	+4	-54	-63	-119
2020-2021	-94	-60	-95	-5	-52	-58	-69	-38	-20	-32	-27
2019 - 2020	-114	-47	-144	-38	-70	-101	-98	15	-8	-57	-79
2018 - 2019	-137	-42	-155	-37	-107	-21	-117	21	-25	-97	-88
2017 - 2018	-104	-65	-132	+2	-127	-75	-89	-22	-70	-8	-148
2016 - 2017	-81	-37	-159	-44	-72	-74	-108	0	-41	-37	-195
2015 - 2016	-106	-33	-156	-3	-43	-19	-59	-8	-40	-36	-59
2014 - 2015	-42	-19	-152	-38	-47	-40	-57	+25	-7	-60	-114

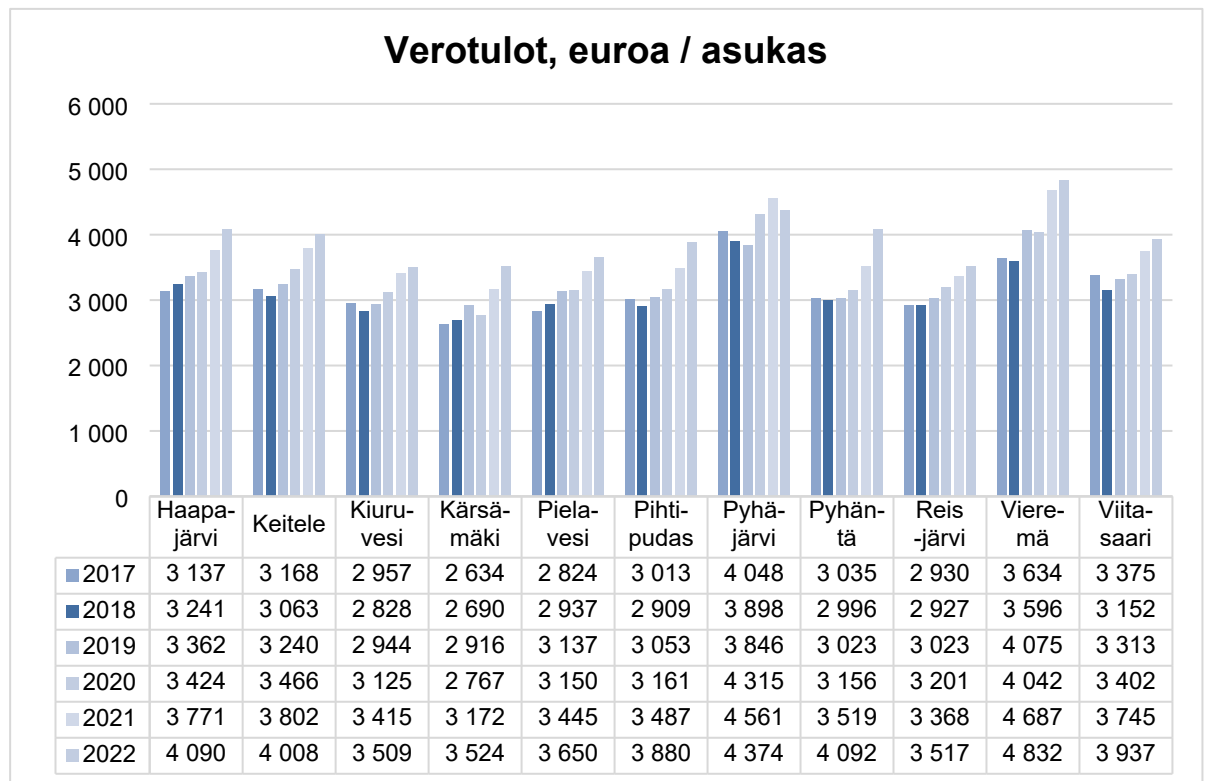
Tuloveroprosentit omalla alueella vuosina 2016 – 2024

Alueen korkein tuloveroprosentti v. 2024 on 10,20 %. Alueen alhaisin tuloveroprosentti 7,90 % on Keiteleellä. Koko Suomen kuntien keskimääräinen veroprosentti vuonna 2024 on 7,46 %. Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2024 on 8,35, nousten hieman edelliseen vuoteen verrattuna (v. 2023 oli 8,26 %).

	Haapa-järvi	Keite-le	Kiuru-vesi	Kärsä-mäki	Piela-vesi	Pihti-pudas	Pyhä-järvi	Pyhän-tä	Reis-järvi	Viere-mä	Viita-saari
Tuloveroprosentit											
Vuosi 2024	10,20	7,90	9,50	9,50	9,10	8,40	9,10	8,00	9,90	8,40	8,40
Vuosi 2023	9,86	7,86	9,11	8,86	9,11	8,36	9,11	7,11	9,86	8,36	8,36
Vuosi 2022	22,50	20,50	21,75	21,50	21,75	21,00	21,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2021	22,50	20,50	21,75	21,50	21,75	21,00	21,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2020	22,50	20,50	21,75	21,50	21,75	21,00	21,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2019	22,50	20,50	20,75	21,50	21,75	21,00	20,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2018	22,00	20,50	20,75	21,50	21,75	21,00	20,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2017	22,00	20,50	20,75	21,50	20,75	21,00	20,75	19,75	22,00	21,00	21,00
Vuosi 2016	22,00	19,50	20,75	21,50	20,75	21,00	19,75	19,75	22,00	21,00	21,00

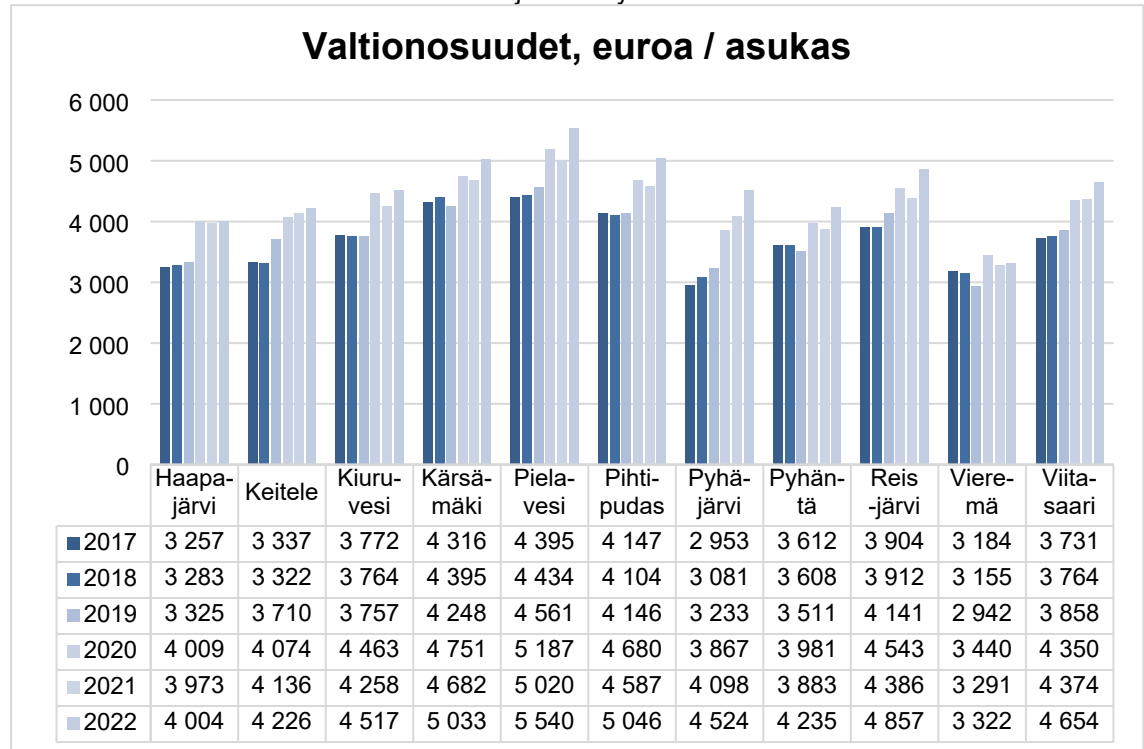
Verotulot oman alueen kunnissa vuosina 2017 – 2022

Seuraava taulukko kertoo verotulojen kehityksestä vuosina 2017 – 2022 lähikunnissa. Verotuloja on verrattu euromääräisesti asukasta kohti vuosittain.

Valtionosuudet oman alueen kunnissa vuosina 2017 – 2022

Seuraava taulukko kertoo valtionosuustulojen kehityksestä vuosina 2017 – 2022 lähikunnissa

Talouden tunnuslukuja omalla alueella**Tilikauden tulos € / asukas**

	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Tilikauden tulos € /as.											
V. 2022	-119	222	250	376	362	71	-453	455	208	999	-163
V. 2021	-329	303	99	551	592	-117	437	-457	379	489	188
V. 2020	183	279	434	563	506	-950	18	-5	-434	949	162
V. 2019	-325	207	-410	320	-70	-302	-697	-41	-227	871	-169

Suhteellinen velkaantuneisuus ja kertynyt yli-/alijäämä kunnittain

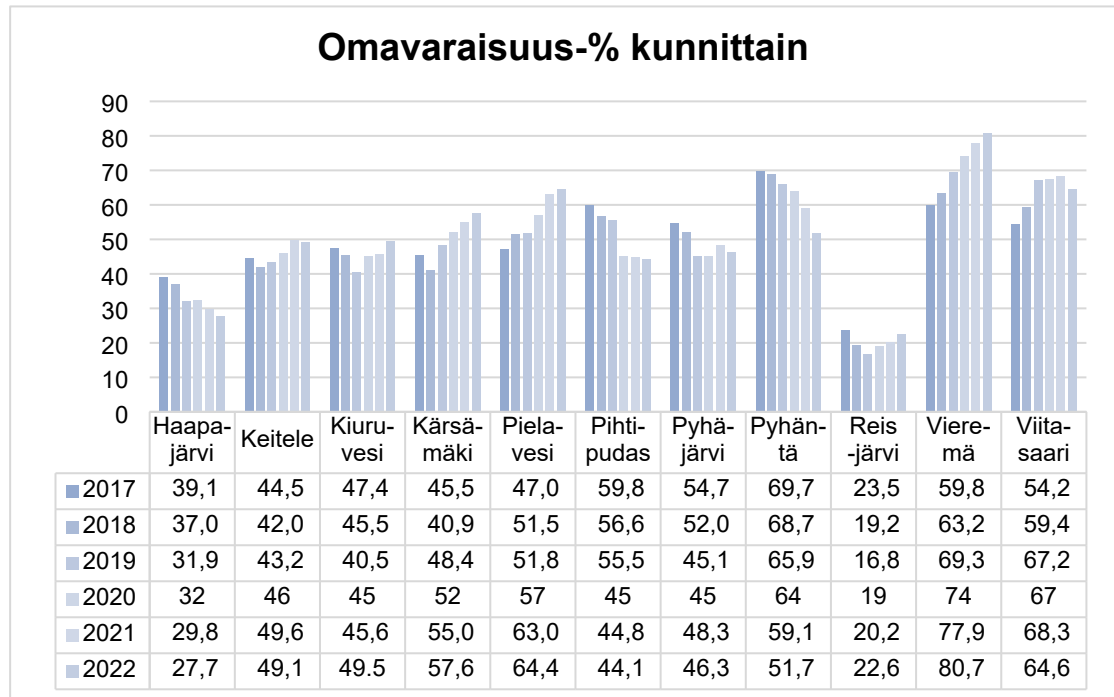
Suhteellinen velkaantuneisuusaste kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Suhteell.velkaant. %											
V. 2022	80,4	45,7	47,9	54,1	33,8	64	69,7	60,1	117,6	25,4	29,1
V. 2021	77,3	45	54,7	60,2	35,4	66,2	65,8	48,4	133,8	27,3	27,4
V. 2020	80	49	53	66	42	69	74	44	136	30	28
V. 2019	83,4	52,4	63,5	70,8	48,8	55,8	82,5	44,0	137,2	31,4	29,5
	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Kertynyt yli-/alij. €/as.											
V. 2022	-900,5	272	227	4 100	1 186	1 785	465	2 492	351	3 211	4 420
V. 2021	-760,4	285	100	3 638	799	1 658	673	2 008	156	2 708	4 509
V. 2020	-425	-18	1	3 079	204	1 749	233	2 522	220	2 198	4 293
V. 2019	-610	-290	-425	2 460	-297	2 559	145	2 537	642	1 866	4 078

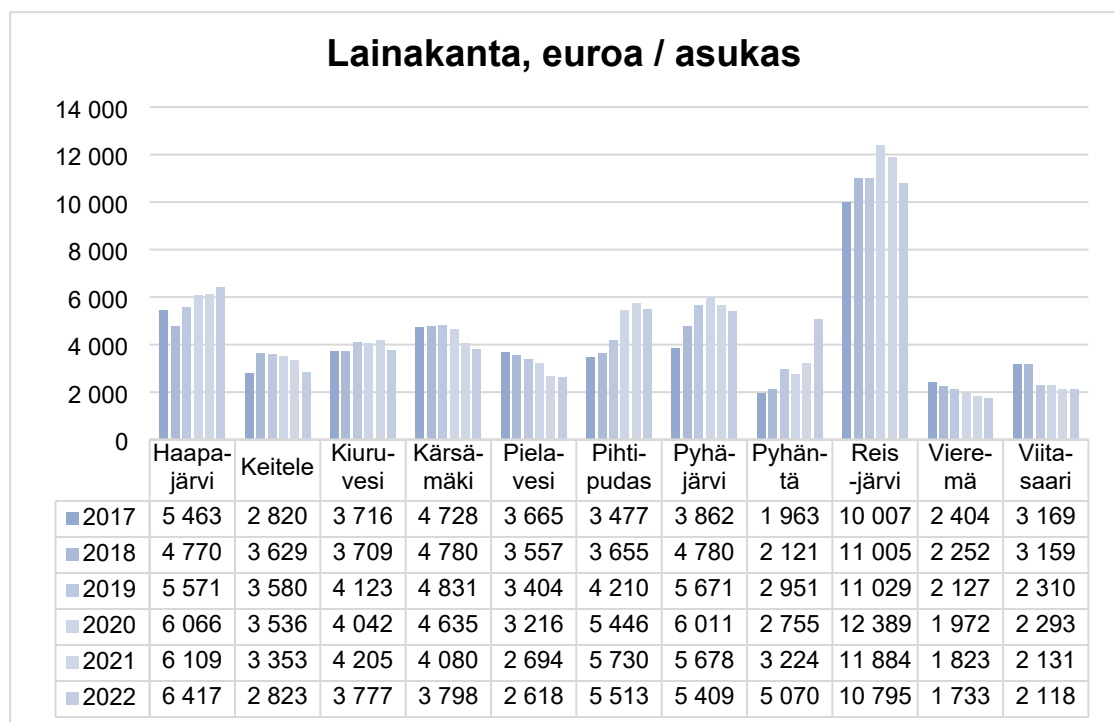
Omavaraisuusaste oman alueen kunnissa vuosina 2017 – 2022

Tunnusluku omavaraisuusaste ilmaisee kunnan vakavaraisuuden, alijäämän sietokyvyn ja mahdollisuuden selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteena 70 %:n tasoa pidetään hyvänä tasona.

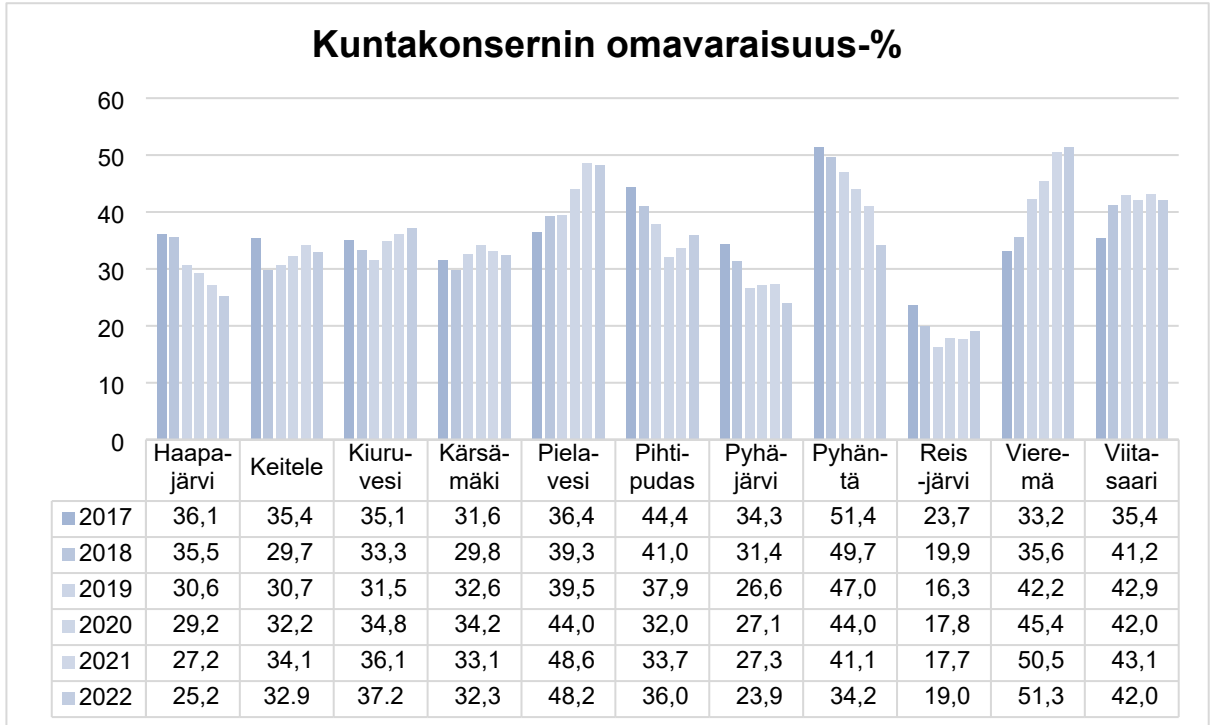
Lainamäärän kehitys vuosina 2017 – 2022 alueella

Seuraava taulukko kertoo asukaskohtaisen lainakannan kehityksestä vuosina 2017 – 2022 lähikunnissa.

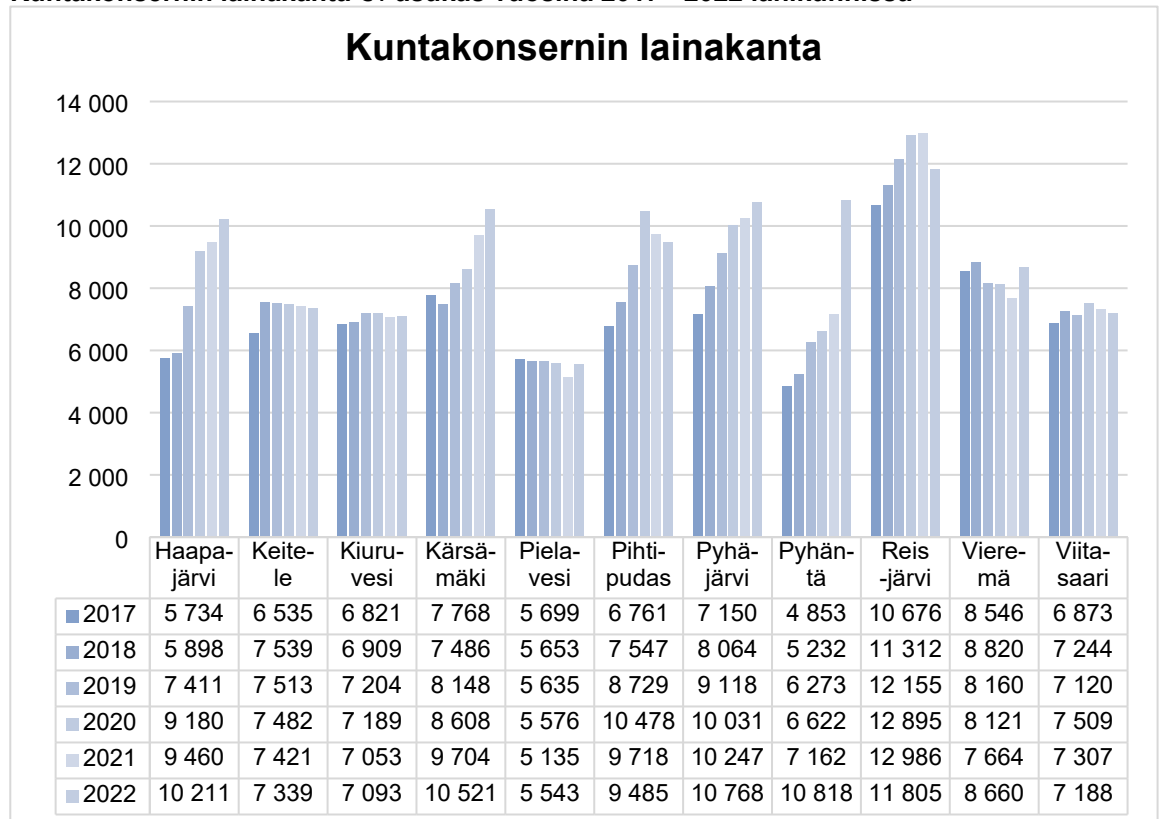

Kuntakonsernin taloudellinen kehitys omalla alueella

Kuntakonsernin omavaraisuus-% vuosina 2017 - 2022 lähikunnissa

Kuntakonsernin lainakanta € / asukas vuosina 2017 - 2022 lähikunnissa

3. TOIMINTAKERTOMUS

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain ja –asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin erityislain asemassa. Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 113 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja.

Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Kertomukseen sisältyy lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

Kunnanhallitus saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen tiedoksi valtuustolle sekä tekee esityksen siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko talousarvion tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksensa valtuuston käsiteltäväksi erillisenä asiakohdana.

Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä johtopäätöksistä.

Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuustokausi käsittää ajanjakson 1.8.2021 - 31.5.2025. Pyhäjärven kaupungin luottamushenkilöorganisaatio perustui lakisääteisten toimielimien lisäksi neljälle lautakunnalle. Hallintopalvelujen, alueellisten maaseutupalvelujen, hyvinvointipalvelujen ja teknisten palvelujen palvelualueilla toimi kaikissa yksi lautakunta. Maaseutulautakunta on aloittanut toimintansa vuonna 2013.

Lakisääteisiä lautakuntia ovat tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta. Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 27 ja kaupunginhallituksessa on 7 jäsentä.

Uusi kuntalaki (410/2015) muutti kuntavaalien ajankohtaa lokakuusta huhtikuuhun. Koronaepidemiatilanne vaikutti vuoden 2021 kuntavaalien järjestämiseen. Vaalit toteutettiin kesäkuussa ja valtuusto aloitti 1.8.2021.

Kaupunginvaltuusto 1.1. - 31.12.2023

Puheenjohtajat:

Tikanmäki Jukka, puheenjohtaja
Kuivaniemi Juha, I varapuheenjohtaja
Leskinen Jorma, II varapuheenjohtaja

Suomen Keskusta r.p.
Perussuomalaiset rp
Vasemmistoliitto r.p.

Valtuutetut:

Halonen Jarmo
Karvonen Ilpo
Kauranen Aila
Kuukasjärvi Olli
Kärkkäinen Erkki
Liuska Juha
Pappila Eeva-Riitta
Partimaa Mauri
Pesonen-Vuorisalo Sirpa
Pyhtilä Juhani
Tikanmäki Katriina
Ruotsalainen Martti

Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p. 20.6.2023 saakka
Suomen Keskusta r.p. 20.6.2023 alkaen

Haapapuro Tuomo
Kähärä Teemu
Lehto Harri
Leppäharju Raija
Liuska Markku
Paavola Sari

Perussuomalaiset rp
Perussuomalaiset rp
Perussuomalaiset rp
Perussuomalaiset rp
Perussuomalaiset rp
Perussuomalaiset rp

Hakkarainen Jere
Jussinniemi Jouni
Karsikas Timo
Majava Hanna-Reetta
Mykkänen Teija
Vornanen Pasi

Vasemmistoliitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p.
Vasemmistoliitto r.p.

Torssonen Asko

Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.

Kaupunginhallitus

Kuntalain 39 § mukaan kunnanhallituksen tulee

1. vastata kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta;
2. vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
3. valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
4. edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
5. vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
6. vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
7. huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus 1.1. – 31.5.2023***Puheenjohtajat:***

Jussinniemi Jouni, puheenjohtaja
Kärkkäinen Erkki, I varapuheenjohtaja
Leppäharju Raija, II varapuheenjohtaja

Vasemmistoliitto
Suomen Keskusta r.p.
Perussuomalaiset rp

Henkilökohtainen varajäsen:

Vornanen Pasi
Karvonen Ilpo
Kähärä Teemu

Jäsenet:

Pesonen-Vuorisalo Sirpa
Tikanmäki Katriina
Mykkänen Teija
Lehto Harri

Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Vasemmistoliitto
Perussuomalaiset rp

Henkilökohtainen varajäsen:

Pappila Eeva-Riitta
Mykkänen Ville
Majava Hanna-Reetta
Paavola Sari

Kaupunginhallitus 1.6. – 31.12.2023***Puheenjohtajat:***

Jussinniemi Jouni, puheenjohtaja
Pappila Eeva-Riitta, I varapuheenjohtaja
Leppäharju Raija, II varapuheenjohtaja

Vasemmistoliitto
Suomen Keskusta r.p.
Perussuomalaiset rp

Henkilökohtainen varajäsen:

Vornanen Pasi
Kauranen Aila
Kähärä Teemu

Jäsenet:

Karvonen Ilpo
Pyhtilä Juhani
Mykkänen Teija
Lehto Harri

Suomen Keskusta r.p.
Suomen Keskusta r.p.
Vasemmistoliitto
Perussuomalaiset rp

Henkilökohtainen varajäsen:

Kärkkäinen Erkki
Parttimaa Mauri
Majava Hanna-Reetta
Paavola Sari

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut 1.1. – 31.12.2022 kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi. Sihteerinä on toiminut hallintosihteeriksi Kirsti Kinnunen.

Henkilöstöjaosto

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston tehtävänä on seurata kaupungin henkilöstöhallinnon kehitystä ja hoitaa sen ratkaisuvaltaan kuuluvat henkilöstöasiat.

Kaupunginhallitus valitsi 30.8.2021 § 218 henkilöstöjaostoon toimikaudeksi 1.8.2021-31.5.2023 neljä jäsentä ja heille henkilökohtaisen varajäsenen sekä nimesi jäsenten keskuudesta jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ottaen huomioon Kuntal 31.2 §:n säädöksen.

Jäsenet:

Kärkkäinen Erkki puheenjohtaja
Majava Hanna-Reetta varapuheenjohtaja
Kuivaniemi Juha jäsen
Pappila Eeva-Riitta jäsen

Henkilökohtainen varajäsen:

Pesonen-Vuorisalo Sirpa
Mykkänen Teija
Vilonen Eija
Ruotsalainen Martti

Kaupunginhallitus valitsi 12.6.2023 § 178 henkilöstöjaostoon toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025 neljä jäsentä ja heille henkilökohtaisen varajäsenen sekä nimesi jäsenten keskuudesta jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ottaen huomioon Kuntal 31.2 §:n säädöksen.

Jäsenet:

Pappila Eeva-Riitta	puheenjohtaja
Majava Hanna-Reetta	varapuheenjohtaja
Kuivaniemi Juha	jäsen
Kärkkäinen Erkki	jäsen

Henkilökohtainen varajäsen:

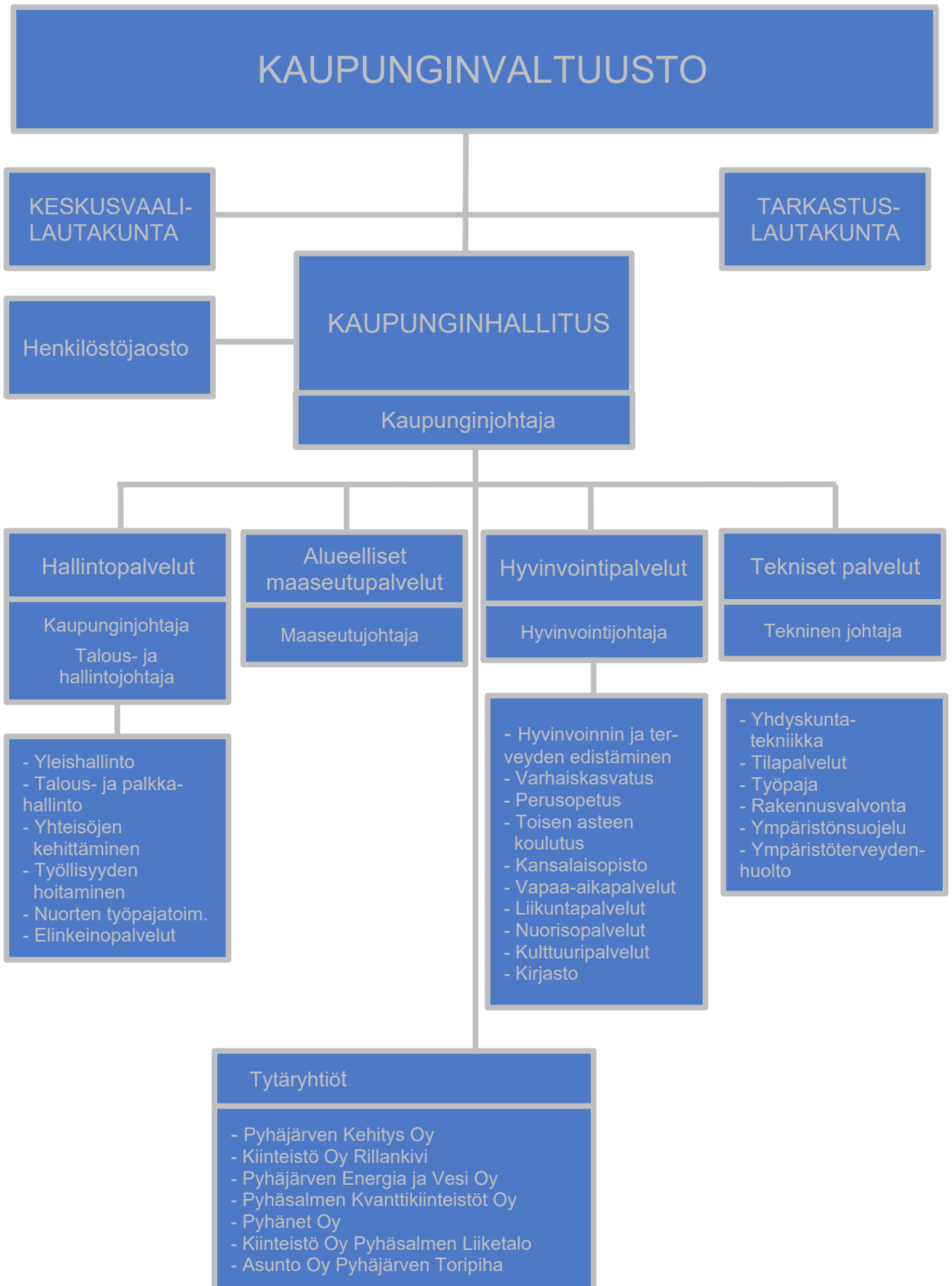
Ruotsalainen Martti
Mykkänen Teija
Vilonen Eija
Karvonen Ilpo

Henkilöstöjaoston esittelijänä on toiminut henkilöstö- ja taloussihteerinä Minna Pikkarainen.

Tilivelvollisia ovat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat sekä lautakunnat. Kaupunginjohtaja toimii viraston päällikkönä.

Viranhaltijaorganisaation johtoryhmän muodostavat hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja sekä toimialajohtajat (talous- ja hallintojohtaja, maaseutujohtaja, hyvinvointijohtaja ja tekninen johtaja). Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallintosäännön muutokset 25.9.2023 § 63.

Pyhäjärven kaupungin organisaatio vuonna 2023

3.1.2 Pyhäjärven kaupungin taloudellinen kehitys

Pyhäjärven kaupungin taloudellinen tilanne kohentui selvästi 2000-luvun puolenvälin alijäämäisistä tilinpäätöksistä, aina vuoden 2015 valtionosuusudistukseen saakka. Tähän on vaikuttanut oleellisesti yhteisöverokertymän nousu noin 800.000 eurosta 6,5 miljoonaan euroon.

Vuoden 2006 alijäämä oli 1,15 miljoonaa euroa ja vuosina 2007 – 2015 taseeseen on kertynyt ylijäämää 10,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 2,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilinpäätös oli 2.680.199 euroa alijäämäinen. Taseessa 31.12.2023 edellisten tilikausien ja tilikauden alijäämä oli yhteensä -436.851. Vuoden 2023 tilinpäätös sisältää kuitenkin tase-erän poistoero, jonka saldo oli yhteensä 4.816.052 euroa. Kunnan katettavaa alijäämää määriteltäessä taseeseen merkityt poistoerot huomioidaan alijäämää pienentävinä erinä, koska ne ovat luonteeltaan tuloksenkäsittelyeriä (kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto 118).

Pyhäjärven kaupungin taloudellinen kehitys on ollut viime vuosina haasteellista. Vuoden 2015 valtionosuuspäätösten mukaisesti valtionosuudet vähentyivät noin 2,5 M€ vuonna 2015. Toimintakulujen kasvamiseen mm. sosiaali- ja terveystalouden osalta on etsitty vaihtoehtoisia toimintatapoja. Myös Pyhäjärven kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan päättyminen on vaikuttanut Pyhäjärven kaupungin verotuloihin merkittävästi. Pyhäjärvelle ja seutukuntaan kohdistuu noin 500 htv:n vaje, palkkatuloihin paikkakunnalla 28 M€:n vaje ja verotuloihin noin 7 M€:n vaje.

Vuonna 2023 merkittävät muutokset kuntien toimintaan ja talouteen toivat hyvinvointialueiden toiminnan aloittaminen 1.1.2023. Hyvinvointialueiden vastuulle siirtyivät sosiaali- ja terveystaloudet sekä palo- ja pelastuspalvelut. Tähän muutokseen liittyivät myös osan kuntien verotulojen ja valtionosuuksien siirtymisestä hyvinvointialueille.

Vuoden 2022 tilikauden tulos oli -3,01 Meuroa. Poistoeron vähennyksiä kirjattiin yhteensä 325.102 euroa, joka paransi tilikauden tulosta. Poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden alijäämä oli -2,68 miljoonaa euroa.

Pyhäjärven kaupunki haki harkinnanvaraista valtionavustusta vuonna 2023, mutta avustusta ei myönnetty. Lainakanta vuoden 2023 lopussa oli 32,0 Meuroa, joka on 6.726 euroa/asukas. Vuonna 2023 nostettiin talousarviolainaa 4,5 M€.

Pyhäjärven kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2023 oli 39,7 % (vuonna 2022 oli 46,3 %). Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta.

Pyhäjärven kaupungin omapääoma on 39,7 % (v. 2022 47,5 %) pysyvistä vastaavista vuonna 2023. Uudessa talousarviosuosituksessa on mainittu raja-arvo, jonka mukaan peruspääoman ja arvonnkorotusrahojen tulisi olla 67 % pysyvistä vastaavista.

Pyhäjärven kaupunki varautuu rakennemuutokseen kaupunkikonsernin talouden tasapainotusohjelman laadinnan kautta ja panostamalla paikkakunnan elinvoiman kehittämiseen rakennemuutosvuosina.

Kaupunginhallitus asetti 12.6.2023 taloustoimikunnan, jonka tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunnan tavoitteena on päivittää talouden vuosien 2025 – 2027 tasapainotusohjelma 30.6.2024 mennessä. Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainottamisen onnistumiseen vaikuttaa merkittävästi tulevat tuulivoimainvestoinnit.

3.1.3 Olennaiset muutokset Pyhäjärven kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Peruspalvelukuntayhtymä Selänne vastasi terveyden- ja sairaanhoitoon liittyvistä palveluista 1.1.2010 -31.12.2022. Ympäristön hoitoon, rakennusvalvontaan sekä talous- ja henkilöstöpalveluihin liittyvien palvelujen hoitamista jatkettiin Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toimesta vielä 30.9.2023 saakka. Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi siirtyivät 1.10.2023 alkaen talous- ja palkkapalvelut, ympäristönsuojelu sekä rakennusvalvonta.

Pyhäjärven kaupungin ateria- ja puhtauspalvelutoiminnasta vastaa 1.1.2023 alkaen PPE Köökki Oy. PPE-Köökki Oy:n tehtävänä on tuottaa omistajilleen laadukkaita ja kustannustehokkaita puhtaus- ja ateriapalveluita. Yhtiön omistajia ovat: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde, Alavieskan kunta, Haapajärven kaupunki, Haapaveden kaupunki, Nivalan kaupunki, Oulaisten kaupunki, Pyhäjoen kunta, Pyhäjärven kaupunki, Pyhännän kunta, Sievin kunta, Siikajoen kunta ja Ylivieskan kaupunki.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn hallintosäännön 25.9.2023 § 63. Kuntien tehtävät muuttuivat olennaisesti vuoden 2023 alusta alkaen. Hyvinvointialueiden käynnistyminen edellytti muutoksia myös kunnan hallintorakenteeseen. Niin ikään kansainvälisten kriisien vaikutukset tuntuivat myös kuntatasolla ja vaikuttivat esimerkiksi kuntien varautumisvelvollisuuteen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn kaupunkistrategian 26.9.2022 § 72. Kaupunkistrategian painotukset ja tavoitteet tarkennetaan vuosittain talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa, joiden valmisteluvastuu on kaupunginhallituksella, lautakunnilla ja tytäryhtiöillä.

Kaupunginhallitus asetti 12.6.2023 taloustoimikunnan, jonka tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunnan tavoitteena on päivittää talouden vuosien 2025 – 2027 tasapainottamisohjelma 30.6.2024 mennessä.

Hyvinvointialueuudistus

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena oli Helsingin kaupunki, jolla säilyi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Tavoitteena on:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville,
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta,
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin ja
- hillitä kustannusten kasvua.

Sote-uudistus vaikutti merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikutti muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen.

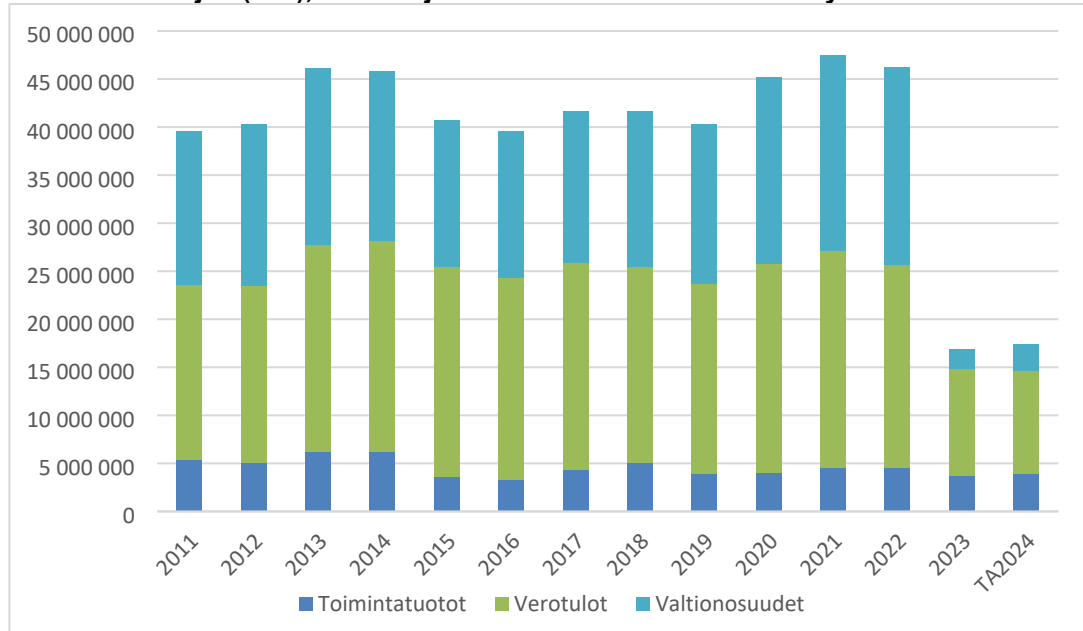
Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyä pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön

ikäntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Tuottojen kehitys

Tuotot koostuvat toimintatuotoista, verotuloista sekä valtionosuuksista.

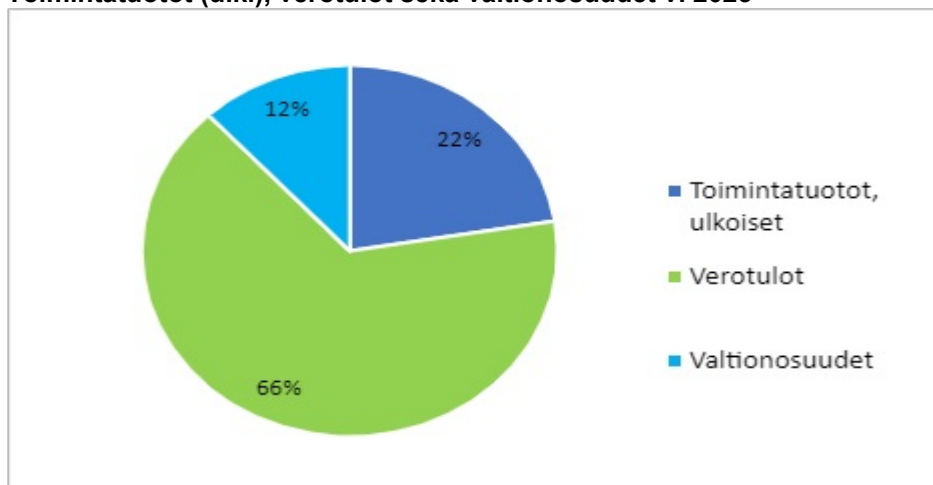
Toimintatuottojen (ulk.), verotulojen sekä valtionosuuksien kehitys v. 2011 – 2024

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Hyvinvointialueuudistus toi muutoksia myös kuntien verotuloihin ja valtionosuuksiin. Pyhäjärven kaupunki haki harkinnanvaraista valtionavustusta vuosina 2022 ja 2023, mutta sitä ei myönnetty. Vuonna 2021 harkinnanvaraista valtionosuutta myönnettiin 805.000 euroa. Muutos valtionosuuksissa vuosien 2014 ja 2015 välillä on 2,3 M€. Verotulojen osalta merkittävä tuottojen kasvu johtuu pääosin yhteisöveron tuoton huomattavasta noususta.

1.1.2015 aloitti toimintansa Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, kaukolämmön ja vesi- ja viemärlaitoksen toimintatuotot siirtyivät yhtiölle.

Toimintatuotot (ulk.), verotulot sekä valtionosuudet v. 2023

Toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet	TP 2023	Osuus tuotoista %
Toimintatuotot, ulkoiset	3 771 687	22,4 %

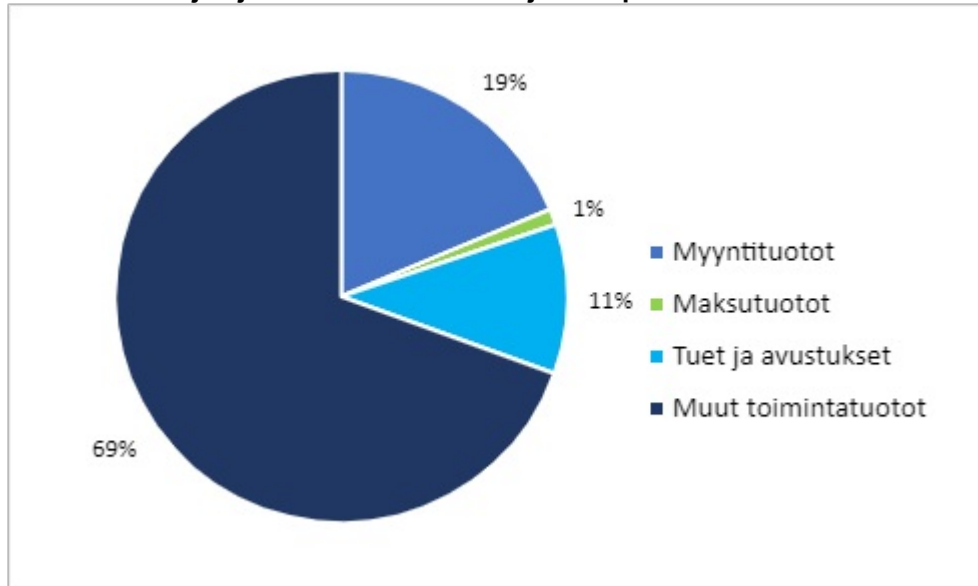
Verotulot	11 039 749	65,7 %
Valtionosuudet	2 004 990	11,9 %
Tuotot yhteensä	16 816 426	100,0 %

Toimintatuotot

Toimintatuottojen toteutumaprosentti oli 103,5 % vuoden 2023 talousarvioon verrattuna.

Toimintatuotot	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA+M 2023	TP2023
Toimintatuotot, ulkoiset	3 993 337	4 536 064	4 490 724	3 645 324	3 771 687

Toimintatuottojen jakautuminen eri tulolajeittain prosentiosuuksina v. 2023

Toimintatuotot	TP 2023	Osuus toimintatuotoista %
Myyntituotot kaupunki (ulkoiset)	706 011	18,7 %
Maksutuotot	42 171	1,1 %
Tuet ja avustukset	402 972	10,7 %
Muut toimintatuotot	2 620 533	69,5 %
Toimintatuotot yhteensä	3 771 687	100,0 %

Verotulot

Pyhäjärven kaupungin verotulojen kehittyminen vuosina 2020 – 2023

Verotulot	TP2020	TP2021	TP2022	TA+M 2023	TP2023
Kunnallisvero	15 799 366	15 269 143	15 551 890	7 800 000	7 885 599
Osuus yhteisöverosta	4 733 372	6 051 302	4 320 543	1 700 000	1 751 542
Kiinteistövero	1 184 656	1 308 936	1 319 698	1 580 000	1 402 608
Verotulot yhteensä	21 717 394	22 629 381	21 192 131	11 080 000	11 039 749

Verotulojen toteutuminen vuoden 2023 talousarvioon verrattuna oli 99,6 %. Vuoden 2023 verotulot perustuivat seuraaviin tulovero- ja kiinteistöveroprosentteihin: kunnallisvero 9,11 %, vakituiset asunnot 0,50 %, yleinen kiinteistövero 1,30 %, muut kuin vakituiset asunnot 1,40 %, rakentamattomat rakennuspaikat 6,0 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,10 % sekä voimalaitokset 3,10 %. Hyvinvointialueuudistuksen johdosta Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

alennettiin 12,64 % vuonna 2023. Pyhjärven kaupungin tuloveroprosentti oli 21,75 % vuonna 2022.

Pyhjärven kaupungin veroprosentit vuosina 2016 – 2024

Veroprosentit	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kunnan tulovero	19,75	20,75	20,75	20,75	21,75	21,75	21,75	9,11	9,10
Yleinen kiinteistövero	1,00	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30	1,30
Vakituinen asunto	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muu asuinrakennus	1,00	1,30	1,30	1,30	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
Rakentamaton rakennuspaik.	3,00	4,00	4,00	4,00	6,00	6,00	6,00	6,00	6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,00	0,00
Voimalaitos	2,85	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Efekttiivinen veroaste	13,30	13,61	13,64	13,70	14,43	14,50	14,70	6,3	14,70
Erotus, efekt. – kunnan tulov.	6,45	7,14	7,11	7,05	7,32	7,25	7,05	2,74	2,65

Veroprosentit	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kuntien keskim. tulovero-%	19,85	19,89	19,84	19,88	19,96	20,02	20,01		
Pohj-Pohjanm. keskim.tulovero%		20,44	20,47	20,57	20,57	20,91	20,91	8,26	8,35

Erialaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

Veroprosentin korottamatta jättämiseksi esitetyt perustelut, joissa tasausjärjestelmän väitetään ”korvaavan” korotusta vastaavat verotulot, eivät pidä paikkaansa. Miksi näin on, johtuu siitä, että tasausta laskettaessa käytetään koko maan painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia eikä kunnan päättämää veroprosenttia.

Valtionosuudet

Pyhjärven kaupungin valtionosuuksien kehittyminen vuosina 2018 – 2023

Valtionosuudet	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Peruspalvelujen valtionosuus	16 659 345	16 982 007	16 956 145	16 992 586	17 635 494	1 304 782
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-490 644	-395 521	-336 897	-293 871	-248 029	-258 648
Veromenetysten kompensatio			2 841 326	2 831 753	3 184 364	958 856
Harkinnanvarainen osuuden korotus				805 000		
Valtionosuudet yhteensä	16 168 701	16 586 486	19 460 574	20 225 468	20 571 829	2 004 990
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, sisältyy peruspalvelujen valtionosuuks.	369 869	507 256	1 313 839	1 841 127	988 368	-38 849
Valtionosuudet € / asukas	3 082	3 230	3 233	4 098	4 261	422
Valtionosuudet, %:a toimintamenoista ulk.	37,9	39,0	45,5	45,1	45,0	11,0
Valtionosuuksien osuus verotuloista %	79,0	84,0	89,6	89,9	97,1	18,2

Valtionosuuksien toteutuminen vuoden 2023 talousarvioon verrattuna oli 102,7 %.

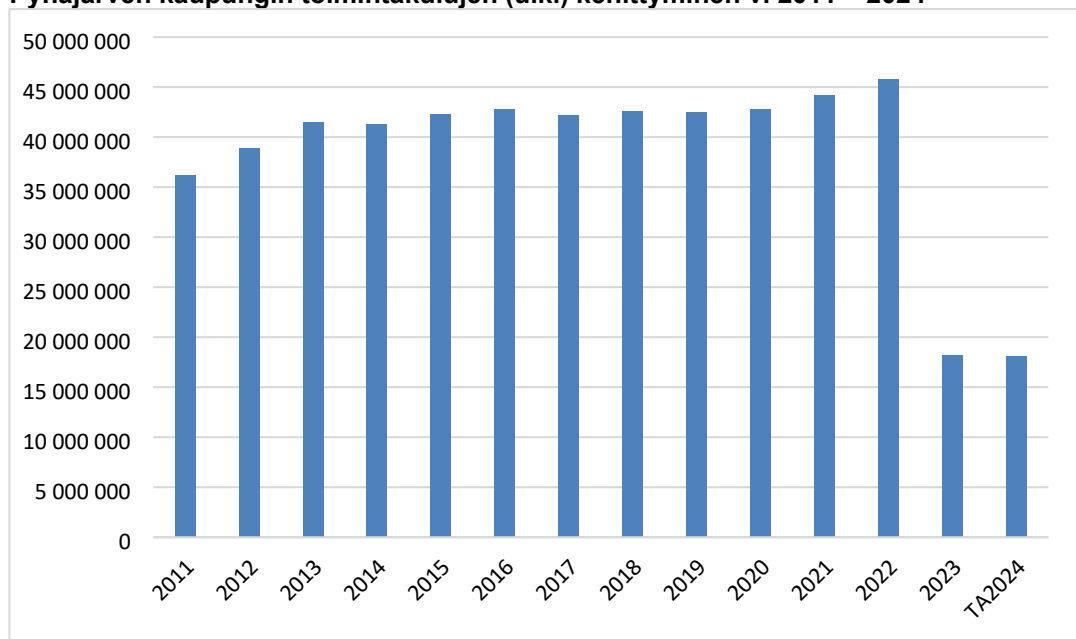
Toimintakulujen kehitys

Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintakulut muodostavat kaupungin toimintakulut.

Toimintakulut	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023 +muutos	TP 2023
Toimintakulut, ulkoiset	-42 481 808	-42 760 856	-44 142 334	-45 768 534	-17 426 761	-18 181 537

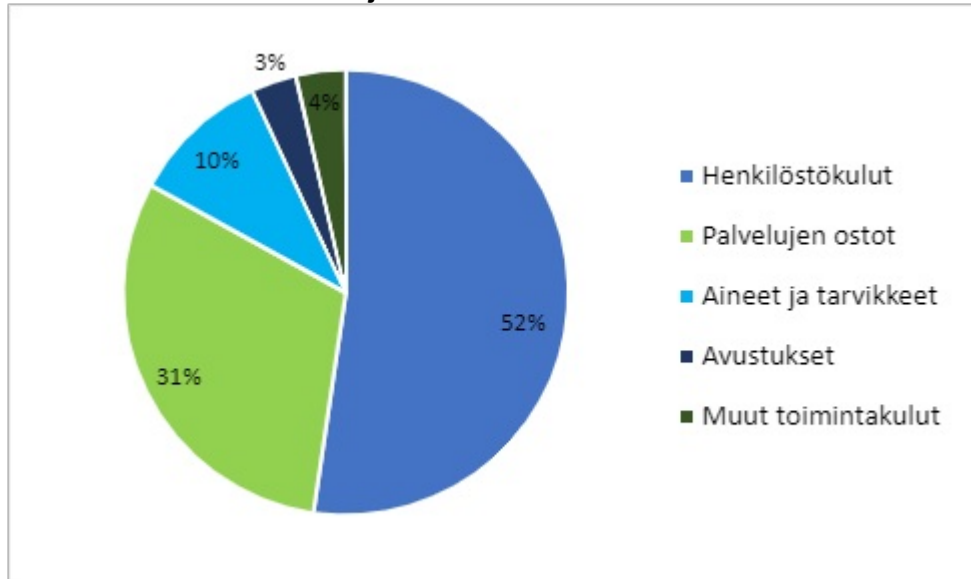
Toimintakulujen toteutuminen on vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna 104,3 %. 1.1.2023 alkaen terveyden- ja sairaanhoidon sekä pelastuspalvelujen kustannukset siirtyivät hyvinvointialueiden vastattavaksi.

Pyhäjärven kaupungin toimintakulujen (ulk.) kehittyminen v. 2011 – 2024

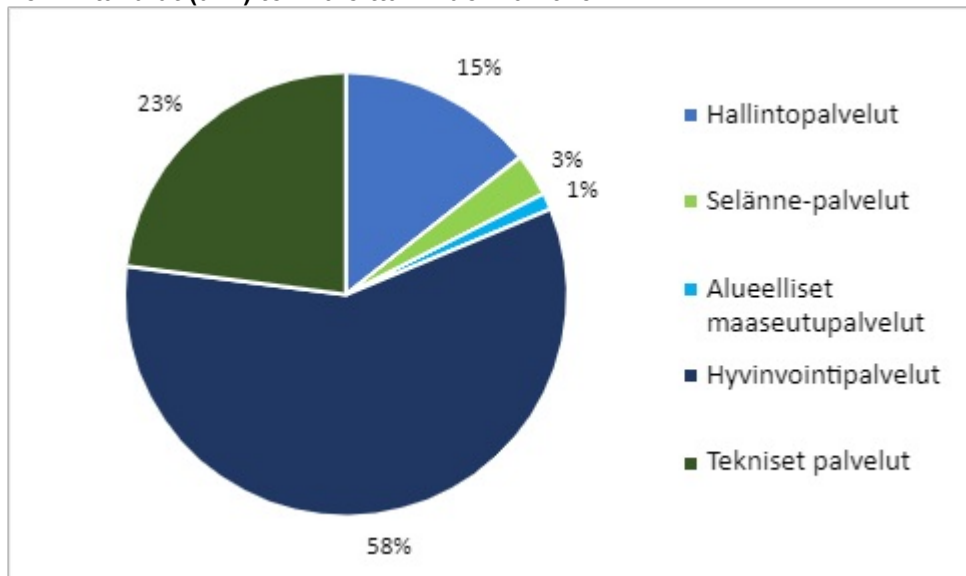

1.1.2015 alkaen perustettiin Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, jonka johdosta toimintakulut pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna. 1.1.2016 alkaen varhaiskasvatus siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminnasta Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi.

1.1.2023 aloittivat toimintansa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde sekä PPE-Köökki Oy. Hyvinvointialueiden vastattavaksi siirtyivät terveyden- ja sairaanhoidon sekä pelastuspalvelujen kustannukset. PPE-Köökki Oy:n tehtävänä on tuottaa omistajilleen laadukkaita ja kustannustehokkaita puhtaus- ja ateriapalveluita.

Ulkoiset toimintakulut kululajeittain vuonna 2023

Toimintakulut kululajeittain, ulkoiset	TP 2023	Osuus kuluista, %
Henkilöstökulut	-9 518 190	52,4
Palvelujen ostot	-5 573 020	30,6
Aineet ja tarvikkeet	-1 828 787	10,1
Avustukset	-605 558	3,3
Muut toimintakulut	-655 982	3,6
Ulkoiset toimintakulut yhteensä	-18 181 537	100,0 %

Toimintakulut (ulk.) toimialoittain vuonna 2023

Toimintakuluista suurimman erän muodostivat henkilöstökulut, joiden osuus kokonaiskustannuksista on yli 50 %. Vuonna 2022 suurimman kustannuserän muodostivat palvelujen ostot. Muutokseen vaikuttaa hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyminen 1.1.2023.

Toimintakate

Toimintakate on käyttötalouden toimintatulojen ja toimintamenojen erotus. Toimintakatteen toteutuminen vuoden 2023 muutettuun talousarvioon verrattuna oli 104,6 %.

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA+M 2023	TP 2023
Toimintakate	-38 522 848	-38 767 519	-39 606 269	-41 277 810	-13 781 437	-14 409 850

Lainakannat ja sijoitukset

Lainakanta sekä omavaraisuusaste vuosina 2017 – 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lainakanta, 1000 euroa	22 631	25 086	29 099	30 252	28 184	26 115	31 987
Lainakanta € / asukas	4 240	4 781	5 667	6 011	5 680	5 409	6 726
Omavaraisuusaste	54,7	52,0	45,1	44,9	48,3	46,3	39,7
Kuntien keskim.lainakanta € / as.	2 933	3 039	3 342	3 448	3 465	3 377	

Vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä varauduttiin 4,4 miljoonan euron talousarviolainan nostoon. Talousarviolaina nostettiin kesäkuussa. Vuoden 2023 lopussa oli lyhytaikaista lainaa yhteensä 3,65 M€. Vuoden 2023 talousarviossa viranhaltijoille on annettu maksuvalmiuden turvaamiseksi oikeus tilapäislainan ottamiseen enintään 3 miljoonan euron verran. Lainakanta 31.12.2023 oli 31.986.621 €.

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappion sietokykyä ja ylipäätään kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omat varat muodostavat puskurin mahdollisia tappioita varten. Kunnissa pidetään omavaraisuusastetta hyvänä, jos se ylittää 70 %:a. Pyhäjärven kaupungin omavaraisuusaste tilinpäätösvuonna oli 39,7 %.

Sijoitukset vuosina 2018 – 2023

Markkina-arvot	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Evli	5 052 711	5 536 254	5 521 552	5 947 332	5 496 088	5 980 569
Nordea varainhoito		1 248 495	1 144 190	1 602 379	874 305	606 891
Nordea kapitalisaatios.	3 317 256	3 765 371	3 951 016	4 038 017	3 788 118	4 363 370
Ålandsbanken			300 000	357 570	707 580	787 421
Yhteensä	8 369 967	10 550 120	10 916 758	11 945 298	10 866 091	11 738 251

Kirjanpitoarvot	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Evli	5 046 734	5 155 328	5 267 301	5 661 390	5 367 486	5 776 337
Nordea varainhoito		1 207 291	1 058 024	1 065 420	787 722	599 245
Nordea kapitalisaatios.	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 500 000
Ålandsbanken			300 000	300 000	600 000	600 000
Yhteensä	8 346 734	9 662 619	9 925 325	10 326 810	10 055 208	10 475 582

Kaupunginhallituksen 8.10.2018 § 263 mukaisesti Pyhäjärven kaupungin varainhoitajia ovat Nordea Markets ja Evli Pankki Oyj. Kaupunginhallitus päätti 14.12.2020 § 279 ja 7.11.2022 § 298 merkitä Ålandsbankenin Tuulivoima-erikoissijoitusrahaston osuuksia. Ålandsbankenin rahaston osuuksien merkintäsummat on siirretty muista kaupungin sijoitussalkuista.

Salkku-yhteenvetojen mukaiset tuotot vuodelle 2023 olivat Evli:illä 9,03 % ja Nordealla 8,75 %. Pidemmän aikavälin tuottoja tarkastellessa 5 vuoden tuotto oli Evlillä 21,70 % ja Nordealla 26,49 %.

3.1.4 Pyhäjärven kaupungin henkilöstö

Pyhäjärven kaupungin vakituisen henkilöstön määrä oli 131,5 henkilöä sekä määräaikaisen henkilöstön määrä 91 henkilöä tilanteessa 31.12.2023. Vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan verrattuna kokonaisuutos on -22 henkilöä. Vuoden 2023 aloitti toimintansa hyvinvointialueet, jonka palvelukseen siirtyi Pyhäjärven kaupungin palveluksesta viisi henkilöä. Samaan aikaan aloitti toimintansa hyvinvointialueen ja kuntien yhteinen ruoka- ja siivouspalvelujen alueellinen yhtiö PPE-Köökki Oy. Yhtiön palvelukseen siirtyi 32 työntekijää. Kaupungin ICT-palvelut ulkoistettiin 1.7.2023 lukien. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen purkautuessa 30.9.2023 siirtyi kaupungin palvelukseen talous- ja palkkahallinnon sekä ympäristö- ja rakennusvalvonnan tehtäviin kuusi henkilöä.

Palkat ja palkkiot vuonna 2023 olivat 9.518.190 euroa. Edellä mainittujen muutosten johdosta henkilöstökulut vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna noin 9,2 prosenttia. Henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja esitetään Pyhäjärven kaupungin henkilöstöraportissa, joka on osa Pyhäjärven kaupungin toimintakertomusta ja tilinpäätöstä vuodelta 2023.

3.1.5 Pyhäjärven kaupungin ympäristöasiat

Pyhäjärven kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen kattavat peruspalvelut sekä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhdyskuntarakenne.

Pyhäjärven kaupungin pohjavesivarat ovat kunnan erityisessä suojelussa, pohjavesien puhtaus on koko kunnan hyvinvoinnin keskeinen edellytys. Kunnallisella vesihuollolla ja vesihuollon yleisellä kehittämisellä turvataan kaikille kuntalaisille riittävästi hyvänlaatuista talousvettä.

Vesistöjen ekologinen tervehdyttäminen ja niiden virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen on yksi kunnan keskeisistä ympäristönhoitotoista. Kaivostoiminnan alueelliset tuotanto-, työllisyys- ja tulovaikutukset Pyhäjärvellä, sen lähikunnissa ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa ovat olleet huomattavat Pyhäsalmen kaivoksen ansiosta. Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan päättyminen vaikuttaa myös Pyhäjärven kaupungin ympäristöön.

Pyhäjärven kaupungin tilinpäätös sisältää erillisen ympäristöraportin.

3.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pyhäjärven kaupungin myönteisen kehityksen ja kaupunkitalouden turvaaminen on lähivuosien keskeinen tavoite. Kaupunginvaltuuston määrittämä tahtotila on, että Pyhäjärven kaupunki ei taloussuunnitelmavuosina täytä yhtäkään kriisi- tai kriisiytyvän kunnan kriteeriä. Nämä kriteerit tulevat täyttymään yksi kerrallaan. Tähän antaa siedettävän lähtökohdan taseessa oleva kertynyt ylijäämä, taseeseen kertynyt poistoero ja suhteellisen hyvin hoidetut sijoitussalkut. Kertynyt ylijäämä toimii vuoden 2024 sekä taloussuunnitelmavuosien alijäämäisten budjettien puskurina. Selvää kuitenkin on, että kaupunki tarvitsee tulevina vuosina merkittävää verotulopohjan laajentamista ja samalla yhä pitkäjänteistä taloudellista tasapainottamista.

Paikkakuntaa koettelevat lyhyellä aikavälillä tapahtuva elinkeinorakenteen rakennemuutos ja jo pitkään toteutunut väestörakenteen muutos, jotka asettavat Pyhäjärven kaupungin suurten haasteiden eteen. Aikaisempien vuosien suuret investoinnit sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja varhaiskasvatukseen sekä muuhun julkiseen käyttöpääomaan kasvattivat kaupungin lainakantaa merkittäväällä tavalla. Väestörakenteen muutos tuo mukanaan merkittävää palvelutarpeen kasvupainetta. Edellä mainitut trendit ja jo toteutunut valtionosuusuudistus ovat asettaneet Pyhäjärven kaupungin rahoitusasemansa ja toiminnallisiin edellytyksiin osalta suuren tasapainotustavoitteen eteen.

Väestöpoliittiset toimet tulevat erityisen välttämättömiksi valmistauduttaessa kaivostoiminnan loppumiseen lähivuosina. Jotta välttyttäisiin kaivostoiminnan loppumisen aiheuttamilta talous- ja

työllisyysvaikutuksilta jo meneillään olevalla valtuustokaudella on saatava pitkälle tulevaisuuteen myönteisesti vaikuttavat kehitystekijät esiin ja tehokkaaseen käyttöön. Niissä onnistuminen on edellytys sille, että Pyhäjärven väestön, yrittäjien ja poliittisten päättäjien vankka yhteinen tahto Pyhäjärven kehittämiseksi itsenäisenä kuntana myös tulevaisuudessa on mahdollista. Muussa tapauksessa laukeavat monet taloudelliset, toiminnalliset, strategiset ja imagolliset riskit.

3.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin riskit voidaan jaotella seuraaviin luokkiin:

- strategiset riskit,
- taloudelliset riskit,
- toiminnalliset riskit,
- vahinkoriskit,
- toimintatapariskit ja
- imagoriskit.

Pyhäjärven kaupungin merkittävimmät toiminta- ja vahinkoriskit ovat:

- vesihuollon ja puhtaan veden turvaaminen kaupunkilaisille,
- valtateilla ja rautateilla tapahtuvat kemikaalien ja muiden vaarallisten aineiden kuljetukset,
- sähkön jakelun keskeytyminen,
- tietoliikenteen keskeytyminen,
- epätavalliset luonnonilmiöt, esimerkiksi tulva tai mysky ja
- vaikeasti hallittavat epidemiat.

Kaupungin rahoitusriskit voidaan jaotella tulojen ja menojen toteutumiseen ja sijoitustoimintaan.

Tulojen toteutumisessa verotulojen kasvun kehittyminen on tuleva haaste kaupungille. Menojen toteutumisessa on kiinnitettävä huomioita vuosittaiseen nousuun.

Kaupungilla oli vuoden 2023 lopussa sijoitusvaroja, joiden markkina-arvo oli 11,7 M€ ja tase-arvo oli 10,5 M€. Varat ovat sijoitettu kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ja sijoitusten hoitaminen on hajautettu kolmelle varainhoitajalle. Sijoitusten tuottokehitykseen vaikuttavat myös kansainväliset selkkaukset ja muut yleismaailmalliset seikat, jotka ovat Pyhäjärven kaupungin riskienhallinnan ulkopuolella. Ammattisalkunhoitajien käytöllä ja sijoitusstrategian ajantasaisuudella kaupungin sijoitusriskin hallinta voidaan arvioida olevan riittävää.

Strategisen riskin aiheuttaa epäonnistuminen rakennemuutokseen valmistautumisessa, kun kaivostoiminta Pyhäjärvellä loppuu. Kaivostoiminnan alueelliset tuotanto-, työllisyys- ja tulovaikutukset Pyhäjärvellä, sen lähikunnissa ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lakkaavat ja vaikutukset ovat niin mittavat, että Pyhäjärvi ja lähiseutu ovat järjestyttävän rakennemuutoksen kourissa. Muutoksen hallinnan onnistumiselle olennaista on uusiokäytön (Pyhäjärven Callion) kärkihankkeiden toteutuminen.

Imagollisen riskin hallinta vaatii rytmien vaihdosta ja terävää uudelleen profiloitumista. Sijainnista maakuntien rajalla on tehtävä haitan sijasta hyve liikennegeologisesti erinomaisen sijainnin avulla. Silloin Pyhäjärvestä välittyikin kuva liikennevirtojen keskiössä sijaitsevana paikkakuntana, joka sijainniltaan samankaltaisten naapurikuntien kanssa muodostaa elyvän Suomen luovan talouden kehitysvyöhykkeen. Uusi imago ja profiili on yhteydessä kaivoksen infrastruktuuriin uusiokäytön onnistumiseen ja asumisen, yritystoiminnan sekä hyvinvoinnin elinvoimainvestointeihin.

3.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntalain 115 §:n (410/2015) mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä. Kaupunginhallitus vastaa valvonnan järjestämisestä ja yleisestä ohjeistamisesta. Valvonnan täytäntöönpanosta vastaa kaupunginjohtaja. Toimialueen päällikkö vastaa, että toimialueen sisäinen valvonta on järjestetty yleisten ohjeiden pohjalta ja on riittävää. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu muun muassa kuntalakiin sekä kaupungin johto- ja toimintasääntöihin sekä niissä mainittuihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon. Kaupunginhallituksen 12.6.2006 hyväksymä sisäisen valvonnan ohje painottaa talouden hoitoa, materiaalihallintoa sekä omaisuudenhoitoa ja niihin liittyviä systemaattisia tarkastuksia ja raportointeja. Sisäinen valvonta on toimintayksiköiden prosessi, jonka avulla se pyrkii kohtuullisessa määrin varmistamaan tavoitteidensa saavuttamista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 30.6.2014 § 70. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Pyhäjärven kaupungin konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.11.2014. Konserniohjetta tullaan päivittämään resurssien salliessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuutta uhkaavia tekijöitä.

Kaupunginhallitus hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 16.12.2019. Nämä ohjeet ovat voimassa 1.1.2020 alkaen.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat operatiivisena toimintana kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle sekä kunnan muulle johdolle. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 23 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää, kuntalain 24 §:ssä kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kunnan muun toiminnan johtotehtävää sekä kuntalain 25 a §:ssä säädettyä kuntakonsernin ohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä, mistä konsernijohto vastaa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säästösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Valvontaa ovat suorittaneet osaltaan kaupunginhallitus täytäntöönpanopäätösten yhteydessä sekä valvontaohjeen mukaisesti määrätyt henkilöt. Yleisellä tasolla valvontaa on lisäksi toteutettu johtoryhmätyöskentelyn yhteydessä. Havaittuihin puutteisiin on esimiestasolla puututtu välittömästi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.6.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä 24.11.2014 Pyhäjärven kaupunkikonsernin konserniohjeen. Kaupunginhallitus hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 16.12.2019.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuutta seurataan toimintakertomuksen ja talousarvion toteutumisvertailussa ja näitä edeltävissä osavuosikatsauksissa. Tavoitteiden asettelussa tai määrärahojen budjetoinneissa ei ole havaittu olennaisia virheitä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällistä menettelyä, jonka avulla tunnistetaan ja arvioidaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Pyhäjärven kaupungin johtamisjärjestelmä, strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan ja talouden ohjeet luovat perustan riskienhallinnalle. Mahdollisia vahinkoriskejä on arvioitu ja päivitetty kohteittain vakuutustarkastelun yhteydessä. Investointeihin ja rahoitukseen ei kertomusvuonna kohdistunut erityisriskejä.

Kaupungin vakuutusturvan laajuutta tarkasteltiin vakuutusten kilpailuttamisen yhteydessä keväällä 2021. Työympäristön riskejä ja vaaroja arvioitiin loppuvuonna 2021 toteutetulla henkilöstökyselyllä.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä, arvonalennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Tällaiset vastuut, menetykset tai korvaukset voisivat koskea esimerkiksi virheellistä menettelyä hankinnan kilpailuttamisessa tai valtion osuuden takaisinperinnässä.

Sopimustoiminta

Ennakoimattomia negatiivisia seuraamuksia ei ole tapahtunut liittyen sopimustoimintaan. Vanhentumisaikojen seurantaan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siten, että varamiesjärjestelmät ovat riittävät myös mahdollisten pitkien sairauslomien yhteydessä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja esittävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä käynnistettyjen kehittämistoimien sekä oman, jatkuvan toiminnan ja talouden seurannan ja sisäisen tarkastuksen arviointi- ja varmistustoiminnan perusteella, että kaupungin hallinto on toiminut kuntalain, kaupungin johto- ja toimintasääntöjen sekä kaupunginhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Sisäinen valvonta on yleisesti ottaen toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa järjestettiin vuonna 2023 asianmukaisesti. Kaupunginhallitus hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet 16.12.2019.

3.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Vuoden 2023 toimintakate osoittaa, että toimintamenoista jäi katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla 14,4 M€ (v. 2022 oli 41,3 M€). Verotulojen, valtionosuuksien sekä muiden rahoitustuottojen ja –kulujen jälkeen vuosikatteen eli tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -1,6 M€ (vuonna 2022 oli 0,1 M€).

Tilikauden tulos oli -3.005.301 euroa. Poistoeron muutosten jälkeen tilikauden alijäämä vuoden 2023 lopussa oli -2.680.199 euroa.

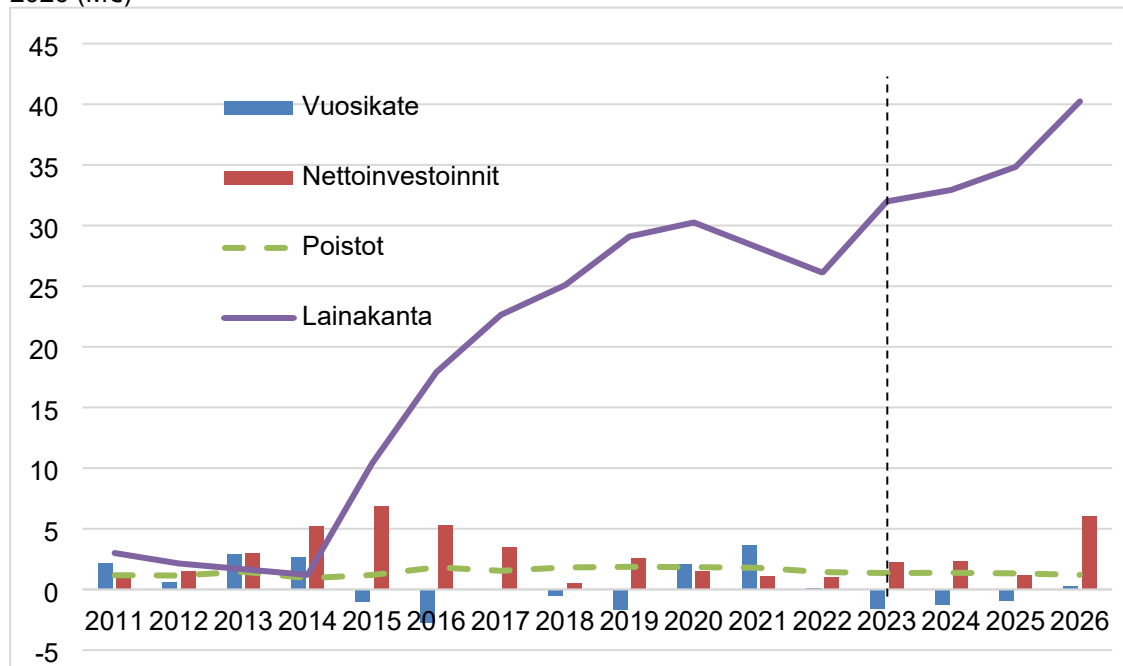
Tilikauden yli- / alijäämät ja poistoerot vuosina 2019 – 2024

	2019	2020	2021	2022	2023	TA 2024
Taseen loppusum. 31.12.	60 929 026	61 414 364	60 867 876	60 466 857	58 775 002	
Peruspääoma 31.12.	20 542 187	20 542 187	20 542 187	20 542 187	18 482 849	
Peruspääoma-% taseen loppusummasta	33,7	33,4	33,8	34,0	30,7	
Poistoero ja vapaaeht.var.					4 816 052	
Tilikauden alijäämä 31.12.	-3 230 721	426 871	2 169 595	-1 002 053	-2 680 199	
-Ed.vuosien alijäämä						
+Ed.vuosien ylijäämä	3 975 720	745 001	1 171 872	3 245 401	2 243 349	
Tilik.ylij. taseessa 31.12.	745 001	1 171 872	3 341 467	2 243 348	-436 851	
Alijäämä TA:ssa 2024						-2 326 000

Tulorahoituksen riittävyys

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Vuonna 2023 vuosikate oli -1.6 Meuroa.

Vuosikate, nettoinvestoinnit, poistot ja lainakanta vuosina 2011 – 2023 sekä arvio vuosille 2024–2026 (M€)

3.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022	2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 772	4 490	4 536
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-18 182	-45 768	-44 142
Toimintakate	-14 410	-41 278	-39 606
Verotulot	11 040	21 192	22 629
Valtionosuudet	2 005	20 572	20 335
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	95	22	11
Muut rahoitustuotot	704	22	463
Korkokulut	-839	-162	-151
Muut rahoituskulut	-184	-267	-60
Vuosikate	-1 589	101	3 621
Poistot ja arvonalentumiset	-1 352	-1 431	-1 785
Satunnaiset erät	-65		
Tilikauden tulos	-3 005	-1 330	1 836
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	325	328	334
Varausten lisäys(-) vähennys(+)			
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 680	-1 002	2 170

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TP 2023	TA 2024
Toimintatuotot % toimintakuluista	9,3	9,3	10,3	9,8	19,7	20,7	21,5
Vuosikate/Poistot %	-92,0	115,6	202,8	7,0	-110,4	-117,6	-92,5
Vuosikate €/asukas	-333,9	422,3	729,7	20,9	-348,2	-334,1	-267,1
Poisto %	47,1	46,05	39,36	31,9	44,8	35,8	35,2
Poistot / asukas	362,8	365,4	359,8	296,4	-315,5	284,2	-288,8
Asukasmäärä	5 135	5 033	4 962	4 828	4 850	4 756	4 760

Tuloslaskelman tunnusluvut, selostus:

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista:

$100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla toiminnan tuotoilla.

Vuosikate/Poistot %: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot} + \text{arvonalentumiset}$

Poisto %: $100 \times \text{poistot käyttöomaisuudesta} / \text{toimintatulot}$

3.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1000 €	2022 1000 €	2021 1000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	-1 589	101	3 621
Satunnaiset erät	-65		
Tulorahoituksen korjauserät	54	16	5
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-2 273	-1 156	-1 186
Investointien ennakkomaksut			
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	53	32
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	33	46	13
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 840	-939	2 484
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-100	-215	
Antolainasaamisten vähennykset	498	11	203
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 400	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 179	-2 069	-2 069
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 650		
Oman pääoman muutokset	0	-96	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 734	2 868	299
Rahoituksen nettorahavirta	3 536	500	566
Kassavarojen muutos	-304	-439	918
Rahavarat 31.12.	10 497	10 801	11 240
Rahavarat 1.1.	10 801	11 240	10 321

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-25 095 021	-16 624 317	-5 906 182	-3 382 904		-6 236 066	
Investointien tulorahoitus	-65,6	120,8	313,6	9,1		-69,9	
Lainanhoitokate	-0,9	1,1	1,7	0,1		-0,2	
Laskennallinen lainanhoitokate			1,0	0,1		-0,2	
Kassan riittävyys, päivää	76	79	86	80		162	
Asukasmäärä	5 135	5 033	4 962	4 828	4 850	4 756	4 760

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 \cdot \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitus –tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita.

Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys, päivää

= $365 \cdot \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyyspäivinä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välituloksen Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

3.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1000 e	1000 e		1000 e	1000 e
A PYSYVÄT VASTAAVAT	46 518	47 987	A OMA PÄÄOMA	18 046	22 786
I Aineettomat hyödykkeet	279	219	I Peruspääoma	18 483	20 542
1. Aineettomat oikeudet	15	37	III Arvonkorotusrahasto	0	0
2. Muut pitkävaikutteiset menot	263	182	IV Muut omat rahastot	0	0
3. Ennakkomaksut			V Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 243	3 245
II Aineelliset hyödykkeet	30 965	30 243	VI Tilikauden yli-/alijäämä	-2 680	-1 002
1. Maa- ja vesialueet	4 066	4 080			
2. Rakennukset	21 622	21 987	B POISTOERO JA VAP.EHT.		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 808	4 084	VARAUKSET	4 816	5 141
4. Koneet ja kalusto	0	0	1. Poistoero	4 816	5 141
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Vapaaehtoiset varaukset	0	0
6. Enn.maksut ja kesken. hank	1 469	92			
III Sijoitukset	15 275	17 525	C PAKOLLISET VARAUKSET	78	78
1. Osakkeet ja osuudet	11 421	13 468	1. Eläkevaraukset		
2. Joukkovelkakirjasaamiset			2. Muut pakolliset varaukset	78	78
3. Muut lainasaamiset	3 816	4 020	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	42	45
4. Muut saamiset	38	37	1. Valtion toimeksiannot	16	20
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16	20	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	25	25
1. Valtion toimeksiannot	16	20	3. Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
2. Lahjoitusrah. erityiskatteet			E VIERAS PÄÄOMA	35 793	32 417
3. Muut toimeksiantojen varat			I Pitkäaikainen	26 048	24 047
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 240	12 460	1. Joukkovelkakirjalainat		
I Vaihto-omaisuus	0	168	2. Lainat rah. ja vak.laitoksilta	26 048	24 047
1. Aineet ja tarvikkeet	0	0	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
2. Keskeneräiset tuotteet			4. Lainat muilta luotonantajilta		
3. Valmiit tuotteet			5. Saadut ennakot	0	0
4. Muu vaihto-omaisuus			6. Ostovelat		
5. Ennakkomaksut	0	168	7. Muut velat	0	0
II Saamiset	1 744	1 491	8. Siirtovelat		
Pitkäaikaiset saamiset	228	233	II Lyhytaikainen	9 745	8 371
1. Myyntisaamiset	178	178	1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainasaamiset	25	30	2. Lainat rah. ja vak.laitoksilta	5 939	2 069
3. Muut saamiset	25	25	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
4. Siirtosaamiset			4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	1 515	1 258	5. Saadut ennakot	1 239	172
1. Myyntisaamiset	810	494	6. Ostovelat	1 018	4 677
2. Lainasaamiset	50	245	7. Muut velat	156	170
3. Muut saamiset	504	113	8. Siirtovelat	1 393	1 283
4. Siirtosaamiset	151	406	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	58 775	60 467
III Rahoitusarvopaperit	10 476	10 138			
1. Osakkeet ja osuudet	0	83			
2. Sijoitukset rahamarkk.inst.	6 976	6 755			
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit	3 500	3 300			
IV Rahat ja pankkisaamiset	21	663			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	58 775	60 467			

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASEEN TUNNUSLUVUT

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024
Omavaraisuusaste, %	45,1	44,9	48,3	46,3		39,7	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	82,5	74,4	65,8	69,7		205,5	
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	745	1 172	3 341	2 243		-437	
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	145	233	673	465		-92	
Lainakanta 31.12., €	29 099 135	30 252 319	28 183 753	26 115 187	28 700 000	31 986 621	32 900 000
Lainakanta 31.12., € / asukas	5 667	6 011	5 680	5 409	5 922	6 726	6 919
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	29 164 958	30 356 535	29 149 906	26 218 890		32 192 952	
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	5 680	6 032	5 875	5 431		6 769	
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	4 177	4 223	4 020	4 020		3 816	
Asukasmäärä	5 135	5 033	4 962	4 828	4 850	4 756	4 760

Taseen tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht. varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
 Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.
 Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
 Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$
 Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$
 Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainasaamiset 31.12.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistuloiksi muodostui 26,2 M€ (46,4 M€), joista suurin osuus koostui verotuloista 42,2 % (45,7 %). Valtionosuuksien osuus tuloista oli 7,7 % (44,4 %) ja toimintatuottojen osuus oli 14,4 % (9,7 %). Suluissa näkyy vuoden 2022 vastaava luku.

Kokonaismenot olivat 18,2 M€ (49,7 M€), josta 76,5 % (92,1 %) koostui toimintakuluista. Investointimenot olivat 9,6 % (2,3 %) kokonaismenoista.

TULOT	Milj. €	%	MENOT	Milj. €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	3,772	14,4	Toimintakulut	18,181	76,5
Verotulot	11,040	42,2	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	2,005	7,7	Korkokulut	0,839	3,5
Korkotuotot	0,095	0,4	Muut rahoituskulut	0,184	0,8
Muut rahoitustuotot	0,704	2,7	Satunnaiset kulut	0,065	0,3
Satunnaiset tuotot		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten var. muutos		0,0
-Käyttöom. myyntivoitot	-0,012	0,0	- Käyttöom. myyntitappio	-0,066	-0,3
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investoint.		0,0	Käyttöomaisuusinvestoinnit	2,273	9,6
Pysyv.vast.hyöd.luov.tulot	0,032	0,1	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten lisäykset	0,100	0,4
Antolainasaamisten vähennys	0,498	1,9	Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	2,178	9,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4,400	16,8	Lyhytaikaisten lainojen vähenn.	0,000	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	3,650	13,9	Oman pääoman muutos		0,0
Oman pääoman lisäykset	0,000	0,0	Kokonaismenot yhteensä	23,754	100,0
Kokonaistulot yhteensä	26,184	100,0			
Täsmäytys:					
Kokonaistulot	26 184		- Kokonaismenot	23 754	= 2 430
Maksuvalmiuden muutos	-304		- Rahavarojen muutos	-2 734	= 2 430

Tuloslaskelman toteutuminen

ULKOISET + SISÄISET

	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	TA + LTA 2023	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024
Toimintatuotot	6 881 838	7 121 706	7 175 971	5 494 304	5 724 217	6 019 928	5 494 304
Toimintakulut	-45 649 358	-46 727 975	-48 453 781	-19 388 004	-19 505 654	-20 429 778	-19 388 004
Toimintakate	-38 767 519	-39 606 270	-41 277 810	-13 893 700	-13 781 437	-14 409 850	-13 893 700
Verotulot	21 717 394	22 629 381	21 192 131	10 480 000	11 080 000	11 039 749	10 480 000
Valtionosuudet	19 460 574	20 335 468	20 571 829	1 952 800	1 952 800	2 004 990	1 952 800
Rahoitustuotot	246 151	473 140	44 275	445 000	445 000	799 027	445 000
Rahoituskulut	-530 955	-210 860	-429 725	-673 000	-673 000	-1 022 704	-673 000
Vuosikate	2 125 644	3 620 859	100 700	-1 688 900	-976 637	-1 588 788	-1 688 900
Poistot ja arvonal.	-1 839 058	-1 785 473	-1 431 069	-1 530 200	-1 530 200	-1 351 513	-1 530 200
Satunnaiset kulut	-198 141					-65 000	
Tilikauden tulos	88 445	1 835 387	-1 330 369	-3 219 100	-2 506 837	-3 005 301	-3 219 100
Poistoeron muutos	338 427	334 208	328 316	330 000	330 000	325 102	330 000
Varausten muutos Rahaston muutos							
Tilik. yli- / alijäämä	426 871	2 169 595	-1 002 053	-2 889 100	-2 176 837	-2 680 199	-2 889 100
Vähen. ylijäämästä, pelastust. varallaolo		-96 066					
Tilik.ylij.taseessa	1 171 872	3 245 401	2 243 349			-436 851	
Poistoero	5 803 678	5 469 470	5 141 154			4 816 052	

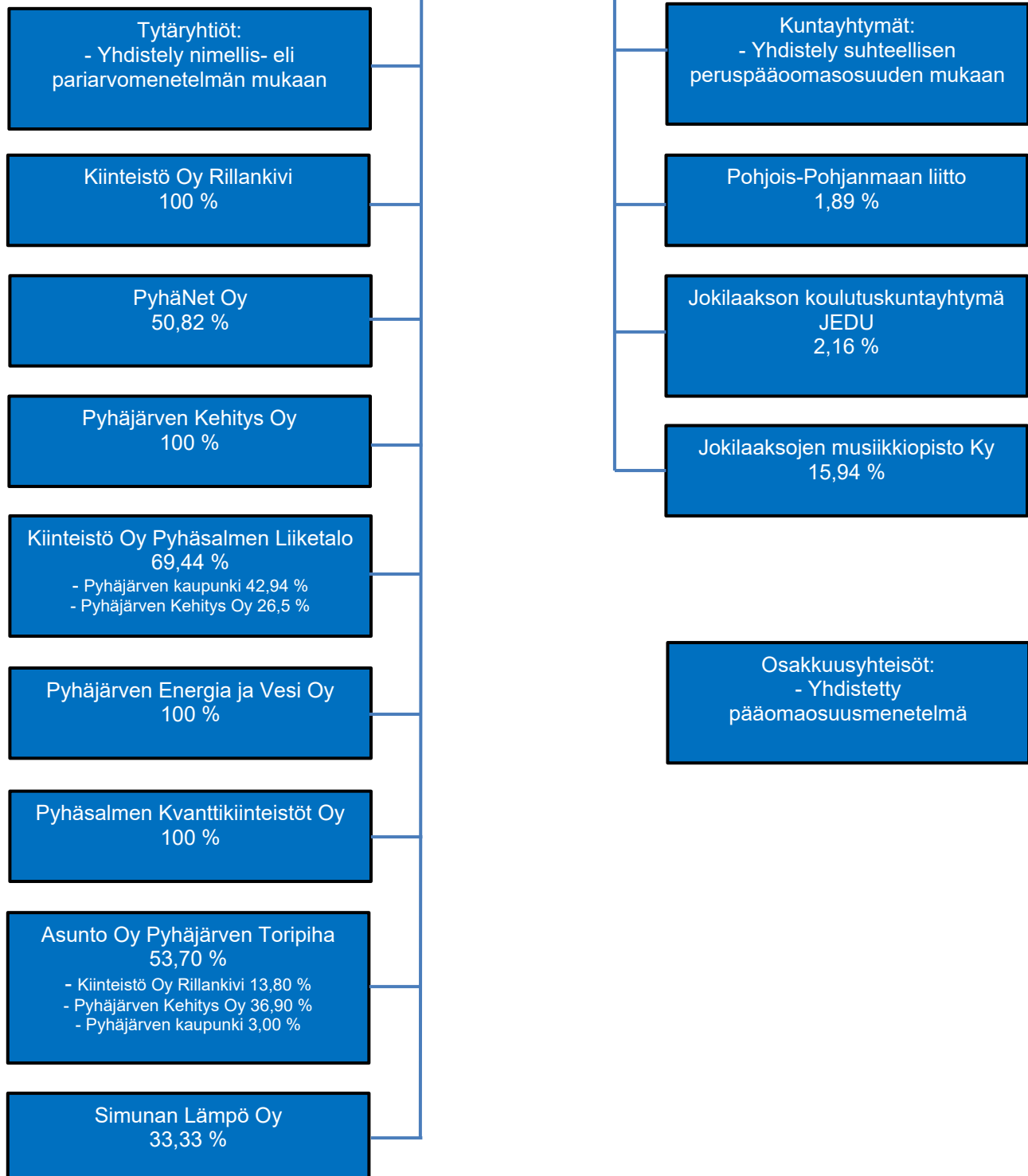
Kaupungin katettavaa alijäämää määriteltäessä taseeseen merkityt investointivaraukset ja poistoerot huomioidaan alijäämää pienentävinä erinä, koska ne ovat luonteeltaan tuloksen käsittelyeriä.

3.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernirakenne kaaviona

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

3.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Pyhjärven kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista ja konserniohjauksesta, joka perustuu omistukseen liittyvän määräysvallan käyttöön. Konserniohjaus voidaan jakaa omistajaohjaukseen ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamiseen. Omistajaohjaus on kunnan edustajien päätösvallan käytön ohjaamista yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä. Tytäryhtiöiden valvontaa koskevia ohjeita annetaan kunnan omille toimielimille ja viranhaltijoille. Lisäksi kunta voi antaa teknisuonteista ohjeistusta tytäryhteisöille sovitussa konsernin toiminnoissa kuten tilinpäätösraportoinnissa tai rahoituksen taikka hankintojen järjestämisessä. Konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa konserniohje, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 24.11.2014 § 106. Konserniohje pyritään päivittämään lähiaikoina.

Konsernijohto on antanut konserniohjeita tytäryhtiöille sekä kaupungin nimeämille yhtiöiden kokous- ja yhtiökokousedustajille useassa asiassa kuluvan vuoden aikana.

Kuluneena vuonna kokoonnuttiin tytäryhteisöjen edustajien kanssa säännöllisesti. Tytäryhtiöpalavereissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita.

3.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.4.2013 perustettavaksi PyhäNet Oy:n. Perustamissopimus allekirjoitettiin 21.5.2013. Yhtiön toimialana on mm. hankkia, omistaa, ylläpitää, hoitaa, myydä ja vuokrata hallinnassaan olevaa tietoliikenneverkkoa ja sen liittymiä. Pyhjärven kaupungin omistusosuus on 50,82 %.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n perustamisen 29.9.2014. Yhtiön aputoiminimi on Pyhjärven Callio, jonka nimen alla kaivosinfraa hyödyntävä yritysalue toimii ja kehittyy. Vesi- ja viemäritoiminta sekä kaukolämpötoiminta yhtiöitettiin kaupunginvaltuuston päätettyä asiasta 24.11.2014. Perustettiin Pyhjärven kaupungin 100 prosenttisesti omistama Pyhjärven Energia ja Vesi Oy, joka aloitti toimintansa 1.1.2015.

Kaupunginhallitus päätti 21.12.2015 § 473 ostaa varastotilaa Asunto Oy Pyhäsalmen Toripihasta. Kiinteistö Oy Rillankiven ja Pyhjärven Kehitys Oy:n kanssa yhteisomistusosuudeksi muodostui 53,70 %.

Kaupunginhallitus antoi 31.7.2017 § 266 konserniohjeen Pyhjärven Kehitys Oy:lle ja Kiinteistö Oy Rillankivelle, jonka mukaan Pyhjärven Kehitys Oy:n kiinteistömässän siirto Kiinteistö Oy Rillankivelle toteutetaan osittaisjakautumisen kautta. Osittaisjakautuminen toteutettiin 1.1.2018 alkaen. Omaisuuden keskittämisellä yhteen yhtiöön on nähtävissä volyymietuja kiinteistönpidon eri osa-alueilla, jolloin on saatavissa sekä toiminnallisia että taloudellisia hyötyjä. Isännöinti (manageeraus) on jo keskitetty, jolloin on saatu vähennettyä kahden yhtiön päällekkäisyyksiä ja mahdollista toimintojen osaoptimointia. Edelleen kiinteistönhoidon ja -huollon (ja muiden hankintojen) yhdistämisellä (yhdessä kilpailuttamisella) on mahdollista saavuttaa mittakaavahyötyjä. Myös kunnossapitoon liittyviä tehtäviä on mahdollista niputtaa suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Kiinteistö Oy Rillankivi rakennutti 6-kerroksisen hissillisen asuin- ja liikehuoneistokerrostalon Ollintien ja Torkkolantien kulmaukseen, Pyhäsalmen keskustaan. Rakennus valmistui vuoden 2018 lopussa. Kerrostalon katutasoon toteutettiin uudet liiketilat Suomenselän Osuuspankille. Rakennuksen kerrokseen 2 - 6 sijoittuu 30 vuokra-asuntoa. Rakennushankkeen toteuttaminen

tukee Kiinteistö Oy Rillankiven tarvetta uudistaa nykyistä asuntokantaansa. Laadukkaan ja monipuolisen asumisen edistäminen toteuttaa Pyhäjärven kaupungin strategisia tavoitteita.

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Peruspalvelukuntayhtymä Selänne vastasi terveyden- ja sairaanhoitoon liittyvistä palveluista 1.1.2010 -31.12.2022. Ympäristön hoitoon, rakennusvalvontaan sekä talous- ja henkilöstöpalveluihin liittyvien palvelujen hoitamista jatkettiin Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toimesta vielä 30.9.2023 saakka. Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi siirtyivät 1.10.2023 alkaen talous- ja palkkapalvelut, ympäristönsuojelu sekä rakennusvalvonta.

3.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Kehitysarvion tulee tuoda esiin seikat, joiden perusteella arvioidaan tulevaisuudennäköymien poikkeavan aiemmasta kehityssuunnasta.

Tulevaan kehitysarvioon konsernitasolla vaikuttaa samat seikat kuin arvioon kaupungin kehityksestä. Verotulokehityksen jatkuessa suurin piirtein samankaltaisena vielä lähivuodet, konsernin talouden tunnusluvut pysyvät suhteellisen tyydyttävinä.

Konserniyhtiöistä Pyhäjärven Kehitys Oy:n ja Rillankivi Oy:n kehitys talouden näkökulmasta on haasteellisin. Kehitys Oy:n roolina on luoda edellytyksiä uusille yrittäjille ja sitä kautta uusia työpaikkoja kaivostoiminnan loppumisesta aiheutuvien työpaikkamenetysten sijaan niiden vuosien aikana, jolloin kaivostoiminta vielä jatkuu.

Mikäli työpaikkakehitystä ei olennaisesti vaikuttavammalla tavalla saada menetyksiä vastaavalle tasolle, paikkakunnan väestön vähentyminen jatkuu edelleen ja se aiheuttaa Rillankivi Oy:n omistamien asuntojen käyttöasteen alenemisen.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n, Kiinteistö Oy Rillankiven sekä PyhäNet Oy:n tulevan kehityksen arvioon vaikuttaa, miten paikkakunta pystyy pitämään yllä maaseutuelinkeinoja ja kylissä olevaa asutusta. Tämän hetken liittymätilausten lukumäärän perusteella arvio tulevasta on kohtuullisen hyvä. Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:llä on omat haasteensa, koska kaukolämpö- sekä vesi- ja viemäriverkoston korjausvelkaa ei olla täsmällisesti arvioitu.

Vaikka konsernin ja siihen kuuluvien tytäryhteisöjen tunnusluvut kokonaisuudessaan ovat tyydyttävät, talouden näkökulmasta ja kehityksen voimistamisen vaatimuksesta riskienhallintajärjestelmän kokonaisvaltaista, koordinoitua läpivalaisua on harjoitettava.

3.6.5 Selonteko konserninvalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako

Konsernijohto ja tehtävät on konserniohjeella jaettu valtuustolle, hallitukselle, toimielimille, kaupunginjohtajalle ja toimialajohtajille. Kokonaisuudessaan konserniohje koskee Pyhäjärven kaupungin tytäryhteisöjä sekä kuntayhtymiä, joissa kaupunki on jäsenenä. Tytäryhteisöjä ovat Pyhäjärven Kehitys Oy, PyhäNet Oy, Kiinteistö Oy Rillankivi, Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy, Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, Pyhäsalmen Liiketalo Oy, josta omistus Pyhäjärven Kehitys Oy:n kanssa on yhteensä 69,44 % sekä Pyhäjärven Toripiha, josta omistus Kiinteistö Oy Rillankiven kanssa on yhteensä 53,70 %.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa ohjeet tytäryhtiön hallintoelimissä oleville edustajilleen asetettaessa tytäryhtiöiden toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Kuntalain 23 § 2 momentin mukaisesti kaupunginhallitus voi tarvittaessa antaa ohjeita kaupungin kannan huomioimisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallitus antoi ohjeita tytäryhtiöitä koskeviin asioihin.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskevaa arviointia on pyritty kehittämään kuluneen vuoden aikana. Tytäryhtiöt ovat lisänneet toimintaa koskevia tavoitteita tilinpäätösraportointiin. Tavoitteet on johdettu valtuuston hyväksymästä Pyhäjärven kaupungin tulevaisuusstrategiasta. Kiinteistöyhtiö Rillankiven sekä Pyhäjärven Kehitys Oy:n käyttöasteita seurataan.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen vuotuiset toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa konsernijohtolle seurantaa varten viivytyksettä niiden valmistuttua ja pyydetessä myös luonnosvaiheessa. Toiminnan seurannassa tulee huomioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi. Yhtiöiden taloudellista tilaa seurataan soveltuvin osin standardoiduin tunnusluvuin (kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus ja suhteellinen velkaantuneisuus). Tytäryhtiöt ovat toimittaneet talouteen liittyvät raportit Pyhäjärven kaupungin konserniohjeen mukaisesti. Muutaman kerran vuodessa järjestettävissä tytäryhtiöpalavereissa on tarkasteltu tytäryhtiöiden tuloksellisuutta, taloudellista asemaa sekä muita ajankohtaisia asioita.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Tytäryhteisöt toimivat ensisijaisesti niitä koskevien yhteisölakien sekä oman yhteisön edun mukaisesti. Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla muun muassa rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat ja riskien hallinta, vakuuttaminen, henkilöstöpolitiikka ja tietohallinto. Yleistoteamuksena voidaan mainita, että keskitettyjä konsernitoimintoja ei pääsääntöisesti ole.

Konsernipalvelujen käyttö ja siirtohinnoittelun kustannusvastaavuus

Pyhäjärven kaupunkikonsernissa ei ole tytäryhteisöä, joka tuottaisi palveluja keskitetysti muille konserniyhteisöille. Tällaisia palveluja voivat olla mm. toimitila- ja kiinteistöpalvelut, taloushallinnon palvelut, tietohallinnon palvelut ja muut hallinnon palvelut kuten lakipalvelut ja arkistointi- sekä monistus- ja painatuspalvelut.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kaupunginvaltuuston 30.6.2014 § 70 hyväksymä Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ovat perustana tytäryhteisöjen riskienhallinnan järjestämisessä. Tytäryhteisöt hoitavat itsenäisesti riskien vakuuttamisen. Kiinteistö Oy Rillankiven ja Pyhäjärven Kehitys Oy:n kiinteistövakuutukset ovat ajan tasalla. Riskienhallintajärjestelmien kehittämisen kannalta jatkossa on syytä käydä koordinoiva tarkastelu riskienhallintajärjestelmien kokonaisvaltaisesta toimivuudesta tytäryhteisöissä. säädetyn muutoksen mukaan toimintakertomukseen on sisällytettävä yksityiskohtaiset tiedot Kuntalain 115 §:ään riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Pyhäjärven kaupunki on ottanut käyttöönsä Julkisyhteisön hallinnon vastuuvakuutuksen, jolla tuetaan julkisyhteisön omistaja- ja riskienhallintapolitiikkaa, parantaen sekä päätöksentekijöiden että toimihenkilöiden turvaa eri yhtiömuodoissa.

3.6.6 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntien muodostaessa yhä monipolvisempia kuntakonserneja, korostuu johtamisessa kokonaisuuden ymmärtäminen ja hallinta sekä aktiivisen omistajuuden avulla tavoiteltavat tulokset.

Toimintaympäristön muuttuessa nopeasti kunnalta ja kuntakonsernilta vaaditaan nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä ja onnistunutta johtamista. Se tarkoittaa johtamisen, toimintatapojen, -prosessien ja rakenteiden jatkuvaa tarkastelua, toiminnan kokonaistuloksellisuutta sekä riskienhallintaa. Kiristynyt taloudellinen tilanne luo kuntajohtamiselle vielä erityisen paineen.

Kuntalain (410/2015) säännökset terävöittävät kunnan toiminnan strategista johtamista, omistajaohjausta sekä riskienhallinnan ja arvioinnin merkitystä. Kuntalain uudet säännökset omistajaohjauksesta, kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeista sekä konsernijohtamista ovat tulleet voimaan 1.6.2017. Pyhäjärven kaupunki on aloittanut konserniohjauksen kehittämisen etupainotteisesti jo ennen kuntalain säännösten voimaan astumista.

	Tavoitearvo	Kiinteistö Oy Rillankivi	Pyhäjärven Kehitys Oy	Pyhänet Oy	Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy
Konsernijohtolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen					
Raportointivelvoite	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi
Toimintatuotot / toimintakulut %	> 30 %	143,1	109,5	147,8	123,2
Vuosikate / poistot %	> 80 %	69,5	182	115	102
Omavaraisuusaste %	> 50 %	19,1	112,2	9,2	53,3
Suhteellinen velkaantuneisuus	< 40 %	506	316	292	150
Lainamäärä € / asukas		1 769	79	694	789
Tytäryhteisöille annettujen tavoitteiden toteutuminen					
Tilikauden yli-/alijäämä	+ / - 0 €	-129 793	2 002	28 124	9 319
Asuntojen käyttöaste	> 90 %	90,2			
Toimitilojen käyttöaste		92,7			

3.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022	2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	10 569	41 109	40 938
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-24 638	-81 840	-79 160
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-1	-83	3
Toimintakate	-14 070	-40 814	-38 220
Verotulot	10 974	21 118	22 552
Valtionosuudet	3 317	21 842	21 623
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	29	32	11
Muut rahoitustuotot	735	48	494
Korkokulut	-1 202	-458	-358
Muut rahoituskulut	-203	-294	-95
Vuosikate	-420	1 474	6 007
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 479	-3 664	-3 840
Tilikauden yli- ja alipariarvot			
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-2 899	-2 190	2 167
Tilinpäätössiirrot	3	-17	-2
Tilikauden verot	-10	-49	-21
Laskennalliset verot			-1
Vähemmistöosuudet	64	33	28
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 842	-2 223	2 171

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Toimintatuotot / toimintakulut, %	51,3	51,0	52,4	51,7	50,2	42,9
Vuosikate / Poistot, %	30,9	13,3	133,6	156,5	40,2	-17,0
Vuosikate, € / asukas	232	109	1 086	1 211	305	-88
Asukasmäärä	5 247	5 135	5 033	4 962	4 828	4 756

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista:

100 x toimintatuotot / toimintakulut

Vuosikate % poistoista:

100 x vuosikate / poistot + arvonalennukset

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023	2022	2021
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	-420	1 474	6 007
Satunnaiset erät			
Tilikauden verot	-10	-49	-21
Tulorahoituksen korjauserät	53	42	-127
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-2 569	-6 133	-5 989
Investointien ennakkomaksut			
Rahoitusosuudet investointimenoihin	36	64	36
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusv.	71	136	126
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 839	-4 466	31
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-11	-271	10
Antolainasaamisten vähennykset	195	11	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 644	3 766	2 405
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 264	-2 963	-2 069
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 679	321	43
Oman pääoman muutokset	165	-111	-755
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 073	1 501	320
Rahoituksen nettorahavirta	2 335	2 255	-46
Kassavarojen muutos	-503	-2 213	-16
Rahavarat 31.12.	11 780	13 481	15 694
Rahavarat 1.1.	12 283	15 694	15 710
	-503	-2 213	-16
Erotus	0	0	0

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP2019	TP2020	TP2021	TP 2022	TP 2023
Investointien tulorahoitus	9,1	83,9	100,3	24,3	-16,6
Lainanhoitokate	0,24	2,03	2,62	0,56	0,18
Kassan riittävyys, päivää	57,8	64,0	65,3	53,5	134,8
Toiminnan ja invest.rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-30 286 259	-23 641 774	-14 172 113	-15 588 685	-14 152 503
Asukasmäärä	5 135	5 033	4 962	4 828	4 756

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / investointien omahankintamenot

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, päivää

= 365 * kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	49 635	68 137	A OMA PÄÄOMA	15 975	21 186
I Aineettomat hyödykkeet	424	991	I Peruspääoma	18 483	20 542
1. Aineettomat oikeudet	150	404	II Osuus ky:n oman po:n lisäyks.	0	4
2. Muut pitkäaik. menot	274	314	III Liittymismaksurahasto		
3. Ennakkomaksut	0	273	IV Arvonkorotusrahasto	0	-3
4. Keskenäiset hankinnat			V Muut omat rahastot	716	944
II Aineelliset hyödykkeet	48 814	66 454	VI Ed. tilikausien yli-alijäämä	-382	1 922
1. Maa- ja vesialueet	4 272	5 073	VII Tilikauden yli- alijäämä	-2 842	-2 223
2. Kiinteistöjen liittymismaksut					
3. Maa- ja vesialueiden arv.kor.			B VÄHEMMISTÖOSUUDET	395	520
4. Rakennukset	41 360	42 030	C POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	0	0
5. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 385	5 686	1. Poistoero		
6. Koneet ja kalusto	293	1 201	2. Vapaaeht. varaukset		
7. Muut aineelliset hyödykkeet	15	12	D PAKOLLISET VARAUKSET	78	692
8. Ennakkomaksut ja kesk.er.	1 488	12 451	1. Eläkevaraukset		
III Sijoitukset	397	692	2. Muut pakolliset varaukset	78	692
1. Osakkuusyhteisöosuudet	372	493	E TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	484	369
2. Muut osakkeet ja osuudet	17	175	F VIERAS PÄÄOMA	47 697	65 913
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			I Pitkäaikainen	36 748	49 229
4. Muut lainasaamiset	0	1	1. Pitkäaikainen korollinen	35 833	48 405
5. Muut saamiset	9	24	2. Pitkäaikainen koroton	915	824
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	458	337	II Lyhytaikainen	10 949	16 684
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 535	20 205	1. Lyhytaikainen korollinen	6 985	3 584
I Vaihto-omaisuus	24	357	2. Lyhytaikainen koroton	3 964	13 100
II Saamiset	2 731	6 367			
Pitkäaikaiset saamiset	545	688	III Rahoitusarvopaperit	10 476	10 339
Lyhytaikaiset saamiset	2 186	5 679	IV Rahat ja pankkisaamiset	1 304	3 142
III Rahoitusarvopaperit	10 476	10 339	VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 628	88 680
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 304	3 142	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 628	88 680

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP 2022	TP 2023
Omavaraisuusaste, %	31,4	26,6	27,1	26,9	23,9	24,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69,2	76,5	72,1	73,2	78,4	191,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötul. %						
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	3 293	21	1 681	2 033	-300	-3 225
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	627,6	4,0	333,9	409,8	-62,2	-678,0
Konsernin lainat, € / asukas	8 065	9 110	10 031	10 251	10 768	9 003
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	42 319	46 782	50 486	50 865	51 989	42 818
Konsernin lainasaam.31.12., 1000 €	5	5	14	16	1	0
Asukasmäärä	5 247	5 135	5 033	4 962	4828	4756

KESKEISET LIITETIEDOT

	2019	2020	2021	2022	2023
Vastuositoumukset					
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
Takaukset	9 063 790,62	8 881 135,81	7 393 051,43	7 898 197,05	7 423 656,48
Kiinnitykset tiloihin					
Muut vastuositoumukset					
Takaukset muiden puolesta	1 426 401,65	1 726 527,93	2 508 912,83	3 497 470,20	3 329 906,16
Kiinnitykset					
Tiloihin	2 568 829,73	2 602 467,32	5 476 087,22	5 476 087,22	5 476 087,22
Yrityskiinnitykset	168 187,93	168 187,93	328 187,93	328 187,93	3 220 000,00

3.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi KuntaL 115 § .

3.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille. Lain tarkoitusta tuloksen käsittelystä tulkitaan laajemmin siten, että hallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esitettäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen.

Pakollinen varaus ei ole tuloksenkäsittelyerä, vaan se on tehtävä tilikauden tuloksesta riippumatta silloin, kun velvoite sen tekemiseen on syntynyt.

Vuosina 2021 - 2023 tilikauden tulosta on käsitelty seuraavasti:

	2021	2022	2023
Tilikauden tulos	1 835 386,65	-1 330 368,74	-3 005 301,00
Investointirahaston lisäys (-) / vähennys (+)			
Varausten lisäys (-) / vähennys (+)			
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	334 208,46	328 316,15	325 101,81
Tilikauden alijäämä- / ylijäämä+	2 169 595,11	-1 002 052,59	-2 680 199,19

Vuoden 2023 lopussa tilikauden tulos oli -3.005.301,00 euroa sekä tilikauden alijäämäksi muodostui -2.680.199,19 euroa. Edellisinä vuosina päätetyt poistoeron muutokset käsiteltiin aikaisempien suunnitelmien mukaisesti ja tuloutettiin tehtyjä poistoeroja yhteensä 325.101,81 euroa. Tilikauden alijäämä -2.680.199,19 euroa vähennetään kokonaisuudessaan taseen edellisten vuosien tilikausien ylijäämästä (2.243.348,67 euroa) kuluvan vuoden kirjanpidossa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kumulatiivinen alijäämä on yhteensä -436.850,52 euroa. Pyhäjärven kaupungin poistoero on yhteensä 4.816.051,75. Kunnan katettavaa alijäämää määriteltäessä taseeseen merkityt poistoerot huomioidaan alijäämää pienentävinä erinä, koska ne ovat luonteeltaan tuloksenkäsittelyeriä.

3.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain talouden tasapainottamista koskevilla säännöksillä pyritään lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosäätelyä erityisesti tilanteissa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on merkittävä. Toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. *Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.*

Vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn johtavista tunnusluvuista on säädetty seuraavasti:

Kriisikuntakriteerit

Arviointimenettely voidaan käynnistää,

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa, **TP2023: ei kertynyttä alijäämää, kertynyt alijäämä -436.851 euroa + poistoero 4.816.052 euroa.**
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt **alijäämä** on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, **TP2023: kertynyt ylijäämä -676,10 €/asukas**

TAI

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
  1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia; **TP2023: -17,0 %**
  2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti; Tuloveroprosentti vuonna 2023 on 9,11 %, kuntien painotettu + 2 % on yhteensä 9,38 % (7,38 % + 2,00 %).
  3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
Pyhjärven kaupunki TP2023: 9 052 €/asukas (42.817.682 € + 233.898 € / 4756)
Kaikkien kuntien TP2022: 14.051 €/asukas (koko maa 9.367 + 50 % = 14.051 €/as)
  4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8, **TP2023: 0,49**

Talouden tasapainottaminen

Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin on vaatinut erityistä panosta tilinpäätösvuonna 2023 sekä tulevina vuosina. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiilin nostamista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.8.2022 § 60 Pyhjärven kaupungin Talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2023 – 2025. Tasapainottamisohjelmaan sisältyvät tasapainottamistoimenpiteet otetaan huomioon valmistelussa. Myös tuulivoimainvestoinnit vaikuttavat merkittävästi kaupungin talouden tasapainottamisen onnistumiseen.

Kaupunginhallitus asetti 12.6.2023 taloustoimikunnan jatkamaan Pyhjärven kaupungin talouden tasapainottamistyötä. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti verotulokehityksen muutoksen sekä hyvinvointialueen toiminnan alkamisesta johtuvien muutosten vuoksi. Tasapainotusohjelman jatko-valmistelua on välttämätöntä jatkaa toimikuntatyöskentelyn kautta. Toimikunnan

tavoitteena on päivittää talouden vuosien 2025 – 2027 tasapainottamisohjelma 30.6.2024 mennessä.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal 110.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteet, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kaupunginhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa annetaan talousarvion toteutusvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutusvertailu.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §, 110 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110.4 §) ja kaupunginhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (113 §). Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kaupunkistrategiaa (110 §). Kaupunkistrategiassa määritellään sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Strategisten tavoitteiden toteutumisesta on suositeltavaa raportoida ainakin tilinpäätöksessä.

HALLINTOPALVELUT

Vastuuelin: Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus
Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja
 Talous- ja hallintojohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hallintopalvelut vastaavat kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Hallintopalvelut tuottavat koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seurantaa, valvontaa ja suunnittelua. Hallintopalvelut vastaavat koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta. Hallintopalvelujen tehtävänä on tuottaa ammattitaitoisesti laadukkaat tuki- ja ylläpitopalvelut eri toimialoille.

Hallintopalvelut sisältävät keskusvaalilautakunnalle, tarkastuslautakunnalle sekä kaupunginhallitukselle varatut määrärahat.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTÄRI	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+M	TP2023	TA2024
Toimintakate, kaupunki	-39 606 269	-41 277 810	-13 893 700	-13 781 437	-14 409 850	-14 218 300
Asukasluku	4 962	4 828	4 850	4 850	4 756	4 760
Toimintakate €/asukas	-7 982	-8 550	-2 865	-2 842	-3 030	-2 987
Toimintakate, muutos-%, verrattuna edellinen vuosi	2,2 %	4,2 %			-65,1	

3. PERUSTELUT

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta, tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Valtuusto asettaa tehtäviinsä kaupungin muut toimielimet ja täyttää tärkeimmät virat. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa edelleen muille toimielimille, kuten kaupunginhallitukselle, lauta- ja johtokunnille sekä viranhaltijoille. Päätösvallan siirtämisen avulla valtuusto voi paremmin keskittyä tärkeimpien asioiden käsittelyyn ja kaupungin kehittämiseen.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	1 071 280	1 162 574	466 900	466 900	436 679	-30 221	432 400
Toimintamenot	-30 994 407	-31 468 596	-3 615 651	-3 582 001	-3 478 167	103 834	-3 110 840
Toimintakate (netto)	-29 923 127	-30 306 022	-3 148 751	-3 115 101	-3 041 488	73 613	-2 678 440
Poistot ja arvonalent.	-54 130	-56 368	-52 900	-52 900	-58 016	-5 116	-60 400
Tehtävän kokonaiskust.	-29 977 257	-30 362 390	-3 384 961	-3 168 001	-3 099 504	68 497	-2 738 840

Toimintatuottojen toteutuminen

93,5 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Vastuuelin: Tarkastuslautakunta

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunta valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutuminen. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen, koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisesta. Valvoa lautakunnalle tehtävien sidonnaisuusilmoitusten noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
1. Tilintarkastusyhteisön tilintarkastajan toimesta kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen toteuttaminen kunta- ja tilintarkastuslain edellyttämällä tavalla.	Hallinnon ja talouden tarkastuksen asianmukaisen toteutuksen järjestäminen niin, että tilintarkastajalla on käytössään riittävät voimavarat riippumattoman tilintarkastuksen suorittamiseksi.	Tilintarkastaja raportoi sopimuksenmukaisesti tarkastuslautakunnalle, joka valvoo tarkastuksen suorittamista / Lakien ja asetusten mukainen riittävä laajuus.
2. Valtuuston päättämän kaupunkistrategian toteutumisen arviointi ja seuranta.	Viranhaltijaorganisaatio toteuttaa kuntastrategiassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet.	Tarkastuslautakunta / Kaupunkistrategian toteutumisen arviointi.
3. Valtuuston asettamien kaupunkikonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.	Lautakunta hankkii tiedot ja tutustuu tavoiteasettelun alaiseen toimintaan.	Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / Toiminnan ja talouden arviointi, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / Oleellisen toiminnan riittävä arviointi.
4. Tarkastuslautakunnan toiminnan kehittäminen ja kouluttautuminen.	Koulutuksella pidetään yllä valmiudet arviointityön suorittamiseen.	Kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan oma seuranta / Tarkastuslautakunnalla riittävä koulutuksen taso, käytössään riittävä asiantuntemus tehtävistä suoriutumiseksi.
5. Kaupunkikonsernin tavoiteasettelun kehittäminen / Tavoitteiden asettelun merkittävyyden ymmärtäminen.	Tavoiteasettelun merkittävyyden kehittäminen kaupunkikonsernissa.	Tarkastuslautakunta ja kaupunginvaltuusto / Riittävä määrä oleellisia, mitattavia ja arvioitavia tavoitteita.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Nettomenot € / asukas	4,3	5,6	7,7	7,4	6,6

3. PERUSTELUT

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat; arvioida ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla; arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää; huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta; valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi; valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poikkeama	TA 2024
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-21 804	-26 966	-37 236	-37 236	-34 969	2 267	-31 195
Toimintakate (netto)	-21 804	-26 966	-37 236	-37 236	-34 969	2 267	-31 195

Toimintakulujen toteutuminen

93,9 %

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vastuuelin: Keskusvaalilautakunta
Vastuuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Vaalien järjestäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä (VaaliL 714/1998). Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa valtiollisten sekä alue- ja kuntavaalien järjestämisestä. Vaalilain lisäksi kuntavaalien toimittamisesta säädetään kuntarakennelaissa (1698/2009).

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenne-yhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Tietotekniikan käyttö ennako- ja vaalipäivän äänestyksessä	Reaaliaikainen äänestäneiden merkitseminen vaalitietojärjestelmään
Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Haja-asutusalueiden ja taajaman asukkaita palvelemaan reittiaikataulun mukaisesti kiertävä ennakoäänestysauto	Ennakoäänestysmahdollisuuden tarjoaminen useammassa paikassa (pysähdyspisteissä)
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Ennakoäänestysvirkaillijoina käytetään kaupungintyöntekijöiden työpanosta.	Työvuorojen jakaminen usean henkilön kesken, oman työn ohella

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+M	TP2023	TA2024
Äänioikeutettuja	4 144	4 106	4 106	4 106	4 273	3 960
Äänestäneitä	2 288	1 985			2 570	
Äänestys%	55,2	48,3			64,9	
						Presidentin-vaalit
Äänioikeutettuja						3 960
Äänestäneitä						
Äänestys%						
	Kuntavaalit	Aluevaalit	Eduskuntav.	Eduskuntav.	Eduskuntav.	EU-vaalit

3. PERUSTELUT

Eduskuntavaalit järjestettiin 2.4.2023, ennakoäänestys 22.-28.3.2023.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Oikeusministeriö korvasi kunnille vuoden 2023 eduskuntavaalien järjestämisestä 2,40 euroa / Suomessa asuva äänioikeutettu.

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poikk.	TA 2024
Tuloarviot ja määrät.							
Toimintatuotot	5 802	11 966	9 100	9 100	9 506	406	26 100
Toimintamenot	-16 930	-13 684	-16 028	-16 028	-11 219	4 809	-43 433
Toimintakate (netto)	-11 129	-1 718	-6 928	-6 928	-1 713	5 215	-17 333

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

104,5 %
70,0 %

KAUPUNGINVALTUUSTO

Vastuuelin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi
 Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kaupunginvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Valtuusto tekee päätökset kaikissa laissa mainituissa kunnan kannalta tärkeissä asioissa.

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +M	TP2023	TA2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-107 270	-83 373	-87 562	-152 562	-85 193	-76 023
Toimintakate (netto)	-107 270	-83 373	-87 562	-152 562	-85 193	-76 023

Toimintakulujen toteutumaprosentti

55,8 %

KAUPUNGINHALLITUS

Vastuuelin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja
 Talous- ja hallintojohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin johtamisesta ja kehittämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti. Kaupunginhallitus johtaa ja valvoo kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintoja, vastaa strategian valmistelusta, toiminnan tuloksellisuudesta, kaupungin talouden ohjauksesta ja organisaation kehittämisestä, riskien hallinnasta ja omistajaohjauksesta sekä valvoo kaupungin yleistä etua. Sen lisäksi kaupunginhallitus vastaa alueiden käytön suunnittelusta ja ohjaa kaupungin maapolitiikkaa ja kaavoitusta, kuntasuunnittelua, seutuyhteistyötä, asuntopolitiikkaa, elinkeinopolitiikkaa sekä henkilöstöpolitiikkaa.

Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin vaatii erityistä panosta talousarviovuonna 2023 sekä suunnitelmavuosina 2024 - 2025. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiilin nostamista.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite 1. INFRA, OSAAMINEN, SAAVUTETTAVUUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Sähköisten palveluiden kehittäminen konsernin palveluissa.	Lisääntyneiden sähköisten palvelujen määrä → lisääntyneet
	Pyhänet Oy:n toiminta tuloksekasta	Pyhänet Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen
	Digitaalisuusasteen arviointi tehdään vuosittain	Kaupungin digitalisaatioaste kasvaa mitattavasti.

Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	E75 ja 27-tien risteysalueen kehittäminen suunnitellusti. Älykäs liikenne ja sen vaatima infrastruktuuri sekä tukipalvelut huomioidaan suunnittelussa.	Uudet yritykset / varaukset risteysalueella / vuosi. → 1 kpl vuonna 2023 Huomioitu kehittämissuunnitelman päivityksessä. → huomioitu
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Kaupungin HINKU-situmus HINKU-foorumien parhaiden käytäntöjen implementointi	Pyhäjärven kasvihuonepäästöt vähenevät 80 % vuoteen 2030 mennessä. → toteutumassa. 2007-2021 vähenemä -31 %. Vähintään yksi uusi ns. paras käytäntö implementoidaan per vuosi. → toteutunut.
Uusiutuva energia luo työtä ja toimeentuloa	Energiahankkeet luovat paikkakunnalle uusia työpaikkoja. Kaupunki edistää alueellaan energiahankkeita, jotka kohdistuvat uusiutuvan energian tuotantoon, biopolttoaineisiin ja energian varastointiin Teollisten tuulivoimainvestointien edistäminen.	Energia-alan työvoimavaikutusten kasvu (htv) → työpaikat ovat lisääntyneet. Valtateiden risteysalueelle edistetään liikennekaasun tuotantolaitoksen syntymistä yksityisellä pääomalla. → toteutui Uusien investointipäätösten ja kehityshankkeiden määrä → kehityshankkeet lisääntyneet ja edistyneet, Hautakankaan 1. vaihe sai lainvoiman ja Itämäen kaava hyväksyttiin kvaustuustossa.
Viihtyisiä elinympäristö	Paluumuutto vilkastuu kaikissa ikäryhmissä. Paluumuuttajien tarpeet mm. asumisessa ja yrittämisessä huomioidaan erityisesti. Riittävästi houkuttelevia kaavatontteja valmiina rakennettavaksi asumiseen. Maakuntajärvi Pyhäjärven rantaosayleiskaavan päivitys luo viihtyisiä asuntotontteja	Kuntaan muutto on suurempi kuin lähtömuutto vuonna 2023. → ei toteutunut (-28 henkilöä) Nuorten aikuisten (alle 35-v.) paluumuutto lisääntyy vuodesta 2021 → ei toteutunut, 50 hlöä vuonna 2023 (2021 54 hlöä) Niemelänrannan asuntotontteja lisätään, ent. kunnalliskodin paikalle. → ent. kunnalliskodin kauppa toteutui. Asia etenee. Kaavan päivitysprosessia valmistellaan vuonna 2022 ja kaavan päivitys aloitetaan viimeistään vuonna 2024. → etenemässä aikataulussa.

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMA JA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Nuorten kesätyösetelimallin käyttöä jatketaan ja kehitetään. Kutsuperusteista palveluliikennettä järjestetään haja-asutusalueille.	Kesätyösetelin käyttöaste vuosittain vähintään 95 % → tavoite toteutui. Palvelun asiakasmäärä pysyy hyvällä tasolla → asiakasmäärä on pysynyt hyvällä tasolla
Sivistyksestä virtaa	Tapahtumien sekä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden esillä	Medianäkyvyys ja kävijämäärät → toteutuneet vaihtelevasti

	pitäminen. Avustukset tapahtumille ja järjestöille. Tapahtumatarjonta kasvaa Pyhäjärvellä.	Uusien tapahtumien määrä. → ei nettolisäystä.
Kantokykyinen palvelutuotanto	Palveluiden kustannustehokkuus	
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	Vaikutusten ennakoarviointi (EVA) käytössä kaikissa toimielimissä Tiedottamista ja osallisuuden mahdollisuuksia lisätään kaupungin toiminnassa.	Laadittujen arviointien määrä / vuosi. → 2 kpl Konsernin tiedotuslehti ilmestyy vähintään 2 kertaa vuodessa. → toteutui (2 kpl).
Viihtyisä elinympäristö	Entisen saha-alueen kaavoitus uudistetaan	Uusi asemakaava alueelle vahvistetaan vuoden 2024 aikana → lykkäytynyt, ei vielä valmistu 2024.
Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa	Luonto hyödynnetään monipuolisesti matkailuliiketoiminnan kehittämisessä	Kaupungin satama-alueelle laaditaan kehittämissuunnitelma. → asia eteni yksittäisten toimenpiteiden (asfaltointi) suunnittelun kautta.

Strateginen tavoite 3. VAHVA JA MAHDOLLISTAVA KAUPUNKI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Talouden tasapainotusohjelman noudattaminen ja päivittäminen. Kuntalain § 118:n mukaiset ns. kriisikunnan raja-arvot eivät täyty kokonaan. Veropohja laajenee erityisesti tuulivoimarakentamisen kautta Kaupungin sijoitusvarallisuuden tuottavuus hyvällä tasolla	Konsernin positiivinen vuosikate vuonna 2026 → toteutumassa Kaupunkikonsernin lainamäärä €/asukas Tilikauden tulos positiivinen vuonna 2027 → toteutumassa Ns. kriisikuntamittareista täyttyy enintään kaksi Pyhäjärven kiinteistöverotulot kasvavat 10 % vuoteen 2022 mennessä ja edelleen 40 %:ia vuoteen 2024 mennessä (vertailu vuoteen 2019) Sijoitussalkkujen tuotto, % / vuosi
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Konsernin yhteiset ns. toimitusjohtajapalaverit.	Vähintään 6 kpl vuonna 2023 → toteutui (6 kpl).

	<p>Yhtiöiden hallitusten jäsenten ja kaupungin viranhaltijoiden läsnäolo prosentit hyvällä tasolla.</p> <p>Pyhäjärven Callion yritysalueen toiminnan uuden vaiheen edellyttämät taloudelliset resurssit turvataan</p>	<p>Läsnäolo prosentit hyvällä tasolla. → toteutuivat pääosin hyvin.</p> <p>Kaupungin suorittama pääomitus toteutetaan vuoden 2023 aikana. → tarve ei realisoitunut vielä vuonna 2023.</p>
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	<p>Nettoinvestoinnit mitoitetaan taloudellisen kantokyvyn mukaan.</p> <p>Uusia verotuloja tuottavia investointeja haetaan aktiivisesti.</p> <p>Kaupunkikonsernin vuosikate kattaa pitkällä aikavälillä nettoinvestoinnit</p>	<p>Kaupungin nettoinvestoinnit ovat max. tasapainotussuunnitelman tasolla.</p> <p>Yli 500.000 euron investointihankkeiden määrä paikkakunnalla (pl. energiainvestoinnit). →</p> <p>Vuosikate kattaa nettoinvestoinnit v. 2027.</p>
Strateginen tavoite 4. YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	<p>Pyhäjärven Callio tunnetaan maanalaisena menestystekijänä valtakunnallisesti.</p> <p>Pääpaino sisällöllisessä ja positiivisessa markkinoinnissa yhdessä yritysten kanssa.</p>	<p>Callion tuomat uudet kontaktit kaupungille. → uusia energia- ja teknologia-alan kontakteja runsaasti.</p> <p>Kaupunki markkinoi itseään aktiivisesti sekä paikallisesti että valtakunnallisesti → toteutui</p>
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	<p>Aktiivinen hankekehittäminen ja aluekehitysvarojen hyödyntäminen.</p> <p>Nihakilta hankitaan resurssia yritys- ja rahoitusneuvontaan 0,5 htv</p> <p>Korkeakouluyhteistyö lisääntyy ja monipuolistuu</p> <p>Ympäristöpalvelujen ja ns. Selman palvelujen alueellinen jatkomalli</p>	<p>Aluekehitysrahojen vuosittainen määrä → yksityisten yritysten myönnettyt yritystuet 195.262 € vuonna 2023</p> <p>Nihakin yrityspalvelupäällikön tulostavoitteiden toteutuminen → toteutui 4/4.</p> <p>Yliopistojen ja AMK:iden kanssa tehtävä yhteistyö lisääntyy.</p> <p>Yhteistyömalli astuu voimaan 1.1.2023 ja osoittautuu toimivaksi. → jatkomalli astui voimaan kuntakohtaisena 1.10.2023.</p>
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	<p>Yhteisöjä tuetaan hyödyntämään kehittämisrahoitusta.</p> <p>Päätöksenteko ja toiminta ovat kustannustietoista ja vaikutuksia ennalta arvioivaa (EVA-menettely).</p>	<p>Saadun Leader-rahoituksen määrä.</p> <p>Laadittujen EVA-arviointien määrä → 2 kpl</p>

Päätöksenteon vuorovaikutus ja osallisuus	Osallistuvan budjetoinnin mallin kehittäminen	Vuoden 2023 osallistuvan budjetoinnin mallin onnistuminen → malli onnistui hyvin.
--	---	---

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+M	TP2023	TA2024
Asukasluku	4 962	4 828	4 850	4 850	4 756	4 760
Tulovero %	21,75	21,75	9,11	9,11	9,11	9,10
Koko maan keskim.tulov-%	20,02	20,02			7,40	
Nettomenot €/asukas (kaupunginhallitus)	-6 024	-6 254			614	

3. PERUSTELUT

Kaupunginhallitus jakautuu kolmeen alakohtaan, jotka ovat yleishallinto, elinkeinotoimi sekä Selänne-palvelut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Tämä vaikuttaa vuoden 2023 toimintakuluihin huomattavasti. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut sekä talous- ja henkilöstöpalvelut eivät siirry hyvinvointialueelle, määrärahavaraus vuodelle 2023 on 756.300 euroa. Alustavana toimintamallina on valmisteltu kuntayhtymämallia, mutta muita vaihtoehtoja on tullut myös esille loppuvuoden 2022 aikana. Vuonna 2025 TE-palvelut uudistuvat.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Kaupunginhallitus	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poikkeama	TA2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	1 065 479	645 902	457 800	457 800	427 173	-30 627	406 300
Toimintamenot	-3 526 826	-2 953 139	-2 718 525	-2 779 875	-2 776 530	3 345	-2 960 189
Toimintakate (netto)							
Toimintakate Selänne	-27 428 847	-27 886 729	-756 300	-596 300	-570 255	26 045	0
Toimintakate (netto)	-29 890 194	-30 193 965	-3 017 025	-2 918 375	-2 919 612	-1 237	-2 553 889
Poistot ja arvonalent.	-54 150	-56 368	-52 900	-52 900	-58 016	-5 116	-60 400
Tehtävän kokonaiskust.	-30 299 773	-30 250 334	-3 069 925	-2 971 275	-2 977 628	-6 353	-2 614 289

Toimintakulujen toteutuminen

99,1 %

Yleishallinto

Vastuuelin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yleishallinto sisältää keskushallinnon, työterveyshuollon, muun henkilöstöhallinnon, luottamusmiestoiminnan, yhteistyötoimikunnan, työsuojelun, palveluliikenteen, verotuksen, velkaneuvonnan, eri toimikuntien, vammaisneuvoston, kylien kehittämisen, vanhusneuvoston, työllistämisen sekä nuorten työpajatoiminnan määrärahavaraukset.

2. PERUSTELUT

Työllistämismäärärahat on koottu talousarviossa hallintotoimelle, jolloin työllisyysmäärärahojen käyttäminen on kaupunginhallituksen alaisuudessa. Pyhjärven kaupungilla on määräaikaaisesti palkattuna työllisyyskoordinaattori, jonka tehtäviin kuuluvat myös vastaanottopalvelujen järjestäminen kuntamallin mukaisesti. Työllisyysmäärärahoja käytetään yhteistyössä toimialueiden esimiesten kanssa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn hallintosäännön 25.9.2023 § 63. Vuonna 2023 toteutettiin ensimmäisen kerran osallistuvan budjetoinnin hanke, jossa kuntalaisille annettiin mahdollisuus vaikuttaa budjetin määrärahojen kohteiden valintaan. Määrärahoilla järjestettiin konserttitapahtuma Pyhjärven kirkossa sekä uudenvuoden juhla jäähallilla.

Yleishallinto vastaa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Se tuottaa koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seurantaa, valvontaa ja suunnittelua. Hallinto vastaa koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poikkeama	TA2024
Tuloarv. ja määrät							
Toimintatuotot	362 136	468 299	457 800	457 800	427 173	-30 627	406 300
Toimintamenot	-2 541 107	-2 477 698	-2 256 533	-2 317 883	-2 356 494	-38 611	-2 496 289
Toimintakate	-2 178 971	-2 009 399	-1 798 733	-1 860 083	-1 929 321	-69 238	-2 089 989
Poistot ja arvonal.	-54 130	-56 368	-52 900	-52 900	-58 016	-5 116	-60 400
Kokonaiskust.	-2 233 102	-2 065 772	-1 851 633	-1 912 983	-1 987 337	-74 354	-2 150 389

Toimintatuottojen toteutuminen

93,3 %

Toimintakulujen toteutuminen

101,7 %

Pyhjärven kaupungin osuus kunnallisesta maaseudun kehittämisestä

Kunnallinen maaseudun kehittäminen sisältää Pyhjärven kaupungin kustannusosuuden kuntien välisestä maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksesta. Määräraha sisältää varauksen sisäisistä palveluista maksettaviin kuluihin mm. vuokrat ym. ja varauksen aiemmista sopimusperäisistä eläkkeistä aiheutuviin kuluihin. Kehittämismääräraha poistettiin 2021, mutta maatalouden vaikeuksien vuoksi kehittämismääräraha (9.000 €) palautetaan vuoden 2023 talousarvioon.

	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	Poikkeama	TA2024
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-71 131	-71 575	-69 756	-73 059	-3 303	-75 000
Toimintakate (netto)	-71 131	-71 575	-69 756	-73 059	-3 303	-75 000

Toimintakulujen toteutuminen

104,7 %

Henkilöstöjaosto

Vastuuelin: Henkilöstöjaosto
Vastuuhenkilö: Henkilöstö- ja taloussihteeri

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Henkilöstöjaoston tehtävänä on seurata kaupungin henkilöstöhallinnon kehitystä ja hoitaa sen ratkaisovaltaan kuuluvat henkilöstöasiat. Sen yleisenä tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna ne henkilöstöä ja muuta hallintoa koskevat asiat, jotka kaupunginhallitus on uskonut sen valmisteltaviksi ja toimeenpantaviksi.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

HENKILÖSTÖSTRATEGIA 2020-2022		
PAINOPISTE	TAVOITE	ARVIOINTI / MITTARI
Työhyvinvoinnin tukeminen	Henkilöstön osallisuus	Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen, toteutui
	Varhaisen tuen mallin mukainen toiminta	Työterveyshuoltoyhteistyön kehittäminen, toteutui
	Tyytyväinen ja hyvinvoiva henkilöstö	Työsuojeluohjelman päivittäminen, ei toteutunut Uusi henkilöstöetu kattavasti käyttöön, toteutui
Osaamisen varmistaminen	Henkilöstön ammatillinen kehittyminen	Koulutuspäivien lukumäärä / hlö, vakinaisen henkilöstön osalta 1 pv/hlö
	Digiosaamisen vahvistaminen	Digiosaamista kehittävien koulutusten määrä, toteutui
	Vetovoimainen työyhteisö	Ulkoisen viestinnän kehittäminen, toteutui osittain
Johtamisen ja esimiestyön kehittäminen	Sisäisen tiedon kulun tehostaminen Johtamistaitojen ylläpitäminen Muutosten hallittu johtaminen	Esimiesten työhyvinvoinnin edistäminen, ei toteutunut

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrä 31.12. tilanteen mukaan

Vuosi	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Vakinainen henkilökunta						
Hallintopalvelut	11	11	11	11,5	11,5	11,5
Alueelliset maaseutupalvelut	5	4	4	4	4	4
Hyvinvointipalvelut	103	99	105	101	101	100
Tekniset palvelut	47	44	41	39	40	16
YHTEENSÄ VAKINAINEN	166	158	161	155,5	156,5	131,5
Sijaiset ja määräaikaiset, työllistetyt						
Hallintopalvelut	5	10	6	3	2	2
Työllistetyt	12	10	15	18	10	12
Hyvinvointipalvelut	41	36	32	46	67	75
Tekniset palvelut	10	10	7	10	9	2
YHTEENSÄ SIJAISSET ym.	68	66	60	77	88	91

KAIKKI YHTEENSÄ	234	224	221	232,5	244,5	222,5
------------------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------

Yhteisöjen kehittäminen

Vastuuelin: kaupunginhallitus

Yhteisöohjelman tarkoitus on kehittää kunta-järjestöyhteistyötä sekä järjestöjen keskinäistä yhteistyötä. Järjestöohjelma sisältää mm. osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämistä, järjestötoimijoiden osaamisen kehittämistä ja pohdintaa järjestöjen roolista työllistäjänä ja palveluiden tuottajana. Yhteisöohjelmaa on työstetty järjestökyselyn ja järjestötapaamisissa pidettyjen työpajojen kautta.

Ohjelman keskeiset sisällöt ovat:

1. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisen Pyhjärven kaupungissa
2. Yhdistystoiminnan resurssien ja osaamisen kehittäminen
3. Paikalliskulttuurin, ympäristöarvojen potentiaalin ja kestävän kehityksen edistäminen
4. Kolmannen sektorin rooliin palveluiden tuottajana ja työllistäjänä (yhteistoimintamalli)

Pyhjärvellä toimivat aktiivisesti kylä-, vammais- ja vanhusneuvostot. Neuvostot toimivat oman aihealueensa asiantuntijoina ja tiedonvälittäjinä. Neuvostoilla on merkittävä rooli kehitys- ja hyvinvointityössä. Kaupunki järjestää vähintään kolme järjestötapaamista vuodessa. Tapaamiset ovat kaikille järjestöille avoimia iltatapahtumia, joissa on esillä ajankohtaisia asioita, asiantuntijavierasosioita ja työryhmätyöskentelyä. Kaupunki on varannut henkilöresurssia järjestöjen tueksi. Yhteisöasiamies avustaa muuan muassa hankesuunnitelmien laadinnassa ja haussa ja toimii järjestöyhdyshenkilönä. Yhteisöjen kehittämisen määrärahavaroja on mm. kaupunginhallituksen avustuksissa ja kyläneuvoston määrärahoissa.

Nykyaikana palvelut ovat pääosin sähköisiä tai digitaalisia. Digituen kehittämisellä ja tiedottamisella edistetään kuntalaisten valmiuksia hyödyntää sähköisiä palveluita.

Strateginen tavoite 1. INFRA, OSAAMINEN, SAAVUTETTAVUUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Viihtyisä elinympäristö	Kaupunki varaa kylien kehittämisavustukseen määrärahan Edistetään yhdistysten Leader-rahoituksen saamista	Jaettu avustus jakaantuu mahd. monelle kohteelle -> Kehittämisavustusta myönnettiin viidelle kylälle. Myönnetty Leader-rahoitus / vuosi -> Startti Leader 11 kpl -> Nuoriso Leader 2 kpl Hankehauista on tiedotettu yhdistyksiä ja hankeneuvontaa on annettu.
Strateginen tavoite 2. ELINVOIMAJA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Hyvinvointipäivien järjestämisen tukemista kylien ja järjestöjen kanssa yhteistyössä	Järjestettyjen hyvinvointipäivien määrä/vuosi -> Hyvinvointipäiviä järjestetty 4 kpl yhdellä kylällä
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	Järjestötapaamisista pidetään säännöllisesti ajan-kohtaisella teemalla	Järjestötapaamisista min. 3 kpl/vuosi -> Järjestettiin kaksi kappaletta Yhteisöohjelma hyväksytty v. 2023

	Laaditaan yhteisöohjelma yhteistyössä järjestöjen kanssa	-> Ei toteutunut. Tavoitteena vuodelle 2024
Strateginen tavoite 4. YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Kyläyhdistysten ja kaupungin yhteistyö kesäasukkaiden aktivoimiseksi ja houkuttelemiseksi on suunnitelmallista	Yhteinen suunnitelma valmis v. 2023 -> Ei toteutunut. Tavoitteena vuodelle 2024.
Resurssiviisuus ihmellisessä pääomassa	Vaikuttamistoimielinten jäsenten aktiivinen toiminta ja neuvostojen viestinnän kehittäminen. Kehitetään digitukea digituen verkoston ja digiyhdyshenkilön koordinoimana.	Neuvostojen toiminnan esittelyt ja jalkautuminen eri tilaisuuksiin. -> Vanhusneuvoston kohtaamiskahveja järjestetty säännöllisesti. Vanhus- ja vammaisneuvostoilla kaksi tapaamista Haapajärven ja Reisjärven vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa. Avoimet kylät päivä järjestetty. Lehtijuttua neuvostojen toiminnasta. Syksyn kuntalaistiedotteessa juttu kyläneuvoston juhlavuodesta. Digitukea ja siitä tiedottamista on tehostettu. Kaupunkilaisten digiosaaminen paranee. -> Vanhusneuvosto ja Haapajärven eläkeläiset ry järjestivät opastustilaisuuden sähköisiin sote-palveluihin liittyen.

Työllisyyden hoitaminen

Työttömien työnhakijoiden määrä on pysynyt lähes samana Pyhäjärvellä. Pitkittynyt työttömyys on yhä vaikea haaste Pyhäjärvellä, sillä pitkäaikaistyöttömien määrä on noin 27,9 % kaikista työttömistä työnhakijoista. Työttömien työnhakijoiden osuus on kuluvan vuoden joulukuussa 12,4 %. Nuorien työttömien määrä hieman on laskenut. Yli 50-vuotiaita työttömiä oli myös hieman vähemmän kuin viime vuonna samaan aikaan.

Indikaattori	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Työttömyysaste	11,9 %	12,4 %	12,8 %
Työttömien määrä, henkilöä	226	233	235
Nuorisotyöttömien määrä, henkilöä	29	27	22
Yli 50-vuotiaat, henkilöä	107	102	112
Pitkäaikaistyöttömien määrä, henkilöä	86	65	70

Pyhäjärven kaupungin työttömyysasteet vuosina 2017 – 2023

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	12,1	11,6	11,5	14,6	11,9	12,4	12,8
työttömyys % Pohjois-Pohjanmaa 31.12.	12,8	10,8	11,1	13,6	10,9	10,9	12,6
työttömyys % Koko maa 31.12.	8,4	9,7	9,8	13,6	6,7	9,9	11,2

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2020 – 2023

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2020	5 033	1 949	38,7	1 664	85,4	285	14,6
31.12.2021	4 962	1 900	38,3	1 674	88,1	226	11,9
31.12.2022	4 828	1 883	39,0	1 650	87,6	233	12,4
31.12.2023	4 756	1 843	38,8	1 608	87,2	235	12,8

Pyhäjärven kaupungin osuus työmarkkinatuen kuntaosuudesta, €

	2018	2019	2020	2021	2022	TP2023	TA2024
Työmarkkinatuen kuntaosuus,€	182 596	186 898	229 965	265 376	192 577	251 475	210 000

Pyhäjärven kaupunki on panostanut työllisyyden hoitamiseen työllisyyskoordinaattorin työpanoksella. Työmarkkinatuen kuntaosuuksien vähentämiseen on pyritty monin keinoin.

Pyhäjärven kaupunki myöntää lisäpalkkatukea yhdistyksille ja yrityksille, jotka palkkaavat yli 300 päivää työmarkkinatuella olleita pyhäjärvisiä työttömiä töihin. Lisäpalkkatuen käyttö on ollut vähäistä tiedottamisesta huolimatta. Lisäpalkkatuen käyttöä pyritään tehostamaan muuttamalla lisäpalkkatuen hakemiskäytäntöä käyttäjäystävällisemmäksi, keräämällä käyttäjäkokemuksia ja reagoimalla saatuihin käyttäjäkokemuksiin. Lisäksi tiedottamista lisätään henkilökohtaisen kontaktoinnin ja sosiaalisen median avulla. Tavoitteena on saada lisäpalkkatuki tehokkaaseen käyttöön vuonna 2023.

Nuorten kesätyöllistämässä kesätyöseteli on toimiva ratkaisu. Kesätyöinfo on järjestetty nuorille yhteistyössä hyvinvointipalvelujen kanssa. Kaupungin tarjoaman kesätyösetelin kautta yrityksiin työllistyi vuonna 2022 kesätöihin 67 nuorta 33 eri yrityksen tai yhdistyksen palkkaamana. Talousarviovuonna nuorten kesätyöllistämiseen tähtäävää toimintaa kehitellään edelleen eri toimijoiden kanssa yhteistyössä. Nuorten kesätyösetelihakua muuttui talousarviovuonna sähköiseen hakuun, jolla pyritään tehostamaan ja helpottamaan kesätyösetelin käyttöä. Vuoden 2023 talousarvioon varattiin määräraha työttömien työmatkakulujen korvaamiseen.

Pyhjärven kaupungin tilinpäätös v. 2023 sisältää työllisyyden hoitamista koskevia määrärahoja seuraavasti:

Kesätyöllistäminen	Toimintatuotot	0
	Toimintakulut	-16 582
Työllistäminen	Toimintatuotot	93 257
	Toimintakulut	-528 233
Työntalo Namon	Toimintatuotot	25 830
	Toimintakulut	-85 098
Työpaja	Toimintatuotot	547 946
	Toimintakulut	-452 372
Yhteensä	Toimintatuotot	667 033
	Toimintakulut	-1 082 283

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Vaikuttaminen työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannuksiin vuosittain	Työmarkkinatuen kuntaosuus vähenee vuosittain. -> työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut verrattuna tilinpäätökseen 2022.
	Verkostoyhteistyö yritysten, yhdistysten ja julkisten toimijoiden kanssa työttömän henkilön työllistymiseen	Työttömyysaste laskee -> tavoite ei toteutunut, 12/2023 12,8 %.
	Rekrymessujen organisointi	Rekrymessut toteutuu kerran vuodessa -> tavoite toteutui.
	Yritysten tukeminen työllistämislisän käyttöön	Työllistämislisän käyttömäärä €/vuosi -> 44.333 euroa vuonna 2023.
	Nuorten kesätyöllistymisen tukeminen	Kesätyöseteleiden käyttö €/vuosi -> 10.500 euroa vuonna 2023.
	Oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksien hyödyntäminen	Nuorisotyöttömät, osuus 18 – 24-vuotiaasta työvoimasta, määrä pienentynyt, tavoite 8,0 % -> tavoite ei toteutunut, mutta %-osuus laski edelliseen vuoteen verrattuna. -> TP2023 9,4 %, TP2022 11,5 %
	Työllistymispolkujen löytyminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (Nuorten Työpajatoiminta, TE-palvelut, Hyvinvointialue)	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 vuotiaat, määrä pienentynyt -> tavoite toteutui.
	Koulutusmahdollisuuksien edistäminen kaupungissa	Oppisopimuskoulutusten määrää pystytään kasvattamaan tarpeita vastaavaksi -> tavoite toteutui. Tavoitteena on löytää työllistymispolku henkilöille, jotka tarvitsevat tukea työllistymiseen. Tavoitteena 5 ihmistä / vuosi. -> tavoite toteutui.

Elinkeinopalvelut

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Elinkeinotoimi sisältää Pyhäjärven kaupungin ostamat elinkeinopalvelut NIHAK ry:ltä, Pyhäjärven Kehitys Oy:ltä sekä Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:ltä. Elinkeinotoimeen varataan myös hankkeiden ja projektien omarahoitusosuudet sekä kaupungin maksuosuudet Leaderille.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Elinkeinotoimi € / asukas	56,9	61,7	95,3	87,1	95,3

3. PERUSTELUT

Elinkeinopalvelujen muihin yhteistoimintaosuuksiin varataan yhteensä noin 0,32 M€, josta 77.000 euroa on varattu Nihak ry:n ostopalveluihin, 100.000 euroa Pyhäjärven Kehitys Oy:n ostopalveluihin ja 100.000 euroa ostopalveluihin Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:ltä. Leader -kuntaosuuksiin varataan 46.000 euroa.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	324 452	177 603	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-606 828	-475 441	-461 992	-461 992	-414 278	47 714	-463 900
Toimintakate (netto)	-282 376	-297 838	-461 992	-461 992	-414 278	47 714	-463 900
Poistot ja arvonalent.							
Tehtävän kokonaiskust.	-282 376	-297 838	-461 992	-461 992	-414 278	47 714	-463 900

Toimintakulujen toteutuminen

89,7 %

Pyhäjärven kaupungin hallinnoimat ja sen osallisena olevat kehittämishankkeet vuosina 2021-2024

		TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
6315	Callio Underground Rescue -hanke	27 245	-39 339			
6301	Komujärven järvikunnostus					-9 000
6302	Pyhäjoen kehittäminen					-5 280
6320	Callio Edible Insects from Mine	11 599				
6323	Callio Energy Park	-75 709	64 065			
6326	Vihreän siirtymän investointihankkeid. edist.			-5 000	-265	
6300	Muut hankkeet	-1 446	-8 000	-15 000	-9 828	-10 000
	Yhteensä	-38 311	16 726	-20 000	-10 093	-24 280

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 ohjelma ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

[Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma](#) hyväksyttiin toukokuussa 2022 ja ohjelman toimeenpano on käynnistynyt. Ohjelma sisältää Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) toimet. Oikeudenmukaisen

siirtymän rahaston (JTF) toimet sisällytetään erikseen ohjelmaan myöhemmin tehtävällä ohjelmanmuutoksella. Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelma tukee elinkeino-, energia-, ilmasto-, innovaatio-, koulutus- ja työllisyyspolitiikkaa sekä syrjäytymisen ja köyhyyden vastaista työtä. Ohjelma sisältää Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) toimet.

6326 Vihreän siirtymän investointihankkeiden edistäminen

	TP2020	TP2021	TA2022	TA2023	TP2023	TA2024
Toimintatuotot						
Toimintamenot				-5 000	-265	
Toimintakate (netto)				-5 000	-265	

Hankkeessa edistetään maankäytön suunnittelun avulla tulevaisuuden mahdollisia aurinkoenergiainvestointeja, vihreän vedyn tuotantoinvestointeja ja bioenergian tuotantoinvestointeja Pihtiputaan, Pyhäjärven ja Kiuruveden alueella. Kyseessä on kolmen kunnan yhteishanke, johon on haettu Ympäristöministeriöltä avustusta vihreän siirtymän investointihankkeiden edistämiseksi. Hankkeen budjetti on 90.000 euroa, josta haettavan avustuksen määrä on 63.000 euroa ja kuntien omarahoitusosuus yhteensä 27.000 euroa. Hankkeen hallinnoija on Pihtiputaan kunta.

Hanke eteni vuoden 2023 aikana vain valmistelevien töiden osalta sekä konsulttikilpailutusten osalta.

929 Talousarviovuonna alkavat projektit

	TP2020	TP2021	TA2022	TA2023	TP2023	TA2024
Toimintatuotot						
Toimintamenot	-1 678	-1 446	-20 000	-15 000	-9 828	-10 000
Toimintakate (netto)	-1 678	-1 446	-20 000	-15 000	-9 828	-10 000

Vuoden 2023 toteutuneet kustannukset sisältävät Pyhäjoen vesistö ry:n vaelluskala hankkeen rahoitusosuuden sekä Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n Callio Jätteenon kaivos - Teollisuusmittakaavan vesienkäsittelylaitoksen suunnittelutietojen esiselvityshankkeen rahoitusosuuden.

Selänne-palvelut

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen viimeistä toimintavuotta värittivät kuntayhtymän purkamiseen ja entiseen sote-Selänteeseen liittyvät selvittelyt. Kuntayhtymän perustehtävät supistuivat oleellisesti vuoden 2023 alusta alkaen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tehtävien hoidon vastuu siirtyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteelle. Selänne järjesti edelleen ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-ainesvalvonnan ja rakennusvalvonnan viranomaistehtävät Haapajärven, Kärsämäen, Pyhäjärven ja Reisjärven alueella. Selänne järjesti myös talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeille.

Selänteen kunnista Haapajärvi, Kärsämäki ja Reisjärvi päättivät, että ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelut järjestetään jatkossa vastuukuntamallilla, Haapajärvi vastuukuntana. Pyhäjärvi päätti järjestää itse omat rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminnasta annetun lain velvoittamana Selänteen kaikki neljä jäsenkuntaa päättivät, että ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta järjestetään Haapajärvelle, Kärsämäelle, Reisjärvelle ja Pyhäjärvelle Haapajärven vastuukuntamallilla. Selänteen kuntayhtymä päätettiin purkaa ja sen toiminta ja henkilökunta jakaa

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023

liikkeenluovutuksin Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungeille. Purkamissopimus hyväksyttiin yhtymähallituksessa 27.2.2023.

ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT

Vastuuelin: Maaseutulautakunta
Vastuhenkilö: Maaseutujohtaja Pasi Liikanen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävänä on suorittaa erityislainsäädännöllä kunnan tehtäväksi määrätyt maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät ja lisäksi toteuttaa vapaaehtoista maaseutuelinkeinojen kehittämistyötä resurssien asettamissa rajoissa. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Haapajärven ja Pyhjärven kaupungit sekä Reisjärven kunta.

Pyhjärven kaupunki on maksajavirastosopimuksessa sitoutunut hoitamaan sille siirretyt maksajavirastotehtävät Euroopan unionin komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 (ns. maksajavirastoasetuksen) mukaisesti.

2. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Kaupunginvaltuusto on 8.12.2023 § 97 hyväksynyt talousarviovuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet, sitovat määrärahat, tuloarvion ja tunnusluvut.

Strateginen tavoite 1. INFRA, OSAAMINEN JA SAAVUTETTAVUUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Koulutus ja osaaminen	Henkilöstön jatkuvasta kouluttautumisesta huolehditaan	Osallistutaan aktiivisesti koulutukseen -kuukausittain
	Koulutetaan viljelijöitä uuteen ohjelmakauteen	Järjestetään viljelijäkoulutuksia - kunnittain 2 tilaisuutta
Uusiutuva energia luo työtä ja toimeentuloa	Selvitetään peltoviljelyn mahdollisuudet energian tuotantoon	Tiedetään määrät ja mahdollisuudet - nurmihehtaarit

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMA JA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kantokykyinen palvelutuotanto	Palvelu tukee kehitystyötä	Osallistutaan yritysten kehittämiseen resurssien asettamissa rajoissa
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	Viljelijätapaamisia säännöllisesti ajankohtaisista aiheista	Järjestetään ja osallistutaan koulutusten järjestämiseen vähintään 4 kertaa vuoden aikana -6 tilaisuutta

Strateginen tavoite 4. YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Yhteistyö ja vuorovaikutus	Pyhjärven maaseutupalvelut huolehtii yt-alueen kuntien viljelijöiden tukien maksut oikein ja ajallaan Yhteistyötä tehdään naapuri yt-alueiden kanssa	Maksajavirastosopimuksen edellytykset täytetään Yhteistoimintasopimukset

Tavoite / toimenpide	Seuranta / mittari
1.aktiivitulojen säilyminen (401)	367 aktiivituloja
2.peltohehtaarien säilyminen (23 424)	23.344 hehtaaria
3.maksetun tuen määrä (20 198 521)	19.394.366 euroa
4.tukipäätösten lukumäärä (3 095)	3.606 kirjallista päätöstä

Tunnusluku / mittari	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+M	TP 2023	TA 2024
Aktiivitulat	401	388	388	367	367	367

3. PERUSTELUT

Toimivien maatilojen lukumäärän väheneminen jatkuu, mutta tilojen maatalousmaa on säilynyt viljelyssä. Sukupolvenvaihdosten kautta tai kokonaan uutena viljelijänä on edellisen hakuajan jälkeen aloittaneita Haapajärvellä 1 tilalla ja Reisjärvellä 1 tilalla. Pyhäjärvellä ei tapahtunut vaihdoksia. Osakeyhtiöittämisä on tapahtunut alueella 5 tilalla. Koulutus- ja muita kehittämistilaisuuksia on järjestetty yhteistoimintatahojen kanssa. Toimistot ovat olleet avoinna kaikilla paikkakunnilla. Maatilojen talouteen kohdistuu edelleen suurta epävarmuutta mm. polttoaineiden, sähkön ja tuotantopanoksista erityisesti lannoitteiden hintojen nousu ja hyvin rajoitettu saatavuus on aiheuttanut ongelmia ja toisaalta tuotteiden hinnat eivät ole nousseet toivotusti.

Euroopan unionin uusi rahoituskausi ja uudet ehdot otettiin käyttöön vuoden 2023 alusta. Uusi kausi ja uudet ehdot vaativat uusien tukijärjestelmien opiskelua ja runsaasti viljelijöiden kouluttamista. Käytännössä tukijärjestelmän tehokas hyödyntäminen edellyttää mahdollisimman tehokasta tukiin sitoutumista jo ohjelmakauden ensimmäisenä vuonna 2023, koska suuri osa rahoituksesta sidotaan ensimmäisinä ohjelmakauden vuosina.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toiminnasta aiheutuva kustannus muodostuu pääosin henkilöstökuluista (93 %) ja palkkauksen kehittyminen on hieman nostanut kustannusta. Toimielimen aiheuttama kustannus jaetaan kuntien välisen sopimuksen mukaisesti sopimuskunnille ja Pyhäjärven kaupunki laskuttaa muita sopijakuntia.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poikkeama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat						
Toimintatuotot	193 259	199 616	238 000	221 091	-16 909	238 000
Toimintamenot	-193 259	-199 616	-238 000	-221 091	16 909	238 000
Toimintakate (netto)	0	0	0	0	0	0

Toimintatuottojen toteutuminen

92,9 %

Toimintakulujen toteutuminen

92,9 %

Tehtävät on toteutettu suunnitellun budjetin mukaisena ja jokaisessa yhteistoiminta-alueen kunnassa on toimihenkilöiden loma-aikojen järjestelyjä lukuun ottamatta virka-aikainen asiakaspalvelu koko tilivuoden ajan. Pyhäjärven maaseutuasiainmies valittiin syksyn aikana.

Vuonna 2023 tiloille maksetun EU- ja kansallisen tuen määrä on ollut 19.394.366,39 euroa (v. 2022 21.778.363,72), josta Haapajärvellä 7.211.854,40 euroa, Pyhäjärvellä 4.745.513,82 euroa ja Reisjärvellä 7.436.998,17 euroa.

Maaseututoimi on vuoden 2023 aikana huolehtinut valtuustojen päätösten mukaisesti maksullisen lomituksen avustuksen maksujen valmistelusta tukeen oikeutetuille yrittäjille. Kunnan tukea on maksettu de minimis avustuksena maatalouden alkutuotannon alalla toimiville mikroyrityksille ja sen varmistamiseen, että työvoimaa hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla. Tuki on mahdollistanut lomittajien työtä Haapajärvellä noin 3943 (4183)

lomitustuntia, Reisjärvellä noin 4300 (5084) lomitustuntia ja Pyhäjärvellä on tuetusti tehty noin 3517 (3676) tuntia.

Pyhäjärven ja Haapajärven kaupunginvaltuustot ja Reisjärven kunnanvaltuusto hyväksyivät yksimielisesti maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamisen ao. kuntien kesken järjestämisvastuun vastaanottavana kuntana ollessa Pyhäjärven kaupunki sekä yhteistoimintasopimuksen kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien 1.1.2013 alkaen sekä muiden maaseudun kehittämisspalvelujen järjestämisestä. Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yhteistoiminta-alueen kokouksessaan 27.6.2012 ja yhteistoimintasopimuksen 29.10.2012.

HYVINVOINTIPALVELUT

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

1. Hyvinvointilautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta, toisen asteen koulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä taiteen perusopetuksesta. Opetustoimen lisäksi lautakunta vastaa kansalaisopiston ja vapaa-aikapalvelujen tuottamisesta. Vapaa-aikapalvelut sisältävät liikuntatoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja kirjaston palvelujen tuottamisen.

Tavoitteena on antaa lapsille turvallinen kasvuympäristö ja nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja turvata kaikenikäisten mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja elämän eri tilanteissa tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämiseen sekä luoda edellytyksiä kuntalaisten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite 1. INFRA, OSAAMINEN JA SAAVUTETTAVUUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Sähköiset liikuntapalvelut: -Trainero-kuntosalihjelmat -Sähköiset Akkuna-lomakkeet + verkkomaksun käyttöönotto.	Toteutui: -Käytössä nuorten voimaharjoitteluryhmässä. -Käytössä liikunta- ja nuorisopalveluiden tapahtuma- ja ryhmäilmoittautumisessa.
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Opetuksen ryhmäkoot pidetään taloudellisesti ja pedagogisesti tehokkaina	Yleisopetuksen opetusryhmien keskipkoko 18 opp./ryhmä / toteutui osittain: - Alakoulussa keskipkoko 17 opp./ryhmä - Yläkoulussa keskipkoko 15 opp./ryhmä Tuntikehys perusopetuksessa 2,0 h/oppilas / ei toteutunut: - Alakoulussa tuntikehys n. 2,1 h / opp. - Yläkoulussa tuntikehys n. 2,4 h / opp. TEA-viisarin tulos opetuksen osalta > 70 / tulos päivitty myöhemmin (v. 2021 oli 74)
Viihtyisä elinympäristö	Tennishallin varustelu (lyöntiverkot ja sähköinen ajanvaraus) ja käyttömahdollisuuksien laajentaminen.	Toteutui osittain: -Sähköinen kulunvalvontajärjestelmä -Lyöntiverkot sijoitettiin keskuskoululle

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMA JA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	Monipuoliset harrasteryhmät: -Matalankynnyksen liikuntaryhmät aikuisille. - Lasten, nuorten ja ikäihmisten liikuntaryhmien lisääminen.	Toteutui: - tarjolla 8 ohjattua liikuntaryhmää, käyntikertoja noin 250/vko. Toteutui: - lasten ja nuorten liikunnan osalta tarjolla yhteensä 8 ohjausryhmää, käyntikertoja noin 105/vko.

	<p>-Harrastamisen Suomen mallin juurruttaminen osaksi palvelutarjontaamme.</p> <p>Kirjasto-monitoimitilasta rakentuu monikäyttötila kaupungin eri sektoreiden, yhdistysten sekä yhteisöjen käyttöön.</p> <p>Hoivamusiikkitoiminta ikääntyneiden kotihoidossa</p> <p>Päiväkotimuskaritoiminta</p>	<p>Toteutui: - viikoittaisia hankekerhoja yhteensä 21 kpl, käyntikertoja noin 100–120/vko.</p> <p>Ei toteutunut</p> <p>Toteutui: - Puurojuhlapäivät kotihoidon ja päivätoiminnan asiakkaille, n. 90 asiakasta ml. puurojuhlan osallistujat ja päivätoiminnan asiakkaat, hoivamusiikkikäynti kotihoidon mukana kerran viikossa.</p> <p>Toteutui: - Muskaritoiminta jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä hoitopäivän aikana joka toinen viikko, yhteensä 12 ryhmää.</p>
<p>Sivistyksestä virtaa</p>	<p>Varhaiskasvatuksen toimintaympäristön kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstön osaaminen - lasten erityistarpeisiin vastaaminen <p>Perusopetuksen laadun turvaaminen</p> <p>Lukio-opetuksen laadun ja houkuttelevuuden varmistaminen</p>	<p>Henkilöstön koulutusasteen kehittyminen / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iloitaan moninaisuudesta -prosessikoulutus (125 h, 11 hlöä) - Haasteita muodollisesti pätevien varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien tehtäviin rekrytoinnissa - Tiedolla johtamisen kehittämishanke nimeltä "Tasa-arvon ja tuen toteutuminen maksuttomassa varhaiskasvatuksessa" -Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelujen toteutuminen / toteutui: - Varhaiskasvatuksen erityisopettaja ostopalveluna - Hankerahoituksella kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen sosionomia <p>Määräaikaisten palvelusuhteiden määrä / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - määräaikaisten osuus henkilökunnasta ei muuttunut merkittävästi, mutta osaan keskeisistä tehtävistä pystyttiin rekrytoimaan vakituinen henkilö. <p>Varajohtajajärjestelmä luotiin syksyllä 2023 ja otettiin käyttöön 1/2024.</p> <p>Päätötodistus 100 %:lle oppilaista / toteutui</p> <p>Lukion kehittämissuunnitelman laatiminen / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehittämissuunnitelma hyvinvointilautakunnan käsittelyssä keväällä 2024

	<p>Poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuuriviikkojen koordinointi</p> <p>Euroopan kulttuuriympäristöpäivien teemaviikon, Vanhustenviikon sekä Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumien koordinointi ja digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntäminen</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelma</p>	<p>Yo-kirjoitusten tulos / keskitasoa</p> <p>Kulttuurin TEA-viisarin positiivinen kehitys / toteutui: - kulttuurin TEA-viisarin tulos 80 (v. 2021 tulos 71, v. 2019 tulos 45)</p> <p>Maakunnallisen kehittämistehtävän mukaisen hankkeen toimenpiteet yms.</p> <p>Toteutui: - liikunta- ja nuorisopalvelut koordinoivat, kävijöitä vuonna 2023 noin 1000 lasta/nuorta, elokuvaesityksessä 88 hlöä.</p> <p>Toteutui: - EHD 60 hlöä, 2 kyläyhdistystä - Vanhustenviikon tapahtumia: PS laulumiehet konsertti 150, - mosaiikkiteoksen teko (Kulttuurikennohanke) 75 ja avajaiset 40, kahvitilaisuus 50. - EPT-viikolla Tuulin konsertti 250 liikunta- ja nuorisopalveluiden yhteistyönä - Muita tapahtumia koulut, kirjasto, srk, Virike</p> <p>Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen Ei toteutunut / Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen kevät 2024, hyvinvointilautakunnan käsittelyyn 06/2024</p>
<p>Kantokykyinen palvelutuotanto</p>	<p>Maksuttomat liikuntapalvelut: - Liikuntasalivuorot alle 18-vuotiaille ja ikäihmisille. - Lasten ja nuorten ohjausryhmät. - Nuorten uintivuorot (ti & pe). - Nuorten kuntosalivuorot (ma & to). - Erityisuuntikortti. - Time Out! maksuton kuntosali ja uinti varusmiespalvelukseen valmistautuville.</p>	<p>Toteutui: - Lasten ja nuorten vuoroja yhteensä 27 h/vko, ikäihmisten 11,5 h/vko. - 8 ohjausryhmää, käyntikertoja 105/vko. - Käyntikertoja yhteensä 2171 = 25/krt. - Käyntikertoja yhteensä 978 = 12/krt. - Käyntikertoja yhteensä 3855 = 11/pvä. - Käyntikertoja yhteensä 184/vuosi.</p>
<p>Mukaan vetävä toimintakulttuuri</p>	<p>Seurojen ja järjestöjen toiminta-avustukset ja juniorituki</p> <p>Liikuntaraadin kokoontumiset (järjestöt, seurat, yrittäjät).</p> <p>Yhteistyötapaamiset eri toimijatahojen kesken paikkakunnalla ja alueellisesti</p>	<p>Toteutui: - Avustuksia jaettiin yhteensä 20.000 €, joista 2.500 € kohdennettiin juniorityöhön</p> <p>Ei toteutunut.</p> <p>Toteutui: - yhteensä 42 paikallista ja 80 alueellista yhteistyötapaamista v. 2023 aikana</p>

	Edistetään kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja lisätään eri ikäryhmien osallisuutta tapahtumien lisäämisen / kehittämisen kautta.	Toteutui: - tapahtumia toteutettu kylillä (mm. Euroopan kulttuuriympäristöpäivät, Hiidenkylä, Ruotanen)
Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa	Luontoliikuntaan ja metsäluonnon saavutettavuuteen panostaminen: Kooste reitistöistä, luontoliikunta- ja metsäkohteista 5/2022	Toteutetut toimenpiteet reitistöjen ja kohteiden osalta Tapahtumien ja osallistujien määrä

Strateginen tavoite 3. VAHVA JA MAHDOLLISTAVA KAUPUNKI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Taiteen prosenttiperaatteen soveltaminen kirjastomonitoimitalohankkeessa viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden lisäämiseksi.	Huomioidaan rakentamisessa, mikäli hanke toteutuu.
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	Täydennyskoulutuksen järjestäminen, työnohjaus, kehityskeskustelut	Sairauspoissaolojen määrän kehittyminen

Strateginen tavoite 4. YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Yhteistyön kehittäminen ammatillinen koulutus/täydennyskoulutus	Koulutusten toteutuminen

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+M	TP2023	TA2024
Nettomenot €/asukas	2 017,71	2 238,09	2 375,14	2 357,72	2 536,14	2 604,92

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poikkeama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	412 263	457 468	405 740	405 740	462 042	56 302	327 850
Toimintamenot	-10 424 148	-11 281 758	-12 043 566	-11 958 566	-12 523 930	-565 364	-12 727 282
Toimintakate	-10 011 885	-10 824 290	-11 637 826	-11 552 826	-12 061 888	-509 062	-12 399 432
Laskenn. kust.							
Poistot	-8 360	-10 615			-12 266		
Kokonaiskust.	-10 020 246	-10 835 670	-11 637 826	-11 552 826	-12 074 154	-509 062	-12 399 432

Toimintatuottojen toteutuminen 113,9 %
Toimintakulujen toteutuminen 104,7 %

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Strateginen tavoite 1. INFRA, OSAAMINEN JA SAAVUTETTAVUUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Viihtyisä elinympäristö	<p>Yhteisöllisen ja turvallisen senioriasumisen tarjoaminen taajamassa</p> <p>Edistetään ikäihmisten edellytyksiä kotona asumiseen tukipalveluilla</p> <p>Luontoreseptit käytössä</p>	<p>Senioriasuntojen täyttöaste / noin 70 %</p> <p>Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaista / ei ole vuoden 2023 lukua Sotkanetissä (91 % vuonna 2022).</p> <p>Tehostettu palveluliikenteestä tiedottamista.</p> <p>Myönnettyjen luontoreseptien määrä / Ei toteutunut. Luontoreseptien käytöstä tehdään suunnitelma vuoden 2024 aikana.</p>
Strateginen tavoite 2. ELINVOIMA JA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen Pyhäjärvi-malli</p> <p>Perhekeskustoimintamallin kehittäminen</p> <p>Uusien kumppanuuksien hakeminen palvelutuottajista, järjestöistä, hanke- rahoituksista</p>	<p>Tulosindikaattorien kehittyminen positiivisesti (HYTE-kertoimen tulosindikaattorit, TEA- viisarin tulokset) / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TEA-viisari, kulttuuri, 80 (ed. 71) - TEA-viisari, kuntajohto, 83 (ed. 77) - Osa TEA-viisarin tuloksista päivittyi myöhemmin - HYTE:n tulosindikaattoreista 4/6 kehittynyt positiivisesti (osa em. mittareista päivittyi vasta myöhemmin v. 2023) <p>Pyhäjärvi-malli laadittu ja jalkautettu / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pyhäjärvi-mallia päivitetään, hyviä käytän- töjä esitelty maakunnallisissa verkostoissa. <p>Toimintamalli käytössä, hyvinvointineuvola- toiminta vakiintunut / toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhdyspintatyö lasten ja nuorten palveluissa jatkuu mm. Pohteen vetämän yhteisö- vaikuttavuuden toimintamallin kautta. <p>Kumppanuuksien määrän kehittyminen / toteutui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyötä tehtiin eri toimijoiden kanssa aktiivisesti. Uusia kumppanuuksia erityisesti hyvinvointialueen kautta.
Sivistyksestä virtaa	Edistetään kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja lisätään osallisuutta eri ikäryhmissä	<p>Tapahtumien ja osallistujien määrän kehittyminen / toteutui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tapahtumien ja osallistujien määrä kehittyi positiivisesti. - uusina tapahtumina mm. yhteisötaideteos ja osallistuvan budjetoinnin tapahtuma

		<ul style="list-style-type: none"> - kansainvälisen kahvilan toiminnan suunnittelu ja aloitus. - Tapahtumia järjestettiin eri toimijoiden toimesta eri puolella Pyhäjärveä. - kotipalvelun asiakkaille järjestettiin tapahtumia kyydityksineen. - hoivamusikkotoiminta. - teemaviikkoja hyödynnettiin tapahtumissa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
	Kulttuuriresepti käytössä	Kulttuurireseptien määrä / Ei toteutunut
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	<p>Järjestetään asukas-/käyttäjäraateja tapahtumien yhteydessä informaation jakamiseen ja kuntalaisten osallistamiseen.</p> <p>Lisätään kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia.</p> <p>Kehitetään kuntalaisiin kohdistuvaa viestintää ja sen monitahoisuutta</p>	<p>Vaikuttamistilaisuuksien määrä</p> <p>Osallistumisaktiivisuuden kehittyminen / toteutui osittain</p> <p>Toteutui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - esimerkiksi yhdistysilta ehkäisevän päihdetyön suunnitelman valmisteluun liittyen. - kuntalaiset saivat vaikuttaa yhteisötaideteoksen valintaan ja toteutukseen. - vanhustenviikolla ja sosiaalisen median kautta oli mahdollisuus esittää toiveita Kihupäivien ohjelmaksi yleisen kokouksen lisäksi. - osallistuvan budjetoinnin pilotti. <p>Toteutui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiinnitettiin huomiota monikanavaiseen tiedottamiseen. Otettu aktiivisemmin käyttöön kaupoissa olevia info-tv:tä sekä tehty myös tilaisuuksien osalta kohdennettua markkinointia. Vierailuja mm. yhdistysten tilaisuuksissa.
Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa	<p>Luontoreittien/kohteiden kunnossapito ja kehittäminen</p> <p>Luontoreseptit käytössä</p>	<p>Kävijämäärien kehittymisen arviointi / Toteutui osittain:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lisättiin opastusta kävely- ja hiihtoreiteistä <p>Ei toteutunut. Luontoreseptien käytöstä tehdään suunnitelma vuoden 2024 aikana.</p>

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Ikäystävällisen Pyhäjärvi-mallin edelleen kehittäminen ja sen levittäminen /jalkauttaminen	<p>Sairastavuusindeksin (Kela, THL) parantaminen / Sairastavuusindeksi ei päivity enää.</p> <p>Pyhäjärven toimintamallin saama huomio / toteutui</p> <p>Tapahtumien määrä / toteutui:</p>

	Aivoterveyttä ja henkistä hyvinvointia edistäviä tapahtumia järjestetään	- Tehty yhteistyötä Suomenselän muisti ry:n kanssa aivoterveysteen liittyvissä tapahtumissa ja koulutuksissa. - Viestitty perheisiin Wilman kautta mm. somen ja älylaitteiden liiallisen käytön vaikutuksista aivoterveysteen kouluterveyskyselyn tuloksiin viitaten. - Järjestetty henkistä hyvinvointia edistäviä kulttuuri- ja liikuntatapahtumat.
	Aivoterveysreseptien käyttämisen juurruttaminen palveluihin, järjestötyöhön ja tapahtumiin	Aivoreseptien määrä / ei toteutunut. Aivoterveysreseptien käytöstä tehdään suunnitelma vuoden 2024 aikana. Yhdistystoimijan puolelta muistiterveysresepti käytössä.
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Hyvinvointia mittaava kuntalaiskysely kerran valtuustokaudessa	Kyselyn tulosten arviointi/hyödyntäminen / Kyselyä ei tehty vuonna 2023. MAE-kysely tulossa vuonna 2024.
	Päätöksenteko ja toiminta on kustannustietoista ja vaikutuksia ennalta-arvioivaa (EVA-menettely)	Laadittujen EVA-arviointien määrä
	Osallisuusohjelman valmistelu	Ei toteutunut: - osallisuusohjelman ensimmäinen versio käsitelty hyvinvointilautakunnassa 30.6.2022, työstäminen jatkuu.

Hyvinvointipalvelujen hallinto

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta

Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hyvinvointipalvelujen hallinnon tehtävänä on tukipalvelujen tuottaminen varhaiskasvatukselle, opetustoimelle ja vapaa-aikatoimelle sekä hyvinvointilautakunnan valmistelu- ja esittelytehtävät.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+M	TP2023	TA2024
Nettomenot €/asukas	43,24	50,96	62,34	62,34	78,09	65,31

3. PERUSTELUT

Hyvinvointilautakunnan hallintoon sisältyvät hyvinvointilautakunnan kokoukset, hyvinvointijohtajan, toimistosihteerin, opetustoimen palvelujen sihteerin (uusi hallinnon TA:ssa) ja arkistosihteerin (40 % / 7 kk) sekä yhteisöasiamiehen tehtävät.

Toimintakuluja suhteessa talousarvioon kasvattivat ICT-ostopalvelun (Joki-ICT) kustannusten jyvittäminen hallintokunnittain, sisäiset vuokrat sekä atk-laitteiston uusiminen.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Tuloarviot ja määrärahat	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023+ muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Toimintatuotot							40 000
Toimintamenot	-214 573	-246 033	-308 063	-308 063	-359 123	-51 060	-350 887
Toimintakate (netto)	-214 573	-246 033	-308 063	-308 063	-359 123	-51 060	-310 887
Poistot ja arvonalent.	-8 360	-10 615			-12 266	-12 266	
		-41					
Tehtävän kokonaisk.	-222 933	-256 689	-308 063	-308 063	- 371 389	-63 326	-310 887

Toimintakulujen toteutuminen

116,6 %

Varhaiskasvatus

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta

Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on yhteistyössä perheen kanssa edistää alle kouluikäisen lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Päivähoitomuodoista perhe voi valita perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon tai päiväkotihoidon.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	473,11	572,45	601,29	583,94	676,80	661,14

3. PERUSTELUT

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. Tavoitteena on lisäksi varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen, turvallinen varhaiskasvatusympäristö sekä tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Varhaiskasvatusmaksuja ei peritä pyhäjärvisiltä perheiltä. Vieraskuntalaisia laskutetaan lautakunnan päättämän päivätkasan mukaisesti. Määräajat varhaiskasvatuspaikan järjestämiselle asettaa varhaiskasvatuslaki. Varhaiskasvatuspalvelua toteutettiin seuraavina kokonaisuuksina: päiväkotihoido, varhaiskasvatus vuoropäiväkodissa, perhepäivähoito, esiopetuksessa olevalle vaihtoehtoisesti joko varhaiskasvatuslain mukaista täydentävää varhaiskasvatusta päiväkodissa tai perhepäivähoidossa tai avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta, lastenhoidontuet (kotihoidon tuki ja kuntalisä, joustava ja osittainen hoitoraha). Yksityisen hoidon tukea ei maksettu. Pyhäjärvellä kuntalisän suuruus on 150 €/kk perheen nuorimmasta alle 3-vuotiaasta lapsesta. Syntyvyyden väheneminen näkyy lastenhoidontukien käyttäjien määrän vähenemisenä.

Kaupungissa toimi kaksi kunnallista päiväkotia Hoijakka (4-ryhmää) ja Muksuteekki (2-ryhmää), kolme 12-paikkaista sekä yksi 8-paikkainen ryhmäperhepäiväkodin ryhmä (kolme Hiisimuorin Hoivassa Ruotasella sekä yksi ryhmä Salmenportissa), lisäksi yksi kotona hoitava perhepäivähoitaja sekä esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus tai avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta. Salmenportin ryhmäperhepäiväkodi aloitti toimintansa tammikuussa 2023. Varhaiskasvatuksen kulut nousivat suhteessa talousarvioon erityisesti sisäisten vuokrien ja henkilöstökustannusten (ml. palkankorotukset) osalta. Tähän vaikuttivat uuden Salmenportin ryhmäperhepäiväkodin perustaminen, esioppilaiden kerhotoiminnan siirtyminen Salmenportin tiloihin sekä vuoropäiväkodin Muksuteekin lokakuussa alkanut remontti. Muksuteekille rakennettiin väliaikaistilat Salmenportin kiinteistöön.

Henkilöstön osaamista vahvistettiin lloitaan moninaisuudesta -prosessikoulutuksella, ja työhyvinvoinnin tukena toteutui työhohaus koko varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Varhaiskasvatusikäisiä lapsia oli 31.12.2023 hoidossa 173, joista päiväkodeissa 103, perhepäivähoidossa 40 ja eskareiden kerhotoiminnassa 30. Edelliseen vuoteen 2022 verrattuna varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähentyi 15 lapsella. Lapset tulivat kuitenkin hoitoon yhä pienempinä, heti vanhempainpäivärahakauden päätyttyä eli lapsen ollessa noin 9 kuukautta. Syksyllä 2023 päiväkodin Hoijakassa muutettiin yksi 21-paikkainen ryhmä alle 3-vuotiaiden ryhmäksi. Salmenporttiin avattiin vastaavasti uusi 12-paikkainen ryhmäperhepäivähoidon ryhmä. Kotihoidossa vuoden 2023 lopussa oli 16 alle 3-vuotiaasta lasta ja 7 yli 3-vuotiaasta lasta (yhteensä kotihoidossa oli 23 lasta). Varhaiskasvatuksen käyttöaste oli (2017–2023 syntyneitä lapsia Pyhäjärvellä 235) täten 90 %.

Kevättalvella 2023 käynnistettiin Pyhäjärven varhaiskasvatuksessa Vertikal Oy:n kanssa tiedolla johtamisen kehittämishanke nimeltä "Tasa-arvon ja tuen toteutuminen maksuttomassa varhaiskasvatuksessa". Hankkeen keskeisiä tavoitteita on selvittää varhaiskasvatuksen täyttö- ja käyttöasteet, laskea varhaiskasvatuksen osallistumisaste ikäryhmittäin, laskea maksuttomuuden vaikutukset palveluiden asiakasmääriin, osallistumisasteeseen ja päivittäiseen käyttöön, laskea käyttämättömien varausten osuus ja varausten kustannus, arvioida toteutunutta henkilöstömäärää suhteessa laskennalliseen tarpeeseen, tarkastella tuen piirissä olevien lasten osalta vastaavia tunnuslukuja ja tasa-arvon toteutumista sekä selvittää mahdollisuuksia kehittää varhaiskasvatuksen resurssien kohdentamista.

Pyhäjärven varhaiskasvatuksessa työskenteli kaksi kiertävää varhaiskasvatuksen sosionomia hankerahoituksella. Kelpoisuusvaatimukset nousevat 1.1.2030, johon nyt on jo kiinnitetty huomiota rekrytoinneissa. Syksyllä 2023 otettiin käyttöön kokonaan uudistettu Pyhäjärven kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, jossa on huomioitu kolmiportainen tuki 1.8.2022 voimaan astuneen lakimuutoksen velvoittamana.

Syksyllä Hoijakan vakituinen päiväkodin johtaja palasi hoitamaan virkaansa ja Muksuteekin uusi johtaja aloitti virassaan.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	90 081	105 500	157 240	157 240	185 638	28 398	48 258
Toimintamenot	-2 437 649	-2 869 295	-3 103 562	-3 018 562	-3 404 516	385 954	-3 195 298
Toimintakate	-2 347 568	-2 763 795	-2 946 322	-2 861 322	-3 218 878	357 556	-3 147 040
Kokonaiskust.	-2 347 568	-2 763 795	-2 946 322	-2 861 322	-3 218 878	357 556	-3 147 040

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

118,1 %
112,8 %

Perusopetus

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö: Hyvinvointijohtaja, rehtorit

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perusopetukseen kuuluvat esiopetus, perusopetuksen 1.–9. -luokat sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta. Tavoitteena on antaa nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja taata oppilaille turvallinen oppimisympäristö sekä laadukkaat tukipalvelut.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Oppilasmäärä ka. kalenteriv	541	517	517	517	508	514
Nettomenot €/oppilas	10 295,55	10 900,41	11 601,22	11 601,22	12 041,51	12 351,20
Tuntikehys/oppilas	2,32	2,38	2	2	2	2,2
Opetusryhmien keskikoko	15,47	15	18	18	18	15

3. PERUSTELUT

Alakoulun opetus toteutetaan Ikosen koulun alaisuudessa. 0–4.-luokat toimivat Ikosen koulun tiloissa ja 5.–6.-luokat keskuskoululla yhdessä yläkoulun kanssa. Oppilasmäärä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2022. Molemmista toimipisteissä toimii myös pienluokkia, ja lukuvuonna 2022–2023 Ikosen koululla oli valmistavan opetuksen ryhmä. Ikosen koululla on ollut keväällä 2023 opetusryhmiä 25 ja saman vuoden syksynä 24. Aamu- ja iltapäivätoimintaa jatketaan Ikosen koulun tiloissa.

Keväällä 2023 kaikki 9.-luokkalaiset saivat päättötodistuksen. Salmen koulussa oli yhteensä 10 opetusryhmää. Syksyllä 2023 perusopetuksen pienryhmä aloitti toimintansa, ja opetusryhmiä oli 11. Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 työskenteli 18 opettajaa, ja neljä ohjaajaa. Heistä kuusi työskenteli määräaikaaisessa työsuhteessa.

Opiskeluhoolto siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointialue Pohteen alaisuuteen. Opiskeluhoollon resurssit olivat vuonna 2023 edelleen hyvällä tasolla. Lisäksi syksyllä 2023 aloitti Pyhäjärven, Kärsämäen ja Pyhännän yhteinen kouluvalmentaja.

Vuonna 2023 perusopetuksessa ja lukiossa panostettiin monipuolisesti hyvinvointiin. Vuonna 2023 käynnistyi alakoulun, yläkoulun ja lukion rehtoreille positiivisen johtamisen hanke yhteistyössä OAJ:n kanssa, ja pedagogisen hyvinvoinnin hanke käynnistyi kaikilla kouluilla. Lisäksi valmisteltiin hyvinvoinnin vuosikello alakoululle ja yläkoululle.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Toimintatuotot	197 441	208 805	129 200	129 200	102 024	-27 175	105 900
Toimintamenot	-5 767 332	-5 844 316	-6 127 032	-6 127 032	-6 219 111	-92 079	-6 454 417
Toimintakate	-5 569 891	-5 635 511	-5 997 832	-5 997 832	-6 117 087	-119 255	-6 348 517
Lask. kustann.		-521					
Kokonaiskust.	-5 569 891	-5 636 032	-5 997 832	-5 997 832	-6 117 087	-119 255	-6 348 517

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

79,0 %
 101,5 %

Toisen asteen koulutus

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö: Lukion rehtori

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Toisen asteen koulutus pitää sisällään lukio-opetuksen sekä ammatillisen koulutuksen. Kaupunki vastaa lukio-opetuksesta ja tavoitteena on antaa nuorille hyvät edellytykset jatko-opintoihin.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP2023	TA 2024
Opiskelijamäärä ka. painotettu	70,25	74,3	72	72	70,5	71
Nettomenot €/opiskelija	12 793,91	12 095,52	14 573,70	14 573,70	14 283,84	15 718,55
Kurssit/opiskelija	2,3	2,2	2,1	2,1	2,24	2,1

3. PERUSTELUT

Koko lukio toimi 1-sarjaisena. Syksyllä 2023 kaikki lukion vuosikurssit siirtyivät opiskelemaan LOPS 2021:n mukaisesti. Lukion aikana on mahdollisuus opiskella korkeakouluopintoja mm. Oulun AMK:ssa.

Lukiotoiminnan vahvistamiseksi aloitettiin kehittämissuunnitelman laatiminen. Kehittämissuunnitelma tulee hyvinvointilautakunnan käsittelyyn kesään 2024 mennessä. Taloutta on seurattu tarkasti, ja hankintojen sekä palveluostojen tarkoituksenmukaisuutta on kehitetty. Talouden toteumaan vaikutti myös se, että harrasteakatemia bänditoiminta puuttui lukuvuodelta 2023–2024 sekä uuden JokiElukion käynnistymisvaikeudet syksyllä 2023.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA+M 2023	TP 2023	Poikk.	TA 2024
Toimintatuotot	59 891	27 442	12 500	12 500	13 198	698	14 592
Toimintamenot	-958 663	-926 139	-1 061 807	-1 061 807	-1 020 210	41 597	-1 130 609
Toimintakate	-898 772	-898 696	-1 049 307	- 1 049 307	-1 007 012	42 295	-1 116 017
		-203					
Kokonaiskust.	-898 772	-898 899	-1 049 307	-1 049 307	-1 007 012	42 295	-1 116 017

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

105,6 %
 96,1 %

Vapaa-ajan koulutus: kansalaisopisto, musiikkiopisto, tanssiopisto

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö: Hyvinvointijohtaja ja Jokilatvan Opiston rehtori

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Haapajärven kaupungin ylläpitämältä Jokilatvan Opistolta. Opisto tarjoaa toimialueensa väestölle monipuolisia ja korkeatasoisia opiskelumahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus turvataan hajauttamalla opetus koko toiminta-alueelle ja pitämällä kurssimaksut kohtuullisina.

Musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta järjestetään yhteistyössä Jokilaaksojen musiikkiopiston ja Tanssiopisto Uusikuun kanssa.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021*	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	17,36	28,44	28,13	28,13	37,36	39,39
Opetustunnit/vuosi	3 370	3 499	3 600	3 600	3 367	2 900
Ilmoittautuneet opiskelijat	1 238	1 384	1 200	1 200	1 293	1 200

3. PERUSTELUT

Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja tanssiopiston toiminnot on yhdistetty vuonna 2021 vastuualueeksi vapaa-ajan koulutus. Musiikkiopiston perussopimus on uusittu paremmin ryhmäopetusta palvelevaksi, mutta taloudellista vaikutusta uudistus ei aiheuta. Hyvinvointilautakunta päätti 1.8.2023 alkaen ostaa kaksi lisätuntiosuutta (yhteensä 10.600 euroa) Jokilaaksojen Musiikkiopistolta päiväkotimuskariyhmien tarpeita varten. Tämän jälkeen Pyhäjärven tuntikehys on 80 tuntia.

Kansalaisopistossa annettiin Pyhäjärvellä opetusta yhteensä 3.367,20 tuntia, ja netto-opiskelijamäärä oli 620. Kustannusten netto-osuutta nostivat tulojen vajeus noin 12.300 euroa ja menojen ylitys noin 19.700 euroa. Koronan jälkeen oppilasmäärien palauttaminen aikaisemmalle tasolle on osoittautunut haasteelliseksi, minkä takia kurssimaksutuotot eivät ole kertyneet arvioidusti. Menojen ylitys koostui pääosin henkilöstökulujen ylityksestä noin 13.000 e, jossa keskeinen selitys on tuntipalkkojen liian alhainen keskihinta talousarviossa. Palvelujen ostot ylittyivät noin 4.300 e, mikä johtui pääosin matkakustannusten arvioitua suuremmalla kertymällä. Vuokrat ylittyivät noin 5.200 e, mikä selittyy pääosin vuoden 2023 aikana tulleilla vuokrankorotuksilla.

Tanssiopisto Uusikuu antaa tanssin taiteen perusopetusta seitsemällä paikkakunnalla. Vuonna 2023 opisto vietti 30-vuotisjuhlaansa. Pyhäjärven osastossa on 52 oppilasta, ja opetustunteja annettiin yhteensä 205. Lisäksi oppilaille on ollut mahdollisuus osallistua syventäviin opintoihin, opetussuunnitelman mukaisiin tanssihistorialuentoihin, jazztanssikurssille ja Uudenkuun katselmukseen omalla koreografialla.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021*	TP 2022	TA 2023	TA + M2023	TP 2023	Poikkeama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot		2 000					
Toimintamenot	-86 180	-168 713	-135 671	-135 671	-177 686	-42 015	-187 502
Toimintakate	-86 180	-166 713	-135 671	-135 671	-177 686	-45 015	-187 502
Kokonaiskust.	-86 180	-166 713	-135 671	-135 671	-177 686	-42 015	-187 502

*vain kansalaisopiston luvut

Toimintakulujen toteutuminen

131 %

Vapaa-aikapalvelut

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuuhenkilö: Hyvinvointijohtaja

1. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	177,23	230,64	245,17	245,17	248,55	270,90

2. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	64 849	113 719	106 800	106 800	161 181	54 382	119 100
Toimintamenot	-959 751	-1 227 262	-1 307 431	-1 307 431	-1 343 283	-35 852	-1 408 569
Toimintakate	-894 902	-1 113 543	-1 200 631	-1 200 631	-1 182 102	18 530	-1 289 469
Kustannukset	-894 902	-1 113 543	-1 200 631	-1 200 631	-1 182 102	18 529	-1 289 469

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

150,9 %
102,7 %

Liikuntapalvelut, uimahalli, monitoimihalli, tennishalli

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuuhenkilö: Vapaa-ajanohjaaja (liikunta)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pyhäjärven liikuntapalvelut tekee työtä tavoitteenaan saavuttaa terveempi ja liikkuvampi ikäystävällinen Pyhäjärvi. Tavoitteisiin vastataan järjestämällä monipuolisia, matalankynnyksen liikuntaryhmiä ja tapahtumia lapsille, nuorille, työikäisille ja ikäihmisille. Liikuntapalvelut tukevat paikallisten urheiluseurojen ja järjestöjen toimintaa toiminta-avustuksilla ja/tai ohjauspanoksella.

Pyhäjärven uimahalli tarjoaa kuntalaisille edulliset ja monipuoliset vesiliikunnan palvelut. Uimahallin alakerrassa toimii kunnallinen kuntosali ajanmukaisine laitteineen. Monitoimihalli tarjoaa koululaisille luistelupuitteet läpi talven. Honkavuoreen valmistunut tennishalli mahdollistaa uuden harrastetilan lisäksi puitteet tapahtumien järjestämiselle.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Liikuntapalvelut						
Nettomenot €/asukas	17,71	21,62	20,06	20,06	21,17	25,58
Uimahalli						
- uimahallikäyntejä		26 243	32 000	32 000	28 535	28 000
- kuntosalikäyntejä		7 989			17 694	6 000
Nettomenot €/asukas	14,01	42,24	51,04	51,04	50,45	64,79

Monitoimihalli						
Nettomenot €/asukas	28,40	29,08	35,41	35,41	36,47	40,85
Tennishalli						
Nettomenot €/asukas	0,64	1,72	4,37	4,37	4,72	8,61

3. PERUSTELUT

Liikuntapalvelut järjestivät ohjaustoimintaa kaikille ikäryhmille laadukkaasti ja matalankynnyksen periaatteella. Lasten ja nuorten harrastusryhmät ovat pysyneet maksuttomina. Aikuisliikunnan ryhmiin on voinut osallistua 40,00 € kausimaksulla. Kausimaksuun sisältyy kaikki tarjolla olevat liikuntaryhmät. Ikäihmiset voivat osallistua ryhmiin liikuntapassilla (35,00 €/6 kk), joka myönnetään kaikille 65-vuotta täyttäneille Pyhäjärven kuntalaisille. Lasten, nuorten ja ikäihmisten liikuntasalivuorot olivat edelleen maksuttomia.

Liikuntapalvelut koordinoivat Harrastamisen Suomen mallin toimintaa Pyhäjärvellä. Toisella hankekaudella oli tarjolla yhteensä 21 lasten ja nuorten vapaa-ajan harrasteryhmää, joihin osallistui yhteensä 141 lasta/nuorta. Toimintaan myönnettiin valtionavustusta yhteensä 35 000 €, omavastuuosuuden ollessa noin 11 000 €.

Liikuntapalvelut osallistuivat paikkakunnan liikuntatapahtumiin, kuten Pyhäjärvi pyöräilyyn, Lasten ja nuorten kulttuuriviikon tapahtumiin, lasten kesäuimakouluihin sekä lasten toimintaleireihin. Liikuntapalveluiden seura-avustukset (20 000 €) jaettiin toiminnan laajuuden suhteessa paikkakunnan rekisteröidyille liikuntaseuroille- ja yhdistyksille.

Uimahallissa työskenteli kaksi uinninvalvojaa/uimaopettajaa (2 htv) sekä yksi kassatyöntekijä (1 htv). Asiakaspalvelutyön ohessa kassatyöntekijä vastasi myös Harrastamisen Suomen mallin koordinoinnista ja liikuntapalveluiden laskutuksesta. Lauantaisin uimahallia pitivät avoinna osa-aikainen uinninvalvoja ja apulaiskassatyöntekijä. Lauantai-aukiolon myötä uimahallin kävijämäärät kasvoivat huomattavasti, varsinkin lapsiperheiden osalta. Uimahalli tarjosi yleisöuintien lisäksi ohjattua vesijumppaa, koululaisten uimaopetusta, kesäuimakouluja sekä vauva- ja perheuintia. Lasten ja nuorten maksuttomat uinti- ja kuntosalivuorot säilyttivät suosionsa. Uusia erityisuintikortteja myönnettiin vuoden aikana yhteensä 46 kpl. Uimahalliin hankittiin vuoden aikana lisää myytäviä oheistuotteita, kuten uinti- ja urheiluvälineistöä. Palvelujen ja tuotteiden myyntitulot ovat uimahallilla kasvaneet aiempiin vuosiin verrattuna.

Tennishallia vuokrattiin tapahtumakäyttöön sekä liikuntatilaksi. Varauksia vuoden ajalta kirjattiin yhteensä 194 h. Tennishalliin investoitiin kesällä 2023 sähköinen kulunvalvontajärjestelmä, joka vähentää tilojen väärinkäyttöä ja helpottaa asiakaskäyntejä. Monitoimihalli on ollut koululaisten käytössä arkipäivisin. Iltatoiminnasta vastaa halliyhtiö.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poikkeama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	32 091	76 699	74 300	74 300	122 894	48 594	85 400
Toimintamenot	-333 677	-537 370	-617 656	-617 656	-659 402	-41 746	-750 993
Toimintakate	-301 586	-460 671	-543 356	-543 356	-536 508	6 848	-665 593
Kustannukset	-301 586	-457 130	-543 356	-543 356	-536 508	6 848	-665 593

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

165 %
107 %

Nuorisopalvelut

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö: Vapaa-ajanohjaaja (nuoriso)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Nuorisopalveluiden tavoitteena on ylläpitää ja luoda virikkeellinen, turvallinen ja toimiva kasvuympäristö pyhäjärvisille nuorille. Nuorisopalvelut tarjoavat tekemistä ja toimintaa vapaa-ajalla, tukea koulutukseen ja nuoren työelämään sekä apua haastavissa elämäntilanteissa. Nuorisotyötä tehdään yhteistyössä eri sektorien ja järjestöjen kanssa niin omissa tiloissa, kouluilla, nuorten työpajalla sekä erilaisissa terveyden ja hyvinvoinnin verkostoissa.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA2023+M	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	33,67	31,12	39,32	39,32	40,18	36,88

3. PERUSTELUT

Nuorisopalveluilla on käytössään oma harraste/nuorisotila (Nuokkari), jossa järjestettiin avoimia nuorten iltoja, ohjattuja ryhmiä sekä erilaisia tapahtumia. Yläkoululaisille ja toisen asteen opiskelijoille suunnattua toimintaa oli tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Perjantai-iltaisin tilat olivat avoinna pidempään, jolloin toiminnan ohjausta tehtiin yhteistyössä Pyhäjärven seurakunnan kanssa. Nuorisopalvelut ohjasivat myös Harrastamisen Suomen mallin kerhoa (Vikusten nuokkari), johon osallistui viikoittain noin 25 alakoululaista lasta. Nuokkarilla vieraili vuoden aikana yhteensä 2461 lasta/nuorta (=20 kävijää/pvä). Teemailtoja (Lan-tapahtuma, Yönuokkari, Yökahvila, Kesäpiknik, Halloween, Tyttöjen ilta) järjestettiin säännöllisesti pitkin vuotta. Teemaillat keräsivät vuoden aikana yhteensä 228 kävijää. Nuorisopalvelujen tilat olivat maksutta myös järjestöjen ja yhdistysten käytössä erikseen sovittaessa. Varaukalenteri on nähtävillä kaupungin internet-sivuilla.

Nuorisopalvelut toteuttivat koulunuorisotyötä yhteistyössä ala- ja yläkoulun kanssa. Nuorisohjaaja vieraili Salmen koululla lähes päivittäin järjestäen mm. erilaista välituntiohjelmia. Tämän lisäksi nuorisopalvelut olivat mukana toteuttamassa syksyisin koululuokkien ryhmäytyksiä ja ehkäisevän päihdetyön teemaviikon tapahtumia. Keväällä ohjelmassa olivat 6.-luokkalaisten leirikoulu sekä ysienpäivä. Jalkautuvaa nuorisotyötä tehtiin normaalisti koulujen päätyttyä keväällä.

Nuorisopalvelut olivat mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia, retkiä ja leirejä yhteistyössä vapaa-aikasektorin sekä järjestöjen kanssa. Näistä mainittavin oli Tuulin keikkatapahtuma ehkäisevän päihdetyön viikolla. Tapahtuma keräsi keskuskoululle yli 200 osallistujaa. Lasten ja nuorten leireille osallistui yhteensä 106 lasta/nuorta. Retket ja matkat olivat suosittuja, ja niitä järjestettiin yhteensä 5 kpl. Kohteina olivat ostoskeskukset ja huvipuistot. Retkille osallistui yhteensä 206 nuorta. Nuorisopalvelut vastasivat myös lasten ja nuorten kulttuuriviikkojen organisoinnista. Teemaviikkojen tapahtumissa puuhasteli yhteensä noin 900 lasta/nuorta.

Vuonna 2023 yhteydenottopyyntö tuli 43 nuorelta, joista etsivä nuorisotyöntekijä tavoitti 40 (20 naista ja 20 miestä). Suurin osa tukea tarvitsevista nuorista oli iältään 18–20-vuotiaita. Tukea annettiin mm. kouluttautumiseen, työllistymiseen sekä hyvinvointiin ja elämänhallintaan liittyen. Etsivä nuorisotyöntekijä teki tiivistä yhteistyötä koulujen opiskeluhoollon, Pohteen mielenterveys- ja päihdetyön sekä nuorten työpaja Namon kanssa tavoittaakseen asiakkaansa. Etsivä nuorisotyöntekijä jalkautui mukaan koulujen päättäjäsiltaan sekä osallistui tarpeen mukaan tehostetun nuorisotyön kriisitoimintaan (1

tehostetun nuorisotyön tapahtuma vuonna 2023). Etsivään nuorisotyöhön saatiin valtionavustusta vuonna 2023 yhteensä 30.000 €.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	30 000	31 632	30 000	30 000	34 000	4 000	30 000
Toimintamenot	-197 068	-181 856	-214 095	-214 095	-225 108	-11 013	-205 562
Toimintakate	-167 068	-150 224	-184 095	-184 095	-191 108	-7 013	-175 562
Kustannukset	-167 068	-150 224	-184 095	-184 095	-191 108	-7 013	-175 562

Toimintatuottojen toteutuminen 113,3 %
Toimintakulujen toteutuminen 105,1 %

Kulttuuripalvelut

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuuhenkilö: Kulttuurituottaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kulttuuripalvelut edistävät kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä. Kulttuurihyvinvointi on tärkeä osa Pyhäjärven kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Kulttuuripalvelujen tavoitteena on ennalta ehkäisevän hyvinvointityön, osallisuuden sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen tarjoamalla mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen omassa lähiympäristössä järjestämällä, koordinoimalla ja osatoteuttamalla kulttuuritoimintaa.

Kulttuuripalvelut toimivat vahvassa yhteistyössä paikallisten järjestöjen, yhteisöjen sekä alueellisten ja maakunnallisten verkostojen kanssa. Kulttuuripalvelujen saavutettavuutta vahvistetaan siten, että kaupungin toteuttamat kulttuuritapahtumat ovat mahdollisimman pitkälle ilmaistapahtumia.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	15,62	31,48	34,60	34,60	35,15	31,33

3. PERUSTELUT

Pohteen työkeskus Pyhähiisissä järjestettiin asiakkaille nukketeatteriesitys. Kaupungin ei-suomenkieliselle väestölle järjestettiin pikkujoulutilaisuus asukkaiden osallisuuden parantamiseksi.

Kaupunki haki osallistuvan budjetoinnin kautta 30-vuotisjuhlatapahtumia. Tuki osoitettiin yleisöäänestyksen perusteella Teemu Roivaisen konsertille ja uudenvuoden tapahtumalle. ABC-liikenneasemalla järjestettiin italialaistaiteilija Enrico Mazzonen ja pyhäjärvislähtöisen

Eeva Kouvalaisen näyttelyt. Kouvalaisen ja Salmen koulun 8 lk. oppilaiden kanssa järjestettiin taiteilijatapaaminen.

Hoivamusiikkitoiminta ja päiväkotimuskaritoiminta vakiinnutettiin ennaltaehkäiseväksi kulttuurihyvinvointipalveluksi. Hoivamuusikko kiersi kerran viikossa kotihoitajan mukana. Vuoden aikana toteutettiin myös päivätoiminnan puurojuhla, johon osallistui kaksi hoivamuusikkoa, 80 oppilasta ja n. 40 ikäihmistä sekä vapaaehtoisia.

Kulttuuripalveluiden sekä eri tapahtuma- ja järjestötoimijoiden välistä keskustelua edistettiin yhteistapaamisten kautta. Kihujen 50-vuotisjuhlavuoden ohjelmistoon sisältyi mm. Heidi Zschauerin etko-konsertti ja kolme tasokasta esiintyjää sekä runsas paikallisten esiintyjien tarjonta.

Kulttuuripalvelut koordinoivat eri yhteistyötahojen kanssa Lasten ja nuorten kulttuuriviikkojen, Euroopan kulttuuriympäristöpäivien teemaviikon, Valtakunnallisen Vanhustenviikon sekä Ennalta ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumakokonaisuuksia. Paikallisen kulttuuriperinnön ylläpitoa ja käyttöä edistettiin vuonna 2023 mm. Euroopan kulttuuriympäristöpäivien teemavuoden (Elävä perintö) tapahtumalla kahdella kylällä.

Pyhjärven kaupunki osallistuu Kalajoen kaupungin hallinnoimaan Kulttuurimatkailusta hyvinvointia -hankkeeseen (1.4.2022 – 30.9.2024). Pyhjärvellä järjestettiin kaksi kulttuurimatkailun työpajaa. Osallistuttiin myös Pohjois-Pohjanmaan liiton hallinnoimaan Kulttuurikenno, yhteistyötä ja vaikuttavuutta kulttuuripalveluihin -hankkeeseen (2022–2023), ja sen myötä kaupunkiin saatiin uusi julkinen taideteos, joka toteutettiin yhteisötaiteellisesti ja sijoitettiin uimahalliin. Vuonna 2023 Täydenkuun Tanssit -festivaalia avustettiin 30 000 eurolla yhteistyösopimuksen mukaisesti. Festivaalin tapahtumiin kuului muun muassa Pyhän Ristin kirkossa järjestetty Kimmo Pohjosen konsertti sekä Kuplat-juhlat hotelli Pyhäsalmissa.

Pyhjärven kaupunki osallistui Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuoteen valmistautumiseen Salmen koulun oppilaiden toteuttaman ääni- ja valotaideteoksella kauppa- ja kulttuurikeskus Woltin tiloissa.

Uusi vakituinen kulttuurituottaja aloitti tehtävässään huhtikuussa 2023.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	2 758	5 389	2 500	2 500	4 288	1 788	3 700
Toimintamenot	-80 326	-157 363	-172 661	-172 661	-171 483	1 178	-145 872
Toimintakate	-77 568	-151 974	-170 161	-170 161	-167 195	2 966	-142 172
Kokonais-kustannukset	-77 568	-151 974	-170 161	-170 161	-167 195	2 966	-142 172

Toimintatuottojen toteutuminen

171,5 %

Toimintakulujen toteutuminen

98,0 %

Kirjastopalvelut

Vastuuelin: Hyvinvointilautakunta
Vastuhenkilö: Haapajärven kirjastotoimenjohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kirjasto on kaupungin kulttuuri- ja tietokeskus. Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin tietopalveluihin, antaa valmiuksia tietoyhteiskunnan vaatimiin kansalaistaitoihin unohtamatta kirjaston perinteistä sivistys- ja kulttuuritehtävää.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023+ muutos	TP 2023	TA 2024
Nettomenot €/asukas	67,15	72,63	61,84	61,84	60,41	64,32

3. PERUSTELUT

Kirjaston palvelut ostettiin Haapajärven kaupungilta. Haapajärven kaupunginkirjasto vastasi myös Pyhäjärven kaupungin kirjastopalveluista. Toiminnassa painotettiin yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen kanssa nuorten lukuharrastuksen lisäämiseksi. Kirjasto oli mukana alueellisissa hankkeissa aktiivisesti.

Kirjastopalveluja koskeva ostopalvelusopimus Haapajärven kanssa päättyi 31.12.2023. Vuoden 2024 alusta lähtien palvelut tuotetaan omana toimintana. Syksyä 2023 sävytti valmistautuminen kirjastopalveluiden siirtymiseen Pyhäjärven kaupungille. Osa henkilökunnasta siirtyi kaupungin palvelukseen, ja syksyllä 2023 rekrytoitiin yksi kirjastovirkailija sekä vastaava kirjastonhoitaja.

Kirjasto toimi edelleen vuonna 2023 väistötiloissa ammattikoululla, kunnes mahdollinen uusi kirjastotila saadaan rakennetuksi hyvinvointitalon yhteyteen. Lehtienlukusali on Yläympyrän tuvalla. Väistötilat sijaitsevat teollisuusalueella kaukana keskustasta, minkä takia kirjastopalveluiden saatavuus on heikentynyt merkittävästi. Lisäksi koulu yhteistyö sekä yhteistyö esimerkiksi varhaiskasvatuksen kanssa oli haastavaa kirjaston kaukaisen sijainnin vuoksi.

Vuonna 2023 lainaajia oli 1.274. Fyysisiä asiakaskäyntejä Pyhäjärven kirjastolla oli 23.283. Lainamäärä puolestaan oli 47.403. Määrä on ollut laskusuunnassa: vuosina 2014–2017 kirjastossa oli kävijöitä keskimäärin 51.500, ja lainauksia oli keskimäärin 67.000.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TA 2023 +muutos	TP 2023	Poik- keama	TA 2024
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-348 679	-350 673	-303 019	-303 019	-287 289	15 730	-306 142
Toimintakate	-348 679	-350 673	-303 019	-303 019	-287 289	15 730	-306 142
Kokonaiskust.	-348 679	-350 673	-303 019	-303 019	-287 289	15 730	-306 142

Toimintakulujen toteutuminen

94,8 %

TEKNISET PALVELUT

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Sami Laukkanen

1. PERUSTELUT

Teknisten palvelujen määrärahat sisältävät yhdyskuntatekniikan, tilapalvelut, rakennus- ja ympäristöpalvelut sekä työpajatoiminnan. Ruokahuolto siirtyi 1.1.2023 PPE Köökki Oy:n, palo- ja pelastustoimi Pohteen alaisuuteen. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen lopettaessa toimintansa 1.10.2023 siirtyi rakennusvalvonta ja ympäristötarkastus Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi.

Teknisen lautakunnan toimintaa on supistettu vastaamaan talouden tasapainottamisohjelman mukaisten toimenpiteiden myötä olevaan tilanteeseen. Kiristyneen taloustilanteeseen on haettu ratkaisuja, joilla haetaan säästöjä toiminnassa myös henkilöstökulujen säästöjen kautta.

Kaupungin investoinnit olivat maltillisia vuoden 2023 taloustilanteen vuoksi. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus sekä maan hankinta on toiminut hyvin viime vuosina ja merkittäviä maankäytön suunnitteluhankkeita on saatu valmiiksi.

Tuulivoiman yleiskaavahankkeita saatiin valmiiksi ja kaavat hyväksytyksi valtuustossa Hautakankaan vaiheen 1 sekä Itämäen vaiheen 1 osalta.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Kaavateiden peruskorjaus Uusien kaavateiden suunnittelu Uusien kaavateiden rakentaminen	välivuosi v.2023 välivuosi v. 2023 Asematien jatkon rakentaminen alkoi
Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	riittävä tonttivaranto strategisesti tärkeillä alueilla.
Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen	maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	kaivosalueen asemakaavan lohkomisen laitettiin vireille ja laadittiin sitova tonttijako
Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen		
Resurssiviisas Pyhäjärvi	yhdyskuntarakenteen tiivistäminen palveluiden keskittämisellä Hinkutyön edistäminen. Kunnan toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentäminen.	uusien rakenteiden keskittäminen keskustaajaman alueelle Päästövähennysten toimien vuosikello joka osoittaa suunnitellut/toteutetut vähennystoimenpiteet vuositasolla. Toteutuneet merkittävimmät hillintätoimet julkaistaan verkossa Energialoikka palvelussa.
Viihtyisä elinympäristö	yleisten alueiden siisteys/raivaaminen maankäytön suunnittelu, kaavoitus, kohdesuunnittelut	kuntalaisten palautteet valmisteluajana hallinnollista arviointia, toteutusaikana hankkeen toteutuminen

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Hyvinvoiva kasvuyhteisö		
Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa	vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksien kehittäminen	kuntalaispalautteet olevien palveluiden tilasta ja tarpeet uusista palveluista huomioidaan toimialalla

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	talouden tasapainottaminen	talousarvio ja tilinpäätös
Tytiryhtiöiden elinvoimatyö	alueellinen rakentaminen ja korjausrakentaminen	infran rakentamis- ja korjaushankkeiden toteutuminen
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	konsernin investointitarpeiden täyttäminen tarveperusteisena	investointihankkeiden toteutuminen
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	henkilöstön koulutus tarpeiden mukaisesti	henkilöstön toteutunut koulutus

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	maankäytön suunnittelun ja investointien hankkeet	investointihankkeiden toteutuminen
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	konsernin sisäisen yhteistyön tiivistäminen Lähiruoan käyttäminen ruokatuotannossa	yhteishankkeiden toteuttaminen mahdollisuuksien mukaan Paikallisen elinkeinoelämän työllistäminen
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	hiilijalanjäljen pienentäminen kunnan toiminnoissa, VähäHiku-toiminta	vähähiilisyyttä edistävien investointien toteuttaminen, energian kulutuksen optimointi. Mittarit toimialalla, yhdyskuntatekniikka, kiinteistötekniikka

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poikkeama	TA2024
Tuloarviot ja määrät.							
Toimintatuotot	5 444 904	5 356 314	4 383 664	4 613 577	4 900 116	286 539	5 240 348
Toimintamenot	-5 116 161	-5 503 812	-3 490 787	-3 727 087	-4 206 589	-479 503	-4 380 776
Toimintakate (netto)	328 743	-147 498	892 877	886 490	693 526	-192 964	859 572
Laskennalliset kust.	-1	-8			-4		
Poistot ja arvonalent.	-1 722 982	-1 364 085	-1 477 300	-1 477 300	-1 281 231	196 069	-1 314 300
Tehtävän kokonaisk.	-1 394 241	-1 511 592	-584 423	-590 810	-587 708	3 102	-454 728

Toimintatuottojen toteutuminen	106,2 %
Toimintakulujen toteutuminen	112,9 %
Toimintakateen toteutuminen	78,2 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	99,5 %

Yhdyskuntatekniset palvelut

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Rakennusmestari

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yhdyskuntatekniikan alle kuuluvat teknisen talousarviossa hallinto, liikenneväylät ja muut yleiset alueet, kaavoitus ja mittaukset, jätehuolto sekä maa- ja metsätalot.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Infrastruktuurin palvelevuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi kaavateiden peruskorjaaminen jatkuu suunnitelmavuosilla määrärahojen puitteissa. Kaavateiden kuntokartoitus päivitetään talousarviojaksolla. Alueellisten kuivatusten ja katuvalaistuksen peruskorjaus ja laajentaminen jatkuu suunnitelmien mukaisesti. Pyhäsalmen sataman toiminta-alueen peruskorjaussuunnitelmien teko aloitettiin.

Kuntien energiatehokkuussopimus allekirjoitettiin (KETS).

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Kaavateiden peruskorjaaminen	korjaussuunnitelman 1 osa vuodessa
2. Kaavateiden suunnittelu uusille kortteleille	suunnittelu talousarviojaksolla
3. Kaavateiden rakentaminen	uusien katujen/osuuskien rakentaminen alkaa ta-jaks.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024
Kaavateiden kunnossapito €/km, kadut 39,25 km	2694	2605	2199	2613	2550	2613

3. PERUSTELUT

Liikenneturvallisuutta parannetaan jokaisen kunnostushankkeen myötä.

Yksityisteiden vuotuinen kunnossapitoavustus 30.000 €.

Kaavapuistoja huollettiin myös vuonna 2023 Köpsin alueella, Ruotasen taajamassa sekä Olkkopuron alueella.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poikkeama	TA2024
Tuloarv. ja määrärahat							
Toimintatuotot	632 526	557 983	384 112	397 112	387 869	-9 243	434 165
Toimintamenot	-879 676	-982 926	-948 873	-972 381	-958 739	13 642	-1 003 311
Toimintakate (netto)	-247 150	-424 943	-564 761	-575 269	-570 870	4 399	-569 146
Laskennalliset kust.		-5					
Poistot ja arvonalent.	-718 996	-352 689	-466 600	-466 600	-218 298	248 302	-220 300
Kokonaiskust.	-966 146	-777 637	-1 031 361	-1 041 869	-789 167	252 701	-789 446

Toimintatuottojen toteutuminen	97,7 %
Toimintakulujen toteutuminen	98,6 %
Toimintakatteen toteutuminen	99,2 %
Tehtävän kokonaiskustannusten tot.	75,7 %

Tilapalvelut

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Rakennusmestari Antti Taskinen, kiinteistöhoito

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024
1. Lämmitys €/m ²	9,03	10,21	10,29	10,24	13,54	12,83
2. Sähkö €/m ²	10,32	12,92	20,37	14,74	19,58	13,72

3. PERUSTELUT

Rakennetun ympäristön infran kartoittamista on tehty suunnitelmallisesti ja tämä mahdollistaa suunnitelmallisten ylläpito- ja korjaustoimien tekemisen tulevaisuudessa. Vähähiilisyttä tuetaan vähentämällä kiinteistöjen määrää sekä peruskorjausten yhteydessä parantamalla energiatehokkuutta ja sähkön kulutusta. Pyritään tilanteeseen, että kaikki kaupungin kiinteistöjen lämmitysenergia on tuotettu uusiutuvalla polttoaineella. Sähkön pörssihinnat nousivat rajusti ennakoidusta ja sitä huomioitiin lisäbudjetissa. Loppuvuonna hinta jatkoi edelleen nousuaan.

Keskuskoulun korjaus eteni terveydenhoitajan tiloihin. Muksuteekissa aloitimme remontin loppuvuonna ja valmistuu vuoden 2024 alkupuolella. Muksuteekille saneerasimme siirtotilat Salmenporttiin. Teknisen toimen osastojen toimintaa on muutettu vastaamaan paremmin kasvaneita resurssitarpeita.

Uusien kiinteistöjen tekniikka vaati kiinteistönhoidolta uutta osaamista, mutta vanhojen kiinteistöjen poistuminen vastaavasti tuo kiinteistöhoitoon lisäresursseja. Siivouspalvelun ulkoistaminen valmisteltiin ja päätettiin kuntien ja hyvinvointialueen yhteiseen yhtiöön. Työhyvinvointia toteutettiin ja työssäjaksamiseen kiinnitettiin entistä enemmän huomiota. Työterveyshuollon ja työfysioterapeutin kanssa yhteistyötä jatkettiin mm. työpaikkakäyntejä.

Investoinnit:

2023 – 2024 kiinteistöpuolen investoinneissa määrällinen paino on korjausrakentamisessa kaupungin kiinteistöjen valmistuneen kuntoarvioinnin tulosten perusteella. Monitoimihallin kattorakenteiden peruskorjaus saatiin valmiiksi ja tekniikkakontin uusiminen pääosin valmiiksi vuoden 2023 aikana. Keskuskeittiön peruskorjauksen suunnittelua edistettiin.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Tuloarv. ja määrärahat							
Toimintatuotot	3 430 168	3 452 219	3 739 552	3 739 552	3 954 597	215 045	4 109 999
Toimintamenot	-2 171 301	-2 427 727	-2 226 735	-2 226 735	-2 712 651	-485 916	-2 546 112
Toimintakate (netto)	1 258 866	1 024 491	1 512 817	1 512 817	1 241 946	-270 871	1 563 887
Laskennalliset kust.	-1	-3					
Poistot ja arvonalent.	-1 003 986	-1 011 396	-1 010 700	-1 010 700	-1 062 933	-52 233	-1 094 000
Kokonaiskust.	254 879	13 092	502 117	502 117	179 009	-323 108	469 887

Toimintatuottojen toteutuminen	105,8 %
Toimintakulujen toteutuminen	121,8 %
Toimintakatteen toteutuminen	82,1 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	35,7 %

Rakennus- ja ympäristövalvonta

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Rakennustarkastaja
 Ympäristötarkastaja

3. PERUSTELUT

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen lopettaessa toimintansa 1.10.2023 siirtyi rakennusvalvonta ja ympäristötarkastus Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi.

Ympäristöterveydenhuolto, asumisen viranomaispalvelut, asumisen kehittämisen koordinointi ja eläinlääkintähuolto ostetaan Haapajärven kaupungilta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja sen nojalla annetut säännökset sisältävät suurimman osan rakennusvalvontaviranomaiselle säädetyistä viranomaistehtävistä. Rakennettaessa kaavojen noudattamisen valvonta kuuluu rakennusvalvontaviranomaiselle. Tehtäviin kuuluvat myös erilaiset lupapäätökset ja hyväksynnit sekä rakennustyön valvontaan liittyvät katselmukset ja tarkastukset. Näissä tehtävissä joudutaan soveltamaan muissa laeissa rakentamiselle asetettuja vaatimuksia (esim. pelastuslaki, asetus talousjätevesistä jne.). Lisäksi rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviin kuuluu luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta. Edelleen rakennusvalvontaviranomaiselle kuuluu rakentamisen neuvonta sekä hallinnollisten pakkokeinojen käyttäminen ja lupapäätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittely. Rakennusvalvontaviranomainen valvoo rakentamista yleisen edun näkökulmasta. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävien painopistealueita ovat rakennusten turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisä ympäristö.

Pyhäjärven kaupungin ympäristönsuojelun tehtävistä vastaa ympäristöpalvelut. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupajaosto. Kunnan ympäristönsuojelun tehtävät koostuvat mm. ympäristönsuojelu-, jäte-, vesi-, maastoliikenne-, vesiliikenne-, vesihuolto- ja kemikaalilakien mukaisista lupa- ja valvontaviranomaistehtävistä sekä kuntien ympäristönsuojelun hallintolain mukaisista yleistehävistä. Pyhäjärvellä ympäristönsuojelun viranhaltija hoitaa myös maa-aines-, luonnonsuojelu -ja ajoneuvojen siirtämislakien mukaisia kunnalle kuuluvia tehtäviä.

Teknisen lautakunnan alainen lupajaosto aloitti toimintansa 1.10.2023

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Tuloarv. ja määrärahat							
Toimintatuotot				16 913	9 704	-7 209	361 684
Toimintamenot				-112 792	-82 828	29 964	-490 522
Toimintakate (netto)				-95 879	-73 124	22 755	-128 838
Laskennalliset kust.							
Poistot ja arvonalent.							
Kokonaiskust.				-95 879	-73 124	22 755	-128 838

Toimintatuottojen toteutuminen	57,4 %
Toimintakulujen toteutuminen	73,4 %
Toimintakatteen toteutuminen	76,3 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	76,3 %

Työpaja

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Rakennusmestari

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Työpajan toiminta-ajatus on työllistää nuoria pitkäaikaistyöttömiä sekä antaa heille ensimmäinen pitempiaikainen työsuhde. Tavoitteena on, nuori työpajajakson aikana aktivoituu sekä miettii itselleen tulevaisuudensuunnitelman ja oppii työssäolon perusasiat. Tavoitteena on myös, että pajajakso madaltaisi nuoren kynnystä hakeutua yritysten palvelukseen. Työpajalla myös työskentelee työharjoittelussa pitkäaikaistyöttömiä ja heille paja tarjoaa paikan työkunnan ylläpitämiseen sekä uusien mahdollisuuksien avaamiseen. Pajalla työskentelee myös yhdyskuntapalvelua suorittavia henkilöitä sekä oppilaitosten kautta tulevia työharjoittelijoita sekä kuntouttavassa työtoiminnassa toimivia henkilöitä.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Ulkoisten asiakkaiden säilyttäminen	asiakasta/kpl
2. Pajan työntekijät	henkilöt/kk

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024
Pajajakso, henkilöä/kk	10	12	12	7	9	7

3. PERUSTELUT

Työpaja toimii puusepän alalla. Pajalla valmistetaan kairanäytelaatikoita, kuormalavoja sekä erilaisia huonekalukomponentteja. Kaupungin leikkikenttien yleiskunnosta sekä ulkoleikkivälineiden turvallisuudesta huolehtiminen sekä muut kaupungin sisäisen työt kuuluu työpajalle. Keskitetyn ruokahuollot kuljetukset ovat myös toiminnan piirissä. Tuotannollisena tavoitteena on kehittää työpajaa puusepän verstaana ja kasvattaa tuotantoa työpajalle sopivilla töillä, jolloin voimme tarjota työpaikan useammalle sitä tarvitsevalle. Vuosi 2023 oli taas tuotannollisesti hyvä vuosi, joten se mahdollisti pajajaksomahdollisuuden arvioitua useammalle henkilölle.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP2021	TP2022	TA2023	TA2023 +muutos	TP2023	Poik- keama	TA2024
Tuloarv. ja määrärahat							
Toimintatuotot	585 639	493 803	260 000	460 000	547 946	87 946	334 500
Toimintamenot	-527 345	-445 508	-315 179	-415 179	-452 372	-37 193	-340 830
Toimintakate (netto)	58 293	53 296	-55 179	44 821	95 574	50 753	-6 330
Laskennalliset kust.	0						
Poistot ja arvonalent.	0						
Kokonaiskust.	58 293	53 296	-55 179	44 821	95 574	50 753	-6 330

Toimintatuottojen toteutuminen	119,1 %
Toimintakulujen toteutuminen	109,0 %
Toimintakate %	213,2 %
Tehtävän kokonaiskustannukset %	213,2 %

INVESTOINNIT

Kaupunginhallitus, maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet

Vastuutoimielin: Kaupunginhallitus

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja

Perustelut: Maa-alueiden ostot ja myynnit.

Maa- ja vesialueet	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot, maan hankinta	-30 000	-30 000	-5 000
Tulot, maan myynti	30 000	30 000	23 560
Netto	0	0	18 560

Tekninen lautakunta, rakennukset

Vastuutoimielin: Tekninen lautakunta

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

9201 Ikosen koulu

Perustelut: Pts-töitä v. 2023

Ikosen koulu	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-10 000	-10 000	-2 712
Tulot			
Netto	-10 000	-10 000	-2 712

9205 Salmen koulu

Perustelut: Korjausinvestointi

Tavoite: Vuonna 2023 ja 2025 yksittäisten tilojen peruskorjaukset, vuonna 2024 keskuskeittiön peruskorjaus, vuonna 2026 kirjasto- ja kulttuuritalon liittäminen, lukion peruskorjauksen aloitt.

Salmen koulu	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-100 000	-100 000	-96 019
Tulot			
Netto	-100 000	-100 000	-96 019

9216 Monitoimihalli

Perustelut: Pts-peruskorjaukset

Tavoite: Vuonna 2023 IV-korjaustyöt, automaation uusiminen, valmistui, vuonna 2024 – 2025 peruskorjaus, kattorakenteiden peruskorjaus, valmistui

Monitoimihalli	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-100 000	-548 000	-605 446
Tulot			
Netto	-100 000	-548 000	-605 446

9432 Muksuteekki**Perustelut:**

Korjausinvestointi

Tavoite:

Rakenteelliset peruskorjaukset, jatkuivat v. 2024 puolelle

Muksuteekki	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	0	-30 000	-60 485
Tulot	0		
Netto	0	-30 000	-60 485

9433 Muksuteekin siirtotila**Perustelut:**

Päiväkoti Muksuteekin väistötilojen kuntoon saattaminen valmistui

Muksuteekin siirtotila	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot			-16 945
Tulot			
Netto			-16 945

9461 Salmenpotti, varhaiskasvatus**Perustelut:**Varhaiskasvatuksen tilat Salmenportin kiinteistössä
Ryhmätilojen muutokset valmistuivat

Salmenpotti	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot		-30 000	-20 175
Tulot			
Netto		-30 000	-20 175

9462 Hyvinvointitalo**Perustelut:**

Uudisrakennus

Tavoite:

Hankesuunnitelman päivitys valmistui

Hyvinvointitalo	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	0		-9 068
Tulot	0		
Netto	0		-9 068

9990 Muiden rakennusten myynti**Perustelut:**Muiden rakennusten myynti
Emolahden koulun myynti

Pysyvät vastaavat	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	0		0
Tulot	0		9 000
Netto	0		9 000

Rakennukset yhteensä

Rakennukset yhteensä	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-210 000	-718 000	-810 849
Tulot	0		9 000
Netto	-210 000	-718 000	-801 849

Tekninen lautakunta, kiinteät rakenteet ja laitteet, tiet ja alueet

Vastuutoimielin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

9012 Kaavatiet

Perustelut: Korjausinvestointi
Tavoite: Vuonna 2023 Asematien jatkaminen, jatkuu v. 2024
Vuonna 2024 Torkkolantie, Palotie ja Castréninkatu

Kaavatiet	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-700 000	-1 170 000	-1 245 747
Tulot			
Netto	-700 000	-1 170 000	-1 245 747

9014 Tievalaistus

Perustelut: Korvausinvestointi
Tavoite: Tievalaistuksen uusiminen sekä valaisinlinjojen raivaus.

Tievalaistus	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-10 000	-10 000	-1 949
Tulot			
Netto	-10 000	-10 000	-1 949

9112 Kaavateiden päällystäminen

Perustelut: Korjausinvestointi
Tavoite: Kaavateiden päällystäminen.

Kaavateiden päällystäminen	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-10 000	-10 000	-8 200
Tulot			
Netto	-10 000	-10 000	-8 200

9543 Pyöräilyreitti**Perustelut:**

Maastopyöräilyreitti

Tavoite:

Maastopyöräilyreitin rakentaminen.

Lupapäätös saatiin, jatkuu 2024

Pyöräilyreitti	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-30 000	-30 000	0
Tulot			
Netto	-30 000	-30 000	0

9031 Yleissuunnittelu**Perustelut:**

Kaavoitus ja maankäyttö

Tavoite:

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus.

Yleissuunnittelu	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-40 000	-40 000	-19 623
Tulot			
Netto	-40 000	-40 000	-19 623

9023 Vesistökuunnostus**Perustelut:**

Vesistöjen tilan parantaminen

Kunnostushanke 2023 – 2025 (TA2023 15.000 €), khallitus 29.11.2022

Suunnitelmien päivityksiä

Vesistökuunnostus	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-17 000	-17 000	
Menot	-15 000	-15 000	-9 318
Tulot			
Netto	-32 000	-32 000	-9 318

Kiinteät rakenteet, laitteet, tiet yhteensä

Kiinteät rakenteet, laitteet, tiet yhteensä	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot	-822 000	-1 292 000	-1 284 838
Tulot	0	0	0
Netto	-822 000	-1 292 000	-1 284 838

Kalusto- ja ohjelmistohankinnat yhteensä ja KOM erät

9002 TH-hallinnon muutos

Perustelut: Kalusto- ja ohjelmistohankinnat talous- ja palkkahallintoon

TH-hallinnon muutos	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot		-120 000	-119 240
Tulot			
Netto		-120 000	-119 240

9899 KOM erät

Perustelut: Käyttöomaisuus erät. PPKE Selänteen JokilCT osakkeet sekä PPE-Köökki Oy apporti.

KOM-erät	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Menot			-52 842
Tulot			
Netto			-52 842

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

Investoinnit yhteensä	TA2023	TA + muutos 2023	TP2023
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 062 000	-2 160 000	-2 272 768
Rahoitusosuudet investoint.	0		
Käyttöomais. myyntitulot	30 000	30 000	32 560
Netto	-1 032 000	-2 130 000	-2 240 209

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	TA 2023	TA-muutos	TA 2023 + LTA	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	7 400 000	400 000	7 800 000	7 885 599,52	85 599,52
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 500 000	200 000	1 700 000	1 751 542,13	51 542,13
Kiinteistövero	1 580 000		1 580 000	1 402 607,52	-177 392,48
Verotulot yhteensä	10 480 000	600 000	11 080 000	11 039 749,17	-40 250,83

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

Kunnan tuloveron määräyt. perusteet	Tulovero-%	Verotettava tulo M€	Muutos %
Vuosi 2014	19,75	107,69	0,5
Vuosi 2015	19,75	106,51	-0,9
Vuosi 2016	19,75	105,30	-1,1
Vuosi 2017	20,75	105,54	0,2
Vuosi 2018	20,75	105,73	0,2
Vuosi 2019	20,75	107,76	1,9
Vuosi 2020	21,75	106,49	-1,2
Vuosi 2021	21,75	107,11	0,6
Vuosi 2022	9,11	110,16	2,9

Kunnan kiinteistöveroprosentit

	Yleinen kiint.vero %	Vakituinen asunto %	Muu asuinrakennus %	Rakentamaton asuinpaikka %	Yleishyödyllinen yhteisö %	Voimalaitos %
Vuosi 2015	1,00	0,50	1,00	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2016	1,00	0,50	1,00	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2017	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10
Vuosi 2018	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10
Vuosi 2019	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10
Vuosi 2020	1,30	0,50	1,40	6,00	0,10	3,10
Vuosi 2021	1,30	0,50	1,40	6,00	0,10	3,10
Vuosi 2022	1,30	0,50	1,40	6,00	0,10	3,10
Vuosi 2023	1,30	0,50	1,40	6,00	0,10	3,10

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	TA 2023	TA-muut.	TA 2023+ LTA	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns.yhden putken) valtionosuus, ml. tasaukset	1 287 700		1 287 700	1 304 782	17 082
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-294 900		-294 900	-258 648	36 252
Veromenetysten kompensatio	960 000		960 000	958 856	-1 144
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0		0		
Valtionosuudet yhteensä	1 952 800	0	1 952 800	2 004 990	52 190

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset ja sisäiset

	TA 2023	TA-muutos	TA+LTA 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	762 340	0	762 340	786 432	24 092
Maksutuotot	47 500	0	47 500	42 171	-5 329
Tuet ja avustukset	483 100	0	483 100	402 973	-80 127
Muut toimintatuotot	4 201 364	229 913	4 431 277	4 788 352	357 074
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-8 888 157	-129 074	-9 017 231	-9 518 190	-500 959
Palkat ja palkkiot	-7 052 801	-107 790	-7 160 591	-7 446 717	-286 126
Henkilösivukulut	-1 835 356	-21 284	-1 856 640	-2 071 473	-214 833
Eläkekulut	-1 587 198	-17 090	-1 604 288	-1 788 963	-184 675
Muut henkilösivukulut	-248 158	-4 194	-252 352	-282 510	-30 158
Palvelujen ostot	-5 555 810	109 149	-5 446 661	-5 656 713	-210 052
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 535 320	-103 975	-1 639 295	-1 825 032	-185 737
Avustukset	-682 180	81 492	-600 688	-605 558	-4 870
Muut toimintakulut	-2 726 537	-75 242	-2 801 779	-2 824 285	-22 506
Toimintakate	-13 893 700	112 263	-13 781 437	-14 409 850	-628 413
Verotulot	10 480 000	600 000	11 080 000	11 039 749	-40 251
Valtionosuudet	1 952 800	0	1 952 800	2 004 990	52 190
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot	45 000	0	45 000	95 331	50 331
Muut rahoitustulot	400 000	0	400 000	703 696	303 696
Korkomenot	-620 000	0	-620 000	-838 798	-218 798
Muut rahoitusmenot	-53 000	0	-53 000	-183 906	-130 906
Vuosikate	-1 688 900	712 263	-976 637	-1 588 788	-612 151
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 530 200	0	-1 530 200	-1 351 513	178 687
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	0	0	0	-65 000	-65 000
Tilikauden tulos	-3 219 100	712 263	-2 506 837	-3 005 301	-498 464
Poistoeron lisäys(-) vähen. (+)	330 000	0	330 000	325 102	-4 898
Varausten lisäys(-) vähennys(+)					0
Rahastojen lisäys(-) vähen. (+)					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 889 100	712 263	-2 176 837	-2 680 199	-503 363

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset

	TA 2023	TA-muutos	TA+LTA 2023	Toteutunut 2023	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	762 340	0	762 340	706 011	-56 329
Maksutuotot	47 500	0	47 500	42 171	-5 329
Tuet ja avustukset	483 100	0	483 100	402 973	-80 127
Muut toimintatuotot	2 122 471	229 913	2 352 384	2 620 533	268 149
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-8 888 157	-129 074	-9 017 231	-9 518 190	-500 959
Palkat ja palkkiot	-7 052 801	-107 790	-7 160 591	-7 446 717	-286 126
Henkilösivukulut	-1 835 356	-21 284	-1 856 640	-2 071 473	-214 833
Eläkekulut	-1 587 198	-17 090	-1 604 288	-1 788 963	-184 675
Muut henkilösivukulut	-248 158	-4 194	-252 352	-282 510	-30 158
Palvelujen ostot	-5 555 810	109 149	-5 446 661	-5 573 020	-126 359
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 535 320	-103 975	-1 639 295	-1 828 787	-189 492
Avustukset	-682 180	81 492	-600 688	-605 558	-4 870
Muut toimintakulut	-647 644	-75 242	-722 886	-655 982	66 904
Toimintakate	-13 893 700	112 263	-13 781 437	-14 409 850	-628 413
Verotulot	10 480 000	600 000	11 080 000	11 039 749	-40 251
Valtionosuudet	1 952 800	0	1 952 800	2 004 990	52 190
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot	45 000	0	45 000	95 331	50 331
Muut rahoitustulot	400 000	0	400 000	703 696	303 696
Korkomenot	-620 000	0	-620 000	-838 798	-218 798
Muut rahoitusmenot	-53 000	0	-53 000	-183 906	-130 906
Vuosikate	-1 688 900	712 263	-976 637	-1 588 788	-612 151
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 530 200	0	-1 530 200	-1 351 513	178 687
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot	0	0	0	-65 000	-65 000
Tilikauden tulos	-3 219 100	712 263	-2 506 837	-3 005 301	-498 464
Poistoeron lisäys(-) vähenn.(+)	330 000	0	330 000	325 102	-4 898
Varausten lisäys(-) vähennys(+)					0
Rahastojen lisäys(-) vähenn.(+)					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 889 100	712 263	-2 176 837	-2 680 199	-503 363

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset ja sisäiset

	TA 2023	TA+LTA 2023	Toteutunut 2023	Tot. %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	762 340	762 340	786 432	103,2
Maksutuotot	47 500	47 500	42 171	88,8
Tuet ja avustukset	483 100	483 100	402 973	83,4
Muut toimintatuotot	4 201 364	4 431 277	4 788 352	108,1
Toimintatuotot yhteensä	5 494 304	5 724 217	6 019 928	105,2
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-8 888 157	-9 017 231	-9 518 190	105,6
Palkat ja palkkiot	-7 052 801	-7 160 591	-7 446 717	104,0
Henkilösivukulut	-1 835 356	-1 856 640	-2 071 473	111,6
Eläkekulut	-1 587 198	-1 604 288	-1 788 963	111,5
Muut henkilösivukulut	-248 158	-252 352	-282 510	112,0
Palvelujen ostot	-5 555 810	-5 446 661	-5 656 713	103,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 535 320	-1 639 295	-1 825 032	111,3
Avustukset	-682 180	-600 688	-605 558	100,8
Muut toimintakulut	-2 726 537	-2 801 779	-2 824 285	100,8
Toimintakulut yhteensä	-19 388 004	-19 505 654	-20 429 778	104,7
Toimintakate	-13 893 700	-13 781 437	-14 409 850	104,6
Verotulot	10 480 000	11 080 000	11 039 749	99,6
Valtionosuudet	1 952 800	1 952 800	2 004 990	102,7
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotulot	45 000	45 000	95 331	211,8
Muut rahoitustulot	400 000	400 000	703 696	175,9
Korkomenot	-620 000	-620 000	-838 798	135,3
Muut rahoitusmenot	-53 000	-53 000	-183 906	347,0
Vuosikate	-1 688 900	-976 637	-1 588 788	162,7
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 530 200	-1 530 200	-1 351 513	88,3
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset menot	0	0	-65 000	
Tilikauden tulos	-3 219 100	-2 506 837	-3 005 301	119,9
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	330 000	330 000	325 102	98,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 889 100	-2 176 837	-2 680 199	123,1

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tehtäväalueiden toimintakatteet, ulkoiset + sisäiset

	TP 2022	TA 2023	LTA 2023	TA + LTA 2023	TP 2023	Poik-keama	TA 2024
Keskusvaalilautakunta	-1 718	-6 928	0	-6 928	-1 713	5 215	-17 333
Tarkastuslautakunta	-26 966	-37 236	0	-37 236	-34 969	2 267	-31 195
Kaupunginvaltuusto	-83 373	-87 562	-65 000	-152 562	-85 193	67 369	-76 023
Kaupunginhallitus	-30 193 965	-3 017 025	98 650	-2 918 375	-2 919 612	-1 237	-2 553 889
Yleishallinto (sis.rah.)	-2 009 399	-1 798 733	-61 350	-1 860 083	-1 935 079	-74 996	-2 089 989
Elinkeinopalvelut	-297 838	-461 992	0	-461 992	-414 278	47 714	-463 900
Selänne-palvelut	-27 886 729	-756 300	160 000	-596 300	-570 255	26 045	0
Alueelliset maaseutup.	0	0	0	0	0	0	0
Hyvinvointilautakunta	-10 824 290	-11 637 826	85 000	-11 552 826	-12 061 888	-509 062	-12 399 432
Hallinto	-246 033	-308 063	0	-308 063	-359 123	-51 060	-310 887
Perusopetus	-5 635 511	-5 997 832	0	-5 997 832	-6 117 087	-119 255	-6 348 517
Toisen asteen opetus	-898 696	-1 049 307	0	-1 049 307	-1 007 012	42 295	-1 116 017
Vapaa-ajan koulutus	-166 713	-135 671	0	-135 671	-177 686	-42 015	-187 502
Vapaa-aikapalvelut	-1 113 543	-1 200 631	0	-1 200 631	-1 182 102	18 529	-1 289 469
Varhaiskasvatus	-2 763 795	-2 946 322	85 000	-2 861 322	-3 218 879	-357 557	-3 147 040
Tekninen lautakunta	-147 498	892 877	-6 387	886 490	693 526	-192 964	859 572
Yhdyskuntatekniikka	-424 943	-564 761	-10 508	-575 269	-570 870	4 399	-569 146
Tilapalvelut	1 024 491	1 512 817	0	1 512 817	1 241 946	-270 871	1 563 887
Rakennus- ja ympäristöpalvelut		0	-95 879	-95 879	-73 124	22 755	-128 838
Työpajatoiminta	53 296	-55 179	100 000	44 821	95 574	50 753	-6 330
Ruokahuolto	-175 507						
Palo- ja pelastustoimi	-624 835						
Toimintakate, yhteensä	-41 277 810	-13 893 700	112 263	-13 781 437	-14 409 850	-628 413	-14 218 300

Rahoitusosan toteutuminen					
---------------------------	--	--	--	--	--

Rahoitusosa	TA 2023	LTA 2023	TA+LTA 2023	Toteutunut 31.12.2023	Poikkeama
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	-1 688 900	712 263	-976 637	-1 588 787,97	-612 150,97
Satunnaiset erät				-65 000,00	-65 000,00
Tulorahoituksen korjauserät			0	53 996,29	53 996,29
Tulorahoitus	-1 688 900	712 263	-976 637	-1 599 791,68	-623 154,68
Investoinnit					
Käyttöomaisuuden investoinnit	-1 062 000	-1 098 000	-2 160 000	-2 272 768,26	-112 768,26
Investointien ennakkomaksut					0,00
Rahoitusosuudet investointeihin					0,00
Käyttöomaisuuden myyntituotot	30 000		30 000	32 559,56	2 559,56
Varsinainen toiminta ja inv. netto	-2 720 900	-385 737	-3 106 637	-3 840 000,38	-733 363,38
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäys muille	-65 000		-65 000	-100 000,00	-35 000,00
Antolainasaamisten väh muilta	210 000		210 000	498 092,00	288 092,00
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 400 000		4 400 000	4 400 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-2 100 000		-2 100 000	-2 178 566,00	-78 566,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos				3 650 000,00	3 650 000,00
Oman pääoman muutokset					0,00
Muut maksuvalmiuden muut.				-2 733 772,05	-2 733 772,05
Vaikutus maksuvalmiuteen	-275 900	-385 737	-661 637	-304 246,43	357 390,57

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	MÄÄRÄRAHAT					TULOARVIO				
	TA	TA-muutos	TA+ TA-muutos	TOT	POIKKEAM A	TA	TA- muutos	TA+ TA-muutos	TOT	POIKKEAM A
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Tarkastuslautakunta	-37 236		-37 236	-34 969	2 267			0		0
Keskusvaalilautakunta	-16 028		-16 028	-11 219	4 809	9 100		9 100	9 506	406
Kaupunginvaltuusto	-87 562	-65 000	-152 562	-85 193	67 369					
Kaupunginhallitus	-3 474 825	98 650	-3 376 175	-3 346 785	29 390	457 800		457 800	427 173	-30 627
Alueelliset maaseutupalv.	-238 000		-238 000	-221 091	16 909	238 000		238 000	221 091	-16 909
Hyvinvointipalvelut	-12 043 566	85 000	-11 958 566	-12 523 931	-565 365	405 740		405 740	462 042	56 302
Tekniset palvelut	-3 490 787	-236 300	-3 727 087	-4 206 586	-479 502	4 383 664	229 913	4 613 577	4 900 116	286 538
Käyttötalous yhteensä	-19 388 004	-117 650	-19 505 654	-20 429 774	-924 123	5 494 304	229 913	5 724 217	6 019 928	295 710
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						10 480 000	600 000	11 080 000	11 039 749	-40 251
Valtionosuudet						1 952 800		1 952 800	2 004 990	52 190
Korkotulot						45 000		45 000	95 331	50 331
Muut rahoitustulot						400 000		400 000	703 696	303 696
Korkomenot	-620 000		-620 000	-838 798	-218 798					
Muut rahoitusmenot	-53 000		-53 000	-183 906	-130 906					
Käyttöom. poistot	-1 530 200		-1 530 200	-1 351 513	178 687					
Satunnaiset erät				-65 000	-65 000					
Poistoeron muutos lis./väh.						330 000		330 000	325 102	-4 898
Varausten muutos lis./väh.										
Rahastojen muutos lis./väh.										
Tuloslaskelma yhteensä	-2 203 200	0	-2 203 200	-2 439 217	-236 017	13 207 800	600 000	13 807 800	14 168 868	361 068

	MÄÄRÄRAHAT					TULOARVIO				
	TA	TA-muutos	TA+ TA-muutos	TOT	POIKKEAM A	TA	TA- muutos	TA+ TA-muutos	TOT	POIKKEAM A
INVESTOINTIOSA										
Kaupunginhallitus										
Kiinteä omaisuus	-30 000		-30 000	-5 000	25 000	30 000		30 000	23 560	-6 440
Irtain omaisuus										
Arvopaperit										
Käyttöomaisuuserät				-52 842	-52 842					
Kalusto- ja ohjelmistohankinnat		-120 000	-120 000	-119 240	-760					
Tekninen toimi										
Rakennukset	-210 000	-478 000	-688 000	-810 849	-122 849				9 000	9 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-822 000	-500 000	-1 322 000	-1 284 838	37 162					
Irtain omaisuus										
Investoinnit yhteensä	-1 062 000	-1 098 000	-2 160 000	-2 272 769	-114 289	30 000	0	30 000	32 560	2 560
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainauksen lisäys	-65 000		-65 000	-100 000	35 000					
Antolainauksen vähennys						210 000		210 000	498 092	288 092
Lainakannan muutokset										
Pitkäaik lainojen lisäys						4 400 000		4 400 000	4 400 000	0
Pitkäaik lainojen vähennys	-2 100 000		-2 100 000	-2 178 566	-78 566					
Lyhytaik lainojen muutos									3 650 000	3 650 000
Oman pääoman muutokset										
Vaikutus maksuvalmiuteen										
Rahoitusosa yhteensä	-2 165 000	0	-2 165 000	-2 278 566	-43 566	4 610 000	0	4 610 000	8 548 092	3 938 092
KAIKKI YHTEENSÄ	-24 818 204	-1 215 650	-26 033 854	-27 420 326	-1 317 995	23 342 104	829 913	24 172 017	28 769 448	4 597 430

5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma, toteutuminen, vertailu ed. vuoteen

Ulkoiset

	2023	2022	Muutos-%
Toimintatuotot			
Myyntituotot	706 010,98	1 077 528,08	-34,5
Maksutuotot	42 170,83	58 851,08	-28,4
Tuet ja avustukset	402 972,73	1 086 642,67	-63,0
Muut toimintatuotot	2 620 532,93	2 267 702,32	+15,6
Toimintatuotot yhteensä	3 771 687,47	4 490 724,15	-16,1
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-9 518 189,85	-10 477 445,86	-9,2
Palkat ja palkkiot	-7 446 716,81	-8 008 337,57	-7,1
Henkilösivukulut	-2 071 473,04	-2 469 108,29	-16,2
Eläkekulut	-1 788 962,71	-2 199 376,84	-18,7
Muut henkilösivukulut	-282 510,33	-269 731,45	+4,7
Palvelujen ostot	-5 573 019,70	-31 946 813,62	-82,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 828 787,24	-2 177 723,55	-16,1
Avustukset	-605 558,44	-596 112,85	+1,6
Muut toimintakulut	-655 982,17	-570 438,31	+15,0
Toimintakulut yhteensä	-18 181 537,40	-45 768 534,19	-60,3
Toimintakate	-14 409 849,93	-41 277 810,04	-65,1
Verotulot	11 039 749,17	21 192 130,84	-48,0
Valtionosuudet	2 004 990,00	20 571 829,00	-90,3
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotulot	95 331,16	21 741,75	+338,5
Muut rahoitustulot	703 695,63	22 532,96	+3023,0
Korkomenot	-838 797,57	-162 329,53	+416,7
Muut rahoitusmenot	-183 906,43	-267 395,06	-31,3
Vuosikate	-1 588 787,97	100 699,92	-1677,8
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 351 513,03	-1 431 068,66	-5,6
Arvonalentumiset			
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tulot			
Satunnaiset menot	-65 000,00		
Tilikauden tulos	-3 005 301,00	-1 330 368,74	+125,9
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	325 101,81	328 316,15	-1,0
Varausten lisäys(-) vähennys(+)			
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 680 199,19	-1 002 052,59	+167,5

Rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-1 588 787,97	100 699,92
Satunnaiset erät	-65 000,00	
Tulorahoituksen korjaukset	53 996,29	16 019,93
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 272 768,26	-1 155 571,32
Investointien ennakkomaksut		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	53 470,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	32 559,56	46 364,27
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 840 000,38	-939 017,20
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000,00	-214 700,00
Antolainasaamisten vähennykset	498 092,00	11 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 400 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 178 566,00	-2 068 566,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 650 000,00	
Oman pääoman muutokset		-96 065,86
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		-7 140,03
Vaihto-omaisuuden muutos	167 751,60	-163 212,60
Saamisten muutos	-446 890,33	-65 791,08
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos	-2 454 633,32	3 104 721,65
Rahoituksen nettorahavirta	3 535 753,95	500 246,08
Rahavarojen muutos	-304 246,43	-438 771,12
Rahavarat 31.12.	10 496 543,18	10 800 789,61
Rahavarat 1.1.	10 800 789,61	11 239 560,73
Rahavarojen muutos	-304 246,43	-438 771,12

Tase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	€	€		€	€
A PYSYVÄT VASTAAVAT	46 518 449,43	47 986 897,24	A OMA PÄÄOMA	18 045 998,45	22 785 536,49
I Aineettomat hyödykkeet	278 567,99	219 237,57	I Peruspääoma	18 482 848,97	20 542 187,82
1. Aineettomat oikeudet	15 418,64	37 585,22	V Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 243 348,67	3 245 401,26
2. Muut pitkävaik. menot	263 149,35	181 652,35	VI Tilikauden yli-/alijäämä	-2 680 199,19	-1 002 052,59
II Aineelliset hyödykkeet	30 965 141,60	30 242 614,64	B POISTOERO JA VAP.EHT.		
1. Maa- ja vesialueet	4 065 557,32	4 080 003,28	VARAUKSET	4 816 051,75	5 141 153,56
2. Rakennukset	21 622 076,55	21 987 337,26	1. Poistoero	4 816 051,75	5 141 153,56
3. Kiinteät koneet ja laitteet	3 808 403,50	4 083 807,01	C PAKOLLISET VARAUKSET	78 000,00	78 000,00
6. Enn.maksut ja kesken. hank	1 469 104,23	91 467,09	2. Muut pakolliset varaukset	7 800,00	78 000,00
III Sijoitukset	15 274 739,84	17 525 045,03	D TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	41 509,55	45 109,55
1. Osakkeet ja osuudet	11 420 710,42	13 467 623,61	1. Valtion toimeksiannot	16 485,64	20 085,64
3. Muut lainasaamiset	3 816 342,42	4 019 734,42	2. Lahjoitusrahast. pääomat	25 023,91	25 023,91
4. Muut saamiset	37 687,00	37 687,00			
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	16 485,64	20 085,64	E VIERAS PÄÄOMA	35 793 442,14	32 417 057,80
1. Valtion toimeksiannot	16 485,64	20 085,64	I Pitkäaikainen	26 048 055,00	24 046 621,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 240 066,82	12 459 874,52	2. Lainat rah. ja vak.laitoks	26 048 055,00	24 046 621,00
I Vaihto-omaisuus	0,00	167 751,60	II Lyhytaikainen	9 745 387,14	8 370 436,80
II Saamiset	1 743 523,64	1 491 333,31	2. Lainat rah. ja vak.laitoks	5 938 566,00	2 068 566,00
Pitkäaikaiset saamiset	228 385,37	233 385,37	5. Saadut ennakot	1 239 293,46	172 000,00
1. Myyntisaamiset	178 385,37	178 385,37	6. Ostovelat	1 018 153,25	4 676 451,13
2. Lainasaamiset	25 000,00	30 000,00	7. Muut velat	156 016,62	170 365,52
3. Muut saamiset	25 000,00	25 000,00	8. Siirtovelat	1 393 357,81	1 283 054,15
Lyhytaikaiset saamiset	1 515 138,27	1 257 947,94	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	58 775 001,89	60 466 857,40
1. Myyntisaamiset	810 373,41	493 706,30			
2. Lainasaamiset	50 000,00	244 700,00			
3. Muut saamiset	504 015,88	113 385,42			
4. Siirtosaamiset	150 748,98	406 156,22			
III Rahoitusarvopaperit	10 475 581,72	10 137 834,88			
1. Osakkeet ja osuudet	0,00	82 627,03			
2. Sijoitukset rahamarkk.inst.	6 975 581,72	6 755 207,85			
4. Muut arvopaperit	3 500 000,00	3 300 000,00			
IV Rahat ja pankkisaamiset	20 961,46	662 954,73			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	58 775 001,89	60 466 857,40			

Konsernituloslaskelma

	2023	2022
Toimintatuotot	10 569 173	41 108 684
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-24 638 346	-81 839 531
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-764	-83 044
Toimintakate	-14 069 936	-40 813 891
Verotulot	10 974 164	21 117 877
Valtionosuudet	3 317 217	21 842 287
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	28 794	32 024
Muut rahoitustuotot	735 019	47 686
Korkokulut	-1 202 109	-457 830
Muut rahoituskulut	-203 535	-294 107
Vuosikate	-420 385	1 474 047
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 479 504	-3 664 371
Tilikauden yli- ja alipariarvot		39
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-2 899 889	-2 190 285
Tilinpäätössirrot	3 493	-15 911
Tilikauden verot	-9 659	-49 460
Laskennalliset verot	0	-151
Vähemmistöosuudet	63 909	33 171
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 842 146	-2 222 637

Konsernirahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-420 385	1 474 047
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-9 659	-49 460
Tulorahoituksen korjauserät	53 201	41 894
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 569 273	-6 132 570
Rahoitusosuudet investointimenoihin	36 073	64 260
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	71 324	135 843
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 838 719	-4 465 985
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-10 750	-270 650
Antolainasaamisten vähennykset	194 700	11 000
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 644 276	3 765 973
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 264 138	-2 963 045
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 679 032	320 993
Oman pääoman muutokset	164 828	-111 059
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3 072 863	1 501 377
Rahoituksen nettorahavirta	2 335 085	2 254 590
Kassavarojen muutos	-503 634	-2 213 310
Rahavarat 31.12.	11 779 584	13 480 924
Rahavarat 1.1.	12 283 218	15 694 234
	-503 634	-2 213 310
Erotus	0	0

Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
A PYSYVÄT VASTAAVAT	49 634 853	68 137 449	A OMA PÄÄOMA	15 974 672	21 186 206
I Aineettomat hyödykkeet	423 710	990 750	I Peruspääoma	18 482 849	20 542 188
1. Aineettomat oikeudet	149 787	403 483	II Osuus ky:n oman po:n lisäyks.	0	3 628
2. Muut pitkäaik. menot	273 924	313 988	III Liittymismaksurahasto		
3. Ennakkomaksut	0	273 279	IV Arvonkorotusrahasto	0	-2 976
4. Keskenäiset hankinnat			V Muut omat rahastot	716 418	943 647
II Aineelliset hyödykkeet	48 813 681	66 454 084	VI Ed. tilikausien yli-alijäämä	-382 450	1 922 356
1. Maa- ja vesialueet	4 271 723	5 072 463	VII Tilikauden yli- alijäämä	-2 842 146	-2 222 637
2. Kiinteistöjen liittymismaksut					
3. Maa- ja vesialueiden arv.kor.			B VÄHEMMISTÖOSUUDET	395 005	519 500
4. Rakennukset	41 360 395	42 030 163	C POISTOERO JA VAPAAEHT.		
5. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 385 032	5 686 474	VARAUKSET	0	0
6. Koneet ja kalusto	293 465	1 201 353	1. Poistoero	0	0
7. Muut aineelliset hyödykkeet	15 419	12 212	2. Vapaaeht. varaukset	0	0
8. Ennakkomaksut ja kesk.er.	1 487 647	12 451 418	D PAKOLLISET VARAUKSET	78 000	692 112
III Sijoitukset	397 462	692 616	1. Eläkevaraukset		
1. Osakkuusyhteisöosuudet	371 978	492 555	2. Muut pakolliset varaukset	78 000	692 112
2. Muut osakkeet ja osuudet	16 892	175 387	E TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	483 891	369 084
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut lainasaamiset	0	544	F VIERAS PÄÄOMA	47 696 452	65 912 611
5. Muut saamiset	8 592	24 130	I Pitkäaikainen	36 747 699	49 228 582
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	458 345	337 402	1. Pitkäaikainen korollinen	35 832 829	48 404 770
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 534 822	20 204 662	2. Pitkäaikainen koroton	914 871	823 812
I Vaihto-omaisuus	24 035	356 855	II Lyhytaikainen	10 948 753	16 684 029
II Saamiset	2 731 202	6 366 882	1. Lyhytaikainen korollinen	6 984 853	3 584 464
Pitkäaikaiset saamiset	545 071	687 706	2. Lyhytaikainen koroton	3 963 900	13 099 565
Lyhytaikaiset saamiset	2 186 131	5 679 176			
III Rahoitusarvopaperit	10 475 582	10 338 820			
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 304 003	3 142 104			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	64 628 020	88 679 513	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	64 628 020	88 679 513

6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu 1.1.2007 alkaen muiden pitkävaikutteisten menojen poistoaikaa ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden poistoprosentteja. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleen arviointiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.6.2009 poistosuunnitelman tarkistamisen, jossa suunnitelman mukaiset poistoajat tarkistettiin vastaamaan Kuntaliiton 1.1.2009 antamaa yleisohjetta

Kuntajaosto tarkisti 2011 yleisohjettaan suunnitelmanmukaisista poistoista mm. lisäämällä suosituksen poisto-ohjeen poistoaikojen alarajojen käyttämisestä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiseen ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.12.2012 § 150 poistosuunnitelman tarkistamisesta. Poistosuunnitelma otettiin käyttöön 1.1.2013 alkaen. Pienhankintarajaksi päätettiin 10.000 euroa.

Kaupunginvaltuuston 14.12.2015 § 109 hyväksymällä poistosuunnitelman tarkistamisella on hallinto- ja laitosrakennusten poistoaikoja tarkistettu. Poistoaika on 20 – 50 vuotta 1.1.2016 alkaen.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Vuoden 2022 toimintatulot sisältävät 503.453 euroa valtionavustusta julkiselle sosiaali- ja terveydenhuollolle covid-19-epidemiasta vuonna 2022 aiheutuneisiin kustannuksiin.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne esitti Pyhäjärven kaupungille yhteensä 1.392.997,38 euron loppulaskun, josta Pyhäjärven kaupungin tilinpäätökseen 2022 on kirjattu tästä maksuerästä 1.100.000 euron suuruinen kustannus. Ero erien välillä on 292.997,38 euroa. Pyhäjärven kaupunki on reklamoinut Peruspalvelukuntayhtymä Selänteelle asiasta.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Vastuu sosiaali- ja terveystalvemuista ja pelastuspalveluista siirtyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteelle. Hyvinvointialueelle siirtyi myös osa kaupungin verotuloista ja valtionosuuksista. PPE-Köökki aloitti 1.1.2023. PPE-Köökki Oy:n tehtävänä on tuottaa omistajilleen laadukkaita ja kustannustehokkaita puhtaus- ja ateriapalveluita.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Suomen Energiavarasto Oy:tä ja Pyhäsalmen Infra Oy:tä ei ole yhdistelty, koska niiden vaikutukset konsernilaskelmiin eivät ole merkittävät.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Poikkeavat tilikaudet

Kaikkien kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tilikausi on 1.1. – 31.12.2023.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	661 281,73	1 378 355,90	422 765,15	1 148 797,91
Alueelliset maaseutupalvelut	160 625,92	194 937,41	160 625,92	194 937,41
Sosiaali- ja terveystuotot	0,00	40 523 085,56		
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 018 075,05	1 951 716,64	447 872,74	436 123,93
Yhdyskuntapalvelut	9 502 277,27	8 462 998,77	2 740 423,66	2 710 864,90
Muut palvelut				
Yhteensä	12 342 259,97	52 511 094,27	3 771 687,47	4 490 724,15

Verotulojen erittely

	2023	2022
Kunnan tulovero	7 885 599,52	15 551 890,11
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 751 542,13	4 320 542,83
Kiinteistövero	1 402 607,52	1 319 697,90
Verotulot yhteensä	11 039 749,17	21 192 130,84

Valtionosuuksien erittely

	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	1 304 782	17 635 494
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-38 849	988 368
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-258 648	-248 029
Verotulomenetyksen korvaus	958 856	3 184 364
Valtionosuudet yhteensä	2 004 990	20 571 829

Palvelujen ostojen erittely

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1 693 264,53	28 198 409,51
Muiden palvelujen ostot	3 963 448,60	3 748 404,11
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 656 713,13	31 946 813,62

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt poistosuunnitelmia seuraavasti: 2.4.1996 § 22 ja § 23; 6.4.1998 § 13; 14.12.1999 § 77; 29.1.2007 § 5; 29.6.2010 § 71 ja 18.12.2012 § 150. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Viimeiset poistosuunnitelman muutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2013.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistoaika	Poistomenetelmä	Poisto-%
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Muut pitkävaikutteiset menot	2 – 5 vuotta	Tasapoisto	20 – 50 %
Rakennukset	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 %
Kadut, tiet, torit ja puistot		Menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sillat, laiturit, uimalat		Menojäännöspoisto	25 %
Muut kiinteät rakenteet		Menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto	3 – 15 vuotta	Tasapoisto	6,7 – 33,3 %
Soranottoalue		Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoja	

Pienet käyttöomaisuushankkeet, joiden hankintameno on alle 10.000 €, on kirjattu vuosikuluksi.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.				
Muut pakollisten varausten muutokset	0	-47 529,36	0	0

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	12 171,80	32 671,43	12 171,80	32 671,43
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot		9 179,64		
Luovutusvoitot yhteensä	12 171,80	41 851,07	12 171,80	32 671,43
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot	66 168,09	48 691,36	66 168,09	48 691,36
Luovutustappiot yhteensä	66 168,09	48 691,36	66 168,09	48 691,36

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot				
Satunnaiset tuotot yhteensä				
Satunnaiset kulut	65 000,00		65 000,00	
Satunnaiset kulut yhteensä	65 000,00	0	65 000,00	0

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	138 492,07	102 038,29
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	138 492,07	102 038,29

Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	325 101,81	328 316,15
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	325 101,81	328 316,15

Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot****Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen**

Maa-alueet on uudelleenarvostettu verotusarvoilla ja metsät 170 €/ha. Arvonkorotus ja arvonkorotusrahasto on purettu 31.12.2006.

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	4 600 510	5 126 024	4 080 003	4 055 771
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	4 271 723	5 072 463	4 065 557	4 080 003
Rakennukset				
Arvo 1.1.	37 851 172	40 598 276	21 987 337	21 242 919
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	41 360 395	42 030 163	21 622 077	21 987 337
Arvonkorotukset yhteensä				

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	354 930,80	355 922,42	9 289,78	9 289,78
Muut maa- ja vesialueet	4 245 263,88	4 744 888,61	4 056 267,54	4 070 713,50
Maa- ja vesialueet yhteensä	4 600 194,68	5 100 811,03	4 065 557,32	4 080 003,28

Pysyvien vastaavien sijoitukset
--

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Kunta- yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 869 939,08	2 594,04	2 164 745,77	330 589,53	11 367 868,42	0,00	4 019 734,42	0,00	37 687,00	4 057 421,42
Lisäykset				52 842,00	52 842,00					
Vähennykset							-203 392,00			-203 392,00
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	8 869 939,08	2 594,04	2 164 745,77	383 431,53	11 420 710,42	0,00	3 816 342,42	0,00	37 687,00	3 854 029,42
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 869 939,08	2 594,04	2 164 745,77	383 431,53	11 420 710,42	0,00	3 816 342,42	0,00	37 687,00	3 854 029,42

Olellaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäyks. tilikaud.	Vähenn. tilikaud.	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtym. peruspääom.	Ero
Jokilaakson koulutuskuntayhtymä	1 050 075,33			1 050 075,33	644 007,92	406 067,41
Jokilaakson musiikkiopiston kuntayhtymä	3 585,77			3 585,77	7 000,00	-3 414,23
Pohjois-Pohjanmaan liitto	8 241,21			8 241,21	8 241,89	-0,68
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne (sisältää palautuksen)	1 102 843,46			1 102 843,46	0,00	1 102 843,46
Yhteensä	2 164 745,77			2 164 745,77	659 249,81	1 505 495,96

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Y-tunnus	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
					Omasta pää- omasta	Vieraasta pää- omasta	Tilik. voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt							
Kiinteistö Oy Rillankivi	0926345-6	Pyhäjärvi	100,00%	100,00 %	2 120	9 025	-130
Pyhäjärven Kehitys Oy	1496343-0	Pyhäjärvi	100,00%	100,00 %	-204	386	2
Kiint. Oy Pyhäsalmen Liiketalo	0591211-3	Pyhäjärvi	42,94%	69,44 %	858	31	-42
PyhäNet Oy	2551195-8	Pyhäjärvi	50,82%	50,82 %	178	1 755	14
Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy	2659164-6	Pyhäjärvi	100,00%	100,00 %	29	145	26
Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy	2659565-5	Pyhäjärvi	100,00%	100,00 %	5 306	4 647	9
Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha	2731067-4	Pyhäjärvi	3,00%	53,70 %	505	1	1
Kuntayhtymät							
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	0922484-4	Nivala	1,89%	1,89 %	35	18	1
Jokilaaksojen Koulutuskuntayhtymä	0210010-1	Nivala	3,70%	3,87 %	-1 222	-223	8
Jokilaaksojen Musiikkiopisto	0210007-2	Nivala	14,00%	14,00 %	24	19	11
Osakkuusyhteisöt							
Simunan Lämpö Oy	0710599-9	Pyhäjärvi	33,33%	33,33 %	17	5	-1

Saamisten erittely

	Kunta 2023		Kunta 2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	178 385,37	280 551,67	178 385,37	123 684,68
Lainasaamiset	25 000,00		30 000,00	
Muut saamiset		766,28		46 116,34
Siirtosaamiset				
Saamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	203 385,37	281 317,95	208 385,37	169 801,02
Saamiset kuntayhtym., joissa kunta on jäsen				
Myyntisaamiset		80 215,10		108 641,87
Lainasaamiset				
Muut saamiset		287 264,38	-500,00	691,31
Siirtosaamiset				49 090,82
Saamiset kuntayhtymiltä yhteensä	0,00	367 479,48	-500,00	158 424,00
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		448 606,64		261 379,75
Lainasaamiset		50 000,00		244 700,00
Muut saamiset	25 000,00	215 985,22	25 500,00	66 577,77
Siirtosaamiset		150 748,98		357 065,40
Saamiset muilta yhteensä	25 000,00	865 340,84	25 500,00	929 722,92
Saamiset yhteensä	228 385,37	1 515 138,27	233 385,37	1 257 947,94

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	35 930,94	84 058,82	35 685,24	42 678,38
Työllistämistuet	34 766,47	37 653,67	34 766,47	37 653,67
Eu-tuet	9 112,24	195 280,71	0,00	177 602,82
Kalasataman kehittämishanke		53 470,00		53 470,00
Puukaupat	16 622,94	61 823,48	16 622,94	61 823,48
Muut tulojäämät	143 896,20	581 863,06	63 674,33	32 927,87
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	240 328,79	1 014 149,74	150 748,98	406 156,22

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	20 542 188	20 542 188	20 542 187,82	20 542 187,82
Lisäykset	1 137 527		1 137 526,80	
Vähennykset	-3 196 866		-3 196 865,65	
Peruspääoma 31.12	18 482 849	20 542 188	18 482 848,97	20 542 187,82
Arvonkorotusrahasto 1.1.	-2 976			
Lisäykset	2 976	3 628		
Vähennykset		-2 976		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	652		
Muut omat rahastot	714 242	921 915		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon	2 176	21 732		
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä	716 418	943 647		
Edellisten tilikauden ylijäämä 1.1.	-300 281	2 033 497	2 243 348,67	3 341 467,12
Tilinpäätössiirrot	-3 493			
Oman pääoman lisäys	3 493			
Oman pääoman vähennys	-82 192			
Ylivieskan kaupunki / Pelastuslaitos varallaolokorvaukset v. 2012 - 2015		-96 066		-96 065,86
Muut oikaisut	23	-15 075		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-382 450	1 922 356	2 243 348,67	3 245 401,26
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 842 146	-2 222 637	-2 680 199,19	-1 002 052,59
Oma pääoma yhteensä	15 974 672	21 186 206	18 045 998,45	22 785 536,49

Peruspääoman muutokset liittyvät Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeseen sekä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän purkamiseen.

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kunta	
	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 243 348,67	3 245 401,26
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-2 680 199,19	-1 002 052,59
Kertynyt poistoero 31.12.	4 816 051,75	5 141 153,56
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	4 379 201,23	7 384 502,23

Erittely poistoerosta

	Kunta	
	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	4 816 051,75	5 141 153,56
Poistoero yhteensä	4 816 051,75	5 141 153,56

Pitkäaikaiset velat

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2028 tai sen jälkeen.

	Kunta	
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 443 791	16 394 207
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	17 443 791	16 394 207

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Antolainat yritysten kehittämiseen	78 000,00	78 000,00	78 000,00	78 000,00
Pohjois-Pohjanmaan shp:n ky:n alijäämä				
Muut pakolliset varaukset		615 005,63		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	78 000,00	693 005,63	78 000,00	78 000,00

Vieras pääoma

	Kunta 2023		Kunta 2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		82 228,08		25 825,45
Muut velat				313,41
Siirtovelat				
Yhteensä velat tytäryhteisöille		82 228,08		26 138,86
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		53 523,78		3 905 753,09
Muut velat				71 348,41
Siirtovelat		24 860,10		70 884,21
Yhteensä velat kuntayhtymille		78 383,88		4 047 985,71
Velat muille				
Saadut ennakot		1 239 293,46		172 000,00
Ostovelat		822 401,39		744 872,59
Muut velat		156 016,62		98 703,70
Siirtovelat		1 368 497,71		1 212 169,94
Yhteensä velat muille		3 646 209,18		2 227 746,23
Vieras pääoma yhteensä		3 806 821,14	0,00	6 301 870,80

Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut, kaukolämpö	1 239 672,92	1 239 672,92		0
Muut velat	493 115,51	987 411,58	156 016,62	
Muut velat yhteensä	1 732 788,43	2 227 084,50	156 016,62	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	23 702,00	195 363,32	23 702,00	17 361,65
Lomapalkkajaksotukset	1 209 036,45	3 576 530,11	1 033 716,52	830 678,60
Korkojaksotukset	74 898,43	77 941,50	74 898,43	43 843,85
Valtionosuusennakot				
Muut lyhytaikaiset siirtovelat.	599 507,49	1 497 096,84	261 040,86	391 170,05
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 907 144,37	5 346 931,77	1 393 357,81	1 283 054,15

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot**Vuokravastuut (arvolisäveroineen)**

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa	212 837,83	471 118,76	192 219,44	75 719,25
• Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus (sisältyy edelliseen)	205 438,08	201 146,66	189 062,76	75 313,75
Leasingvastuut yhteensä				
• Seuraavalla tilikaudella maksettavat	11 075,92	85 334,22	7 103,30	13 968,00
• Myöhemmin maksettavat	21 060,00	199 554,72	14 111,30	14 016,00
Vuokravastuut yhteensä	233 897,82	670 673,49	213 434,04	103 703,25

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset konserniin kuuluv. yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			7 898 197,05	7 393 051,43
Jäljellä oleva pääoma			7 423 656,48	7 898 197,05
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 497 470,20	2 573 712,83	3 497 470,20	2 508 912,83
Jäljellä oleva pääoma	3 329 906,16	3 539 925,41	3 329 906,16	3 497 470,20
Kiinnitykset				
Tiloihin	5 476 087,22	5 476 087,22	5 476 087,22	5 476 087,22
Yrityskiinnitykset	3 220 000,00	328 187,93	3 220 000,00	328 187,93

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	40 110 334	37 580 549
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	31 929	21 732

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 521 047,53	1 562 584,85	1 521 047,53	1 507 085,81
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				
Sosiaali- ja terveydenhuollon kunnallisen toimintayksikön sisäilma- ja kosteusvauriohankkeen valtionavustus - valtionavustuspäätös 27.6.2014 - lopullinen päätös 3.3.2017 - sisältää omaisuuden käyttö- ja luovutusrajoituksen 15 vuoden ajaksi.	1 711 232,61	1 711 232,61	1 711 232,61	1 711 232,61
Muu vastuu				

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön määrä

	Kunta	
	2023	2022
Yleishallinto	22,5	23,5
Alueelliset maaseutupalvelut	4	4
Sosiaali- ja terveystoimi		
Opetus- ja kulttuuritoimi	178	168
Yhdyskuntapalvelut	18	49
Henkilöstö yhteensä (sisältää vakinaiset, määräaikaiset sekä työllistetyt)	222,5	244,5

Taseeseen aktivoitujen henkilöstökulut

	Kunta	
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	9 518 189,85	10 477 445,86
Henkilöstökulut, jotka aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	15 699,10	95 799,16
Henkilöstökulut yhteensä	9 533 888,95	10 573 245,02

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2023	2022
Suomen Keskustapuolue	3 106,80	3 561,75
PRO Pyhäjärvi		12,00
Pyhäjärven Työväenyhdistys SDP	467,20	448,00
Pyhäjärven Vasemmisto ry	2 033,70	2 289,00
Perussuomalaiset Pyhäjärvi	2 022,90	2 141,40
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	7 630,60	8 452,15

Tilintarkastusyhteisön palkkiot

	2023	2022
Tilintarkastajan palkkiot		
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	25 350,00	19 140,19
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 080,00	3 303,81
Muut palkkiot	90,00	
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	26 520,00	22 444,00

Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Pyhäjärven kaupunki on ostanut Pyhäjärven Kehitys Oy:ltä elinkeinopalveluja 100.000 euron edestä. Elinkeinopalvelujen ostamisesta on päätetty talousarvion laatimisen yhteydessä.

Pyhäjärven kaupunki on antanut Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:lle avustusta risteysalueen kaukolämpötaksan kompensointiin 18.000 euroa. Kaupunginvaltuusto on päättänyt 28.1.2013, että yritys- ja elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten parantamiseen kuuluvana elinkeinostrategisena toimenpiteenä alueen asemakaava-alueelle sijoittuvien teollisuusyritysten kaukolämpöenergian hintaa subventoidaan elinkeinostrategiassa tarkemmin päätettävällä tavalla. Päätöksen mukaisesti talousarviossa on varattu määräraha, jolla kompensoidaan risteysalueen kaukolämpötaksaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 31.8.2009 § 89 mukaisesti on päätetty varata vuosittain talousarvioon yritystukena kaukolämpölaitoksen vuosittain maksaman suurkuluttaja-alennusta vastaava määrä. Suurkulutusrajana on ollut 500 MWh/vuosi. Vuonna 2023 Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:lle on maksettu 5.400 euroa suurkuluttaja-alennusta.

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sopimuksen 24.4.2017. Ristiriitatilanteet pyritään aina ratkaisemaan keskusteluin ja neuvotteluin kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan välillä.

Mikäli kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä toteavat, että kaupungin etu vaatii kaupunginjohtajan virkasuhteen purkamista, ja purkautumisen syynä ei ole kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 41 §:n mukainen peruste, voivat kaupunginjohtaja ja kaupunginvaltuusto purkaa virkasuhteen yhteisesti sopien. Tällöin kaupunginjohtajalle maksetaan irtisanomisajan (6 kk) palkan lisäksi viimeisen palkanmaksun yhteydessä kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaava siirtymäkorvaus. Mikäli kaupunginjohtaja irtisanotaan kulloinkin voimassa olevan kuntalain asiaa koskevan asiakohdan (sopimuksen allekirjoitushetkellä 25 §) mukaisesti ilman, että on päästy yksimieliseen sopimukseen, kaupunginjohtajalle maksetaan irtisanomisajan palkka (6 kk). Kaupunginjohtajan irtisanoutuessa muussa tapauksessa käytetään normaalia yhden (1) kuukauden irtisanomisaikaa, mikäli muuta ei yhteisesti sovita.

Tositesarjat

Laji	Tos.laji	Tositenumerot	Säilytysaika
Pankkien tiliotteet Manuaaliset tiliotteet	PANKKI PANKMA	101001-101626	Kuluva vuosi + 10 v. "
Muistiotositteet 1 Muistio sisäinen	MUIST1 MUISIS	10001-10415	Kuluva vuosi + 10 v. "
Muistiotosite 2 Rondo Muistio sisäinen2 Rondo	MUIRO2 MUIRS2	15001-15148 25001-25217	" "
Palkkatositteet	PALKAT	100001-100027	Kuluva vuosi + 10 v
Myyntitositteet laskulajeittain	MRP10 MRP20 MRP40 MRP48 MRP50 MRP52 MRP54 MRP74 MRP80 MRP99	10000001-10000354 20000001-20000179 40000001-40000095 47000001-47000250 50000001-50000177 52000001-52000725 54000001-54000021 74000001-74000032 80000001-80000278	Kuluva vuosi + 10 v. " " " " " " " " " "
Hyvityslaskun kuittaus	MRPHYV	5310001-5310031	"
Ostolaskut Ostolaskut Ostoreskontra / maksatus	OSTOL OSTOT OMAKSU	8300004 8000001-8006932 8990001-8990261	" Kuluva vuosi + 10 v. "
Manuaalisuoritukset	MRPMAN	5110001-5110113	Kuluva vuosi + 10 v.
Viitesuoritukset	MRPVII	5210001-5210520	Kuluva vuosi + 10 v.
Käyttöomaisuuskirjanpito	KOMTOS KOMMUI	34005-34057 39001-39014	Kuluva vuosi + 10 v. "
Konsernitositteet	KLALKU KLYHT KLIKIRJ	99910001-99910082 99920001-99920035 99930001-99930032	Kuluva vuosi + 10 v. " "
Alkusaldot	ALKUSA	1001-1003	
Liitetietositteet		1-8	Kuluva vuosi + 10 v.

Säilytystapa

Säilytetään paperitilulosteina arkistossa.

Käytetyt kirjanpitokirjat tilikaudella 2023:

Päiväkirja

Pääkirja

Tilikirja

Tasekirja

Tase-erittelyt liitetietoineen

7. ALLEKIRJOITUKSET

PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Pyhäjärvi 25 . 3 . 2024

Allekirjoitukset:

_____
Jussinniemi Jouni
puheenjohtaja

_____
Pappila Eeva-Riitta
I varapuheenjohtaja

_____
Leppäharju Raija
II varapuheenjohtaja

_____
Kärkkäinen Erkki

_____
Pyhtilä Juhani

_____
Mykkänen Teija

_____
Lehto Harri

_____
Kiviniemi Henrik
kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Pyhäjärvi 21.5.2024

KPMG Oy Ab

_____
Raappana Tapio
tilintarkastaja, KHT, JHT

8. HENKILÖSTÖRAPORTTI

Vuonna 2023 päästiin palaamaan entisiin toimintatapoihin koronavuosien jälkeen. Osittain pandemiavuosien aikana tulleita uusia toimintatapoja jäi pysyväksi käytännöksi, kuten etä- ja hybridikokoukset sekä etättyö. Vuoden aikana toteutuivat sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen hyvinvointialueiden toiminnaksi. Alueellinen ruoka- ja siivouspalvelujen yhtiö aloitti samaan aikaan toimintansa. Ict-palvelu ulkoistettiin heinäkuun alusta alkaen ja Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminta päättyi 30.9.2023. Muutosten henkilöstövaikutukset näkyvät niin henkilöstömäärässä kuin henkilöstökustannuksissa. Eri vuosien tiedot henkilöstöraportilla eivät ole täysin vertailukelpoisia toteutuneiden muutosten takia.

Keväällä toteutettiin henkilöstön työtyytyväisyyskysely. Vastauksista nousi esille, että henkilöstö kokee työnsä tärkeäksi, heidän työpanostaan arvostetaan ja he viihtyvät nykyisessä työpaikassaan. Suurin osa kokee työssään ja työympäristössään enemmän positiivisia kuin negatiivisia asioita. Kyselyn perusteella työn fyysiseen ja henkiseen rasittavuuteen tulee kiinnittää huomiota.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Seuraava taulukko kuvaa Pyhäjärven kaupungin vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrää vuoden viimeisen päivän tilanteessa. Henkilöstön määrään on laskettu mukaan kaikki, joilla on ollut voimassa oleva palvelussuhde 31.12.2023.

Henkilöstön määrän kehitys vuosina 2018 – 2023

Vuosi	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Vakinainen henkilökunta						
Hallintopalvelut	11	11	11	11,5	11,5	11,5
Alueelliset maaseutupalvelut	5	4	4	4	4	4
Hyvinvointipalvelut	103	99	105	101	101	100
Tekniset palvelut	47	44	41	39	40	16
YHTEENSÄ VAKINAINEN	166	158	161	155,5	156,5	131,5
Sijaiset ja määräaikaiset, työllistetyt						
Hallintopalvelut	5	10	6	3	2	2
Työllistetyt	12	10	15	18	10	12
Hyvinvointipalvelut	41	36	32	46	67	75
Tekniset palvelut	10	10	7	10	9	2
YHTEENSÄ SIJAISET ym.	68	66	60	77	88	91
KAIKKI YHTEENSÄ	234	224	221	232,5	244,5	222,5

Vuonna 2023 tapahtui useita henkilöstömäärään vaikuttavia muutoksia. 1.1.2023 aloittivat hyvinvointialueet toimintansa. Pyhäjärven kaupungin palveluksesta siirtyi Pohteen palvelukseen yhteensä viisi henkilöä hallintopalveluista ja hyvinvointipalveluista. Samaan aikaan perustettiin kuntien ja hyvinvointialueen yhteinen siivous- ja ruokapalvelujen alueellinen yhtiö PPE-Köökki Oy. Yhtiön palvelukseen siirtyi yhteensä 32 vakinaista ja määräaikaista työntekijää.

Kaupungin ict-palvelut ulkoistettiin 1.7.2023 alkaen JokilCT Oy:lle. Ulkoistuksen johdosta kaupungin ict-asiantuntija siirtyi liikkeen luovutuksella JokilCT Oy:n palvelukseen. Peruspalvelukuntayhtymä Selänne purettiin 1.10.2023 alkaen. Selänteen henkilöstö siirtyi Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien palvelukseen. Pyhäjärven kaupungille siirtyi neljä henkilöä talous- ja palkkahallintoon sekä kaksi henkilöä teknisten palvelujen ympäristö- ja rakennusvalvontaan.

Määräaikaisen henkilöstön määrän vaihteluun eri vuosien välillä vaikuttaa tarkasteluajankohta. Eniten määräaikaista henkilöstöä on ollut varhaiskasvatuspalveluissa. Vuoden viimeisen päivän tilanteessa on ollut avoimia tehtäviä, joita on voitu hoitaa määräaikaisilla tehtäväjärjestelyillä.

Aiempina vuosina henkilöstön määrään vaikuttavia muutoksia on ollut vähän. Edellisen kerran henkilöstöä siirtyi liikkeenluovutuksella vuonna 2018 Köpsinrinteen palvelukeskuksen ruokahuollon henkilöstöstä (2 henkilöä) Attendo Oy:lle.

Vakinaisten palvelussuhteiden osuus laski edellisiin vuosiin verrattuna. Vuoden 2022 lopussa vakinaisten osuus oli 64,3 %, vuoden 2021 lopussa 66,9 % ja vuoden 2020 lopussa 72,9 %.

HENKILÖTYÖVUODET

Henkilötyövuosien määrä sisältäen vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt.

Henkilötyövuodet	2021	2022	2023
Hallintopalvelut	25,6	24,6	19,3
Alueelliset maaseutupalvelut	4,0	4,0	3,9
Hyvinvointipalvelut	126,0	139,7	156,5
Tekniset palvelut	49,9	46,0	16,0
Yhteensä	205,5	214,3	195,7

Henkilötyövuosi (HTV2) kertoo työpanoksen määrän vuoden aikana pois lukien palkattomat poissaolot. Yksi henkilötyövuosi tarkoittaa täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä.

HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE

Ikäjakauma

Kaikkien 31.12.2023 palvelussuhteessa olleiden ikäjakauma.

Ikävuodet	Vakinaiset	Määräaikaiset	Yhteensä	%-osuus
alle 30-vuotiaat	5	15	20	9,0
30-34-vuotiaat	5	11	16	7,2
35-39-vuotiaat	14	14	28	12,5
40-44 -vuotiaat	21	16	37	16,6
45-49 -vuotiaat	20	6	26	11,7
50-54 -vuotiaat	21	8	29	13,0
55-59 -vuotiaat	28	10	38	17,0
60-64 -vuotiaat	16	8	24	10,8
65 ja yli	2	3	5	2,2
yhteensä	132	91	223	100,0

Keski-ikä

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä toimialueittain vuosina 2017 – 2023

Toimialue	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hallintopalvelut	50,0	47,9	49,7	50,7	51,3	53,5	53,8
Alueelliset maaseutupalvelut	47,8	48,8	54,5	55,5	56,5	47,8	56,8
Hyvinvointipalvelut	47,5	47,9	47,9	48,2	48,5	48,9	47,9
Tekniset palvelut	50,2	49,3	50,7	50,4	50,2	49,2	49,3
Kaikki	49,0	48,3	49,0	49,1	49,3	49,3	48,9

Palvelussuhteessa 31.12. olleiden keski-ikä, sisältää vakinaiset ja määräaikaiset

Toimialue	2021	2022	2023
Hallintopalvelut	49,7	52,0	49,9
Alueelliset maaseutupalvelut	56,5	47,8	56,8
Hyvinvointipalvelut	45,0	44,8	45,1
Tekniset palvelut	46,1	48,7	50,4
Kaikki	45,6	46,6	46,2

Vakinaisen henkilöstön keski-ässä ei ole ollut suuria vaihteluja vertailuvuosina. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 48,9 vuotta. Kun huomioidaan koko henkilöstö oli keski-ikä 46,2 vuotta vuonna 2023.

Kunta-alalla työskentelevän vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 45,5 vuotta vuonna 2022. Määräaikainen henkilöstö on kunta-alalla huomattavasti nuorempaa kuin vakinainen henkilöstö. Määräaikaisen henkilöstön keski-ikä oli 39,7 vuotta ja vakinaisen henkilöstön 47,4 vuotta. (Lähde: Kuntatyönantajat)

VAKINAISEN HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

Päätyneitä vakinaisia palvelussuhteita oli 10 kappaletta (19 kpl v.2022). Tämä määrä sisältää eläkkeelle jääneet ja muista syistä päätyneet palvelussuhteet. Päättymisen syynä voi olla irtisanoutumiset, irtisanomiset tai työsuhteiden purkamiset. Eläkkeelle jäi 5 henkilöä (6 henkilöä v.2022). Vuonna 2023 neljä henkilöä vaihtoi organisaation sisällä tehtävää (2 henkilöä v.2022).

Alkaneita palvelussuhteita oli 17 kappaletta (12 kpl v.2022). Lähtö- ja tulovaihtuvuutta kuvataan suhteuttamalla alkaneiden ja päätyneiden palvelussuhteiden määrää vuoden viimeisen päivän vakinaisen henkilöstön määrään. Tunnusluku ei sisällä organisaation sisällä tehtäviä vaihtaneita.

Vaihtuvuus	2021		2022		2023	
	Lkm	%	Lkm	%	Lkm	%
Alkaneet vakinaiset palvelussuhteet	5	3,2 %	12	7,7 %	17	12,9 %
Päätyneet vakinaiset palvelussuhteet	11	7,1 %	19	12,1 %	10	7,6 %
- josta eläkkeelle	7	4,5 %	6	3,8 %	5	3,8 %
- josta muut päättymissyöt	4	2,6 %	11	8,3 %	5	3,8 %

Vuonna 2023 eläköidytettiin keskimäärin 63 vuoden ja 11 kuukauden iässä (63v 9kk v.2022, 64v 1kk v.2021 ja 62 v 4kk v.2020).

SAIRAUSPOISSAOLOT

Sairauspoissaolojen määrään lasketaan terveysperustaiset sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtatapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Määrässä on mukana myös esimiesten myöntämät lyhyet sairauspoissaolot. Vuosien 2022 ja 2023 välillä on tapahtunut merkittäviä muutoksia henkilöstömäärässä. Tämän vuoksi eri vuosien sairauspoissaolojen määrät kalenteripäivinä eivät ole vertailukelpoisia.

Sairauspoissaolot vuonna 2023

Sairauspoissaolot	Palkalliset sairauspoissaolot	Palkattomat sairauspoissaolot
	kalenteripäivät	kalenteripäivät
1-7 pv	1 022	1
8-29 pv	615	
30-59 pv	134	
60-89 pv	334	
90-179 pv		147
Yli 180 pv		
Yhteensä keskimäärin / henkilötyövuosi	10,8	0,8

Vuonna 2023 kertyi yhteensä 2.253 kalenteripäivää sairauspoissaoloja (2.826 kpv v.2022, 2.951 kpv v.2021 ja 2.692 kpv v. 2020). Sairauspoissaolot per henkilötyövuosi vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,5pv/htv. 2/3 palkallisia sairauspoissaolopäiviä oli 106 kalenteripäivää (120 kpv v.2022, 513 kpv v. 2021 ja 671 kpv v. 2020) ja palkattomia 148 kalenteripäivää (18 kpv v.2022, 111 kpv v.2021 ja 59 kpv v.2020).

Työtapataturman tai ammattitaudin vuoksi poissaoloja oli 11 kalenteripäivää (42 kpv v.2022, 35 kpv v.2021 ja 61 kpv v.2020). Vakuutusyhtiön tilaston mukaan tapaturmia työssä tai työmatkalla sattui 5 kappaletta (10kpl v. 2022, 6 kpl v.2021 ja 11 kpl v. 2020).

Korvauksia Kansaneläkelaitokselta ja vakuutusyhtiöiltä saatiin yhteensä 92.874 euroa.

HENKILÖSTÖN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Osaamisen kehittämiseen sisältyy henkilöstön ammatillista pätevyyttä vahvistavia koulutuksia (oman alan kurssit, täydennys- ja jatkokoulutukset). Osaamista kehitetään myös työpaikalla tapahtuvalla oppimisella sekä toimintatapoja uudistamalla. Pyhäjärven kaupungille on laadittu koulutussuunnitelma.

Kokopäiväisiä koulutuspäiviä kertyi 114 päivää (189 pv. v.2022, 199 pv v.2021 ja 119 pv v.2020). Osapäiväkoulutuksiin osallistuttiin yhteensä noin 148 tunnin ajan (370 h v.2022, 600 h v. 2021), joka laskennallisesti vastaa noin 24 kokonaista koulutuspäivää (6 h/pv).

Koulutuksiin osallistui yhteensä 67 henkilöä (101 hlö v. 2022, 88 hlö v. 2021 ja 50 hlö v. 2020).

Opintovapaata pidettiin yhteensä 160 kalenteripäivää (9 pv v. 2022, 365 pv v. 2021, 296 pv v.2020).

	Palkalliset koulutuspäivät	Palkalliset koulutuspäivät
	Koulutuspäivät yhteensä	Koulutuspäivät / vakituinen henkilöstö
Ammatillinen henkilöstökoulutus	138	113

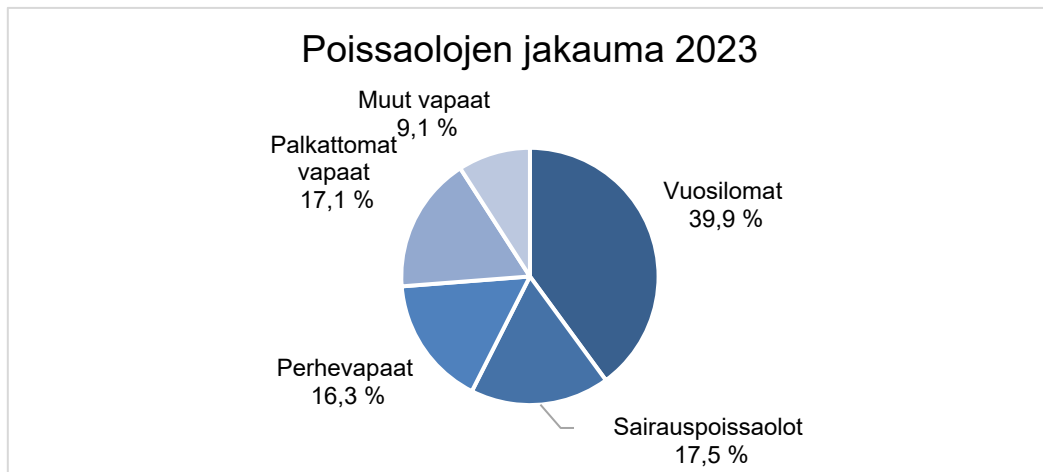
Kaupungin koulutussuunnitelman mukaisesti vakinaisen henkilöstön lisäksi tehtävien hoidon kannalta tarpeellisiin koulutuksiin osallistui myös määräaikaista henkilöstöä.

POISSAOLOT

Suurin osa henkilöstön poissaoloista vuonna 2023 oli vuosilomaa, jota pidettiin 5.140 kalenteripäivää (6.375kpv v. 2022, 5.990 kpv v.2021 ja 6.816 kpv v.2020). Sairauspoissaoloja kertyi 2.253 kalenteripäivää (2.826 kpv v. 2022, 2.951 kpv v.2021 ja 2.692 kpv v.2020). Sairauspoissaolot sisältävät työtapaturmista/ammattitaudeista johtuneet poissaolot.

Palkattomia vapaita pidettiin 2.203 kalenteripäivää (2.284 kpv v. 2022, 819 kpv v.2021 ja 674 kpv v. 2020). Äitiysvapaata, isyysvapaata, vanhempainvapaata ja hoitovapaata pidettiin yhteensä 2.100 kalenteripäivää (1.486kpv v. 2022, 1.485 kpv v.2021 ja 1.392 kpv v.2020).

Muut vapaat sisältävät muun muassa kuntoutuspoissaolot, vuorotteluvapaat ja tilapäiset hoitovapaat. Muita vapaita oli yhteensä 1.172 kalenteripäivää (1.560 kpv v.2022, 859 kpv v.2021 ja 407 kpv v.2020). Eniten muissa poissaoloissa oli lomarahavapaita, vuorotteluvapaita ja tilapäisiä hoitovapaita. Lomarahavapaita oli 328 kalenteripäivää (318 kpv v.2022, 252 kpv v.2021 ja 0 kpv v.2020). Vuorotteluvapaalla oltiin 550 kalenteripäivää (781 kpv v.2022, 311 kpv v.2021 ja 151 kpv v.2020). Tilapäistä hoitovapaata oli yhteensä 264 kalenteripäivää (379 kpv v.2022, 210 kpv v.2021 ja 142 kpv v.2020).

Vuonna 2022 vuosilomat olivat 43,9 %, sairauspoissaolot 19,5 %, perhevapaat 10,2 %, palkattomat vapaat 15,7 % ja muut vapaat 10,7 % henkilöstön poissaoloista. Vuonna 2021 vuosilomat olivat 49,5 %, sairauspoissaolot 24,4 %, perhevapaat 12,3 %, palkattomat vapaat 6,8 % ja muut vapaat 7,1 % henkilöstön poissaoloista.

TERVEYDELLINEN TOIMINTAKYKY JA TYÖHYVINVOINTI

Työterveyshuollonpalvelut kilpailutettiin syksyllä 2022. Vuoden 2023 alusta lukien palvelut hankittiin Mehiläinen Oy:ltä. Sopimus sisältää lakisääteisen ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan sekä yleislääkäritasoisien sairaanhoidon palvelut. Uutena palveluna henkilöstö sai käyttöönsä digiklinikan. Paikkakunnalla tapahtuvaa vastaanottoa kehitettiin yhteistyössä. Työterveyshuollon bruttokustannukset olivat 83.778 euroa (85.133 eur v. 2022).

Varhaisen tuen mallin mukaisella toiminnalla on tuettu työkykyä ja ryhdytty toimiin työkyvyn palauttamiseksi. Tarvittaessa työntekijän työelämässä pysymistä, työelämään palaamista tai sinne pääsemistä on tuettu Kelan harkinnanvaraisella kuntoutuksella.

Pyhäjärven kaupunki on savuton työpaikka. Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa tuetaan henkilöstöä tupakoinnin lopettamisessa. Kaupunki on sitoutunut maksamaan kahden kuukauden vieroitushoidon, mikäli tupakoinnin lopettamisen apuna käytetään lääkettä.

Henkilöstön vapaa-ajan harrastamista tuettiin Epassin liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointiedulla. Vuonna 2023 henkilöstöetua käytti 171 henkilöä (182 hlö v. 2022). Henkilöstöetuna oli myös lounasetu.

Virkistysiltpäiviä toimipisteet ovat järjestäneet mahdollisuuksien mukaan. Kaupungin koko henkilöstölle tarjoamaan jouluruokailuun osallistui 188 henkilöä. Henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus ilmaiseen sisäänpääsyyn Seeli Toivion konserttiin keväällä 2023.

Henkilöstön työtyytyväisyyskysely toteutettiin keväällä 2023. Kyselyllä kartoitettiin henkilöstön mielipiteitä työn arvostuksesta ja työssä viihtymisestä, motivaatiosta, työilmapiiristä, työn rasittavuudesta, johtamisesta, tiedonkulusta ja vaikuttamismahdollisuuksista.

TYÖVOIMAKUSTANNUKSET

Palkka- ja muut henkilöstökustannukset vuosina 2019 - 2023

	2019	2020	2021	2022	2023	muutos 2022/2021
	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	%
Rahapalkka	7,61	7,44	7,75	8,08	7,54	-6,8 %
Eläkekulut	2,1	2,1	2,1	2,2	1,79	-18,7 %
Muut henkilöstökulut	0,25	0,20	0,28	0,27	0,28	4,7 %
YHTEENSÄ	9,96	9,76	10,13	10,55	9,61	-9,2 %
Henkilöstökorvaukset	0,06	0,09	0,08	0,08	0,09	12,3 %
YHTEENSÄ	9,90	9,66	10,05	10,47	9,52	-9,2 %

Vuonna 2023 toteutuneet henkilöstömäärään vähenevästi vaikuttaneet muutokset näkyvät palkkakustannusten toteumassa. Kokonaisuudessaan palkka- ja muut henkilöstökorvaukset laskivat 9,2 prosenttia verrattuna vuoteen 2022.

PALKITSEMINEN

Vuoden Valopilku on Pyhjärven kaupungin henkilöstöpalkinto, joka annetaan vuosittain positiivisen ja kehitysmyönteisen asenteen sekä tuloksetkaan työn perusteella. Vuoden 2023 Valopilkuksi valittiin ict-asiantuntija Juho Nissilä.

Henkilöstöä on muistettu syntymäpäivinä, eläkkeelle siirtyessä ja palvelussuhteen päättyessä kaupungin merkkipäiväsäännön mukaisesti. Henkilöstöä palkitaan tehdyistä aloitteista tunnustuspalkinnolla tai aloitepalkkiolla. Henkilöstö voi esittää kaupungin toimintaa kehittäviä aloitteita myös oman toimialueen ulkopuolelta.

Syksyllä 2023 kaupungin johtoryhmä päätti hankkia henkilöstölle keilailuliput paikalliseen keilahalliin. Liput sai vakinainen henkilöstö sekä vähintään puolen vuoden määräaikaisella sopimuksella työskennelleet.

9. TYTÄRYHTIÖT

Pyhäjärven Kehitys Oy

Vastuuhenkilö Elinkeinojen kehittäjä

1. YLEISTÄ Pyhäjärven Kehitys Oy on Pyhäjärven kaupungin kokonaan omistama osakeyhtiö. Yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen ja siihen liittyvien palvelujen tuottaminen tarjoamalla liiketoiminnan perustamisneuvontaa ja liikeyritysten kehittämiskonsultointia, hallinnoimalla elinkeinoelämän kehittämishankkeita, sekä tekemällä sijoituksia työllistäviin hankkeisiin.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön osakepääoma 31.12.2023 oli 626.489,33 € ja osakkeiden lukumäärä 9415. Yhtiö omistaa KOy Pyhäsalmen Liiketalon osakkeista 26,5 %.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Hallitus kokoontui kuluneen vuoden aikana 5 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 14.6.2023. Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Tapio Raappana suorittaa toimintavuoden 2023 tilintarkastuksen.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut koko toimintavuoden aikana Raija Leppäharju. Yhtiökokoukseen asti hallituksen jäseninä toimivat: Timo Karsikas, Reijo Pennanen, Juhani Pyhtilä, Eeva-Riitta Pappila sekä varajäseniksi Marja-Leena Våg, Riku Niskanen ja Marja Lilja.

Yhtiökokouksessa jäseneksi valittiin Raija Leppäharju (puheenjohtaja), Timo Karsikas, Reijo Pennanen, Juhani Pyhtilä (varapuheenjohtaja) ja Eeva-Riitta Pappila sekä varajäseniksi Marja-Leena Våg, Markku Liuska ja Marja Lilja.

4. HENKILÖSTÖ

Yhtiöllä oli tilikauden aikana palveluksessa 1 henkilöä. Palkkoja ja palkkioita maksettiin yhteensä 41.623 euroa. Elinkeinojen kehittäjänä ja kokoussihteerinä toimi Regis Rouge-Oikarinen.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pyhäjärven Kehitys on myös vuonna 2023 avustanut Kiinteistö Oy Rillankiveä vuokralaisten etsimisessä, tilojen tarjoamisessa ja markkinoinnissa, sekä tarpeen mukaan myös vuokralaisneuvotteluissa ja yhteydenpidossa nykyisiin ja uusiin vuokralaisiin.

Valtateiden E75 ja 21 risteysalueen kehittämiseksi on kontaktoitu sijoittumiselle potentiaalisia yrityksiä mm. seuraavilta aloilta: akkuteollisuus, muoviaiaineiden valmistus, muiden koneiden valmistus ja bio- ja vetytalouden alat.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n toimesta ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa on järjestetty koulutus- ja infotilaisuuksia lähes 350 paikalliselle yrittäjälle perinteisistä yritystoiminnan rahoitusmahdollisuuksista ja markkinoinnin ja asiakaspalvelun kehittämisestä sekä on säännöllisesti tiedotettu tukimahdollisuuksista ja -muodoista. Yhtiö järjesti etupäässä yhteistyössä muiden tahojen kanssa (mm. NIHAK ja Pyhäjärven yrittäjäyhdistys) yhteensä **13** tapahtumaa/koulutustilaisuutta.

Matkailuelinkeinon edistämiseksi yhtiö osallistui Tampereen matkamessuille (6.-7.5.2023) sekä suunnitteli ja painatti uutta esitemateriaalia paikkakunnan tapahtumista ja palveluista. Matkailuinfopisteenä toimi edelleen Makasiinitorilla oleva grillikahvio. Yhtiö päivitti uusia mainosjulisteita Nelostielle ja kolme mainostaulua (Risteysalue, Emolahti ja Rillankivi). Yhteistyössä LAKU- ja KUMA-hankkeiden kanssa on järjestetty monipuolista työpajatoimintaa matkailualan yrittäjille. Visit Finland Data hubiin on laitettu uutta tietoa paikkakunnan matkailutoimijoista ja nähtävyyksistä.

Kehitysyhtiö ei ole toimintakertomusvuonna hallinnoinut hankkeita.

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 122.176 € (v. 2022 119.864 €), josta elinkeinopalvelutuotot kaupungilta oli 100.000 € (100.000 €), EU-hanketulot 0 € (0 €), vuokratuotot 19.737,21 € (19.105,5 €). Tilikauden voitto oli 2002,12 € (v. 2022 15.380,13 €). Tilikauden budjetti oli 16.820 € (ero budjettiin – 14.818 €). Taseen loppusumma on 181,802,95 € (188 979,33 €) sisältäen tilikauden 2023 voiton.

Yhtiöllä on omia toimitiloja kOy Pyhäsalmen Liiketalossa (Asematie 4, yläkerta). Tiloissa on yhtiön omassa käytössä oleva toimistohuoneisto (15 m²) sekä toisessa huoneistossa (383 m²) vuokrattavissa olevia toimistohuoneita (yht. 299 m²) ja mm. neuvotteluhuone Tuike. Vuokratuotot yhteensä olivat tilikaudella 19 737,21 € (budjetti oli 20 000 €, ero budjettiin –262,8 €).

Pitkäaikaista vierasta pääomaa on yhteensä 367.734,56 € (v. 2022: 369.679,05 €). Omavaraisuusaste 31.12.2023 25,43 % (v. 2022 23,52 %).

Vuonna 2023 Pyhäjärvellä perustettiin 23 yritystä (v. 2022: 29, v. 2021: 24) ja lopetettiin 11 yritystä (15, 21). Nettolisäys oli + 12.

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Pyhäjärven saavutettavuuden parantaminen	Tällä hetkellä puuttuvan joukkoliikenne aamuyhteyden saaminen lisälmeen junalla 2024. Radan sähköistys valmistunut joulukuussa ja lisälmen kolmioraitteen osalta lokakuussa 2023. Junaliikenteen osalta toteutuu alkuvuonna 2024, kun ensimmäiset sähköveturit pääsevät radalle.
Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	E 75 ja 27-tien risteysalueelle uusien toimijoiden hakeminen. Led-taulujen toteuttaminen risteysalueelle (luvat: maanomistajat ja ELY). Perinteisten mainostaulujen määrän lisääminen, Biokaasautojen polttoaineen tuotanto ja jakelupiste Pyhäjärvelle.	Alueen potentiaalin markkinointi uuden alue-esitteen ja videon kautta. Teollisuustonttien markkinoiminen uusien infonäyttöjen, tori.fi-palvelun kautta ja facebook-liidimainoksilla. Nykyisten liiketilojen täyttöaste mahdollisimman korkea (95 %). Lähes toteutunut (toteuma vuonna 2023 92,69 % vrt. vuonna 2022 80,97 %). Muiden alojen toimijoiden sijoittuminen alueelle (terminaali, logistiikka, huolto ym.) Ei ole vielä toteutunut. Vähintään yksi uusi mainostaulu / vuosi. Uusi elämystaulu ABC:n parkkipaikalle. Kaksi uutta mainostaulua tilattu. Laitos valmistunut vuoden 2023 lopussa. Tuotanto käynnistyy vasta helmikuussa 2024. Uuden biokaasun tankkausaseman toiminta aloitettu syksyllä 2022. Raskaalle liikenteelle tarkoitetun vetytankkaus-aseman rakentamiseksi allekirjoitettiin esi-sopimus risteysalueen kiinteistöstä.

Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen	Matkailu	<p>Kyseisen alan liiketoimintojen ja liikevaihdon kehittyminen.</p> <p>Vuoden 2023 osalta ei ole liikevaihtolukuja vielä saatavissa. Vuonna 2023 matkailualan yritysten liikevaihto kasvoi maltillisesti. Kotimaan matkailu suosio on laskenut jo toista vuotta peräkkäin.</p>																					
	Marjojen viljelyn kehittäminen	<p>Viljelmien määrän lisäys (1 kpl/v) ja kasvu (ha/v)</p> <p>Jalostusarvon lisääminen marjanviljelyssä, edistää uutta liiketoimintaa ja verkostoitumista, luoda uusia työpaikkoja, puutarhamarjatuotantoon yhteensä 25 ha lisää Pyhäjärvelle ja lähikuntiin.</p> <p>Mustaherukan tuotanto on viime vuonna piristynyt (+10,93 %).</p> <p>Jos verrataan ainoastaan vuosien 2022–2023 avomaan marjakasvien pinta-ala kehitystä:</p> <table border="1" data-bbox="946 763 1479 987"> <thead> <tr> <th></th> <th>2022</th> <th>2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>mustaherukka</td> <td>43,72 ha</td> <td>48,5 ha</td> </tr> <tr> <td>vadelma</td> <td>0,95 ha</td> <td>0,95 ha</td> </tr> <tr> <td>mansikka</td> <td>32,69 ha</td> <td>30,69ha</td> </tr> <tr> <td>marja-aronia</td> <td>0,33 ha</td> <td>0,33 ha</td> </tr> <tr> <td>muut marjak.</td> <td>2,07 ha</td> <td>0,73 ha</td> </tr> <tr> <td>Yhteensä</td> <td>79,76 ha</td> <td>81,20 ha</td> </tr> </tbody> </table> <p>Marjakasvien pinta-alan kasvu 2023 1,44 ha (+1,81 %)</p>		2022	2023	mustaherukka	43,72 ha	48,5 ha	vadelma	0,95 ha	0,95 ha	mansikka	32,69 ha	30,69ha	marja-aronia	0,33 ha	0,33 ha	muut marjak.	2,07 ha	0,73 ha	Yhteensä	79,76 ha	81,20 ha
		2022	2023																				
mustaherukka	43,72 ha	48,5 ha																					
vadelma	0,95 ha	0,95 ha																					
mansikka	32,69 ha	30,69ha																					
marja-aronia	0,33 ha	0,33 ha																					
muut marjak.	2,07 ha	0,73 ha																					
Yhteensä	79,76 ha	81,20 ha																					
Hyvinvointialan yritystoiminnan kehittäminen	<p>Hyvinvointialan yritysten liiketoiminnan kasvu.</p> <p>Liikevaihtoluvut ovat hoivakodeissa pysyneet viime vuosina ennallaan. Luonnollinen poistuma oli taas merkittävää mutta tilalle on jälleen saatu uusia asiakkaita.</p>																						
Energia-alan kasvun hyödyntäminen työllisyudessa yritysyhteistyön kautta.	<p>Energia-alan ansiosta on Murtomäen tuulivoimapuiston rakentamisen myötä saatu paikallisten yritysten liikevaihdon kasvatettua. Alan kasvu ei ole vielä näkynyt pysyvien työpaikkojen lisäämisessä.</p>																						

PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kantokkyinen palvelutuotanto	Kehitys Oy tarjoaa kilpailukykyisen toimistohotellipalvelun	Toimistohotellin vuokratilojen käyttöaste oli 31.12.2023 62,5 %
Viihtyisä elinympäristö	Tapahtumatarjonnan edelleen kehittäminen	Energiakriisistä johtuen ja Kihut-tapahtuman juhlavuodesta johtuen ei uusia tapahtumia
Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa	Matkailun kehittämishankkeen valmistelu, luonnon hyödyntäminen	Matkailusektorin liikevaihto lisääntyy. Nihakin (mm. LAKU-hanke) ja muiden tahojen (KUMA-hanke) matkailuhankkeiden hyödyntäminen. Yhteistyötä kaupungin kulttuuripalveluiden kanssa (Kihupäivät ja joulun ja kesän avaustapahtumat).

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Toiminnan taloudellinen tehokkuus	Tilikauden tulos. Tulos toteutui positiivisena.
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Pyhjäjärven Kehityksen aktiivinen ja tuloksekas toiminta	Yritysten määrä lisääntyy, yritystytyväisyys, aloittaneiden yritysten määrä, sijoittuneiden yritysten määrä. Perustettu 23 uutta yritystä (11 lakannut), on toteutunut.
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Yksityisellä pääomalla tapahtuvien investointien edistäminen	Investointien yhteisvolyyymi oli myös vuonna 2023 yli 1 miljoona euroa. Tietoja investointien on tarkistettu NIHAK: iltä.

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Aktiivinen elinvoimatyö ja markkinointi. Mahdollisimman monet pyhäjärveläiset aktivoita kaupungin positiiviseen markkinointiin, esim. jakamaan Facebookissa tapahtumia ym.	Pyhäjärven saama positiivinen julkisuus (6 kpl / vuosi, maakunnallinen / valtakunnallinen media). Vain osittain toteutunut (2 kpl). Uuden materiaalin ja logon käyttöönotto. Jakoja minimi 1000 / vuosi. Toteutunut
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Asiantuntijaverkoston hyödyntäminen	Risteysalueen kehittämisen ja muun elinkeinoelämän valtakunnallinen asiantuntijaverkosto on luotu ja yhteisiä tapaamisia järjestetty. Omaa kontaktiverkosta hyödynnetään aktiivisesti, yhteydet valtakunnallisella ja alueellisella / paikallisella tasolla. Matkailutyöryhmä muodostettu ja kokoontunut työpajatoiminnassa 4 kertaa vuodessa (yhteistyössä KUMA-hankkeen kanssa)

Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Aktiivinen osallistuminen ja yhteistyö	Oma kasvupalvelumalli alueelle, päivitetty vuonna 2021. NIHAK sopimus uusittu syksyllä 2023 ja tämän kanssa säännöllisiä yhteistyöpalavereita.
	Muiden alueellisten kehittämissyhtiöiden yhteistyön hyödyntäminen	Julkisten kehittämissyhtiöiden, etenkin samankaltaisia risteysalueita kehittävien, kontaktointi. Vuonna 2023 3 kpl.

PALVELUN LAATU			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Asiakastyytyväisyys, asteikko 1–5	4		Ei ole mitattu.

MUUT TAVOITTEET			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talusasioista	3 kertaa / vuosi		Tavoite toteutunut
Yritysneuvonta	45 kpl / vuosi		Tavoite toteutunut (60kpl)
Tilaisuudet	13 kpl / vuosi		Tavoite toteutunut

7. INVESTOINNIT

Yrityksellä ei ollut merkittäviä investointeja vuonna 2023.

8. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIOHJAUS

Kaikkiin merkittäviin päätöksiin on haettu kaupungin konserniohjeen mukainen omistajan ennakkokäsitys.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ja kaupunginjohtajalla on yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puhevaltaa. Sisäistä valvontaa toteutettu omistajan ohjeistuksen mukaisesti.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Pyhjärven Kehitys Oy pyrkii säästämään ympäristöä kaikessa toiminnassaan ja suosii ympäristöystävällisiä toimintatapoja ja hankintoja aina kun se on vähänkään mahdollista ja kokonaistaloudellisesti järkevää.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Pyhjärven Kehitys Oy pyrkii edesauttamaan pyhjärveläisten yritysten kehittämistä ja Pyhjärven kaupungin elinvoiman edistämistä mahdollisimman monin eri tavoin. Uusien yritysten saaminen risteysalueelle on edelleen tärkein painopistealue.

NIHAK:in kanssa tehdään yhteistyötä mm. yritysneuvonnan ja hankkeiden osalta. Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat mm. Pyhjärven Yrittäjät, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Keskipiste-Leader, Pohjois-Pohjanmaan TE-palvelut, Pohjois-Pohjanmaan liitto, muut elinkeino-yhtiöt ja eri koulutusorganisaatiot.

11. VOITONJAKOEHDOTUS

Pyhjärven Kehitys Oy:n hallitus esittää Pyhjärven Kehitys Oy:n yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto 2002,12 € kirjataan taseen omaan pääomaan voitto-/tappiutilille.

Pyhäjärven Kehitys Oy

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vuokrat	19 106	20 000	19 737	20 000
Muut tuotot	758	800	2 438	800
Elinkeinopalvelut	100 000	100 000	100 000	100 000
Liiketoim.muut tuotot	0	0	0	0
Hankkeet	0	0	0	0
Liikevaihto yhteensä	119 864	120 800	122 176	120 800
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavarastot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-31 125	-31 315	-34 956	-33 462
Henkilöstökulut	-6 508	-6 000	-6 273	-6 540
Muut henkilöstökulut	-511	-900	-394	-800
Henkilöstökulut yhteensä	-38 144	-38 215	-41 623	-40 802
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menoista	0	0	-581	-1 163
Rakennuksista	-1 860	-1 861	-1 860	-1 861
Koneista ja kalustosta	-722	-722	0	0
Poistot ja arvonalen.yht.*	-2 582	-2 583	-2 442	-3 024
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-33 876	-35 747	-35 710	-41 103
Hallintopalvelut	-4 394	-4 752	-4 906	-5 200
Muut hallinnonkulut	-23 734	-17 436	-29 607	-21 000
Muut kulut yhteensä	-62 004	-57 935	-70 224	-67 303
Luottotappiot	276	0	224	0
Liikevoitto (liiketappio)	17 410	22 067	8 112	9 671
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	62	20	181	70
Korko- ja rahoituskulut	-2 092	-5 267	-6 290	-4 297
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-2 030	-5 247	-6 110	-4 227
Voitto ennen satunn.eriä	15 380	16 820	2 002	5 444
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	15 380	16 820	2 002	5 444

Pyhjärven Kehitys Oy

TASE	31.12.2023	31.12.2022		31.12.2023	31.12.2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	176 243	175 197	OMA PÄÄOMA	-203 791	-205 793
Aineettomat hyödykkeet	2 906	0	Peruspääoma	626 489	626 489
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	2 906	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-832 282	-847 662
3. Ennakkomaks.	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	2 002	15 380
Aineelliset hyödykkeet	2 458	4 318	VIERAS PÄÄOMA	385 593	394 772
1. Maa- ja vesial.	0	0	Pitkäaikainen	367 735	369 680
2. Liittymät	1 529	1 529	1.Pääomalainat	250 000	250 000
3. Rakennukset	929	2 789	2.Lainat rah.laitos	117 735	119 680
4. Kiint koneet ja laitteet	0	0	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kal.	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	17 859	25 092
7. Enn.maksut ja kesken. Hank	0	0	1.Lainat rah.laitos	8 420	8 420
Sijoitukset	170 879	170 879	2.Saadut ennakot	121	988
1. Osakkeet ja osuudet	170 879	170 879	3.Ostovelat	1 185	7 419
2. Muut saamiset	0	0	4.Velat saman konsernin	1 187	1 442
			5.Muut velat	1 800	1 779
			6.Siirtovelat	5 145	5 044
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 560	13 782	VASTATTAVAA YHT	181 803	188 979
Saamiset	3 133	11 780			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamis.	0	0			
2. Vuokrasaam.	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	3 133	11 780			
1. Myyntisaam.	0	0			
2. Vuokrasaam.	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	1 483	2 635			
5. Siirtosaamiset	1 649	9 146			
Rahat ja pankkisaamiset	2 427	2 002			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	181 803	188 979			

Pyhäjärven Kehitys Oy

Rahoituslaskelma	31.12.2023	31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 443,88	17 962,49
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 487,62	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	956,26	17 962,49
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 474,91	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 420,10	-30 007,23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	8 647,63	-2 704,87
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	-7 233,31	7 844,68
Rahoituksen nettorahavirta	-530,87	-24 867,42
Rahavarojen muutos	425,39	-6 904,93
Rahavarat (31.12.)	2 427,08	2 001,69
Rahavarat 1.1.	2 001,69	8 906,62
Rahavarojen muutos	425,39	-6 904,93

Kiinteistö Oy Rillankivi

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Sari Ahola

1. YLEISTÄ Yhtiön tavoite on tuottaa laadukkaat asumispalvelut Pyhäjärvellä. Toimialana on Pyhäjärven kaupungin alueella tapahtuva asuntojen hankkiminen, omistaminen ja vuokralle antaminen ja tätä tarkoitusta varten omistaa ja hallita asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavia asunto-osakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeita ja yksinomaan asumiskäyttöön varattuja kiinteistöjä sekä muita asuntoja noudattamalla asuntojen vuokrauksessa Pyhäjärven kaupungin vahvistamia asukasvalintaperusteita. Tarkoituksenperiensä toteuttamiseksi yhtiö voi toimia rakennuttajana. Lisäksi yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen vuokraamalla ja rakennuttamalla liiketiloja. Toimintaansa varten yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä ja harjoittaa kiinteistöjen sekä arvopapereiden ostoa ja myyntiä.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitus 28.06.23 asti: Hannu Manninen, puheenjohtaja ja Jorma Leskinen varapuheenjohtaja. Varsinaiset jäsenet; Sirpa Pengerkoski, Kjell Kurten, Marita Kärkkäinen-Rytkönen, Raija Leppäharju. Varajäsenet; Eeva Aulakoski ja Harri Lehto. 29.06.23 alkaen Jarmo Halonen puheenjohtaja ja Jorma Leskinen varapuheenjohtaja. Varsinaiset jäsenet: Marita Kärkkäinen-Rytkönen, Raija Leppäharju, Martti Ruotsalainen ja Heimo Saarinen. Varajäsenet Eeva Aulakoski ja Harri Lehto. Tilintarkastaja; KPMG Oy, päävastuullinen tilintarkastaja Tapio Raappana.

4. HENKILÖSTÖ

Hallinnolliseen henkilökuntaan kuuluu kaksi henkilöä. Yhtiön toimitusjohtajan lisäksi hallinnossa toimii teknisenä isännöitsijänä Vesa Pulkkinen. Kirvesmiehiä on kaksi.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Yhtiö teki kesällä 2020 tasapainottamisohjelman vuosille 2020 – 2025. Kirvesmiespalveluja on kesällä 2023 myyty kaupungille. Loppuvuodesta otettiin asuntojen ja liiketilojen virka-aikana tapahtuvan kiinteistöjen sisätilojen huoltotyöt itsellemme. Asuntojen käyttöaste oli alku- ja loppuvuodesta vain noin 80 %, mutta kesällä kävi peräti 99 %:issa. Vuoden keskiarvo 90,2 % ja toimitilojen käyttöaste oli 92,7 %. Alkuvuodesta 2024 toimitilojen käyttöaste on 100 %.

6. TOIMINNAN JA TALouden TAVOITTEET

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Valokuituyhteyksien lisääminen asuntokohteissa Sähköautojen latauspaikka selvitys	Aktiiviliittymät 4 asuntokohteeseen, ei toteudu 0/1
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Purettavista kiinteistöistä hyödynnetään kiinteät kalusteet	toteutuu 2023
Viihtyisä elinympäristö	Kylien korkea käyttöaste Asukastoiminnan aktivointi Leikkipaikkojen uudistamiset vuosina 2022-2023 Vaihtuvuus < 28 %	Kylien käyttöaste >90, ei toteutunut 81,6 % 1 krt / vuosi, ei toteutunut 0/2 33,2 %

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMA JA HYVINVOINTI		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kantokykyinen palvelutuotanto	Hoitokustannukset asumis- ja teollisuuskohteissa maltilliset Asuinkiinteistöjen lämpöindeksi alle Motivan keskiarvon 66 kwh/m3/v	Hoitokustannukset nousevat enintään 1,7 % vuosina 2021 – 2023, ei toteudu 26 / 26
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	osallistuminen eri tilaisuuksiin, näkyvyys, esim Kihupäivät	tapahtumat/vuosi 0/2
Viihtyisä elinympäristö	Kylien korkea käyttöaste Asukastoiminnan aktivointi Leikkipaikkojen uudistamiset vuosina 2023 - 2024 Vaihtuvuus < 28	Kylien käyttöaste >90, ei toteudu 85,6 % 0/1 krt / vuosi 0/2 13,5 %

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Omavaraisuusaste > 30 % Tilikauden tulos >0 € Lainakanta €/asukas	20,5 % ei toteudu <500 €/asukas
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Asuntojen käyttöaste korkea Teollisuustilojen käyttöaste nousee	käyttöaste >93 %, ei toteudu 90,2 % käyttöaste >95 %,ei toteudu 92,7 %
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	PTS Kiinteistöjen kuntoarviot / 10 vuoden investointisuunnitelmat Asuntojen vähentäminen/ purkaminen vuosille 2021 - 2025	2021-2023 ei toteudu 25 / 31
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	henkilöstöpalaverit ajankohtaiskoulutukset tapaturmien ehkäisy	6 / 6 osittain toteutunut 0 tapaturmaa/vuosi

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Facebook, Tori-taulu, markkinointi	Facebook tykkäykset 449/2023
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Lähikuntien yhteistyöpalaverit	3/3
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Asukaskysely	1 / 2023

TUNNUSLUKU/MITTÄRI	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023	TS2024	TS2025
Asuntojen käyttöaste	87,0 %	91,3 %	93,7 %	90,2 %	95,0 %	95,0 %
Teollisuustilojen käyttöaste	85,7 %	92,5 %	95,0 %	92,7 %	95,0 %	95,0 %
Hoitokustannukset, asunnot	5,73	5,51	5,99	6,14	5,51	5,51
Hoitokustannukset, teollisuus	2,5	2,54	2,44	2,96	2,64	2,64
Omavaraisuusaste	19,7 %	19,3 %		20,5 %		
Vaihtuvuus	23,3 %	33,2 %		13,5 %		

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

7. INVESTOINNIT

Investoinnit yhteensä	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TS 2024	TS 2025
Käyttöomaisuusinvestoin.	-118.741	-24.978		-60.252	
Rahoitusos.investointeihin					
Käyttöom. myyntitulot					

Investoinnit vuosina 2023 – 2024 ovat ns. negatiivisia investointeja. Purkotalojen tase-arvot alaskirjataan. Vuosina 2000 – 2020 yhtiön investoinnit olivat 6.455.120 €. Josta suurin Torkkolantie 1 kerrostalon rakentaminen oli peräti 75 % yhtiön investoinneista kahdessakymmenessä vuodessa.

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Yhtiön sisäinen johtamis- ja valvontamenettely perustuu;

- osakeyhtiölakiin
- aravavuokratyhtiötä koskeviin säädösiin ja suosituksiin
- omiin toimintatapoihin ja –periaatteisiin
- hyvää hallintotapaa koskevaan ohjeistukseen

Sisäinen valvonta kattaa taloudellisen raportoinnin valvonnan, yhtiön sisäiset hyväksymisoikeudet, investointien seurannan ja vuokravalvonnan. Sisäistä valvontaa suorittaa henkilökunta ja toimitusjohtaja sekä sen toimivuutta arvioi yhtiön hallitus. Sisäistä valvontaa toteutetaan läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan menetelmiä ovat mm sisäiset ohjeistukset ja valvontaa tukevat raportointijärjestelmät. Ulkoista valvontaa suorittaa tilintarkastajat ja viranomaiset. Sisäinen valvonta ja riskien hallinta päivitetään vuonna 2024.

9. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2020 – 2025 on tehty kesällä 2020, ohjelma on päivitetty kesällä 2022. Yhtenä tavoitteena on, että yhtiö purkaa noin 25 asuntoa vuoteen 2025 mennessä. Lisäsäästöjä on tehty: mm yhtiön toimitilat siirtynyt kaupungintalolle, kirvesmiespalveluja myyty, Marjola-tontti myyty kaupungille, kaksi teollisuuskiinteistöä realisoitu. Lisäksi tyhjissä asunnoissa ei ole sähköjä. Loppuvuodesta 2023 otettiin asuntojen ja liiketilojen virka-aikana tapahtuvan kiinteistöjen sisätilojen huoltotyöt itsellemme.

Kiinteistö Oy Rillankivi

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vuokratuotot	1 648 843	1 727 464	1 660 967	1 750 327
Muut tuotot	77 839	83 092	86 736	89 195
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoim.muut tuotot	58 886	40 735	31 143	43 095
Liikevaihto yhteensä	1 785 567	1 851 291	1 778 846	1 882 617
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-160 753	-178 000	-191 176	-192 504
Henkilöstökulut	-33 309	-40 000	-44 025	-43 999
Muut henkilöstökulut	-9 530	-6 000	-14 055	-8 001
Henkilöstökulut yhteensä	-203 591	-224 000	-249 256	-244 504
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menot	-1 058	0	-1 058	0
Rakennuksista	-458 999	-404 446	-415 637	-414 077
Koneista ja kalustosta	-5 248	-5 910	-8 225	-5 674
Arvonalentumiset	-118 742	-24 978	0	-60 252
Poistot ja arvonalen.yht.*	-584 047	-435 334	-424 920	-480 003
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-934 672	-917 292	-952 870	-909 910
Hallintopalvelut	-47 233	-38 000	-27 233	-31 999
Muut hallinnonkulut	0	0	0	0
Muut kulut yhteensä	-981 905	-955 292	-980 103	-941 909
Luottotappiot	-15 352	-12 000	-14 152	-8 000
Liikevoitto (liiketappio)	671	224 665	110 415	208 201
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	2 231	6 454	4 853	3 414
Korko- ja rahoituskulut	-191 022	-184 002	-245 060	-249 967
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-188 791	-177 548	-240 208	-246 553
Voitto ennen satunn.eriä	-188 120	47 117	-129 793	-38 352
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	-188 120	47 117	-129 793	-38 352

Kiinteistö Oy Rillankivi

TASE	2023	2022	2023	2022
	€	€	€	€
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 290 764	10 695 581		
Aineettomat hyödykkeet	0	0		
1. Aineettomat oikeudet	0	0		
2. Muut pitkävaik.menot	0	0		
3. Ennakkomaksut	0	0		
Aineelliset hyödykkeet	9 621 109	10 025 926		
1. Maa- ja vesialueet	140 843	140 843		
2. Liittymät	301 286	301 286		
3. Rakennukset	9 125 461	9 541 097		
4. Kiint koneet ja laitteet	25 470	16 773		
5. Koneet ja kalusto	6 989	3 808		
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	1 058		
7. Enn.maksut ja keskener.	21 059	21 059		
Sijoitukset	669 655	669 655		
1. Osakkeet ja osuudet	477 416	477 416		
2. Muut saamiset	192 239	192 239		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	854 557	996 050		
Saamiset	854 008	985 402		
Pitkäaikaiset saamiset	585 216	714 761		
1. Myyntisaamiset	0	0		
2. Vuokrasaamiset	0	16 125		
3. Lainasaamiset	585 216	698 636		
4. Muut saamiset	0	0		
5. Siirtosaamiset	0	0		
Lyhytaikaiset saamiset	268 793	270 641		
1. Myyntisaamiset	0	0		
2. Vuokrasaamiset	103 969	119 891		
3. Lainasaamiset	130 920	120 170		
4. Muut saamiset	23 189	22 545		
5. Siirtosaamiset	10 714	8 035		
Rahat ja pankkisaamiset	549	10 648		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 145 321	11 691 631		
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA	2 120 328	2 250 121		
Peruspääoma	1 737 863	1 737 863		
Muut omat rahastot	1 297 940	1 297 940		
Ed.tilikausien yli-/alij.	-785 682	-597 562		
Tilikauden yli-/alijäämä	-129 793	-188 120		
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0	0		
VIERAS PÄÄOMA	9 024 994	9 441 511		
Pitkäaikainen	7 827 285	8 330 220		
1.Pääomalainat	644 648	644 648		
2.Lainat rah.laitos	6 444 404	6 949 487		
3.Luotollinen pankkit.	147 853	145 706		
4.Lainat julkisyht	480 994	480 994		
5.Muut velat	109 385	109 385		
Lyhytaikainen	1 197 709	1 111 291		
1.Lainat rah.laitos	587 774	560 588		
2.Saadut ennakot	17 624	15 071		
3.Ostovelat	66 981	94 545		
4.Velat saman kons.	327 247	273 933		
5.Muut velat	96 278	87 996		
6.Siirtovelat	101 806	79 159		
VASTATTAVAA YHT	11 145 321	11 691 631		

Kiinteistö Oy Rillankivi

Rahoituslaskelma

	31.12.2023	31.12.2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	295 126,78	277 185,61
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	118 741,85
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-20 103,04	781 269,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	275 023,74	1 177 196,83
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-502 935,55	-448 617,38
Lyhytaikaisten lainojen muutos	27 185,80	-112 576,84
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	131 363,85	-655 860,96
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	59 262,64	40 315,04
Rahoituksen nettorahavirta	-285 123,26	-1 176 740,14
Rahavarojen muutos	-10 099,52	456,69
Rahavarat 31.12.	548,74	10 648,26
Rahavarat 1.1.	10 648,26	10 191,57
Rahavarojen muutos	-10 099,52	456,69

PyhäNet Oy

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Eetu Pekola

1. TOIMINTA-AJATUS

PyhäNet parantaa toiminta-alueensa kuntien elinvoimaisuutta ja ihmisten elämänlaatua toteuttamalla, ylläpitämällä ja operoimalla laadukkaita ja toimintavarmoja valokuituverkkoja luoden edellytyksiä uusille digitaalisille palveluille, toimintamalleille ja käyttötottumuksille.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiöllä on 305 osaketta.

- Pyhjärven kaupunki 155 osaketta.
- Haapajärven kaupunki 95 osaketta.
- Kärsämäen kunta 55 osaketta.

Osakekauppoja ei tilikauden aikana ollut.

Yhtiön oma pääoma 31.12.2023 oli 322.866,93 €.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

PyhäNet Oy:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 29.6.2023. Yhtiökokouksessa oli edustettuina kaikki yhtiön 305 osaketta. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2022 tilinpäätöksen ja hyväksyi hallituksen esityksen tilikauden voiton vahvistamisesta oman pääoman voitto-/tappioutilille sekä vahvisti vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Varsinainen yhtiökokous nimesi yhtiön hallitukseen viisi varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Varsinaisiksi jäseniksi valittiin: Ilpo Karvonen, Jorma Leskinen, Asko Torssonen, Tomi Vähäkangas ja Pauli Ojalehto. Varajäseniksi valittiin: Markku Liuska, Teija Myllylä sekä Tuukka Kuisma. Hallituksen kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus on myös toimitusjohtajalla sekä osakkeiden omistajilla.

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Ilpo Karvonen ja varapuheenjohtajana Jorma Leskinen. Hallitus kokoontui tilikauden aikana seitsemän (7) kertaa. PyhäNet Oy:n tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Oy AB ja vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT, KTM Tapio Raappana.

4. HENKILÖSTÖ

Henkilökunnan lukumäärä on ollut kolme (3) henkilöä tilikauden aikana. Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli toimitusjohtaja, verkostopäällikkö sekä asiakaspalvelupäällikkö

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Yhtiön liikevaihto kasvoi edelliseen tilikauteen verrattuna 6 % ollen 1.182.353,64 €. Laajakaistapalveluiden ja kuituvuokrien myynti kasvoi 28.095,47 € ja valokuituliittymien myynti 28.581 €.

Aktiivisten liittymien määrä kasvoi vuoden aikana 244 liittymällä. Vuoden 2023 lopussa aktiivisia liittymiä oli yhteensä 2.540 kpl, joista PyhäNetin oman verkon alueelta oli 2.194 liittymää ja R-Netin verkon alueelta 346 liittymää.

Tilikauden aikana ei toteutettu isoja verkonrakennushankkeita, vaan rakentaminen keskittyi täydennysrakentamiseen ja yksittäisiin liittymiin koko toimialueen alueella. Vuoden aikana rakennettiin 27 uutta valokuituliittymää. Tilikaudella laadittiin yhtiölle strategia vuosille 2023 - 2026.

Tilikaudella toteutettiin myyntikampanja passiivisten valokuituliittymien aktivoimiseksi sekä kokeiltiin uudenlaista hinnoittelumallia valokuituliittymiin. Yhtiön näkyvyyttä pyrittiin parantamaan järjestämällä yleisö- ja yhteistyökumppanitapahtumia. Panostukset myyntiin ja markkinointiin näkyvät tilikaudella kertaluontaisena kuluna.

Tilikaudella lanseerattiin Avoin kuitu – verkostoon Pelaajanetti palvelu.

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Pyhänetin verkon liikennemäärän kasvattaminen	Kasvua edelliseen vuoteen 10 % Liikennemäärä vuonna 2025 14TB (kasvu 75 %)
Uusiutuva energia luo työtä ja toimeentuloa	Toiminta-alueen tuulivoimapuistojen liittäminen valokuituverkkoon	100 % toiminta-alueen uusista tuulivoimapuistoista on liitetty tai liitetään Pyhänetin valokuituverkkoon.

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	Pyhänet yhtiöiden, organisaatioiden ja muiden toimijoiden yhteisten hankkeiden ajurina.	Vähintään yksi konkreettiseen lopputulokseen päätyvä hanke vuodessa.

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous	Omavaraisuusasteen kasvattaminen	Omavaraisuusaste >10 % vuonna 2025
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	Työtyytyväisyyden kehittäminen	Vuonna 2023 perustason asettaminen työtyytyväisyys mittauksilla.

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Brändistrategian luonti.	On luotu / Ei ole
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Huoltovarmuuden kannalta kriittisten asiakkaiden tietoliikenneyhteyksien parantaminen	2023 / asiakasryhmien tunnistaminen 2023 - 2024 / tuotteistus ja/tai ratkaisumyynti

7. INVESTOINNIT

Tilikauden aikana investoitiin valokuituverkkojen rakentamiseen yhteensä 72 260,75 euroa. Koneita ja laitteita sekä muita aineettomia investointeja tehtiin yhteensä 16 392,2 euroa.

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Riskienhallinnalla varmistetaan PyhäNet Oy:n liiketoimintaa tunnistamalla riskit ja niiden vaikutukset. PyhäNet jakaa liiketoimintaan vaikuttavat riskit strategisiin, operatiivisiin, rahoituksellisiin- ja vahinkoriskeihin.

Strategisista riskeistä merkittävimmät liittyvät tietoliikennemarkkinan hintakehitykseen erityisesti liittymismaksujen osalta. Tämä saattaa aiheuttaa painetta liittymismaksujen sekä palvelumaksujen alentamiselle. Uusien hankkeiden osalta kannattavuuslaskelmiin perustuva päätöksenteko on entistä tärkeämpää.

Liittymien käyttöönottoaste on merkittävin operatiivinen riski, mikä vaikuttaa suoraan yhtiön kannattavuuteen. Verkon ja laittilojen tehokkaalla ylläpidolla ja seurannalla voidaan pienentää merkittävästi häiriötilanteiden vaikutusta PyhäNetin verkon luotettavuuteen ja sitä kautta toiminnan kannattavuuteen.

Rahoitusriskien hallinnassa keskeisintä on kassavirran ja kustannusten jatkuva seuranta. Korkoriskien osalta markkinoiden korkokehitystä seurataan aktiivisesti. PyhäNetin lainakannasta n. 25 % on sidottu kiinteään 1,38 % korkoon.

Vahinkoriskejä hallitaan oikeanlaajuisilla ja kattavilla vakuutusturvilla. Yhtiön hallinnon osalta vakuutusturvana on vastuuvakuutukset sekä lakisääteiset vakuutukset. Laitetilat sekä niissä olevat aktiivilaitteet on vakuutettu. Valokuituverkkoon kohdistuvia vahinkoja ei ole vakuutettu.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

PyhäNet Oy:n ympäristöpolitiikan lähtökohtana on liiketoiminnan ympäristövaikutusten ja riskien tiedostaminen sekä ympäristölainsäädännön tunteminen ja noudattaminen. Painopistealueina ovat hankinnat, jätteiden hallinta sekä ympäristöä vähemmän kuluttava urakointi.

Valokuituverkkojen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä muissa teknisissä ratkaisuissa huomioidaan monikäyttöisyys, yhteiskäyttö sekä mahdollisuudet yhteisrakentamiseen. Myös hankinnoissa huomioidaan materiaalien kestävyys ja käyttöikä.

Tavoitteena on kehittää palveluita ja ratkaisuja, joiden ominaisuuksien vaikutuksesta käyttäjien maantieteellisen sijainnin merkitys ja liikkumisen tarve liiketoiminnan takia vähenevät. Tämä vaikuttaa ympäristöasioihin.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiö jatkaa strategiansa mukaista toimintaa ja hakee kasvua oman verkkonsa alueella, mutta myös uusilla alueilla ja tavoilla. Pelaajanetin myynnin odotetaan kasvattavan yhtiön liikevaihtoa kohtuullisesti.

11. VOITONJAKO

Hallitus on esittänyt tilikauden voiton kirjaamista oman pääoman voitto-/tappio tilille.

PyhäNet Oy

TULOSLASKELMA

	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Myyntituotot	1 115 505	1 130 000	1 182 354	1 300 000
Muut tuotot	15 000	0	0	0
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Liikevaihto yhteensä	1 130 505	1 130 000	1 182 354	1 300 000
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	-289 739	-250 000	-312 467	-320 000
Materiaalit ja palvelut yht.	-289 739	-250 000	-312 467	-320 000
Henkilöstökulut				
Palkat	-170 226	-185 000	-191 020	-245 000
Henkilöstökulut	-34 371	-36 000	-43 314	-41 000
Muut henkilöstökulut	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	-204 597	-221 000	-234 335	-286 000
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menoista	-6 178	-3 000	-16 536	-17 500
Rakennuksista	-206 142	-185 000	-209 033	-206 144
Koneista ja kalustosta	-17 551	-23 000	-14 221	-13 000
Poistot ja arvonalentumiset	-229 871	-211 000	-239 790	-236 644
Muut kulut				
Vapaaeht. henkilösivukulut	-11 742	-5 500	-14 905	-9 000
Kiinteistöjen hoitokulut	0	0	0	-39 000
Hallintopalvelut	-21 561	-20 000	-29 697	-35 000
Muut hallinnonkulut	-110 324	-100 000	-208 534	-113 000
Muut kulut yhteensä	-143 627	-125 500	-253 136	-196 000
Luottotappiot	0	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	262 670	322 500	142 627	261 356
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	544	0	544	500
Korko- ja rahoituskulut	-47 825	-38 000	-108 059	-125 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-47 281	-38 000	-107 515	-124 500
Voitto ennen satunn.eriä	215 390	284 500	35 112	136 856
Satunnaiset erät				
Tuloverot	-42 283	-90 000	-6 988	-10 000
Satunnaiset erät yht.	-42 283	-90 000	-6 988	-10 000
Tilikauden voitto / tappio	173 107	194 500	28 124	126 856

PyhäNet Oy

TASE

	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	3 640 655	3 777 211	OMA PÄÄOMA	350 991	322 867
Aineettomat hyödykkeet	127 862	133 172	Peruspääoma	6 100	6 100
1. Aineettomat oikeudet	124 328	133 172	Muut omat rahastot	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	3 533	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	316 767	316 767
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	28 124	0
Aineelliset hyödykkeet	3 508 794	3 641 040	VIERAS PÄÄOMA	3 453 747	3 670 985
1. Maa- ja vesialueet	1 951	1 951	Pitkäaikainen	2 957 957	3 179 977
2. Liittymät	0	0	1. Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	3 465 243	3 602 015	2. Lainat	2 957 957	3 179 977
4. Kiinteät koneet ja laitteet	0	0	rahoituslaitoksilta	2 957 957	3 179 977
5. Koneet ja kalusto	41 600	37 074	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	4. Muut velat	0	0
7. Enn.maksut ja keskener.	0	0	Lyhytaikainen	495 791	491 008
Sijoitukset	4 000	3 000	1. Lainat rahoituslaitoks.	345 058	341 420
1. Osakkeet ja osuudet	4 000	3 000	2. Saadut ennakot	0	0
2. Muut saamiset	0	0	3. Ostovelat	74 644	47 812
VAIHTUVAT VASTAAVAT	164 083	216 640	VASTATTAVAA YHT	3 804 738	3 993 851
Saamiset	104 552	86 477			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	104 552	86 477			
1. Myyntisaamiset	83 996	76 058			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	7 281	7 349			
5. Siirtosaamiset	13 275	3 070			
Rahat ja pankkisaamiset	59 531	130 163			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 804 738	3 993 852			

PyhäNet Oy

Rahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	267 369,21	402 978,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-103 233,51	-117 519,81
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	164 679,89	285 458,69
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-222 020,03	-305 066,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 782,88	27 299,97
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	18 075,26	7 897,68
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lis.(+) väh.(-)	0,00	0,00
Rahoituksen nettorahavirta	-235 312,41	-269 869,06
Rahavarojen muutos	-70 632,52	15 589,63
Rahavarat 31.12.	59 530,72	130 163,00
Rahavarat 1.1.	130 163,00	114 573,61
Rahavarojen muutos	-70 632,28	15 589,39

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Henrik Kiviniemi

1. YLEISTÄ Yhtiön toiminta-ajatuksena on rakennuttaa, hallita ja vuokrata edelleen Pyhäsalmen kaivoksessa sijaitsevia uusiokäyttöön soveltuvia tiloja tuotekehitykseen, koulutukseen, tuotantoon ja tieteelliseen uusiokäyttöön.

Yhtiöllä on yhteistyösopimus Pyhäsalmen kaivosalueen uusiokäytön oikeuksista ja toimintaperiaatteista kiinteistönomistaja Pyhäsalmi Mine Oy:n kanssa.

Yhtiön markkinointitoiminimenä on Pyhäjärven Callio.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeiden määrä on yhteensä 5 kappaletta
Pyhäjärven Kaupunki 5 osaketta

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Hallituksen jäsenet:
Erkki Kärkkäinen, puheenjohtaja
Ville Isoherranen, varapuheenjohtaja
Jouni Jussinniemi, jäsen

4. HENKILÖSTÖ

Toimitusjohtaja
Kehitysjohtaja
Kiinteistöpäällikkö
1.9.2023 alkaen FutureMINE-projektipäällikkö

Määräaikaista työntekijöitä tarpeen mukaan, palvelusopimukseen liittyen sekä hankkeiden projektipäälliköt hankekohtaisesti.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pyhäsalmen energiavaraston (PPHES) investointihanke lykkääntyi, kun investori (EPV Energia Oy) ilmoitti 11/2023, ettei se jatka hankkeen investointihanketta. Hanke sai 12/2023 TEM:ltä 26,3 miljoonan euron investointituuelle jatkoaikaa joulukuulle 2024 saakka. Tuelle on saatu joulukuussa 2022 EU:n komission notifikaatio. Callio aloitti 11/2023 yhdessä kumppaniensa kanssa uuden investorin kiinnittämistä energiavarastohankkeelle. Investointihankkeen lykkääntyminen ja kaivosinfrastruktuurissa ilmenneet häiriöt vaikuttivat Callion toimintaan ja yhtiön hallitus hyväksyi 9.11.2023 muutetun talousarvion vuodelle 2023.

Kaivos- ja tunnelikoneiden testaus- ja tuotekehitystoiminnan kehityshanke Callio FutureMINE, alkoi 2023 ja kestää vuoden 2025 loppuun saakka. Hankkeen kokonaisbudjetti on 2,1 miljoonaa euroa, josta 50 % rahoittaa Business Finland ja 50 % teknologiarytykset.

Callio Solar Park-nimisen aurinkovoimahankkeen rakentamisen valmistelevat työt aloitettiin loppuvuonna 2023 ja investointi valmistuu vuoden 2024 aikana.

Callio aloitti yhteistyössä Pyhäjärven kaupungin kanssa Olconen Green Energy Park-nimisen teollisuuspuiston kaavoitus- ja kehitysprosessin, jolla kaavoitetaan vihreän siirtymän teollisuuspuisto Pyhäjärvelle, Olkkosen alueelle. Callion tehtävänä on markkinoida ja kehittää aluetta teollisuusyritysten kanssa.

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Callio Data Center Campus tarjoaa hyperturvallisen ja energiarvarman vaihtoehdon konesalipalveluille.	Data Center Campuksen kaava lainvoimainen ja mahdollistaa markkinointiyhteistyön syntyminen toimijoiden kanssa.
Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen	Callio Underground Rescue-koulutuskeskuksen toiminta kehittyi Materiaalitestauksesta kehittyi liiketoimintaa Kaivosinfrastruktuuri tarjoaa koneiden ja laitteiden T&K-toiminnalle monipuoliset mahdollisuudet Kaivosinfran ja osaamisen hyödyntäminen kaivosalan koulutusliiketoiminnassa	Myynti kasvaa suunnitelman mukaisesti vuosina 2023 - 2025. → toteutui pääosin Materiaalitestaus kehittyi yritysälähtöisesti. Callio FireLAB-investointihanke valmistellaan vuonna 2023. → ei toteutunut vielä Callio FutureMINE-hanke toteutuu suunnitelman mukaan 2023 - 2025 → toteutumassa Uusia testaus- ja tuotekehityssopimuksia 2 kpl vuoden 2023 aikana. → toteutui MINETRAIN-hankkeen kaupallistaminen ja koulutukset käynnistyvät vuonna 2023. → ei toteutunut
Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen	Kaivoksen henkilöstön ja alihankkijoiden yrityskehittäminen tuo kasvua ja työtä.	Uusien perustettujen yritysten lukumäärä ja Callion vaikuttavuus paikallisten yritysten liikevaihdon kasvuille.
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Callio kiertotalouspuisto edistyy	Vuonna 2023 yksi uusi kiertotalouden yritysälähtöinen toimenpide tai hankkeistus. → toteutui
Uusiutuva energia luo työtä ja toimeentuloa	Suomen sähköjärjestelmän tarvitsema energiavarasto (PPHES) tarjoaa säättövoimaa markkinoille. Callio SolarPARK toteutuu	PPHES investointipäätös tehdään ja rakentaminen alkaa 2023. → ei toteutunut, päätös lykkäytyi EPV:n vetäytyessä. Energiayhtiöt tekevät investointipäätöksen aurinkovoimalasta 2023. → toteutui

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Mukaan vetävä toimintakulttuuri	Yhtiö osallistuu paikkakunnan ja alueen tapahtumiin jakaen tietoa toiminnastaan monipuolisesti ja keräten kehittämisideoita.	Osallistuminen aktiivisesti Pyhäjärven tapahtumiin. → toteutui

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Yhtiön käyttökate kehittyi suotuisasti	Käyttökate positiivinen → toteutui

	Liikevaihto kasvaa tavoitteiden mukaan	Liikevaihdon kasvu taloussuunnitelman mukaisesti → toteutui pääosin Uusia palvelu- ja vuokrasopimuksia 3 kpl vuonna 2023. → toteutui
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Maanalaisen kaivosinfrastruktuurin jatkokäyttö turvataan	Pyhäsalmen Infra Oy aloittaa toimintansa ja toteuttaa ylläpitoa kustannustehokkaasti 2023 alkaen. → yhtiön operatiivinen ylläpitotoiminta alkaa kun PPHES investointipäätös tehdään.
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Investointisuunnitelmaa yritysalueen infrastruktura noudatetaan järjestelmällisesti	Callio pääomittaa Pyhäsalmen Infra Oy:tä lähivuosien infrainvestointien edellyttämän osuuden vuonna 2023 → ei tarvetta vielä 2023
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	Henkilöstöpolitiikka mukautuu työntekijöiden asuinpaikkoihin ja erityisosaamiseen.	Etätömahdollisuus asiantuntijoille sekä omaehtoisen koulutuksen tukeminen. → toteutui

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi	Ainutlaatuinen yritysalue tuodaan esiin viestimissä säännöllisesti ja näkyvästi.	Callion medianäkyvyys on hyvällä tasolla. → toteutui
Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita	Callio toimii aktiivisena ja katalyyttisenä yhteistyökumppanina sekä alueellisesti, maakunnallisesti että valtakunnallisestikin.	Yhteistyöverkostosta saadut uudet kontaktit ja uusiokäyttöavaukset
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Hallitustyön kehittyminen yhtiön mukana	Hallitukselle laaditaan vuosikello ja työjärjestys → vuosikello toteutui

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vuokratuotot	96 902	125 000	156 176	158 150
Muut tuotot	32 322	324 000	0	473 500
Elinkeinopalvelut	19 520	78 000	17 143	243 000
Liiketoim.muut tuotot	206 085	721 000	998 865	890 192
Liikevaihto yhteensä	354 829	1 248 000	1 172 184	1 764 842
Materiaalit ja palvelut				
Palvelut	-164 505	-807 000	-737 385	-1 457 420
Aine- ja tavarastot	-37 313	-50 000	0	-20 000
Materiaalit ja palvelut yht.	-201 818	-857 000	-737 385	-1 477 420
Henkilöstökulut				
Palkat	-102 703	-154 200	-184 732	-157 284
Henkilöstökulut	-29 498	-47 400	-37 741	-47 874
Muut henkilöstökulut	-1 928	-55 000	-23 353	-15 000
Henkilöstökulut yhteensä	-134 129	-256 600	-245 826	-220 158
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menot	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	0	0	0	0
Poistot ja arvonalen.yhteensä	0	0	0	0
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-523	-10 000	-17 508	-20 000
Hallintopalvelut	-9 714	-70 000	-108 288	-25 000
Muut hallinnonkulut	-19 051	-30 000	-34 112	-10 000
Muut kulut yhteensä	-29 287	-110 000	-159 908	-55 000
Luottotappiot	0	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	-10 406	24 400	29 065	12 264
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	31	0	2 102	0
Korko- ja rahoituskulut	-2 118	-5 000	-3 042	-6 000
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-2 087	-5 000	-940	-6 000
Voitto ennen satunn.eriä	-12 493	19 400	28 125	6 264
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot/kulut	0	0	0	0
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0
Välittömät verot	0	-5 000	-2 239	-1 000
Tilikauden voitto / tappio	-12 493	14 400	25 885	5 264

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy

TASE	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 001	3 000	OMA PÄÄOMA	29 251	3 366
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	2 500	2 500
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahast.	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	866	13 359
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	25 885	-12 493
Aineelliset hyödykkeet	0	0	VIERAS PÄÄOMA	144 714	104 184
1. Maa- ja vesialueet	0	0	Pitkäaikainen	20 000	37 440
2. Liittymät	0	0	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	0	0	2.Lainat rah.laitos	0	12 440
4. Kiint koneet ja laitteet	0	0	3.Lainat julkisyht	20 000	25 000
5. Koneet ja kalusto	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykk.	0	0	Lyhytaikainen	124 714	66 744
7. Enn.maksut ja keskener.	0	0	1.Lainat rah.laitos	0	0
Sijoitukset	1 001	3 000	2.Lainat julkisyht	10 000	5 000
1. Osakkeet ja osuudet	1 001	3 000	3.Saadut ennakot	0	0
2. Muut saamiset	0	0	4.Ostovelat	64 431	42 386
VAIHTUVAT VASTAAVAT	172 964	104 550	5.Muut velat	11 089	3 669
Saamiset	57 215	103 084	6.Siirtovelat	39 194	15 689
Pitkäaikaiset saamiset	0	20 000	VASTATTAVAA YHT	173 965	107 550
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	20 000			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	57 215	83 084			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	21 881	16 368			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	34 234	19 326			
5. Siirtosaamiset	1 100	47 391			
Rahat ja pankkisaamiset	115 749	1 466			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	173 965	107 550			

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy

Rahoituslaskelma 31.12.2023

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	25 885,32	-12 492,66
Satunnaiset erät	1 999,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	27 884,32	-12 492,66
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	12 440,24
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 440,24	-25 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000,00	-5 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	45 869,67	-47 403,93
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	52 969,45	66 460,75
Rahoituksen nettorahavirta	86 398,88	1 497,06
Rahavarojen muutos	114 283,20	-10 995,60
Rahavarat 31.12.	115 748,91	1 465,71
Rahavarat 1.1.	1 465,71	12 461,31
Rahavarojen muutos	114 283,20	-10 995,60

Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Matti Aulakoski

1. YLEISTÄ Pyhäjärven kaupungin kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitoksen toiminta yhtiöitettiin 1.1.2015 alkaen. Kaupunginvaltuusto päätti 27.10.2014 § 99 perustaa Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n.

Yhtiön toimialana on vesi- ja viemärlaitostoiminta sekä kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Lisäksi yhtiö voi harjoittaa yhdyskuntateknisten rakenteiden ylläpitoa ja huoltoa sekä muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita ja kiinteistöjä

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Pyhäjärven kaupunki omistaa kaikki yhtiön 1.010 osaketta.
Yhtiö kuuluu Pyhäjärven kaupungin konserniyhtiöön, joka laatii konsernitilinpäätöksen.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat
Erkki Kärkkäinen, puheenjohtaja
Muut jäsenet ovat, Armas Niemi, Pirjo Lammassaari, Teemu Kähärä ja Eeva-Riitta Pappila
Hallitus kokoontui kuluvan vuoden aikana 8 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 14.6.2023
Tilintarkastajana on toiminut kaupungin valtuuston valitsema KPMG Oy Ab

4. HENKILÖSTÖ

toimitusjohtaja	Matti Aulakoski
käyttöinsinööri	Aki Kokkonen
käytönvalvoja	Raimo Paajanen
toimistosihteeri	Miia Lehtomäki
verkostoasentaja	Mauri Korpikari
vanhempi laitosmies	Markku Manninen
asentaja	Tomi Kinnunen
laitosmies	Jori Hänninen

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Yhtiön henkilöstölle sattui 0 tapaturmaa.

Toimintavuosi oli yhtiölle yhdeksäs. Taloudellinen tilanne korjaantui kertomusvuonna tyydyttäväksi, tämän takia teimme jälleen positiivisen tuloksen.

Yhtiön koko toiminta-ajan suurin investointi, Kaakkurinnevan pintavalutuskenttä valmistui ja otettiin käyttöön kesällä 2023. Työ urakoitiin kokonaisuudessaan omana työnä. Saavutuksena työ on merkittävä, tärkeä ympäristön kannalta, tämän lisäksi kustannuksissa säästimme noin 400 t€.

Pintavalutuskenttä poistaa raskaasti kuormitetun Junttiselän kuormituksesta puhdistamolta tulevan kuormituksen. Kentän rakentaminen on nykyisessä ympäristöluvassa, joka on nyt voimassa toistaiseksi. Puhdistamon tuloksissa ei ole ELY:llä ollut huomauttamista.

Putkistosaneeraukset ovat olleet pysähdyksissä taloudellisista syistä koko vuoden, saneerauksia tullaan jatkamaan tulevina vuosina.

Huolta on aiheuttanut polttoaineiden hinta. Halvempaa puru/kuorta emme ole saaneet entiseen malliin. Tämä puute on korvattu metsähakkeella, jonka hinta on korkeampi kuin puru/kuoren. Eri vaihtoehtoja on kartoitettu, miten tilannetta saadaan helpotettua. Ratkaisua ei kertomusvuonna ole tehty, vaan se siirtyy seuraavalle vuodelle.

Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Resurssiviisas Pyhäjärvi	Biopolttoaineen käyttö kokonaistuotannosta Vuotovesimäärä	92% alle 60%
Viihtyisä elinympäristö	Pyhäjärven vesistökuormituksen vähentäminen	Viemäri liittymien määrä toiminta-alueella

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Positiivinen tilikauden tulos Risteysalueen kaukolämpölaitoksen kustannustehokkuuden parantaminen	Lainanhoitokyky kaupungille Yritetään korvata öljyä vuoden 2023 aikana.
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Toiminnan tehostamisella pidetään hintataso kilpailukykyisenä	
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Oikein mitoitettut investointimäärät Pintavalutus Kentän toteuttaminen	Suhteessa liikevaihtoon Valmiusaste v. 2023 loppuun mennessä 100 %
Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen	Koulutus, Tyky-päivät	Koulutuspäivien määrä, Tyky-päivä vähintään kerran vuodessa

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Resurssiviisaus ihmellisessä pääomassa	Yhteistyö kaupungin ja muiden tytäryhtiöiden kanssa	

MUUT TAVOITTEET			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talousasioista	3 kertaa/vuosi		Tavoite toteutuu.

7. INVESTOINNIT

Vesilaitos	Vesijohtoverkoston perusparannusta jatketaan uusimalla valurauta- sekä PVC johtoja.		
Viemärlaitos	Viemäriverkoston vuotovesien poistamisen sekä verkostojen ja laitoksen peruskorjaukseen.		
Kaukolämpölaitos	Kaukolämpölaitoksen verkostojen peruskorjaukseen varataan 90.000 euroa.		
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kustannusarvio	350.000		31000

Vesi- ja kaukolämpölaitoksella ei toteutunut investointeja vuonna 2023.
Viemärlaitoksen investoinnit :Pintavalutus Kentän teko ja purkuputken rakennus uuden ympäristöluvan mukaisesti saatiin valmiiksi ja avattua.

PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY
----

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäistä valvontaa on toteutettu kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja noudattaen, joiden avulla on varmistettu organisaation tavoitteiden saavuttaminen ja toiminnan laillisuus. Yhtiö on tehnyt riskienkartoituksen sekä työsuojelun toimintaohjelman. Näissä on kartoitettu erityyppisiä riskejä työsuojelun ja toiminnan kannalta.

Kaukolämpölaitoksen kannalta suurin riski on, että kiinteän polttoaineen laitoksessa sattuu jotain vakavaa kuten tulipalo, räjähdys tai jokin muu onnettomuus ja lämpö joudutaan tuottamaan öljyllä.

Tähän yhtiö on varautunut vakuuttamalla tämän kaltainen riski.

Biopolttoaineen saatavuus on turvattu toimitussopimuksilla metsähakkeen osalta vuoden 2026 kesäkuun loppuun asti.

Vesilaitos on varautunut sähkökatkoksia varten hankkimalla varavoimakoneet kaikille vedenottamoille. Näin turvataan vedensaanti asiakkaille sähkökatkostenkin aikana.

Lisäksi yhtiö on tehnyt toimintaohjeet toiminnasta talousveden saastumisen ja erityistilanteiden varalta. Samoin on tehty desinfiointiohjeet vesijohtoverkostoille.

Jätevedenpuhdistamolle suurimpia toiminnan riskejä ovat jätevedenpuhdistamolle tuleva suuri vuotovesimäärä.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

YMPÄRISTÖTAVOITTEET			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kuormitusaste	< 10 %		Tavoite toteutuu.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Pyrimme omalla toiminnalla vaikuttamaan toimintavarmuuteen ja kustannustehokkuuteen, jotta voimme pitää kuluttajahinnat nykyisellä tasolla.

Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy

TULOSLASKELMA

	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vuokratuotot				
Muut tuotot	2 936 902	2 860 000	3 096 445	2 633 400
Elinkeinopalvelut				
Liiketoiminnan muut tuotot				
Liikevaihto yhteensä	2 936 902	2 860 000	3 096 445	2 633 400
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavarastot	-1 702 382	-1 409 000	-1 541 299	-1 236 600
Materiaalit ja palvelut yht.	-1 702 382	-1 409 000	-1 541 299	-1 236 600
Henkilöstökulut				
Palkat	-488 983	-633 000	-500 659	-531 300
Henkilöstökulut	-96 663		-88 358	
Muut henkilöstökulut	41 392			
Henkilöstökulut yhteensä	-544 254	-633 000	-589 017	-531 300
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik. menoista				
Rakennuksista	-401 673	-480 000	-418 336	-495 300
Koneista ja kalustosta	-75 874		-54 315	
Poistot ja arvonalen. yhteensä	-477 547	-480 000	-472 651	-495 300
Muut kulut				
Vapaaeht. henkilösivukulut	-22 885		-30 171	
Kiinteistöjen hoitokulut	-298 504		-278 360	
Hallintopalvelut	-29 333		-33 067	
Muut hallinnonkulut	-50 436	-322 500	-42 190	-321 570
Muut kulut yhteensä	-401 158	-322 500	-383 788	-321 500
Luottotappiot				
Liikevoitto (liiketappio)	-188 439	15 500	109 687	48 630
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	13 350		10 670	
Korko- ja rahoituskulut	-40 141	-15 000	-111 040	-14 980
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-26 791	-15 000	-100 370	-14 980
Voitto ennen satunn.eriä	-215 230	500	9 318	33 650
Tuloverot	-1 685			
Tilikauden voitto / tappio	-216 915	500	9 318	33 650

Pyhjärven Energia ja Vesi Oy

TASE

	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 194 924	9 571 729	OMA PÄÄOMA	5 305 907	5 296 589
Aineettomat hyödykkeet	3 600	3 600	Peruspääoma	1 010 000	1 010 000
1. Aineettomat oikeudet	3 600	3 600	Muut omat rahastot	4 000 000	4 000 000
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilik. yli-/alijäämä	286 589	503 504
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	9 318	-216 915
Aineelliset hyödykkeet	9 191 324	9 568 129	VIERAS PÄÄOMA	4 646 585	4 873 558
1. Maa- ja vesialueet	17 061	17 061	Pitkäaikainen	3 653 164	3 981 765
2. Liittymät	5 524	5 524	1. Pääomalainat		
3. Rakennukset	8 978 412	8 602 889	2. Lainat rahoitusl.	176 183	273 928
4. Kiinteät koneet ja laitteet		0	Ostovelat		
5. Koneet ja kalusto	190 327	154 195	3. Velat saman kons.	2 237 308	2 440 700
6. Muut aineelliset hyödykk.		788 460	4. Muut velat	1 239 673	1 267 137
7. Enn.maksut ja kesk.			Lyhytaikainen	993 421	891 793
Sijoitukset	0	0	1. Lainat rahoitusl.	101 078	101 078
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	2. Saadut ennakot	1 054	896
2. Muut saamiset	0	0	3. Ostovelat	425 456	352 997
VAIHTUVAT VASTAAV.	757 568	598 418	Velat saman kons.	203 392	203 392
Vaihto-omaisuus			4. Muut velat	86 389	76 296
Saamiset	601 576	488 065	5. Siirtovelat	176 052	157 135
Pitkäaikaiset saamiset		0	VASTATTAVAA	9 952 492	10 170 147
1. Myyntisaamiset		0			
2. Vuokrasaamiset		0			
3. Lainasaamiset		0			
4. Muut saamiset		48 000			
5. Siirtosaamiset		0			
Lyhytaikaiset saamiset	601 576	440 065			
1. Myyntisaamiset	587 560	411 569			
2. Vuokrasaamiset		0			
3. Lainasaamiset		0			
4. Muut saamiset	1 338	3 732			
5. Siirtosaamiset	12 678	24 764			
Rahat ja pankkisaamiset	155 992	110 353			
VASTAAVAA YHT.	9 952 492	10 170 147			

Pyhjärven Energia ja Vesi Oy

Rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	529 970,19	260 631,61
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-95 846,67	-248 076,47
Toiminnan ja investointien rahavirta	434 123,52	12 555,14
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-328 600,71	-109 596,60
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	-161 511,41	89 265,38
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos	101 627,56	-48,13
Rahoituksen nettorahavirta	-388 484,56	-20 379,35
Rahavarojen muutos	45 638,96	-7 824,21
Rahavarat 31.12	155 991,60	110 352,64
Rahavarat 1.1	110 352,64	118 176,85
Rahavarojen muutos	45 638,96	-7 824,21

Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo

Vastuhenkilö Toimitusjohtaja Taina Paldanius

1. YLEISTÄ

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevia tiloja sekä niillä olevaa kahta liiketaloa.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeet	Kpl	Huoneisto	Omistaja
1 – 493	493	A1	Pyhäjärven kaupunki
494 – 722	229	A2	Kansaneläkelaitos
723 – 1105	383	A3	Pyhäjärven Kehitys Oy
1106 – 1199	94	A4	Pyhäjärven Kehitys Oy
1200 – 1487	288	B5	Alko Oy
1488 – 1494	7	B6	Pyhäjärven kaupunki
1495 – 1527	33	B7	Pyhäsalmen Taksi Oy
1528 – 1800	273	B8	Pyhäjärven kaupunki
Yhteensä 1800 osaketta			

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat	
Asko Torssonen puheenjohtaja	Pyhäjärven kaupunki
Sami Laukkanen	Pyhäjärven kaupunki
Regis Rouge-Oikarinen	Pyhäjärven Kehitys Oy
Tarmo Turpeinen	Kela
Marjo Heikkilä	Alko Oy

Hallitus kokoontui kuluvaan vuoteen aikana 3 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 13.6.2023. Tilintarkastajana on toiminut Tapio Raappana JHT, KHT, tilintarkastusyhteisö on KPMG Oy Ab.

4. HENKILÖSTÖ

Ei palkattuja työntekijöitä

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuosi 2023 oli yhtiössä rauhallinen. Isoin korjaus oli Asematien puoleisen julkisivun kohentaminen. Myös palohälytysjärjestelmää päivitettiin. Yhtiön talouteen aikaisempiin vuosiin verrattuna on eniten vaikuttanut sähkön kohonnut yksikköhinta.

Rakennuksista ja rakennelmista tehdään vuosittain täydet poistot (alkaen 2020) rakennusten arvon viemiseksi todellista arvoa vastaavaksi. Poistot vaikuttavat kirjanpidolliseen tulokseen.

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Strateginen tavoite 1. SAAVUTETTAVUUDESTA, INFRASTRUKTUURISTA JA OSAAMISESTA VETOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa	Valokuituyhteys kaikkiin tiloihin	Toteutunut
Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä	Keskeisen sijainnin hyödyntäminen, näkyvyys.	Mainostaulujen ja opasteiden selkeyttäminen
Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen	Yhtiön sisäisen, eri alojen osaamisen, hyödyntäminen	Toteutunut
Viihtyisä elinympäristö	Kiinteistön käytettävyydestä ja siisteydestä huolehtiminen	Yhteistyössä yhtiössä toimijoiden sekä käytön ja huollon verkoston kanssa.

Strateginen tavoite 2. ELINVOIMASTA JA HYVINVOINNISTA PITOVOIMAA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Kantokykyinen palvelutuotanto	Ylläpitokustannusten seuranta	Pyritään tasapainottamaan taloutta tulevia hankkeita silmällä pitäen.

Strateginen tavoite 3. KAUPUNKIKONSERNIN TASAPAINOINEN TALOUS JA KONSERNIYHTIÖIDEN ROOLI ELINVOIMAN EDISTÄMISESSÄ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Talous tasapainossa	Kustannuskehityksen seuranta ja siihen varautuminen	Huomioidaan ennakoiden budjetissa
Tytäryhtiöiden elinvoimatyö	Kiinteistön ylläpidolla vaikutetaan tilojen käytön houkuttelevuuteen	Korjaus-, huolto- ja ylläpitotyöt ajallaan. Toteutunut ja edelleen työn alla.
Kestävät ja vaikuttavat investoinnit	Terveellisyys, toimivuus, turvallisuus ja taloudellisuus investoinneissa.	Toteutunut. Huomioidaan myös tulevissa hankkeissa.

Strateginen tavoite 4. ALUEELLINEN YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Resurssiviisaus inhimillisessä pääomassa	Huomioidaan kiinteistössä toimijoiden tarpeet ja toiveet.	Huomioitu käytön, huollon ja investointien osalta asiantuntijoita apuna käyttäen

7. INVESTOINNIT

Tilikaudella 2023 on uusittu A-talon julkisivupellitys Asematien puolelta sekä päivitetty palohälytysjärjestelmää.

8. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIOHJAUS

Sisäinen valvonta toteutetaan toimittamalla kaupungille välitilinpäätöstiedot sekä informoimalla kaupunkia yhtiössä tehdyistä päätöksistä.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Energian kulutus 5 v seurantajaksolla:

	Kaukolämpö	Vesi	Sähkö
2019	300 MWh	356 m3	65 MWh
2020	272 MWh	280 m3	71 MWh
2021	318 MWh	200 m3	62 MWh
2022	312 MWh	264 m3	66 MWh
2023	336 MWh	275 m3	71 MWh

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Suunnitelmissa olevia korjauksia valmistellaan taloustilanne huomioiden.

11. VOITONJAKO

Voittoa ei jaeta.

Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo

TULOSLASKELMA

	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vastiketuotot	80 895	92 880	92 880	98 942
Käyttökorvaukset				
Muut tuotot	513	512	506	512
Liikevaihto yhteensä	81 408	93 392	93 386	99 454
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-986	-1 660	-725	-1 660
Henkilöstökulut yhteensä	-986	-1 660	-725	-1 660
Poistot ja arvonalentum.				
Muista pitkävaik.men.	-13 307	-13 307	-13 307	0
Rakennuksista	-52 232	-36 700	-50 004	-47 892
Koneista ja kalustosta	-4 808	-3 606	-3 607	-2 706
Poistot ja arvonalen.yht.	-70 348	-53 613	-66 919	-50 597
Muut kulut				
Vapaaeht.henkilösivuk.	0	0	0	0
Kiinteistöjen hoitokulut	-78 762	-80 442	-87 958	-77 446
Hallintopalvelut	0	0	0	0
Muut hallinnonkulut	-11 191	-11 290	-11 367	-11 290
Muut kulut yhteensä	-89 953	-91 732	-99 325	-88 736
Luottotappiot	0	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	-79 879	-53 613	-73 582	-41 539
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	22 297	14 891	14 874	14 106
Korko- ja rahoituskulut	-1 266	-945	-1 245	-844
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	21 031	13 946	13 629	13 262
Voitto ennen satunn.eriä	-58 848	-39 667	-59 953	-28 277
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	-58 848	-39 667	-59 953	-28 277

Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo

TASE

	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 249 900	1 316 767	OMA PÄÄOMA	1 235 440	1 295 393
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	8 000	8 000
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	1 516 986	1 516 986
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-229 593	-170 745
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-59 953	-58 848
 			VIERAS PÄÄOMA	44 817	42 137
Aineelliset hyödykkeet	1 249 900	1 316 767	Pitkäaikainen	7 108	19 738
1. Maa- ja vesialueet	10 603	23 910	1. Pääomalainat	0	0
2. Liittymät	38 329	38 329	2. Lainat rahoituslaitoks.	7 108	19 738
3. Rakennukset	1 186 038	1 235 996	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
4. Kiinteät koneet ja laitteet	10 823	14 425	4. Muut velat	0	0
5. Koneet ja kalusto	4 107	4 107	Lyhytaikainen	37 708	22 399
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	1. Lainat rahoituslaitoks.	12 377	15 357
7. Enn.maksut ja kesken. hank	0	0	2. Saadut ennakot	0	135
 			3. Ostovelat	24 832	6 434
Sijoitukset	0	0	4. Muut velat	395	473
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	5. Siirtovelat	104	0
2. Muut saamiset	0	0			
 			VASTATTAVAA YHT	1 280 257	1 337 530
VAIHTUVAT VASTAAVAT	30 357	20 763			
Saamiset	2 966	3 650			
Pitkäaikaiset saamiset	2 966	39			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	2 966	39			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	0	3 612			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	3 612			
Rahat ja pankkisaamiset	27 391	17 113			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 280 257	1 337 530			

Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo

VASTIKEJÄLKILASKELMA 2023

HOITOTUOTOT		
HOITOTUOTOT YHTEENSÄ		112 153,54
HOITOKULUT		
HOITOKULUT YHTEENSÄ		-81 115,60
HOITOVASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ		31 037,94
ED.TILIKAUSIEN HOITOVAST.YLI/ALIJÄÄMÄ		-13 391,40
SIIRTYVÄ HOITOVAST.YLI/ALIJÄÄMÄ		17 646,54
Vastikejäämät		
Hoitovastikeyli/alijäämä		17 646,54
Alv-vastikeyli/alijäämä		-15 044,17
Pääomavastikeyli/alijäämä laina 5		2,30
Pääomavastikeyli/alijäämä laina 6		2 421,19
Alv-vastikeyli/alijäämä laina 5		0,00
Alv-vastikeyli/alijäämä laina 6		0,00
Vastikejäämät yhteensä		5 025,86
Rahoitusomaisuus		30 356,92
Lyhytaik. Vieras pääoma		-37 708,37
seur. Tilikauden lainanlyhennykset		12 377,31
TASEEN RAHOITUSASEMA		5 025,86
		0,00
	2022	2023
Rahavarat 1.1.	34 892,06	17 112,60
Rahavarat 31.12.	17 112,60	27 390,58
Rahavarojen muutos	-17 779,46	10 277,98

Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha**Isännöinti** Pyhäjärven Tilitoimisto Oy / Tuohimaa Kati**1. YLEISTÄ**

Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Pyhäjärvellä sijaitsevia määrääloja kolmesta eri tilasta sekä niille rakennettavia rakennuksia.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeiden lukumäärä 1.000 kpl. Yhtiö on Pyhäjärven kaupungin tytäryhtiö. Kiinteistö Oy Rillankivi omistaa yhtiöstä 50,70 % ja Pyhäjärven kaupunki 3,00 %, yhteensä 53,70 %.

3. HALLINTO

Hallitus
Sari Ahola, puheenjohtaja
Sami Laukkanen
Matti Ruotoistenmäki

Hallitus kokoontui tilikaudella yhden kerran. Varsinainen yhtiökokous on pidetty 8.6.2023.

Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullinen tilintarkastaja Tapio Raappana.

4. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

	01.01.-30.06	01.07.-31.12.
Hoitovastikkeet		
Asuinhuoneistot	3,70 eur/m ²	4,50 eur/m ²
Liikehuoneistot	4,44 eur/m ²	5,40 eur/m ²
Varasto	1,48 eur/m ²	1,80 eur/m ²
Kylmä vesi	4,20 eur/m ³	5,90 eur/m ³
Lämmin vesi	5,00 eur/m ³	10,00 eur/m ³

5. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön toiminnan arvioidaan jatkuvan kuluvan tilikauden aikana entiseen tapaan.

Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TP2023	TA2024
Liikevaihto				
Vastikkeet	18 942	22 910	22 909	23 037
Muut tuotot	575	900	810	900
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoim.muut tuotot	0	0	0	0
Liikevaihto yhteensä	19 517	23 810	23 720	23 937
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-87	-100	-87	-100
Henkilöstökulut	0	0	0	0
Muut henkilöstökulut	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	-87	-100	-87	-100
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menoista	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	0	0	0	0
Poistot ja arvonalen.yht.*	0	0	0	0
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-15 925	-18 103	-18 314	-20 231
Hallintopalvelut	-3 450	-3 687	-3 619	-3 607
Muut hallinnonkulut	0	0	0	0
Muut kulut yhteensä	-19 375	-21 790	-21 932	-23 837
Luottotappiot	0	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	55	1 920	1 701	0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	-1	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-1	0	0	0
Voitto ennen satunn.eriä	55	1 920	1 701	0
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot				
Konserniavustus	0	0	0	0
Tilinpäätössiirrot yhteensä	0	0	0	0
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	55	1 920	1 701	0

Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha

TASE	2023	2022		2023	2022
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	938 251	938 251	OMA PÄÄOMA	941 252	939 551
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	20 000	20 000
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	922 600	922 600
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilik. yli-/alijäämä	-3 049	-3 103
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	1 701	55
Aineelliset hyödykkeet	938 251	938 251	VIERAS PÄÄOMA	2 426	1 271
1. Maa- ja vesial.	0	0	Pitkäaikainen	0	0
2. Liittymät	19 900	19 900	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	893 700	893 700	2.Lainat rah.laitos	0	0
4. Kiint koneet ja laitteet	24 651	24 651	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kalust.	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	2 426	1 271
7. Enn.maksut ja keskener.	0	0	1.Lainat rah.laitos	0	0
Sijoitukset	0	0	2.Saadut ennakot	197	62
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3.Ostovelat	1 647	1 156
2. Muut saamiset	0	0	4.Muut velat	582	52
			5.Siirtovelat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 427	2 571	VASTATTAVAA	943 678	940 822
Saamiset	377	1 925			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	377	1 925			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	377	1 073			
5. Siirtosaamiset	0	853			
Rahat ja pankkisaamiset	5 049	646			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	943 678	940 822			

Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha

Rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 700,50	54,62
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 700,50	54,62
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 155,33	-307,31
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	1 548,04	-1 557,47
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	0,00	0,00
Rahoituksen nettorahavirta	2 703,37	-1 864,78
Rahavarojen muutos	4 403,87	-1 810,16
Rahavarat 31.12.	5 049,39	645,52
Rahavarat 1.1.	645,52	2 455,68
Rahavarojen muutos	4 403,87	-1 810,16

10. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023

1. JOHDANTO

Pyhjäjärven kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen kattavat peruspalvelut sekä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhdyskuntarakenne.

Pyhjäjärven kunnan pohjavesivarat ovat kunnan erityisessä suojelussa, pohjavesien puhtaus on koko kunnan hyvinvoinnin keskeinen edellytys. Kunnallisella vesihuollolla ja vesihuollon yleisellä kehittämisellä turvataan kaikille kuntalaisille riittävästi hyvänlaatuista talousvettä.

Vesistöjen ekologinen tervehdyttäminen ja niiden virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen on yksi kunnan keskeisistä ympäristönhoitotoista.

2. KAAVOITUS

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus säätelevät kaavoitusta ja rakentamista. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoituksesta omalla alueellaan. Pyhjäjärven kaupungin kaavoitusta ohjaa Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus järjestämällä vuosittain kunnan kanssa kehittämiskeskustelut sekä yksittäisiä kaavoja koskien viranomais- ja työneuvottelut.

Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. Asemakaavassa osoitetaan kunnan osa-alueen käytön ja rakentamisen järjestäminen. Kunnat voivat laatia yhteisen yleiskaavan.

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella (MRL 4 §).

Kaavoitus huolehtii yhdyskuntarakenteen terveestä kehityksestä ja taloudellisuudesta sekä turvaa riittävän tonttivarannon tulevien vuosien rakennustoiminnalle. Kaavaprosessi hoidetaan kaupungin omana työnä, kaavasunnittelu ostopalveluna.

3. YMPÄRISTÖNSUOJELU

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen lopettaessa toimintansa 1.10.2023 siirtyi rakennusvalvonta ja ympäristösuojelu Pyhjäjärven kaupungin toiminnaksi.

Pyhjäjärven kaupungin ympäristönsuojelun tehtävistä vastaa teknisen toimen alla toimiva ympäristöpalvelut. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupajaosto. Kunnan ympäristönsuojelun tehtäviä on delegoitu ympäristötarkastajalle. Haapajärven kaupungin kanssa solmitun yhteistoimintasopimuksen mukaan Pyhjäjärven kaupunki myy ympäristötarkastajan palveluja Haapajärven kaupungille kaksi työpäivää viikossa (maainesvalvontaan liittyvät tehtävät) ja Pyhjäjärven kaupunki ostaa Haapajärven kaupungin ympäristötarkastajan työpanosta yhden päivän viikossa ympäristönsuojelun tehtävien hoitamiseksi.

4. VESIHUOLTO

Pyhjäjärven kaupungin vesi- ja jätevesihuollosta vastaa Pyhjäjärven Energia ja Vesi Oy 1.1.2015 lähtien.

5. KAUKOLÄMPÖ

Pyhjäjärven kaupungin kaukolämmöstä vastaa Pyhjäjärven Energia ja Vesi Oy 1.1.2015 lähtien.

6. JÄTEHUOLTO

Pyhjäjärven kaupungin alueella jätehuollosta vastaa Vestia Oy.

7. VESIENSUOJELU

Vesikasvien niittoja suoritetaan kesäaikaisena vuosittain, kuten myös seurataan aktiivisesti mm. lentokartoituksilla.

Purojen ja järvialueen vesinäytteenotosta analysointineen huolehtii Eurofins Ahma Oy.

Pyhjäjärven kalastusta ja kalakantojen tilaa seurataan säännöllisesti Eurofins Environment Testing Finland Oy:n tekemänä. Seuranta kuuluu Pyhjäjärven säännöstelyn vaikutusten seurantaan.

Pyhjäjärvi kuuluu valtakunnalliseen vedenlaaduntarkkailuohjelmaan. Pyhäjoen ja Pyhjäjärven pohjoisosan vedenlaadunseuranta kuuluu Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaan. Tämän lisäksi osakaskunnat tarkkailevat omalta osaltaan vesistöjen tilan- ja kalakantojenkehitystä ja toimivat ripeästi tarpeen niin vaatiessa. Laskeutusaltaiden huoltotarvetta seurataan Pyhjäjärven kaupungin laatiman huoltosuunnitelman mukaan.

Vuonna 2023 laskeutusaltaiden tarkastuksia ei tehty.

Ympäristötilinpäätöksen laatijat tekninen johtaja Sami Laukkanen ja ympäristötarkastaja Heikki Estola.